

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

Letno poročilo ZZZS 2023

Letno poročilo ZZZS 2023

Letno poročilo ZZS 2023

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva cesta 24, 1000 Ljubljana

Odgovorna oseba:

doc. dr. Tatjana Mlakar, generalna direktorica

Uredniški odbor:

Anka Bolka (urednica), Nataša Kenk (pomočnica urednice)
in Damjan Kos (tehnični urednik)

Nosilci priprave poročil:

Borut Bogataj, Daniela Dimić, Renata Božič Povše, Klemen Ganziti, Suzana Jarc,
Sladjana Jelisavčić, Damjan Kos, Branko Rudolf, Ana Vodičar

Besedila so prispevali tudi:

Jurij Ahačič, Olga Dragan Frlež, Bernarda Erjavec, Jurij Fürst, Dalibor Gavrič, Mojca Godler,
Nataša Gorjup Wagner, Mirijam Gričar, Karmen Grom Kenk, Nataša Grosar, Mojca Hrovat,
Matjaž Jamnik, Karmen Janša, Tanja Nose, Tatjana Kolenc, David Kovič, Radmila Ilič,
Matjaž Likar, Tomaž Marčun, Snežana Marković, Judita Mesarič, Alojz Mestek, Jana Mrak,
Franci Osredkar, Tanja Peterlič, Metka Pipan, Barbara Pišek, Borut Pohar, Andreja Popovič,
Sabina Poznič Verk, Vita Samažuk, Svetlana Savarin, Alenka Sintič, Anita Strmljan,
Marjeta Trček, Blanka Vezjak, Mateja Zalar Oblak, Mojca Zima, Alenka Zver

Pri pripravi poročila so sodelovali tudi drugi delavci ZZS.

Oblikovanje in prelom:

Daniela Perhavec

Fotografije:

Arhiv ZZS, Matej Pušnik, Daniela Perhavec, pexels.com

Lektoriranje:

Jože Faganel

Elektronska različica

Copyright © 2024,

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

V Ljubljani, marca 2024

ISSN 1408-6182

Letno poročilo ZZZS 2023

Vsebina

Uvodnik – Leto številnih sistemskih sprememb in spodbudnih razvojnih rezultatov	6
Povzetek	8
Poročilo o delu organov ZZZS	12
A Poslovno poročilo	
1 Izvajanje obveznega zdravstvenega zavarovanja	18
1.1 Razvojni vplivi in pogoji poslovanja	19
1.1.1. Prebivalstvo, zavarovane osebe in zdravstveno stanje	19
1.1.2. Razpoložljiva sredstva za zdravstvo	22
1.1.3. Makroekonomski pogoji in drugi vplivi	23
1.1.4. Sistemske novosti	24
1.1.4.1. Spremembe zakonodaje	24
1.1.4.2. Spremembe splošnih aktov ZZZS	25
1.2 Zavarovane osebe	28
1.2.1. Število in struktura zavarovanih oseb	28
1.2.2. Urejanje zavarovanj	30
1.2.3. Mednarodna zavarovanja	31
1.2.3.1. Povračila stroškov zdravljenja v tujini	32
1.2.3.2. Načrtovano zdravljenje v tujini	33
1.3 Zagotavljanje zdravstvene oskrbe	34
1.3.1 Splošni dogovor in pogodbe z izvajalci zdravstvenih storitev	35
1.3.1.1. Širitve, novosti in finančne spodbude	35
1.3.1.2. Vrednost programov	37
1.3.1.3. Pogodbe z izvajalci zdravstvenih storitev	38
1.3.2. Plan in realizacija storitev	39
1.3.3. Zdravstvena oskrba na primarni ravni	40
1.3.3.1. Izvajanje programov, dostopnost in strateški nakupi	41
1.3.3.2. Novosti pri obračunu storitev	44
1.3.4. Specialistična ambulantna in bolnišnična oskrba	45
1.3.4.1. Izvajanje programov, dostopnost in strateški nakupi	45
1.3.4.2. Novosti pri obračunu storitev	51
1.3.5. Nega v socialnih zavodih	52
1.3.6. Zagotavljanje zdravil	53
1.3.6.1. Odhodki za zdravila	54
1.3.6.2. Razvrščanje zdravil na listo	55
1.3.6.3. Obvladovanje stroškov za zdravila	55
1.3.6.4. Odgovorno predpisovanje	55
1.3.7. Zagotavljanje medicinskih pripomočkov	56
1.3.8. Nadzor nad izvajanjem zdravstvenih programov	58
1.4 Denarna nadomestila in povračila	61
1.4.1. Odločanje o pravicah	61
1.4.2. Nadomestila plače	63
1.4.3. Nadzor nad bolniškimi odsotnostmi	67
1.4.4. Druge denarne dajatve	68
2. Podporne dejavnosti	
2.1 Informacijska podpora	71
2.1.1. Nadgradnje strojne in programske opreme	71
2.1.2. Varnost in neprekinjeno delovanje informacijskega sistema ZZZS	73
2.1.3. Upravljanje sistema kartic	75
2.2 Informiranje	76
2.2.1. Obveščanje zavarovanih oseb in drugih ciljnih javnosti	76
2.2.2. Promocijske dejavnosti	77
2.2.3. Izdajateljska in INDOK dejavnost	78
2.3 Pravne in splošne dejavnosti	79
2.3.1. Interni akti, pravni in regresni postopki	79
2.3.2. Izvajanje javnih naročil	81
2.3.3. Investicije in investicijsko vzdrževanje	82
2.4 Upravljanje s kadri	82
2.4.1. Kadrovske viri	82
2.4.2. Razvoj zaposlenih	83
2.4.3. Organizacija	85
2.4.4. Zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu	85

2.5	Nadzor poslovanja	85
2.5.1	Notranji nadzor	86
2.5.2	Zunanji nadzor	87
3	Strateške aktivnosti	88
3.1	Izboljšati informiranje in zmanjšati neenakost med zavarovanimi osebami (SA 1)	89
3.2	Uveljaviti zdravstvo kot prioriteto v družbi z zadostnimi viri financiranja (SA 2)	90
3.3	Razvijati in uveljavljati nove modele plačevanja (SA 3)	90
3.4	Spodbujati kakovost zdravstvenih storitev (SA 4)	91
3.5	Krepiti vlogo ZZS kot aktivnega kupca zdravstvenih programov in izboljševati dostop zavarovanih oseb do zdravstvene oskrbe (SA 5)	92
3.6	Izboljšati odzivnost in učinkovitost organizacije ZZS (SA 6)	92
3.7	Pospešiti digitalizacijo poslovanja ZZS in se intenzivno vključiti v razvoj nacionalnih rešitev (SA 7)	92
3.8	Vzpostaviti razvojno naravnane kadrovske dejavnosti ZZS (SA 8)	94
3.9	Zmanjševati administrativna bremena izvajalcev (SA 9)	94
3.10	Razširiti in nadgraditi uporabo podatkov za odločanje (SA 10)	94
3.11	Aktivnosti za uvedbo dolgotrajne oskrbe v ZZS	95
4	Doseženi cilji in rezultati poslovanja	96
4.1	Doseganje letnih ciljev	97
4.2	Doseganje ciljev strateških aktivnosti in strateških rezultatov	101
4.3	Izjava o oceni notranjega nadzora	104
B	Finančno računovodsko poročilo	
5	Poročilo o finančnem poslovanju in računovodskih izkazih	110
5.1	Pogoji poslovanja	111
5.1.1	Predvidevanje poslovanja s finančnim načrtom	111
5.1.2	ZZS v vlogi posrednika ali agenta v breme državnega proračuna	111
5.1.3	Delež prihodkov in odhodkov ZZS v BDP	112
5.1.4	Pokritost odhodkov s prihodki	113
5.1.5	Likvidnost	114
5.2	Računovodski izkazi poslovanja ZZS v letu 2023	115
5.2.1	Bilanca stanja	115
5.2.1.1	Sredstva	116
5.2.1.2	Obveznosti do virov sredstev	121
5.2.2	Izkaz prihodkov in odhodkov	122
5.2.2.1	Prihodki	124
5.2.2.2	Odhodki	129
5.2.3	Račun finančnih terjatev in naložb	138
5.2.4	Račun financiranja	138
5.2.5	Izid poslovanja	139
5.3	Zaključne ugotovitve	139
	Viri in pravne podlage	140
	Kazalo tabel	144
	Kazalo slik	146
	Seznam uporabljenih kratic	147

Leto številnih sistemskih sprememb in spodbudnih razvojnih rezultatov

*Doc. dr. Tatjana Mlakar,
generalna direktorica.*

Razmere za izvajanje sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja in poslovanje Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije so še vedno v območju negotovosti, interventnih zakonov in izrednih razmer, kar nas oddaljuje od prepotrebnih operativnih izvedbenih sprememb v delovanju sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Poleg omejene dostopnosti do storitev, čakalnih dob in drugih zahtevnih dogodkov v zdravstvu se tudi v Sloveniji spopadamo z inflacijo, s tem pa s stopnjevanimi pritiski na rast plač in materialnih stroškov v zdravstvu.

Na prihodke in odhodke obveznega zdravstvenega zavarovanja so vplivali številni sistemski pravni akti, ki so spremljali oziroma želeli odgovoriti na krizne razmere. V letu 2023 smo nadaljevali z dejavnostmi iz Zakona o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema. Sistemska sprememba pri upravljanju in izvajanju obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki se nanaša na možnost, da Vlada Republike Slovenije v primeru resnih motenj, ki ogrožajo stabilnost zdravstvenega sistema, namesto partnerjev v zdravstvu, kot je določeno z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, sama, z uredbo, določi vsebino Dogovora o programih zdravstvenih storitev in potrebnih sredstvih, se je uresničila tudi za leto 2023.

Na izjemno povečanje obsega delovnih nalog Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2023 je vplivala sistemska sprememba preoblikovanja dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja v obvezni zdravstveni prispevek, ki ga je s končnimi spremembami zaokročila decembrska verzija Zakona o interventnih ukrepih na področju zdravstva, dela in sociale ter z zdravstvom povezanih vsebin, ki je poleg že omenjene spremembe prinesel še eno veliko spremembo, vezano na izvajanje pravic do nadomestil zaradi odsotnosti od dela, če omenim samo ključne spremembe. Mednje sodi tudi

novela Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki je v avgustu 2023 spremenila vsebino in pristojnosti pooblastil in nalog Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki jih je prevzel na področju dolgotrajne oskrbe.

Te in druge zakonske spremembe so sodelavcem Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije naložile ogromno nalog, ki so bile potrebne, da smo zakonske določbe uresničili v rokih.

Spremenjeno sistemsko okolje in nove makroekonomske okoliščine so odstopale od izhodišč za poslovanje, na katerih je temeljil Finančni načrt Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2023. Zato smo morali ob koncu leta 2023 pripraviti rebalans Finančnega načrta za leto 2023.

Kljub negotovim razmeram poslovanja je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije redno poravnaval vse obveznosti svojim pogodbenim partnerjem v zdravstvu. Kaže pa opozoriti na izjemne težave pri finančnem načrtovanju zaradi izredne dinamike interventnih zakonskih sprememb v sistemu in nenehnih potrebnih medletnih spreminjanj poslovnih pravil pri obračunavanju zdravstvenih storitev. Posledica tega se kaže v vse težjem usklajevanju prihodkov in odhodkov in v vse večji potrebi po t. i. trajni proračunski varovalki, ki bi omogočila

vsaj zagotavljanje potrebnih virov, ki jih kot obveznost nalagajo vladni ukrepi. Z veliko truda so bile še pravočasno urejene vse spremembe v finančnih načrtih s sprejemom Odloka o spremembah odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2023 do 2025, ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije, in je zaradi povečanih prilivov dovoljeval povečan obseg izdatkov za zdravstveno blagajno. Lahko pa bi se ta zaplet končal tudi bolj neugodno. Izvajalci zdravstvenih storitev bi lahko ob rastoči inflaciji za opravljene storitve ostali brez prepotrebnih dodatnih sredstev. Na osnovi te izkušnje se moramo vsi naučiti, kako pomembno je razumevanje formalnih pristojnosti in odgovornosti vseh ključnih akterjev, ki v javnem zdravstvenem sistemu sodelujemo pri financiranju zdravstva.

Ne glede na zaostrene razmere je strokovna služba v letu 2023 kljub izjemno povečanemu obsegu dodatnih operativnih prilagoditvenih nalog zaradi zakonskih sistemskih sprememb dosegla številne spodbudne razvojne rezultate. Med njimi poudarjam naslednje:

- Za izboljševanje dostopa do izbranega osebnega zdravnika so bile pripravljene številne olajšave na področju odpravljanja administrativnih ovir pri delu izvajalcev, saj smo uveljavili nove vsebine, s katerimi smo razbremenili delo zdravnikov, nadaljevalo se je nagrajevanje nadpovprečno obremenjenih zdravstvenih delavcev, ki so bili lahko nagrajeni z izplačilom uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela.
- Do 31. 7. 2023 smo vse opravljene obravnave in storitve v vseh dejavnostih plačevali neomejeno po realizaciji, torej brez količinskih omejitev, od 1. 8. 2023 pa še vedno tudi velik del tistih, pri katerih beležimo daljše čakalne dobe oziroma so iz drugih razlogov pomembne za naše zavarovane osebe.
- Obveznost poročanja izvajalcev o opravljenih zdravstvenih storitvah po zdravstvenih delavcih je veljala v letu 2023, hkrati pa smo pričeli javno objavljati podatke o opravljenih obravnava po posameznem zdravstvenem delavcu, kar predstavlja orodje zlasti menedžmentu v zdravstvu in zdravstveni politiki.
- Na osnovi krovnih dogovorov s farmacevtskimi družbami dosega Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije za določena zdravila popuste oziroma nižje cene od najvišjih dovoljenih in na tej osnovi ustrezna vračila sredstev.
- Spremembe in dopolnitve Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja so prinesle določene širitve pravic in poenostavitev postopkov dela pri izvajalcih zdravstvenih storitev.
- Zelo pomembna je tudi nadaljnja digitalizacija različnih postopkov v sistemu obveznega zdravstvenega zavarovanja s pomembnim povezovanjem z drugimi podsistemi in deležniki v zdravstvenem sistemu.

Opisani dosežki so rezultat prizadevanj vseh zaposlenih na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter tudi članov Upravnega odbora in Skupščine Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Pomemben je prispevek in konstruktivno sodelovanje izvajalcev zdravstvenih storitev in drugih poslovnih partnerjev ter strokovnih služb Ministrstva za zdravje, s katerim smo vzpostavili korektno operativno – strokovno sodelovanje.

Ocenjujemo, da je bilo leto 2023 v vseh segmentih najzahtevnejše poslovno leto v zadnjem desetletju. Prineslo nam je neizmerno veliko novih delovnih izzivov, ki jih ne bi bilo mogoče opraviti brez strokovnih, odličnih in plemenitih sodelavcev, prav teh, ki jih imamo na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Ponosna sem na njihovo znanje in delavnost.

doc. dr. Tatjana Mlakar,
generalna direktorica
Zavoda za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

Povzetek

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu ZZZS) je nosilec in izvajalec obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu OZZ) v Republiki Sloveniji. Ima status javnega zavoda s sedežem v Ljubljani. Svojo dejavnost izvaja na sedežu v Ljubljani in v območnih enotah z izpostavami. Makroorganizacijska struktura je razvidna iz Slike 1.

Letno poročilo ZZZS za leto 2023 (v nadaljnjem besedilu Letno poročilo) je pripravljeno na osnovi veljavnih predpisov ter metodologije strateškega in letnega načrtovanja na ZZZS. Poroča o uresničevanju letnih ciljev Programa dela ZZZS za leto 2023 in o rezultatih strateških aktivnosti, načrtovanih v Strateškem razvojnem programu za obdobje 2020–2025 (v nadaljnjem besedilu SRP). Prvi del Letnega poročila, tj. Poslovno poročilo, prinaša najpomembnejše vsebine in podatke o izvajanju sistema OZZ na ključnih ter podpornih dejavnostih ZZZS v preteklem letu. Drugi del, tj. Finančno poročilo, pa vsebuje finančne in računovodske izkaze ter komentarje o finančnem poslovanju v letu 2023, vključno z oceno doseganja ciljev finančnega poslovanja. Usklajenost vsebinske zasnove Letnega poročila z metodologijo strateškega načrtovanja omogoča podroben pregled dela ZZZS v preteklem letu, hkrati pa tudi nekatere mednarodne primerjave na ključnih področjih izvajanja sistema OZZ v daljšem obdobju.

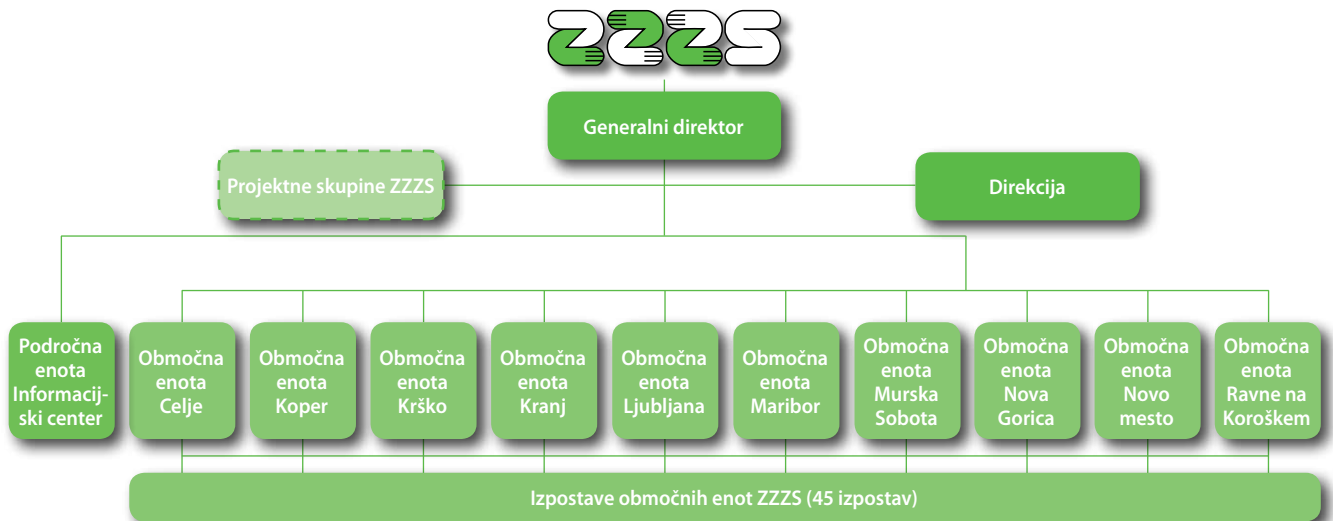
ZZZS si je za leto 2023 zastavil 15 letnih ciljev, ki se v večjem delu nanašajo na uresničevanje z zakonom opredeljenega poslanstva ZZZS oziroma na ključne dejavnosti pri izvajanju sistema OZZ v državi, kot so urejanje zavarovanj zavarovanih oseb, urejanje odnosov z izvajalci zdravstvenih storitev, zagotavljanje zdravstvene oskrbe in drugih pravic zavarovanih oseb, o čemer poroča 1. poglavje Letnega poročila. Ostali cilji se navezujejo na podporne dejavnosti, s katerimi se na ZZZS zagotavljajo informacijske, informativne, pravne, organizacijske in kadrovske naloge. O tem poroča 2. poglavje. O poteku izbranih razvojnih nalog za uresničevanje desetih strateških aktivnosti, načrtovanih s SRP za doseganje izbranih razvojnih oziroma strateških ciljev ZZZS, poroča 3. poglavje. V tem poglavju povzemamo tudi ukrepe, ki jih je ZZZS izvajal v preteklem letu zaradi zahtev v sistemskem okolju: tj. aktivnosti za uvedbo sistema DO v državi in za odpravo sistema dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

Število zavarovanih oseb v OZZ v Sloveniji je na dan 31. 12. 2023 znašalo 2.117.608, kar je 6.090 več kot lani. Razlog za to je predvsem v priseljevanju tujcev ter s tem povezanim zaposlovanjem tuje delovne sile. Gospodarske razmere v letu 2023 so na splošno vplivale na strukturo kategorij zavarovancev. Glede na to, da se je gospodarska rast v letu 2023 upočasnila, se je število aktivnih kategorij zavarovancev (zaposleni in samozaposleni) le minimalno povečalo, hkrati pa je še vedno možno opaziti trend zmanjševanja števila neaktivnih zavarovancev (npr. brezposelnih oseb in občanov brez dohodkov). ZZZS je svoje poslovanje prilagodil nastalim razmeram in z različnimi ukrepi (vključno s tehničnimi prilagoditvami) na številnih področjih poenostavil postopek urejanja zavarovanja.

Glede na to, da minister, pristojen za zdravje, ni podal soglasja na predlog Splošnega dogovora, ki ga je na podlagi smernic zdravstvene politike pripravil ZZZS za namen pogajanj z deležniki, je Vlada R Slovenije sprejela Uredbo o programih storitev OZZ, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023 (v nadaljnjem besedilu Uredba 2023), med letom 2023 pa še 2 spremembi in dopolnitvi te uredbe.

Kljub sprejeti Uredbi 2023 pa je v obdobju 1–7/2023 financiranje programov zdravstvenih storitev potekalo v skladu z Zakonom o nujnih ukrepih za stabilizacijo zdravstvenega sistema, ki je omogočil plačilo vseh opravljenih storitev po dejanski realizaciji. S spremembo zakona poleti 2023 so bile po dejanski realizaciji plačne le izbrane vrste zdravstvenih storitev, ki jih je s posebno uredbo določila Vlada R Slovenije, ostale pa v skladu z Uredbo 2023. Sprejeti finančni ukrepi so spodbudili večjo realizacijo programov zdravstvenih storitev, saj je bila ta v večini dejavnosti višja od načrtovane, vendar nižja od pričakovane. Z interventnim zakonom ni bil dosežen cilj skrajšanje čakalnih dob in zmanjšanje števila čakajočih, ki čakajo nedopustno dolgo. Na dan 1. 1. 2024 je bilo po podatkih NIJZ število čakajočih nad dopustno čakalno dobo 139.689, leto prej pa 117.358.

Za boljšo dostopnost do zdravstvenih storitev so bile predvidene tudi nekatere nujne širitve programov na vseh ravneh zdravstvene dejavnosti. Na primarni ravni ZZZS na razpisu ni uspel oddati vseh dodatno načrtovanih timov družinske medicine, otroškega in šolskega dispanzerja,

Slika 1. Makroorganizacijska struktura ZZS.

dispanzerja za ženske, zobozdravstva za odrasle in mladino. Odhodi zdravnikov iz javnih zdravstvenih zavodov so v nekaterih okoljih povzročili resne težave pri zagotavljanju izbire osebnega zdravnika družinske medicine. Za ublažitev nastalih razmer so v letu 2023 začele delo ambulan-te za neopredeljene. Do konca leta 2023 jih je organiziralo 17 izvajalcev v obsegu 12,53 tima.

Vedno večje potrebe zavarovanih oseb na eni strani in pomanjkanje kadra na drugi ostaja ne-rešeno sistemsko vprašanje. Dostopnost po telefonu in fizična dostopnost do izbranih osebnih zdravnikov ter drugih storitev na primarni ravni še vedno ni na ustreznih ravni.

Staranje populacije in večja ponudba zdravil sta razloga, da se poraba zdravil povečuje, s tem pa tudi odhodki zanje. V letu 2023 je bila rast odhodkov za zdravila 13 % glede na preteklo leto. Poraba antibiotikov, ki se je v 2 letih epidemije zmanjšala za četrtno, se je v letu 2023 glede na 2022 povečala za 7,7 % in je že preseгла raven pred epidemijo.

Z uveljavitvijo Uredbe 2023 so bile ukinjene pogodbene kazni, ZZS pa je postal prekrškov-ni organ. Kljub temu je ZZS opravil skoraj vse načrtovane nadzore (99,55 %). Nadzori so bili usmerjeni, zato so bile pri kar 80,7 % opravljenih nadzorov ugotovljene nepravilnosti.

Aktivnosti pri odločanju o pravicah iz OZZ so bile v letu 2023 v znamenju normativnih spre-memb. Poleg priprave in sprejema vsebinsko bogate novele Pravil OZZ in z njo povezanega Sklepa o zdravstvenih stanjih in drugih pogojih za upravičenost do medicinskega pripomočka (v nadaljnjem besedilu MP), npr. uvedba pravice do novih MP in širitev seznama MP, ko je izdaja MP možna brez ponovne izdaje naročilnice, jasnejša ureditev pravice do zdraviliškega zdravlje-nja, uvedba t. i. napotnic do zaključka zdravljenja, sta delo in aktivnosti zaznamovali tudi 2 zakonski rešitvi – novela ZZVZZ-T, ki je preoblikovala dopolnilno zdravstveno zavarovanje in na zakonski ravni uvedla pravico do izjemne odobritve, ter ZIUZDS s pomembnimi spremembami zlasti za pravice do nadomestila plače in pravic do MP, ko se je možnost prenosa pooblastil na druge zdravstvene delavce od izbranega osebnega zdravnika razširila na bistveno več MP. Te spremembe v pravnih aktih so zahtevale popravke informacijske podpore, dopolnitve internih navodil za delo ZZS in usmeritve ter pojasnila za izvajalce zdravstvenih storitev. Kljub izjemne-mu obsegu operativnih aktivnosti je ZZS na področju pravic nadaljeval razvojne naloge s po-udarkom na poenostavitvi postopkov (zmanjševanje administrativnih bremen tako za izvajalce kot za zavarovane osebe) in na digitalizaciji. Do konca leta 2023 je tako ZZS skupaj z Zavodom za transfuzijsko medicino in sistemom SPOT podprl nov elektronski način izdaje potrdil o krvo-dajalstvu, kar bo poenostavilo delo pri izvajalcih ter omogočilo prihranek časa za delodajalce in delavce. Za preskrbo z MP je bil v novembru 2023 z združenji dobaviteljev in z ZZS sklenjen nov Dogovor o preskrbi z medicinskimi pripomočki, ki med drugim predvideva tudi večji pre-hod na medsebojno e-poslovanje.

ZZS je v letu 2023 intenzivno nadaljeval razvijanje modelov plačevanja zdravstvenih storitev. Uveljavili smo 2 nova modela, pripravili predlog za celovito prenovo modelov za dejavnosti

nevrologije in nefrologije ter 27 dopolnitev obstoječih modelov. V projektu celovite prenove modela obračunavanja akutnih bolnišničnih obravnav po metodi skupin primerljivih primerov (v nadaljnjem besedilu SPP) so pilotni izvajalci na podlagi sprejete metodologije zbiranja stroškov po pacientih v bolnišnicah posredovali podatke, ki so bili sproti preverjeni in usklajeni ter bodo kakovostna podlaga za izračun novih cen teh storitev.

Za spremljanje zdravstvenih dejavnosti, načrtovanje in odločanje ZZZS vse bolj uporablja podatke iz zavodovega analitskega sistema (v nadaljnjem besedilu ZAS). Podatke tudi vse pogosteje pripravlja in analizira za potrebe zunanjih deležnikov, predvsem MZ.

Glavnina prizadevanj ZZZS na področju informacijskega sistema se je v letu 2023 usmerila v podporo elektronskemu poslovanju, s poudarkom na izboljševanju informacijske varnosti, neprekinjenem delovanju informacijskega sistema ter izboljšanju uporabe podatkov, kar je zahtevalo tudi intenzivno sodelovanje pri razvoju informacijskih sistemov na nacionalni ravni. Pomembno je bilo predvsem sodelovanje z Ministrstvom za notranje zadeve in Ministrstvom za javno upravo pri projektu uvedbe nove elektronske osebne izkaznice, ki smo ga v aprilu 2023 uspešno realizirali, ko smo v sodelovanju z izvajalci zdravstvenih storitev omogočili uporabo elektronske osebne izkaznice v sistemu kartice zdravstvenega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu KZZ). Z vzpostavitvijo operativnega centra za kibernetiko smo izboljšali upravljanje kibernetike varnosti. Velik del razvojnih aktivnosti se je nanašal tudi na razvoj informacijskih rešitev za podporo izvajanju novih procesov dolgotrajne oskrbe (v nadaljnjem besedilu DO). Izdelali smo strategijo informatike ZZZS, ki je usklajena s krovno strategijo ZZZS.

Ob koncu leta 2023 je bilo na ZZZS zaposlenih 866 delavcev. Zaradi trenutnih razmer na trgu dela in plačnega sistema v javnem sektorju je oteženo pridobivanje novih kadrov. V danih razmerah z boljšo izrabo znanja in iskanjem notranjih rezerv v ZZZS optimiziramo kadrovske zmogljivosti. Ker je znanje zaposlenih ključnega pomena za stabilnost poslovanja, smo se v ZZZS lotili strukturiranega pridobivanja, razvoja in ohranjanja znanja, veščin ter kompetenc zaposlenih. Znanje s področja dejavnosti pa vse pogosteje sodelavcem in zunanjim udeležencem predajajo naši interni predavatelji.

ZZZS je leto 2023 zaključil s primanjkljajem prihodkov nad odhodki v višini 76,3 milijona evrov, ki se je v celoti kril iz lastnih virov, in sicer iz ustvarjenega presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let. Financiranje razkoraka med izvirnimi prihodki (prispevki) in odhodki v letu 2023 je bilo že tretje leto zapored zagotovljeno tudi s proračunskimi sredstvi za delno kritje nekaterih odhodkov, vendar le za eno leto in brez systemskega financiranja naraščajočih odhodkov, ki so predvsem posledica odločitev zunaj ZZZS.

Tako je ZZZS, kljub spremenjenim razmeram poslovanja med letom 2023, tako kot že vrsto zadnjih let (predvsem zaradi posledic učinkov Aneksa 1 k Splošnemu dogovoru za leto 2022 in Uredbe za leto 2023, ukrepov na področju plač in drugih stroškov dela v zdravstveni dejavnosti, interventne zakonodaje), uspešno zaključil poslovno leto 2023 in redno poravnaval vse svoje obveznosti do izvajalcev zdravstvenih storitev in iz naslova uresničevanja pravic iz OZZ. Na dan 31. 12. 2023 ZZZS ni imel neporavnanih obveznosti in ni izkazoval dolga.

ZZZS je v letu 2023 prejel 284,3 milijona evrov transernih prihodkov iz državnega proračuna, in sicer (1) 201,5 milijona evrov na podlagi 79. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024, in sicer za plačilo preseganja odhodov v letu 2023 glede na leto 2019 iz naslova nadomestil plač za čas zadržanosti od dela v višini 184 milijonov evrov in 17,5 milijona evrov za stroške izvajalcev zdravstvene dejavnosti, povezanih z obvladovanjem covid-19 (2) 81,6 milijona evrov za preseganje programa nad planiranim obsegom in (3) 1,2 milijona evrov za vzpostavitev sistema DO.

Nadalje je bilo v letu 2023 na podlagi interventne zakonodaje in za povračila že izplačanih plač in nadomestil plač pripravnikom, sekundarijem in specializantom iz proračuna izplačanih 154,6 milijona evrov, ki niso vplivali na izkaz prihodkov in odhodkov ZZZS. Tako je kot posrednik pri zbiranju podatkov in plačevanju izvajalcem zdravstvenih storitev in za nadomestila plač za kritje različnih stroškov v zvezi s preprečevanjem širjenja epidemije covid-19 izvajal notranje kontrole in nakazila v višini 57,8 milijona evrov (stroški cepiva in cepljenja proti gripi, stroški testiranja, stroški cepljenja proti covidu-19, dodatki za povečan obseg dela) in 96,8 milijona evrov za povračilo že izplačanih plač in nadomestil plač pripravnikom, sekundarijem in specializantom.

Poročilo kaže, da je ZZS, čeprav je izpostavljen številnim novim zahtevam zunanjega okolja, med katerimi je treba opozoriti zlasti na spremembe zaradi ukinitve PZZ, zastavljene letne cilje v veliki meri uresničil. Zaradi nenačrtovanih sprememb priorit, povezanih predvsem z dejavnostmi državnih organov v letu 2023, je ZZS naloge, določene v programu dela za leto 2023, dodatno načrtoval oziroma opravil v skladu z možnostmi. Celovit prikaz poslovanja, podrobni podatki in ocene rezultatov po posameznih področjih ter dejavnostih ZZS v preteklem letu so razvidni iz vsebine Letnega poročila.

ZZS Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Obvestilo o vključitvi v obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije v skladu z Zakonom o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 84/23) ugotavlja izpolnjevanje pogojev za vključitev zavarovanih oseb v obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo. V zvezi s tem zagotavlja informacije na:

- spletni strani ZZS: <https://www.zzs.si/DO>,
- telefonski številki **01/30 77 300** (menijska izbira **1** – ureditev zavarovanja), v poslovnem času, in sicer:
  - v ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 15. ure,
  - v sredo od 8. do 17. ure ter
  - v petek od 8. do 13. ure,
- e-naslovu: **DO@zss.si**.

Za dodatne informacije ali pojasnila glede pravic iz dolgotrajne oskrbe se lahko do vzpostavitve vstopnih točk na centrih za socialno delo obrnete na Ministrstvo za solidarno prihodnost oziroma spremljate njihova obvestila na spletni strani www.gov.si/dolgotrajnaoskrba pokličete na posebno telefonsko številko **080 9810** (Kontaktini center za dolgotrajno oskrbo na Ministrstvu za solidarno prihodnost) v ponedeljek od 9. do 12. ure, v torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure ter od 14. do 17. ure.

Do odgovorov glede dolgotrajne oskrbe lahko pridete tudi s pomočjo QR kode. Preverite →

Tematski letak za zavarovane osebe ob masovni izdaji odločb o vključitvi v obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo.

Poročilo o delu organov ZZZS

Organi ZZZS so skupščina, upravni odbor in generalni direktor. Pri vseh območnih enotah delujejo tudi območni sveti, ki so ustanovljeni s sklepom Skupščine. Na podlagi ZZVZZ, statuta in drugih pravnih podlag organi ZZZS uresničujejo svoje pristojnosti oziroma sprejemajo odločitve na ključnih področjih za upravljanje sistema OZZ oziroma ZZZS: zagotavljanje pravic do zdravstvene oskrbe in denarnih nadomestil, urejanje pogodb z izvajalci zdravstvenih storitev, zagotavljanje finančnih virov ter nekaterih sklepov, kot so sklepi o dolgotrajni oskrbi po sprejemu 2 zakonov o dolgotrajni oskrbi (v nadaljnjem besedilu ZDOsk in ZDOsk-1). Organi sprejemajo odločitve samostojno, pri čemer zakonodaja predvideva za vse ključne odločitve različne oblike soglasja oziroma odločitve¹ države.

Organi ZZZS so se v letu 2023 odzivali na aktualne izzive zdravstvenega sistema, predvsem dostopnost zavarovanih oseb do zdravnika oziroma zdravstvenih storitev in tudi na pogoje za izvajanje DO.

Sestava skupščine kot organa upravljanja in njenega izvršilnega organa upravnega odbora je razvidna s Slike 2. Skupščina je zasedala na 5 rednih in na 2 izrednih sejah, skupaj s 83-odstotno povprečno udeležbo. Udeležba predstavnikov delodajalcev je bila 72-odstotna, občasno na meji sklepčnosti, predstavnikov zavarovancev pa v povprečju 92-odstotna. Upravni odbor je zasedal na 11 rednih, 1 izredni in 3 izrednih dopisnih sejah z 90-odstotno povprečno udeležbo. Med letom je bilo nekaj odstopov in razrešitev članov skupščine in članov območnih svetov ter nadomestnih imenovanj, med drugim se je zamenjal tudi član upravnega odbora.

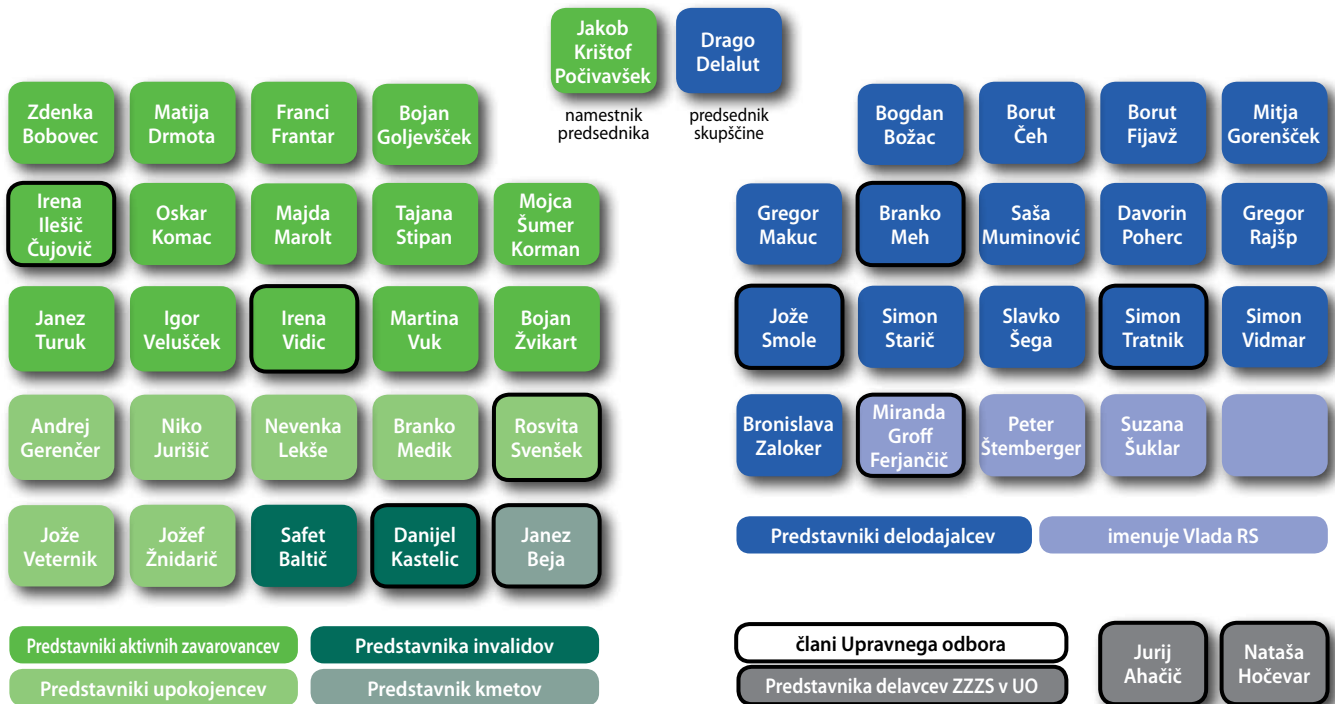
Točke dnevnih redov sej skupščine in upravnega odbora so sledile aktualnim dogodkom z vplivom na OZZ. Zaradi sprememb in dopolnitev ZZVZZ-T in s tem ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja je moral ZZZS uskladiti večino splošnih aktov za izvajanje OZZ, kar so bile stalne točke na sejah, predvsem v drugi polovici leta 2023. Skupščina je med drugim sprejela novele: Pravil OZZ, Sklepa o zdravstvenih stanjih in drugih pogojih za upravičenost do medicinskih pripomočkov iz OZZ, Pravilnika o razvrščanju zdravil na listo, Pravilnika o razvrščanju živil za posebne zdravstvene namene na listo, Sklepa o osnovnih zahtevah kakovosti za medicinske pripomočke iz OZZ ter sprejela Sklep o prenehanju veljavnosti Sklepa o odstotkih vrednosti zdravstvenih storitev, ki se zagotavljajo iz OZZ. Sprejela je nov splošni akt Sklep o najzahtevnejših zdravstvenih storitvah zaradi uveljavljanja pravice do povračila prevoznih stroškov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Skupščina je predvsem zaradi novel ZZVZZ-T in ZDOsk-1 sprejela Predlog sprememb in dopolnitev Statuta ZZZS in ga posredovala v medresorsko usklajevanje kot prvo fazo v postopku noveliranja. Na predlog članov skupščine je sprejela spremembo in dopolnitev poslovnika.

Na sejah so se članice in člani redno seznanjali s finančnim stanjem in projekcijami poslovanja. Novembra so sprejeli rebalans finančnega načrta za leto 2023. Ni pa bil na dnevnem redu seje skupščine finančni načrt za leto 2024, in sicer zaradi poznega sprejema interventne zakonodaje v decembru, brez katere ni bilo možno zagotoviti uravnoteženega poslovanja za leto 2024. Skupščina se je seznanila s sklepom upravnega odbora o začasnem financiranju v prvih 3 mesecih leta 2024. Je pa skupščina sprejela informacijo o poslovanju v letu 2022 na osnovi letnega poročila za leto 2022 ter ob upoštevanju revizijskih poročil Računskega sodišča RS o računovodskih izkazih in pravilnosti poslovanja tudi sklepa o potrditvi letnega poročila – zaključnega računa za leti 2021 in 2022. Za vse sprejete splošne akte in rebalans finančnega načrta je bilo pridobljeno soglasje.

Skupščina je obravnavala aktualno problematiko dostopnosti zavarovanih oseb do zdravstvenih storitev na primarni ravni, problematiko pomanjkanja izbranih osebnih zdravnikov in na sekundarni ravni v zvezi s čakalnimi dobami.

Skupščina je večkrat pozvala deležnike, predvsem MZ in Vlado RS, k ukrepanju (predvsem nefinančnem) za izboljšanje stanja na teh področjih. Pozvala je MZ k pripravi evalvacije že sprejetih

¹ Na podlagi ZZVZZ država regulira sistem OZZ pri določanju višine prispevne stopnje (prispevno stopnjo predlaga skupščina ZZZS, sprejme pa jo Državni zbor Republike Slovenije), pri sprejemanju finančnega načrta (uskkljuje se z makroekonomskimi izhodišči države, sprejema ga skupščina ZZZS, soglasje nanj pa daje Vlada RS), pri podrobnejšem določanju obsega pravic (skupščina ZZZS sprejema spremembe Pravil OZZ in drugih aktov s področja pravic, soglasje nanje pa daje minister za zdravje RS) in pri imenovanju generalnega direktorja (generalnega direktorja ZZZS imenuje skupščina ZZZS, soglasje na imenovanje pa daje Državni zbor Republike Slovenije).

Skupščina ZZZS

Skupščina je organ upravljanja. Sestavljajo jo imenovani oziroma izvoljeni predstavniki delodajalcev in zavarovancev svojih interesnih organizacij. Predsednik Skupščine je Drago Delalut, predstavnik delodajalcev, namestnik predsednika pa Jakob Krištof Počivavšek, predstavnik aktivnih zavarovancev.

Slika 2. Člani organov upravljanja ZZZS in njihova sestava.

Upravni odbor ZZZS

Upravni odbor je izvršilni organ skupščine. Predsednica Upravnega odbora je Irena Ilešič Čujovič, predstavnica aktivnih zavarovancev, namestnik predsednice Branko Meh, predstavnik delodajalcev. Člana sta tudi dva predstavnika delavcev ZZZS.

interventnih ukrepov, s katerimi so bila izvajalcem zagotovljena dodatna sredstva za izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev in skrajševanje čakalnih dob ter, da sprejme ustrezne ukrepe za izboljšanje stanja. Ob napovedani reformi zdravstvenega sistema v začetku leta je skupščina pozvala ministra za zdravje in Vlado RS, naj se zdravstvena reforma osredotoči predvsem na reševanje problematike, ki je za zavarovane osebe oziroma uporabnike zdravstvenih storitev v Sloveniji najbolj pereča, torej na dostopnost do zdravstvenih storitev in do zdravnika na primarni ravni, upravljanje in organizacijo javnih zdravstvenih zavodov, mešanje javnih in zasebnih praks, ureditev koncesij, njihovega podeljevanja ter nadzora nad njimi, tako da bi bili vsi izvajalci v sistemu, ki prejema javna sredstva za opravljeno delo, izenačeni ter nadzorovani tudi pri stroških in učinkovitosti dela, saj bi le na ta način lahko ohranili javni zdravstveni sistem. V pozivu je skupščina zahtevala, da ZZZS še naprej večinsko upravljajo predstavniki zavarovancev in plačnikov prispevkov za OZZ, kar zagotavlja dodaten nadzor in skrb za namensko zbrana sredstva. ZZZS naj bi na podlagi zakonskih sprememb dobil pristojnosti za bolj aktivnega deležnika pri zakupu storitev, ki jih zdravstveni izvajalci izvajajo v breme OZZ. Tako bi imel ZZZS večjo avtonomijo pri upravljanju sredstev za OZZ. Skupščina je večkrat zahtevala krepitev javnega zdravstva in učinkovitejše delovanje javne zdravstvene službe. Ob pripravi reformnih rešitev je skupščina zahtevala, naj bodo predstavniki organov ZZZS vključeni v pripravo reforme še pred javno razpravo in da naj bodo predlogi reformnih rešitev ustrezno in pravočasno javno predstavljeni ter, da bosta zagotovljena dovolj dolga javna razprava med deležniki in socialni dialog. Skupščina je sprejela stališča v zvezi z aktualnimi predlogi zakonov. Predlog zakona o ZZZS in Predlog zakona o zdravstvenem informacijskem sistemu v vsebini, kot sta bila predlagana v okviru javne razprave, po mnenju skupščine nista obravnavala ključnih težav v zdravstvu. Glede na predlagano vsebino nista bila primerna za vložitev v zakonodajni postopek. Skupščina je izrazila pričakovanje, da bi se v času javne razprave in pogajanj v okviru Ekonomsko-socialnega sveta vsebina obeh zakonov korenito, tudi konceptualno, spremenila. Zahtevala je, da bi imel ZZZS vlogo edinega nosilca OZZ ter da se zagotovi avtonomija ZZZS, vključno s postopki imenovanja članov organov in sprejemanja aktov. Skupščina je od MZ in od socialnih partner-

jev zahtevala, naj se v pogajalsko skupino Ekonomsko-socialnega sveta vključijo predstavniki službe ZZZS. Seznanila se je z nekaterimi mnenji k predlogom za drugo zakonodajo, na primer k noveli ZZVZZ-T, ter je podprla ukinitiv PZZ.

Na več sejah tako skupščine kot upravnega odbora so obravnavali poročila o aktivnostih za uvedbo DO in o problematiki, povezani z ZZZS tedaj veljavnega ZDOsk in nato ZDOsk-1.

Na seje skupščine je bil v zvezi z opisano problematiko in ključnimi vprašanji o financiranju sistema OZZ večkrat vabljen aktualni minister za zdravje, ki se je februarja udeležil izredne seje in nato nova ministrica za zdravje, ki se je udeležila seje skupščine v novembru, ko je predstavila načrt MZ.

Sklepe o razpisih in izbirah izvajalcev zdravstvenih storitev je upravni odbor sprejel na 11 sejah tako, da so bili v javno mrežo izvajalcev kar najhitreje vključeni novi timi v skladu z Uredbo 2023, kar je prispevalo k večji dostopnosti do zdravnika in zdravstvenih programov za zavarovane osebe. Zaradi sprememb v modelih plačevanja je upravni odbor trikrat odločal o Sklepu o načrtovanju in obračunavanju zdravstvenih storitev. Upravni odbor je imel na dnevnem redu tudi sklepe o medicinskih pripomočkih – o nekaterih od njih je večkrat sprejemal novele, da so se odpravile določene administrativne ovire za zavarovane osebe in zdravnike ter zaradi uskladitve s predpisi, in sicer glede sklepa o MP, zdravstvenih stanjih in drugih pogojih za upravičenost na obnovljivo naročilnico; sklepa o določitvi seznama MP, pri katerih lahko izbrani osebni zdravnik prenese pooblastilo za predpisovanje na druge zdravstvene delavce; sklepa o seznamu zahtevnejših medicinskih pripomočkih. Sprejel je sklep o izbiri dobaviteljev po razpisu iz leta 2022 in sklep o objavi javnega razpisa za program šolanja psov vodičev slepih zavarovanih oseb. O Sklepu o določitvi cenovnih standardov za MP iz OZZ je upravni odbor odločil kar na 7 sejah, kar je bila posledica pritiska dobaviteljev na cene in njihove nezmožnosti zagotavljanja MP po obstoječih cenah. Sprejel je Sklep o določitvi terapevtske skupine zdravil z adalimumabom, zaradi katere se predvidevajo določeni finančni prihranki pri stroških za zdravila.

Upravni odbor je sprejel vse predloge splošnih aktov za izvajanje javnih pooblastil in jih posredoval v javno razpravo in medresorsko usklajevanje. Seznanil se je z Uredbo 2023, obsegom sredstev za leto 2023 in s Predlogom Splošnega dogovora za leto 2024, ki ga je tudi sprejel. Ob tem je poudaril stališče in nestrinjanje s sedanjim načinom sprejemanja splošnega dogovora in zahteval, da ZZZS postane avtonomen in aktiven kupec zdravstvenih storitev. Seznanil se je z mnenji službe in sprejel stališča k zakonodajnim predlogom in drugim dokumentom: k vladni analizi »Zdravstvo bomo pripravili na vse izzive«, do katere je bil zelo kritičen, ker ni vsebovala konkretnih ukrepov z vplivom na delovanje organov ZZZS; k noveli Zakona o zavodih, k novelam ZZVZZ-U in ZZVZZ-T; k Predlogu zakona o nujnih ukrepih na področju zdravstvenega varstva.

Sprejel je popisno poročilo premoženja na dan 31. 12. 2022 ter med letom dvakrat odločil o izrednem odpisu sredstev in o obveznosti do virov sredstev. Potrdil je predlog letnega poročila za leto 2022 in se seznanil s poročilom Finančne uprave Republike Slovenije o pobiranju prispevkov za OZZ. Seznanil se je z letnim poročilom in planskimi dokumenti sektorja za notranje revidiranje ter načrtom revizijskih nalog za leto 2023. Sprejel je Sklep o spremembi Sklepa o imenovanju članov komisije za razvrščanje zdravil na listo. Imenoval je predstavnike zavarovancev v svete javnih lekarniških zavodov. MZ je podal predloge za predstavnike zavarovancev v svetih javnih zavodov na terciarni ravni. Imenoval je zdravnike in člane senata zdravstvene komisije ter sprejel mnenji k imenovanju vodij – direktorjev območnih enot. Upravni odbor je v letu 2023 dopolnil tudi svoj poslovnik, se odzival na druge javne objave in razne dopise, naslovljene nanj.

Območni sveti pri območnih enotah, ki jih je s sklepom na podlagi Statuta ZZZS ustanovila skupščina, so imeli v letu 2023 skupaj 18 rednih in 16 izrednih dopisnih sej. Obravnavali so aktualne teme: poslovanje ZZZS in matične območne enote, uresničevanje finančnega načrta, finančne projekcije in rebalans finančnega načrta za leto 2023, aktivnosti uvedbe DO, aktualne informacije s področja pogodbenih razmerij z izvajalci zdravstvenih storitev in dostopnosti do zdravnika na primarni ravni, informacije o neopredeljenih in o ambulantah za neopredeljene, o čakalnih dobah na sekundarni ravni, poročila o nadzorih ter poročila članov svetov javnih zdravstvenih zavodov o obravnavanih najpomembnejših vsebinah na sejah. Člani območnih svetov so se seznanjali z najpomembnejšimi predlogi zakonov, o ukinitvi prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in o obveznem zdravstvenem prispevku. Posamezni območni sveti so

na seje vabili območne zastopnike pacientovih pravic ter se seznanjali z njihovimi poročili. Za člane območnih svetov so bile aktualne tudi informacije o osebni izkaznici in njeni vključitvi v sistem KZZ, informacije o evropski kartici ter delovanju novega multimedijskega kontaktnega centra ZZZS (v nadaljnjem besedilu MMKC). Opravili so imenovanja v svete javnih zdravstvenih domov ter predstavnike zavarovancev predlagali v imenovanje Vladi RS za člane svetov javnih zdravstvenih zavodov na sekundarni ravni. Člani vseh območnih svetov so se seznanili z določili Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije in podpisali integritetne izjave.

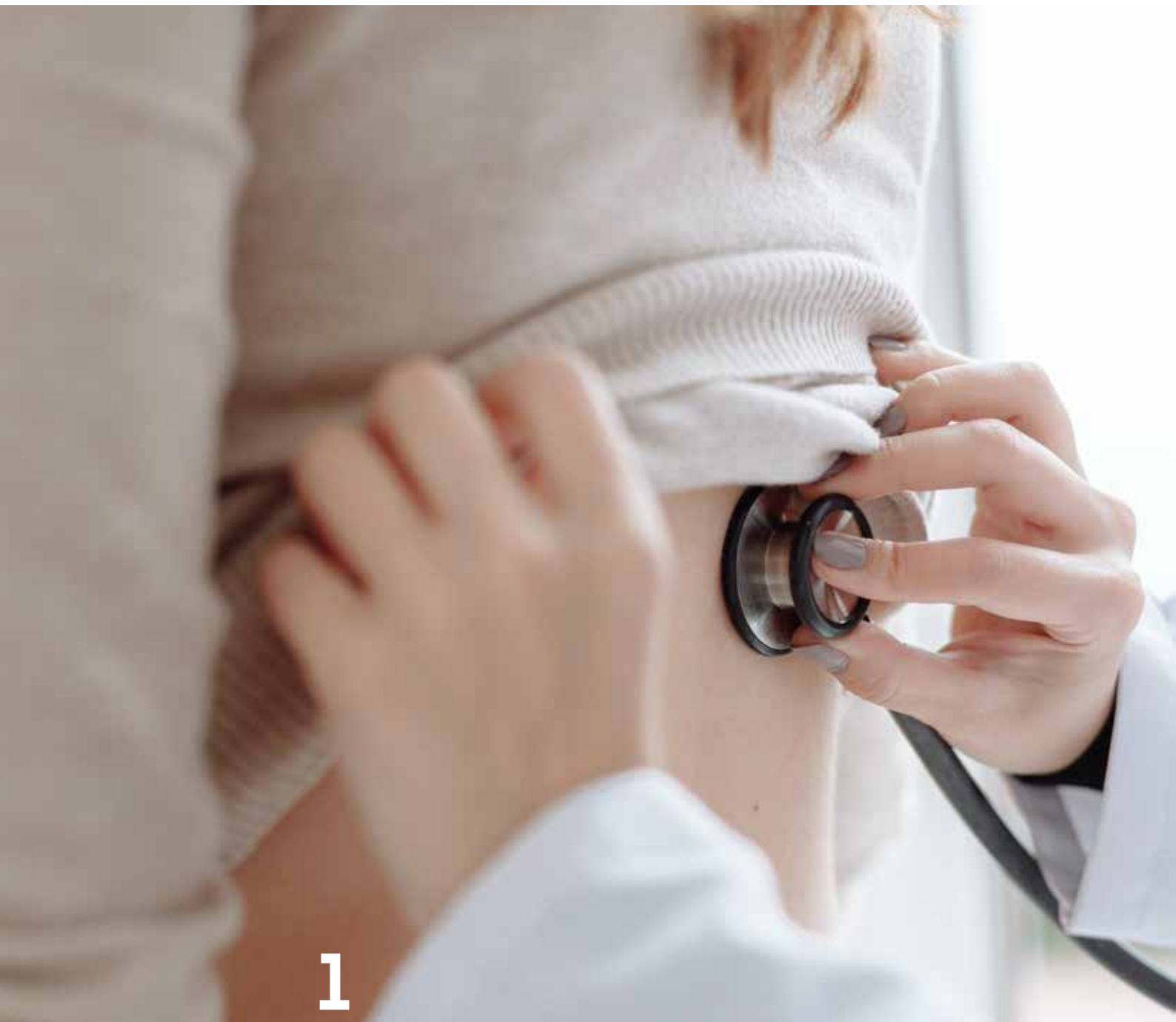
Organi upravljanja ZZZS so vse leto izražali zaskrbljenost nad aktualnimi dogajanji v slovenskem zdravstvenem sistemu ter zahtevali večjo avtonomijo ZZZS, ki ga upravljajo predstavniki zavarovancev in delodajalcev, kar je bilo razbrati iz razprav na sejah in iz poslanih pozivov državnim organom.

A Poslovno poročilo

1

Izvajanje obveznega zdravstvenega zavarovanja

V 1. poglavju tega Letnega poročila so po uvodnih pojasnilih o temeljnih vplivih in sistemskih okoliščinah na izvajanje OZZ v preteklem letu v ospredju ključne dejavnosti ZZS v letu 2023, tj. vključevanje oseb v zavarovanje, urejanje njihovega zavarovanja, zagotavljanje in uresničevanje pravic do zdravstvene oskrbe zavarovanim osebam, vključno z zdravili in MP, pravic, ki izhajajo iz mednarodnih predpisov, ter pravic do denarnih nadomestil. Osnovni cilj ZZS pri izvajanju teh sistemskih aktivnosti je zagotoviti OZZ za vse zavarovane osebe oziroma prebivalce, kar je tudi temeljni razvojni cilj ali strateški rezultat, načrtovan v SRP.

V Programu dela za leto 2023 je podrobno opredeljenih skupaj 15 letnih ciljev, od teh se jih 9 nanaša na aktivnosti izvajanja OZZ, o katerih poročila to poglavje. Vsebina in ocene doseganja teh ciljev so razvidne iz posameznih poročil oziroma komentarjev v tem poglavju, strnjeno pa so ocene opisane v poglavjih 4.1. in 4.2.

1.1 Razvojni vplivi in pogoji poslovanja

Na vzdržnost sistema OZZ, tj. obvladovanje izdatkov v okviru razpoložljivih prihodkov, vplivajo številni razvojni trendi in dejavniki. Za prihodke sistema, ki se v pretežni meri zagotavljajo s plačevanjem namenskih prispevkov aktivnega prebivalstva, je pomembna rast plač, odločilnega pomena pa neposredni trendi v zaposlovanju, na katere vplivajo tako aktualne gospodarske razmere kot tudi dolgoročnejsi demografski trendi. Glavni dejavniki (hitre) rasti izdatkov pa so ponovno demografski trendi (staranje prebivalstva oziroma znatno višji stroški za njihovo zdravstveno oskrbo), predvsem pa gospodarska rast (rast BDP, večja zahtevnost prebivalstva glede zdravstvene oskrbe idr.), tehnološki napredek (draga zdravila, dražje nove tehnologije zdravljenja, informatizacija) in drugi nedemografski dejavniki.

Gospodarska rast se je v Sloveniji v letu 2023 umirila. Na negotove razmere in nihanja v gospodarstvu v celotni EU so vplivale predvsem motnje v preskrbi, energetska kriza, migracije, begunstvo in druge okoliščine, ki jih je mogoče povezati predvsem z nadaljevanjem vojne v Ukrajini, v manjši meri pa tudi s še vedno zaznamanimi posledicami aktivnosti za obvladovanje epidemije covid-19 v preteklih letih. Prepoznavna značilnost takih okoliščin je bila inflacija v celotni EU in tudi pri nas, izrazito visoka v prvi polovici leta, ki pa se je v drugi polovici leta umirila.

Trenda rasti zaposlenosti in upadanja brezposelnosti se sicer nista prekinila, vendar sta se glede na prejšnja leta znatno umirila. Na določenih področjih je bilo zaznано veliko pomanjkanje delovne sile, kar ni dopuščalo večje rasti zaposlenosti. Zaradi inflacije je bila visoka nominalna rast plač.

1.1.1 Prebivalstvo, zavarovane osebe in zdravstveno stanje

V Sloveniji je bilo na dan 1. 7. 2023 po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu SURS) 2.120.937 prebivalcev. Število prebivalcev se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo za 12.205. V preteklem letu je bilo zabeleženo tudi nekoliko večje število umrlih.

Dva ključna vitalnostistična oziroma splošna kazalnika o zdravstvenem stanju prebivalstva, tj. pričakovano trajanje življenja ob rojstvu in umrljivost dojenčkov, kažeta v Sloveniji v primerjavi z državami EU sorazmerno ugodno sliko. Umrljivost dojenčkov je bila v letu 2021 na ravni 1,8 umrlega na 1.000 živorojenih, kar je bistveno nižje tako od povprečja najbolj razvitih držav EU (EU 14)² kot tudi od povprečja vseh držav EU 27 (Tabela 1). Slovenija tako že vrsto let po tem kazalniku vztraja med najboljšimi državami EU. Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu je v Sloveniji za moške znašalo 77,7 leta, za ženske pa 83,3 leta, kar je nekako na ravni EU 27.

Rodnost je v Sloveniji zelo nizka, čeprav povsem primerljiva s stanjem v državah EU 14, za povprečjem in EU 27 pa malenkost zaostaja. Nizka rodnost in podaljševanje pričakovanega trajanja življenja sta poglavitna razloga za hitro rast deleža starejšega prebivalstva. Staranje prebivalstva se kaže tudi v spremembi razmerja med aktivno in vzdrževano populacijo. V letu 2021 je

² Države EU 14 so: Avstrija, Belgija, Danska, Finska, Francija, Grčija, Irska, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Španija in Švedska. Države EU 13 so: Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Hrvaška, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Romunija, Slovaška in Slovenija

Tabela 1. Izbrani splošni kazalniki zdravstvenega stanja v Sloveniji in primerjava s povprečjem v državah Evropske unije v letu 2021.

Izbrani kazalniki	Slovenija	EU 14	EU 27
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu – moški (v letih)	77,7	79,5	77,2
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu – ženske (v letih)	83,8	84,3	82,9
Rodnost (št. živorojenih na 1000 prebivalcev)	9,0	9,5	9,1
Umrljivost dojenčkov (št. umrlih na 1000 živorojenih)	1,8	2,8	3,2
Delež žensk in moških v celotni populaciji	0,50 / 0,50	0,51 / 0,49	0,51 / 0,49
Delež vzdrževane populacije (%)*	56	56	56

* Odstotek vzdrževane populacije prikazuje razmerje med otroki, starimi od 0 do 14 let, in osebami, starimi nad 65 let, do delovno sposobnega prebivalstva, starega od 15 do 64 let.

Vir: Eurostat, januar 2024.

bilo v Sloveniji na 100 delovno aktivnih 56 vzdrževanih oseb, kar je enako povprečju najbolj razvitih držav EU 14 in povprečja EU 27. Višje vrednosti tega kazalnika so v korelaciji z višjimi javnimi izdatki za zdravstvo, pa tudi z večjimi potrebami po dolgotrajni oskrbi in z višjimi sredstvi za pokojnine.

Tabela 2 prikazuje spremembe v starostni strukturi zavarovanih oseb po območnih enotah ZZS med letoma 2013 in 2023. Skupni delež mladih do 18 let se je v 10 letih zvišal z 18,3 % na 18,6 %. Delež oseb od 19 do 64 let se je v istem obdobju znižal s 63,8 % na 59,6 %, hkrati pa se je občutno povečal delež starejših od 65 let s 17,9 % na 21,8 %. Starostna struktura zavarovanih oseb po območnih enotah ZZS kaže enake trende. Odstotek mladih je bil konec leta 2023 najnižji v območni enoti Murska Sobota, najvišji pa v območni enoti Novo mesto. Odstotek starejših od 65 let je bil v letu 2023 prav tako najnižji v območni enoti Novo mesto, najvišji delež pa je bil konec leta v območni enoti Murska Sobota.

Po podatkih o samooceni zdravja v letu 2022 v Sloveniji je 67,8 % prebivalstva (v letu 2021 69,1 %) navajalo, da je njihovo stanje zelo dobro ali dobro (Slika 3), kar je enako povprečju držav EU 27. Ocena zadovoljstva z zdravjem v Sloveniji je sicer nižja v primerjavi z razvitimi EU državami (npr. sosednji Avstrija in Italija), hkrati pa višja kot v državah, ki so se v EU vključile po letu 2004 (npr. sosednji Madžarska in Hrvaška).

Delež starejših se v Sloveniji že vrsto let povečuje, s tem pa se večja delež nenalezljivih kroničnih degenerativnih bolezni v celotni sliki zdravstvenega stanja prebivalcev Slovenije. Vse več je tudi t. i. večbolevnosti (multimorbidnosti), ko imajo bolniki hkrati več kroničnih bolezni. Takšna stanja so značilna za starejše, vendar se vse pogosteje pojavljajo tudi pri mlajših osebah. Za obvladovanje teh bolezni je potrebna drugačna organizacija, boljša koordinacija in tudi integracija določenih vrst zdravstvenih obravnav. Nujni so tudi širši preventivni družbeni ukrepi, tako pri proaktivni skrbi ljudi za lastno zdravje, kot tudi specifični ukrepi zdravstvenega sektorja za preprečevanje, zgodnje odkrivanje in učinkovito zdravljenje teh bolezni.

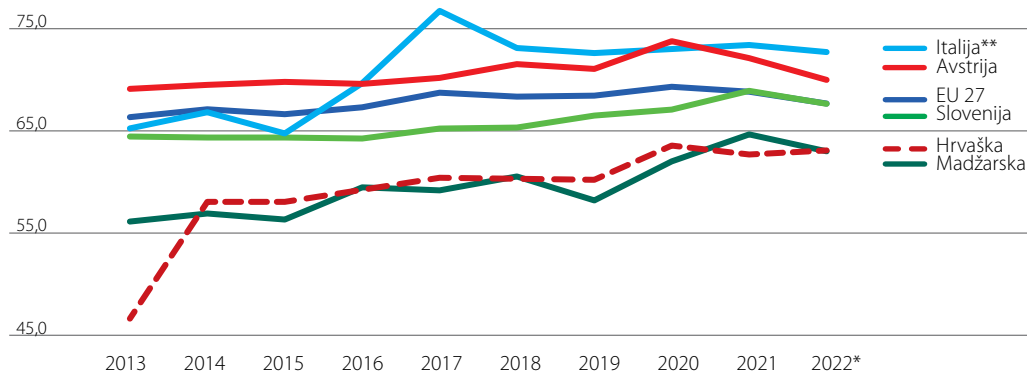
Tabela 2. Starostna struktura zavarovanih oseb po območjih Slovenije na dan 31. 12. 2013 in 2023 (v %).

Območna enota	0 do 18 let		19 do 64 let		Nad 65 let	
	2013	2023	2013	2023	2013	2023
Celje	18,5	18,4	64,3	60,7	17,2	20,9
Koper	16,8	17,4	65,0	59,1	18,2	23,4
Kranj	19,4	19,5	62,7	58,9	17,9	21,6
Krško	17,9	18,4	64,5	59,7	17,6	21,9
Ljubljana	18,9	19,4	63,0	59,4	18,1	21,1
Maribor	17,0	17,4	64,3	60,2	18,7	22,4
Murska Sobota	16,8	16,4	64,4	59,0	18,7	24,6
Nova Gorica	17,7	18,1	63,3	58,1	19,0	23,9
Novo mesto	19,7	20,4	64,4	60,2	15,9	19,5
Ravne na Koroškem	18,2	18,2	65,5	59,8	16,3	22,0
ZZS skupaj	18,3	18,6	63,8	59,6	17,9	21,8

Vir: podatki ZZS.

Izvajanje obveznega zdravstvenega zavarovanja

* Delež prebivalstva, starejšega od 16 let, ki svoje zdravstveno stanje ocenjuje kot zelo dobro ali dobro.

** Podatek za Italijo za leto 2020 je ocenjen na podlagi povprečja predhodnega in preteklega leta

Vir: Eurostat, 2024.

Slika 3. Samoocena zdravstvenega stanja prebivalcev* v Sloveniji v primerjavi z državami EU in sosednjimi državami v letih 2013–2022.

V skladu z opisanimi trendi v zdravstvenem stanju so v Sloveniji vodilni vzroki umrljivosti prebivalstva že vrsto let vse vrste raka, bolezni obtočil, poškodbe in zunanji vzroki, ki povzročajo skupaj več kot tri četrtine vseh smrti v državi. Po zadnjih dosegljivih podatkih o stopnjah umrljivosti zaradi tovrstnih vzrokov smo pri obvladovanju srčnožilnih bolezni blizu povprečij držav EU 14. Pri obvladovanju možganskožilnih bolezni (možganske kapi), raka in poškodb ter drugih zunanjih vzrokov pa se še vedno izkazujejo zaostanki za povprečji v državah EU 14. Zelo pomemben delež pri umrljivosti nosi tudi sladkorna bolezen, katere obvladovanje v Sloveniji se je s celostnim pristopom in številnimi ukrepi približalo ravni najbolj razvitih EU držav (Tabela 3). Pomembne so tudi razlike v umrljivosti med spoloma, ki v Sloveniji ostajajo izrazite. Obvladovanje opisanih kroničnih bolezni je zato v Sloveniji prednostna naloga javnega zdravja.

V Sloveniji so se do sredine preteklega desetletja sorazmerno hitro izboljševali splošni kazalniki zdravja prebivalstva (npr. pričakovano trajanje življenja), nato pa so se trendi izboljševanja v času epidemije covid-19 prekinili. Negativen vpliv na zdravstveno stanje po letu 2020 se kaže predvsem v spremembah trendov v umrljivosti, pri čemer je bila prizadeta zlasti populacija starejših od 65 let. Epidemija je prekinila ugodne trende podaljševanja pričakovanega trajanja življenja v Sloveniji. Podobne trende so zaznali v večini držav EU.

Epidemija je vplivala tudi na spremembe v aktivnostih in organizaciji zdravstvene službe, zlasti na manjše izvajanje programa (elektivnih) specialističnih pregledov, hospitalizacij in preventivni programov, kar je vplivalo na dostopnost oz. čakalne dobe tudi še v letu 2023.

Razpoložljivi mednarodno primerljivi podatki o zdravstvenih aktivnostih za leto 2021 kažejo približno enako stanje kot leto poprej. V Sloveniji je obisk zunajbolnišničnih ambulantnih zmožljivosti 5,2 obiska na prebivalca v letu 2021. Število obiskov pa je bilo še vedno nad ravni držav EU 14 (Tabela 4). Največji delež teh obiskov v Sloveniji so bili obiski izbranih osebnih zdravnikov na primarni ravni. Stopnja hospitalizacij (odpusti iz bolnišnic) zaradi bolezni na 100.000 prebivalcev je bila v Sloveniji nižja od stopenj v sosednjih državah, razen na Hrvaškem. Splošna sto-

Tabela 3. Standardizirane stopnje umrljivosti na 100.000 prebivalcev zaradi izbranih razlogov v Sloveniji in v primerjavi s povprečjem EU14 v letu 2021.*

Izbrani kazalniki stopnje umrljivosti	Slovenija**		EU 14*	
	moški	ženske	moški	ženske
zaradi ishemičnih srčnih bolezni	95,5	45,6	101,7	47,1
zaradi možgansko-žilnih bolezni	80,4	67,0	52,7	46,7
zaradi raka	334,4	191,0	262,6	171,8
zaradi zunanjih vzrokov	92,9	49,2	55,2	28,45
zaradi sladkorne bolezni	21,5	13,6	20,8	14,8

* Podatek za leto 2021 ali zadnji podatek, ki je na voljo.

** Podatek za Slovenijo je za leto 2020.

Vir: Eurostat, januar 2024.

Tabela 4. Izbrani kazalniki o zdravstvenih dejavnostih v Sloveniji in primerjava s povprečji sosednjih držav in EU14 v letu 2021 ali z zadnjimi podatki, ki so na voljo.

Izbrani kazalniki	Slovenija	EU 14	Hrvaška	Avstrija	Italija	Madžarska
Število obiskov na prebivalca v zunajbolnišnični ambulantni dejavnosti skupaj*	5,20	4,95	5,07	5,80	5,25	9,66
Stopnja hospitalizacije (odpusti iz bolnišnic) zaradi bolezni na 100.000 prebivalcev skupaj	15.100,20	13.637,80	13.814,40	20.917,10	9.830,40	12.455,30
– zaradi srčnožilnih bolezni	1.680,50	1.748,7	1.787,70	2.833,00	1.511,30	1.817,50
– zaradi akutnega miokardnega infarkta	166,50	162,40	232,50	174,10	164,60	146,70
– zaradi drugih ishemičnih srčnih bolezni	119,10	164,10	126,60	498,70	120,70	115,60
– zaradi popuščenja srca	255,70	228,40	145,20	261,50	246,20	241,20
– zaradi raka	1.546,60	1.221,90	1.830,10	2.584,30	1.026,70	1.480,90
– zaradi sladkorne bolezni	97,00	102,30	101,90	174,30	36,40	90,40
Povprečna ležalna doba v bolnišnicah (v dnevih)	6,60	7,20	8,50	8,50	8,20	9,70
Operacije sive mreže – delež v enodnevnih obravnavah (%)	98,80	87,35	64,30	87,70	94,90	76,60

* Podatek je za leto 2020.

Vir: OECD in Eurostat, januar 2024.

pnja hospitalizacije je bila tako v letu 2021 še vedno nekoliko nad povprečjem razvitih držav EU, podobno tudi specifične stopnje hospitalizacije zaradi srčnožilnih in rakavih bolezni. Zanimiva je primerjava med Slovenijo in Madžarsko v stopnji hospitalizacij zaradi akutnega miokardnega infarkta, drugih ishemičnih bolezni, popuščenja srca, raka in sladkorne bolezni. Kazalnik se je za omenjene bolezni na Madžarskem v zadnjih štirih letih precej znižal in je nižji kot v Sloveniji, vendar se je na Madžarskem tudi umrljivost zaradi omenjenih bolezni v tem času povečala.

1.1.2 Razpoložljiva sredstva za zdravstvo

Po zadnjih razpoložljivih mednarodno primerljivih podatkih o izdatkih za zdravstvo so na gibanja izdatkov za zdravstvo v državah EU v letu 2021 še vedno vplivali ukrepi za obvladovanje in preprečevanje epidemije covid-19. V vseh državah EU so za obvladovanje razmer v javnih zdravstvenih sistemih drugo leto zapored aktivirali dodatne finančne vire – predvsem proračunska sredstva za zdravstvo. Zaradi povečanja javnih finančnih sredstev so se v večini držav EU povečali tudi celotni izdatki za zdravstvo.

Po teh podatkih je bila Slovenija glede na porabo na prebivalca z 2.668 PPP evrov pod povprečjem EU (EU 27: 3.028 PPP evrov na prebivalca), glede na porabo v BDP pa z 9,5 % nekoliko nad povprečjem držav EU (EU 27: 9,3 % BDP). Še vedno pa je zaostajala za povprečjem najbolj razvitih držav EU tako po porabi na prebivalca kot glede na delež BDP. Kljub znatnemu dvigu je Slovenija s 1.969 PPP evrov javnih sredstev na prebivalca v letu 2021 zaostajala za povprečjem vseh držav EU, prav tako glede na delež BDP. Še večja je bila razlika v porabi razpoložljivih javnih sredstev za zdravstvo v primerjavi s povprečjem najbolj razvitih držav (Tabela 5).

V letu 2022 je po prvi oceni SURS-a delež celotnih izdatkov za zdravstvo v BDP znašal 9,2 %, delež javnih izdatkov pa 6,8 % BDP.

Tabela 5. Izdatki za zdravstvo v PPP evrih na prebivalca in v deležu BDP v Sloveniji v primerjavi s povprečji držav EU*, 2021.

	Javni	% od BDP	Zasebni	% od BDP	Celotni	% od BDP
EU 27	2.374	7,2	653	2,1	3.028	9,3
EU 14	3.026	8,1	756	2,2	3.782	10,3
EU 13	1.673	6,2	543	2,0	2.216	8,3
Slovenija	1.969	7,0	700	2,5	2.668	9,5

* Podatki za EU 27, EU 14 in EU 13 so aritmetična povprečja, izračun ZZS. Eurostat objavi tehtano povprečje EU, v katerem prevladuje predvsem podatek velikih držav (Nemčija, Francija), ki se zato precej razlikuje od navadnega povprečja.

Vir: Eurostat, januar 2024.

Tabela 6. Struktura tekočih izdatkov za zdravstvo po vrsti financiranja v Sloveniji v primerjavi s povprečji držav EU* v letu 2021.

	Javni izdatki (% vseh izdatkov)			Zasebni izdatki (% vseh izdatkov)			
	proračun**	OZZ***	skupaj javni izdatki	neposredna plačila****	PZZ*****	ostali zasebni izdatki	skupaj zasebni izdatki
EU 27	35	42	77	19	4	0,05	23
EU 14	46	32	78	17	5	0,1	22
EU 13	23	52	75	4	21	0,09	25
Slovenija	13	61	74	13	13	0	26

Opombe: * podatki za EU 27, EU 14 in EU 13 so aritmetična povprečja,
 ** izdatki državnega in lokalnih proračunov,
 *** izdatki socialnih (obveznih zdravstvenih in drugih) zavarovanj,
 **** neposredna (do)plačila,
 ***** izdatki prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj.

Vir: Eurostat, januar 2024.

Povečanje javnofinančnih virov v Sloveniji zaradi epidemije covid-19 se je pokazalo tudi v strukturi izdatkov za zdravstvo. Zaradi povečanja proračunskih virov v letu 2021 je delež vseh javnofinančnih izdatkov dosegel 74 % vseh izdatkov za zdravstvo (Tabela 6). Konkretno je v letu 2021 v Sloveniji proračun prispeval 13 % vseh izdatkov za zdravstvo (v letu 2019 4 %, v letu 2020 pa 9 %), medtem ko so v povprečju države EU med letoma 2020 in 2021 povečale ta delež s 13 % na 15 %. Kljub povečanju deleža javnih finančnih izdatkov za zdravstvo na 74 %, Slovenija še vedno namenja manj javnih virov za zdravstvo kot v povprečju države EU. Po tem kazalniku Slovenija zaostaja tako za povprečjem vseh držav EU, povprečjem najbolj razvitih držav EU kot tudi držav EU 13. Ob povečanju deleža proračunskih sredstev so tekoči izdatki OZZ v letu 2021 ostali na enaki ravni kot prejšnje leto, zato se je delež OZZ v vseh izdatkih za zdravstvo zmanjšal s 64 % v letu 2020 na 61 % v letu 2021. Še v letu 2019 je delež OZZ v vseh izdatkih za zdravstvo znašal 69 %. Po prvi oceni je v letu 2022 znašal 65 %.

1.1.3 Makroekonomski pogoji in drugi vplivi

Na makroekonomske pogoje financiranja zdravstvene oskrbe oziroma izvajanja sistema OZZ so v letu 2023 še vedno vplivali visoka inflacija, zmanjševanje gospodarskih aktivnosti in tudi upočasnitev rasti gospodarstev oziroma realne rasti BDP, kar smo občutili predvsem kot pritisk na rast cen zdravstvenih storitev zaradi rasti inflacije, ki se je sicer proti koncu leta pričela umirjati. Spremenjene makroekonomske okoliščine so vplivale tako na prihodke (višji prispevki od plač zaradi rasti zaposlenosti in višjih plač v gospodarstvu in javnem sektorju), kot tudi odhodke OZZ (rast izdatkov za zdravstvene storitve, zdravila in MP, zmanjšanje izdatkov za denarna nadomestila idr.).

Makroekonomske razmere za izvajanje OZZ so bile v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 po nekaterih kazalnikih boljše, po drugih pa slabše (Tabela 7). Gospodarstvo v evrskem območju se je realno povečalo za 0,6 %, kar je nižja rast kot leto prej (v 2022 je bila rast 3,1 %), v Sloveniji pa za

Tabela 7. Osnovni makroekonomski kazalniki v Sloveniji za leto 2023 v primerjavi z letom 2022.

Makroekonomski kazalniki	2022	2023
BDP (v milijardah evrov) – tekoče cene	57,0	63,0
BDP (realna rast v odstotkih)	2,5	1,6
BDP (nominalna rast v odstotkih)	9,1	10,4
Zaposlenost (rast v odstotkih)	2,9	1,2
Število registriranih brezposelnih (v tisočih)	56,7	48,8
Stopnja registrirane brezposelnosti (v odstotkih)	5,8	5,0
Bruto plače na zaposlenega (v evrih)	2.024	2.209
Bruto plače (nominalna rast v odstotkih)*	2,8	8,6
Bruto plače (realna rast v odstotkih)*	-5,6	1

Opombe: * SURS, plača za obdobje (za leto 2023 za obdobje jan.–nov.).

Vir: UMAR, jesenska napoved za leto 2023.

1,6 % (v 2022 je bila rast 2,5 %). Kljub temu so se v Sloveniji kazalniki glede trga delovne sile ponovno izboljšali. Rast zaposlenosti v letu 2023 je bila 1,2 %, število brezposelnih se je zmanjšalo za skoraj 8.000 oseb in je doseglo stopnjo brezposelnosti 5,0 %, kar pomeni zmanjšanje števila brezposelnih za 14 % glede na leto 2022. Povprečna mesečna bruto plača v letu 2023 je znašala 2.221 evrov in se je nominalno povečala za 9,7 %. Upošteva rast cen življenjskih potrebščin v letu 2023 je bila realna rast plač 2,1 % (-5,5 % rast v letu 2022). V letu 2023 se je za 12 % povečala tudi minimalna plača in je znašala 1.203,36 evra.

1.1.4 Sistemske novosti

1.1.4.1 Spremembe zakonodaje

V letu 2023 so bili sprejeti predpisi, ki vplivajo na izvajanje OZZ in poslovanje ZZS, med katerimi kaže omeniti naslednje:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-T) (Uradni list RS, št. 78/23), ki se uporablja od 1. januarja 2024:

- Ukinja dopolnilno zdravstveno zavarovanje in uvaja obvezni zdravstveni prispevek kot vir sredstev OZZ, ki ga za določene kategorije zavarovanih oseb pobira ZZS. S tem se zdravstvene storitve, ki so pravica iz OZZ in so opravljene od 1. 1. 2024 dalje, v celoti krijejo iz sredstev OZZ. Storitve, opravljene še v letu 2023, se obračunajo in krijejo v skladu s prej veljavnim ZZVZZ in z akti, sprejetimi na njegovi podlagi.
- Ureja institut izjemne odobritve, ki se natančneje uredi s splošnim aktom ZZS.
- Določa obveznost uravnoteženosti finančnega načrta ZZS in v tej zvezi obveznosti ZZS glede obveščanja Ministrstva za zdravje (v nadaljnjem besedilu MZ) ter priprave in sprejema rebalansa finančnega načrta. Zakon za uravnoteženje finančnega načrta ZZS v letu 2024 določa, da se iz proračuna države zagotovi do 240 milijonov evrov za izvajanje pravic iz OZZ.

Zakon o interventnih ukrepih na področju zdravstva, dela in sociale ter z zdravstvom povezanih vsebin (ZIUZDS) (Uradni list RS, št. 136/23) med drugim določa odstop od določb ZZVZZ in spreminja nekatere začasne ukrepe iz ZNUZSZS:

- obvezni zdravstveni prispevek (odpravljen so nekatere pomanjkljivosti ZZVZZ-T, pri čemer se ZZS nalagajo dodatne obveznosti pobiranja tega prispevka);
- preventivne zdravstvene storitve športnikov;
- določena je obveznost ZZS, da del sredstev, zbranih s prispevkom za poškodbo pri delu in poklicno bolezen, z javnim razpisom nameni za preventivne projektne programe ohranjanja poklicnega zdravja in promocijo zdravja na delovnem mestu;
- skupinske zdravstvene storitve (rok za podzakonsko ureditev se podaljša do 1. januarja 2025, zaradi česar je v letu 2024 določen začasni ukrep financiranja skupinskih zdravstvenih programov iz državnega proračuna, ki se izvede z javnim razpisom ZZS);
- nadomestilo med začasno zadržanostjo od dela (skrajšano je obdobje izplačila nadomestila iz sredstev OZZ z 20 na 30 dni; določena je zgornja višina nadomestila; bolj jasno je določena osnova za nadomestilo in kateri prihodki se ne všttevajo vanjo);
- zadržanje pravic (dodane so kategorije zavarovanih oseb zaradi obveznega zdravstvenega prispevka, določena je višina zapadlih neplačanih prispevkov, pri kateri nastopi zadržanje pravic, in natančneje se ureja odprava zadržanja pravic);
- zbirke podatkov OZZ (določena je podlaga za neposredni dostop MZ do anonimiziranih podatkov iz informacijskega sistema ZZS za analiziranje izdatkov za zdravstvene storitve in materiale ter denarna nadomestila);
- ukrep iz 14. člena ZNUZSZS je podaljšán do 31. 12. 2025, pri čemer se razširi možnost prenosa pooblastil izbranih osebnih zdravnikov za predpisovanje MP na druge zdravstvene delavce;
- trajanje ukrepa iz 15. člena ZNUZSZS je skrajšano do 31. 12. 2023, pri čemer se plačilo zdravstvenih storitev po realizaciji na podlagi ZNUZSZS-A (Uradni list RS, št. 76/23) nanaša na zdravstvene storitve, ki jih določí Vlada RS in jih izvajajo izvajalci v mreži javne zdravstvene službe;
- ukrep iz 16. člena ZNUZSZS je spremenjen tako, da se v letu 2024 določi dodatek za povečani obseg dela za posebne obremenitve zaposlenih v ambulantah družinske medicine ter otroških in šolskih dispanzerjih v javnih zdravstvenih zavodovih, ki se krije iz sredstev OZZ.

Zakon o statusnem preoblikovanju Vzajemne zdravstvene zavarovalnice, d. v. z. (ZSPVZZ) (Uradni list RS, št. 131/23) med drugim določa, da je ZZZS kot ustanovitelj Vzajemne d. v. z. upravičenec do deleža pri njenem preoblikovanju.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o duševnem zdravju (ZDZdr-A) (Uradni list RS, št. 109/23) med drugim določa merila za določitev mreže varovanih oddelkov, zaradi česar bodo po oceni predlagatelja zakona predvideni višji odhodki ZZZS v letu 2024 (8 milijonov evrov), v letu 2025 (10 milijonov evrov), v letu 2026 (12 milijonov evrov) in od leta 2027 v višini 18,8 milijona evrov.

Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZČmIS-1) (Uradni list RS, št. 40/23) med drugim določa dodatne kontrole za izdajo potrdila A1, regulira 13. člen Uredbe (ES) 883/04, vzpostavlja izmenjavo podatkov z Registrom tujcev, dopolnjuje določene že obstoječe izmenjave (IRSD in FURS).

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT-D) (Uradni list RS, št. 42/23) med drugim določa drugačna dokazila pri postopku urejanja OZZ, uvaja nov informativni list pri spremembi delodajalca in določa lažje pogoje za pridobitev dovoljenja za osebe, zaposlene v javnem sektorju (zdravstvo in socialnovarstveni zavodi).

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2G) (Uradni list RS, št. 48/23) in **Zakon o spremembah in dopolnitvi Zakona o tujcih (ZTuj-2H)** (Uradni list RS, št. 115/23) med drugim vplivata na delo prijavno-odjavne službe ZZZS, saj se ukinja pisna odobritev (dokazilo v postopku), spreminja način vročanja dovoljenj, zaradi česar je potrebna izmenjava podatkov z Registrom tujcev, za katero je podlaga določena v ZZVZZ-T in ZČmIS-1.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti (ZEPDSV-A) (Uradni list RS, št. 50/23) med drugim določa uskladitev roka za vložitev prijave v socialna zavarovanja za osebe v delovnem razmerju z rokom, ki izhaja iz ZMEPIZ-1 za prijavo v pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2N) (Uradni list RS, št. 133/23) do ureditve v ZZVZZ razširja osnovo za obračun prispevkov OZZ v primeru iz 55.a člena in 5. točke 17. člena ZZVZZ, ki po novem vsebuje tudi povračilo stroškov v zvezi z opravljenim delom oziroma storitvijo. Poleg tega določa podlago, po kateri ZZZS pridobiva podatke, ki jih potrebuje za izvajanje nalog na podlagi ZDOsk-1 in ZčmIS-1 ter podatkov o prijavi nezgode in poškodbe pri delu na podlagi ZVZD-1.

Pravilnik o poklicnih boleznih (Uradni list RS, št. 25/23) določa poklicne bolezni, dela, na katerih se te pojavljajo, pogoje, ob katerih se bolezni štejejo za poklicne bolezni, in postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih boleznih. Na podlagi ugotovljene poklicne bolezni delavec uveljavlja pravice iz OZZ iz naslova tega zavarovalnega tveganja. Sredstva za usposabljanje s področja poklicnih boleznih se zagotavljajo iz sredstev ZZZS.

1.1.4.2 Spremembe splošnih aktov ZZZS

V letu 2023 so bile sprejete **Spremembe in dopolnitve Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja** (Uradni list RS, št. 124/23), katerih ocena učinkov je prikazana v Tabeli 8.

Na področju MP so bili med drugim sprejeti naslednji akti ZZZS:

1. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o zdravstvenih stanjih in drugih pogojih za upravičenost do medicinskih pripomočkov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 124/23);
2. novela sklepa, ki določa seznam MP, pri katerih lahko izbrani osebni zdravnik prenese pooblastilo za predpisovanja na druge zdravstvene delavce;
3. sklepi, ki določajo cenovne standarde MP, seznam pooblaščenih zdravnikov za predpisovanje MP, zdravstvena stanja in druge pogoje za izdajo obnovljive naročilnice, višino plačila izvedencem, ki izdajajo izvedenska mnenja v zvezi z uveljavljanjem pravice zavarovanih oseb do psa, vodiča slepih;
4. navodila, ki urejajo izdajo mesečne zbirne naročilnice, naročilnice za MP in reverza za MP, naročilnice za MP za izboljšanje vida in zagotavljanje servisiranja MP v breme OZZ;
5. seznama zahtevnejših MP.

Tabela 8. Pregled in ocena učinkov sprememb in dopolnitev Pravil OZZ v letu 2023.

Vrsta / sklop pravic	Vsebina sprememb in dopolnitev	Učinek sprememb in dopolnitev
Zdraviliško zdravljenje (ZZ)	spremenjena opredelitev indikacije za ZZ pri poškodbah in operacijah na lokomotornem sistemu	jasnejša ureditev
	opredelitev izraza »težja funkcionalna prizadetost«	jasnejša ureditev, enakopravnejša obravnava zavarovanih oseb
	dopolnjena kontraindikacija ZZ v primeru hude duševne motnje in motnje osebnosti (dodana splošna težja telesna prizadetost in kognitivna prizadetost) in pri teh zdravstvenih stanjih izključen pogoj "aktivnega" sodelovanja pri ZZ	ustreznejša zdravstvena obravnava
	rok, določen za vložitev predloga za ZZ zaradi poškodb in operacij na lokomotornem sistemu, se določa tudi za primer poškodbe, ki se zdravi ambulantno	enakopravna obravnava zavarovanih oseb
	določen rok, v katerem je treba predlagati odlog ali nadaljevanje prekinjenega ZZ	enakopravna obravnava zavarovanih oseb
	določen rok, v katerem mora zavarovana oseba začeti odloženo, prekinjeno in podaljšano ZZ	jasnost ureditve
Zdravila in živila na recept	črtana količinska omejitev za predpis zdravil pri akutnih stanjih	ustreznejša zdravstvena obravnava
	ukinitev potrdila o deficitarnosti kot pogoja za pravico do povračila stroškov vrednosti zdravil in živil v primeru motnje v preskrbi na slovenskem trgu	poenostavitev postopka uveljavljanja pravice
	sprememba pooblastil za predpis živil za prehransko podporo in živil za otroke z alergijami	ustreznejša zdravstvena obravnava
	ukinitev predvidenega zaključevanja eRecepta na ZZS ob izdaji odločbe o povračilu stroškov in ukinitev obveščanja pooblaščenega zdravnika, da razveljavi eRecept, na osnovi katerega je zavarovana oseba uveljavila povračilo	odprava administrativnih bremen za NIJZ in ZZS
	črtanje preverjanja napak na receptu zaradi samodejnega prenosa podatkov v sistemu eRecept	odprava administrativnega bremena farmacevta v lekarni
	širitev kroga zdravnikov, ki lahko prejmejo recepte za osebno rabo	enaka obravnava institucij v mreži javne zdravstvene službe
Medicinski pripomočki (MP)	spremenjena opredelitev izraza »dobavitelj«	uskladitev z zakonodajo EU
	določitev lastništva psa, vodiča slepih, in spremenjen način ugotavljanja pogojev za pravico do tega psa	jasnost ureditve in uskladitev z zakonodajo (ZZVZZ)
	spremenjeno poimenovanje MP (zahtevni slušni aparati, MP za zaščito ustne sluznice)	ustreznejše poimenovanje MP tako, kot se izdajajo na trgu
	spremenjen način vzdrževanja slušnih aparatov (zagotavljajo se v okviru cenovnega standarda ali cene)	uskladitev ureditve z dejanskim stanjem na trgu teh MP
	prenos ureditve električne proteze v sklep, ki ureja pogoje za MP	medsebojna uskladitev aktov ZZS
	pravica do akumulatorja postane del pravice do vzdrževanja glavnega MP	enostavnejši in hitrejši postopek uveljavljanja pravice in odprava administrativnih bremen za izbrane osebne zdravnike
	črtajo se nekateri MP zaradi zastarelosti (stalni urinski kateter iz lateksa) ali podvojitve istovrstnega MP (usnjene rokavice za zaščito roke in prstov)	uskladitev z razvojem medicinske stroke in notranja uskladitev
	sprememba nabora nekaterih MP za zavarovane osebe s sladkorno boleznijo	ustreznejša zdravstvena obravnava
	spremenjen način določanja osnovnih zahtev kakovosti za MP in možnost, da se določijo na ravni podskupin MP	poenostavitev in hitrejša določitev osnovnih zahtev kakovosti
	nova vrsta dobe trajanja (življenjska doba artikla), nova vrsta cenovnega standarda (cenovni standard artikla z določeno življenjsko dobo) in možnost določitve cenovnega standarda za artikel, ki nima določene življenjske dobe	uskladitev ureditve z dejanskim stanjem na trgu teh MP
	spremenjena doba trajanja nekaterih MP (npr. pri 2 od inhalatorjev, nekaterih kanilah)	ustreznejša zdravstvena obravnava
	spremenjen način določanja obdobja in količine ter pooblaščen zdravniki za predpisovanje MP pri zaščiti ustne sluznice	ustreznejša zdravstvena obravnava
	podaljšanje veljavnost obnovljive naročilnice in prosta izbira dobavitelja pri obnovljivi naročilnici	enostavnejši in hitrejši postopek uveljavljanja pravice
	širši nabor MP, ki jih je mogoče ponovno izdati brez naročilnice, in določeno obdobje, za katerega je ponovna izdaja dopustna	enostavnejši in hitrejši postopek uveljavljanja pravice
	določena možnost izdaje manjše količine MP od predpisane	enostavnejši postopek uveljavljanja pravice
	črtana zahteva po predhodni odobritvi ZZS za popravila in vzdrževanja MP	enostavnejši in hitrejši postopek uveljavljanja pravice
spremenjena ureditev plačil in doplačil za MP	notranja skladnost Pravil	

Vrsta / sklop pravic	Vsebina sprememb in dopolnitev	Učinek sprememb in dopolnitev
Zdravstvene storitve	spremenjena ureditev napotnice – obseg pooblastil napotnega zdravnika (samodejno vsa pooblastila – za pregled, preiskave, zdravljenje in nadaljnjo napotitev) in veljavnost napotnice (do zaključka zdravstvene obravnave)	poenostavitev postopka izdaje napotnice, odprava administrativnih bremen za zdravnike in zavarovane osebe, hitrejša zdravstvena obravnava
	dodan razlog za odklonitev izbire osebnega zdravnika	ustreznejša ureditev
Pravica do nadomestila	določeno, pri katerih zdravstvenih stanjih se lahko odobri pravica do nadomestila zaradi nege otroka v trajanju do 6 mesecev	uskladitev z zakonodajo (ZZVZZ), jasnost ureditve
	določeno, da zavarovanec nima pravice do nadomestila za nego otroka za čas, ko je otrok v šoli ali institucionalnem varstvu	jasnost ureditve
	ukinitiv priloge zahtevka za povračilo oziroma izplačilo nadomestila (potrdila o prostovoljnem darovanju krvi ter prijave nezgode in poškodbe pri delu) in določena obveznost izbranega osebnega zdravnika, da izpolni zdravstveni del obrazca o prijavi nezgode in poškodbe pri delu	uskladitev z uvedbo ePrijave nezgode in poškodbe pri delu in ePotrdila o prostovoljnem darovanju krvi
Pravica do sobivanja	institut podaljšane roditeljske pravice, nadomeščen z institutom skrbništva, pod katerega je otrok postavljen zaradi zdravstvenega stanja, ki je nastalo pred njegovo polnoletnostjo	uskladitev z zakonodajo (DZ)
Nadzor nad izvajalci in dobavitelji	črtana ureditev izvajanja nadzora ZZS nad izvajalci in dobavitelji ter urejanja medsebojnih pravic in obveznosti, ki nimajo neposrednega vpliva na zavarovane osebe	uskladitev z zakonodajo (ZZVZZ) in medsebojna skladnost splošnih aktov ZZS
Uskladitev Pravil z ZZVZZ	sprememba vrst in poimenovanja zdravstvenih storitev, vključno s črtanjem ureditve preventivnih zdravstvenih storitev, ki ni pristojnost ZZS	uskladitev z zakonodajo (23. člen ZZVZZ)
	črtanje podlage v Pravidih za izjemno odobritev (3. odstavek 259. člena pravil), ki je po novem urejena na zakonski ravni in s posebnim splošnim aktom ZZS	uskladitev z zakonodajo (23. člen ZZVZZ)
	črtana ureditev vmesne liste zdravil in živil, poenoteno poimenovanje pozitivne liste zdravil	uskladitev z zakonodajo (23.a, 23.b in 23.c člen ZZVZZ)
	črtana ureditev, vezana na črtana 24. in 25. člen ZZVZZ	uskladitev z zakonodajo (črtana 24. in 25. člen ZZVZZ)
	uskladitev pravice do povračila potnih stroškov	uskladitev z zakonodajo (40. člen ZZVZZ)
	uskladitev pravice do zdravljenja v tujini, ki jo zavarovana oseba uveljavlja v skladu z Direktivo 2011/24/EU	uskladitev z zakonodajo (44.c člen ZZVZZ)
	črtanje ureditve, vezane na kritje zdravstvenih storitev v odstotku vrednosti OZZ	uskladitev z zakonodajo
	črtanje izraza "neodložljive zdravstvene storitve"	uskladitev z zakonodajo
	uskladitev sklicev na ZZVZZ	uskladitev z zakonodajo
Notranja uskladitev Pravil	nomotehnične spremembe in z zakonodajo dopolnjeno citiranje Uradnih listov RS	ustreznejša pravna ureditev

Poleg naštetih aktov je ZZS v letu 2023 sprejel druge akte za uresničevanje pravic in obveznosti iz OZZ, med njimi:

1. Sklep o odstotkih vrednosti zdravstvenih storitev, ki se zagotavljajo iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 64/23) in sklep o prenehanju njegove veljavnosti (Uradni list RS, št. 126/23);
2. Pravilnik o obrazcu in listinah za uresničevanje obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 97/23);
3. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o kartici zdravstvenega zavarovanja, profesionalni kartici in pooblastilih za branje in zapisovanje podatkov v zalednem sistemu (Uradni list RS, št. 106/23);
4. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o razvrščanju zdravil na listo (Uradni list RS, št. 121/23);
5. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o razvrščanju živil za posebne zdravstvene namene na listo (Uradni list RS, št. 121/23);
6. Pravilnik o natančnejših pogojih in natančnejšem postopku o izjemni odobritvi zdravila, živila za posebne zdravstvene namene, prehranskega dopolnila, dermatološkega izdelka, medicinskega pripomočka ali zdravstvene storitve (Uradni list RS, št. 134/23);
7. Sklep o najzahtevnejših zdravstvenih storitvah zaradi uveljavljanja pravice do povračila prevoznih stroškov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 135/23);
8. Pravilnik o receptih za osebno rabo;
9. Navodilo o povračilu stroškov zdravil in živil za posebne zdravstvene namene in sklep o prenehanju njegove veljavnosti;

10. Navodila za izpolnjevanje listine recept in listine recept za osebno rabo;
11. novele navodil, ki določajo uveljavljanje pravice do zobnoprostetične rehabilitacije z listinama predlog zobnoprostetične rehabilitacije in delovni nalog za zobnoprostetične storitve, pravico do potnih stroškov in spremstva ter pravico do prevoza z reševalnimi in drugimi vozili;
12. Navodilo izvajalcem za uresničevanje pravice zavarovanih oseb do izbire osebnega zdravnika;
13. 2 sklepa, ki določata najvišje priznane vrednosti za živila za posebne zdravstvene namene ter za skupine medsebojno zamenljivih zdravil in za terapevtske skupine zdravil;
14. več sklepov, ki določajo načrtovanje in obračunavanje zdravstvenih storitev.

1.2 Zavarovane osebe

Na osnovi ZZVZZ se v Sloveniji v OZZ vključujejo vsi prebivalci oziroma državljani, bodisi kot zavarovanci bodisi kot njihovi družinski člani. Formalno to omogoča 100 % pokritje prebivalstva z OZZ. Zavarovanci se v skladu s svojim delovnim ali socialnim položajem vključujejo v zavarovanje v eno od kategorij zavarovancev, ki jih predvideva ZZVZZ. Osebe so pravnoformalno zavarovane, ko je izpolnjeno predvideno stanje, pri čemer je dolžnost prijave v zavarovanje po ustrezni zavarovalni podlagi, za katero oseba izpolnjuje pogoje, odjave iz OZZ in sporočanje sprememb med tem zavarovanjem na strani zavezancev za prijavo.

1.2.1 Število in struktura zavarovanih oseb

Število zavarovanih oseb na dan 31. 12. 2023 je znašalo skupaj 2.117.608, kar je več kot na dan 31. 12. 2022, ko jih je bilo 2.111.518.

Poleg podatkov o številu zavarovanih oseb na ZZSZ ločeno vodimo tudi podatke o številu zavarovanih zavarovanih oseb, saj je zavarovana oseba lahko hkrati vključena v več zavarovanj. Število zavarovanj zavarovanih oseb je na dan 31. 12. 2023 znašalo 2.159.137 in se je v primerjavi z letom 2022 prav tako nekoliko povečalo, in sicer za 0,4 % (Tabela 9). V strukturi zavarovanj so zavzemali na dan 31. 12. 2023 največji delež zavarovanj delavci oziroma zaposleni, ki so imeli vključno s svojimi družinskimi člani 59,8 % vseh zavarovanj. Naslednja večja skupina zavarovanj so bile upokojene osebe in njihovi družinski člani s 26,7 %.

Finančni viri za sistem OZZ so zelo odvisni od delovno aktivnega prebivalstva oziroma formalno zaposlenih oseb. Največja skupina zavarovancev so zaposleni. Zanje so zavezanci za prijavo delodajalci. Po številu sledijo upokojeni zavarovanci, za prijavo katerih poskrbi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu ZPIZ). Zavezanec za prijavo brezposelnih oseb, ki prejemajo denarno nadomestilo, je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu ZRSZ), zavezanec za prijavo oseb, ki jim je center za socialno delo priznal pravico do plačila prispevka za OZZ po 21. točki prvega odstavka 15. člena ZZVZZ pa ZZSZ. Nekatere kategorije zavarovancev so za prijavo dolžne skrbeti same, kot npr. samostojni podjetniki posamezniki, osebe, ki so družbeniki osebnih družb, družb z omejeno odgovornostjo in ustanovitelji zavodov, ki so hkrati v družbi oziroma zavodu poslovodne osebe.

Vsaka večja sprememba v kategorijah zavarovancev lahko vpliva na stabilnost sistema. V zadnjih letih je bil najprej izrazit trend povečevanja zavarovanj v kategoriji oseb, vključenih v OZZ iz naslova delovnega razmerja, in zavarovanj v kategoriji oseb, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost (samostojni podjetniki, samostojni poklici idr.). Hkrati pa se je na drugi strani zmanjševalo število zavarovanj v kategorijah oseb, ki si same plačujejo prispevek, in občanov brez prihodkov. Zaradi epidemije se je ta trend med letoma 2019 in 2020 povsem zaustavil oziroma je bila rast negativna. V letu 2021 pa se je to gibanje spet obrnilo v pozitivno smer. V letu 2023 se je gospodarska rast upočasnila, kar se odlikava tudi v strukturi kategorij zavarovancev. Nobena kategorija v tem letu ni bila podvržena izrazitemu nihanju glede na preteklo leto.

V letu 2023 so imeli v strukturi zavezancev za plačilo prispevka zavarovanci (brez družinskih članov), ki so zaposleni pri pravnih in zasebnih subjektih, največji delež, in sicer 52,6 %, medtem ko je bil njihov delež v prejšnjem letu 52,7 %. Število zavarovanj se je povečalo v naslednjih

Tabela 9. Zavarovanja zavarovanih oseb po kategorijah v Sloveniji v letih 2022 in 2023 (stanje na dan 31. 12.).

Skupina zavarovancev	Zavarovanci		Družinski člani		Skupaj		Struktura vseh zavarovanih oseb		Indeks skupaj 2023 /2022
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	
1 Zaposleni (skupaj)	858.207	862.448	430.092	427.697	1.288.299	1.290.145	59,9	59,8	100,1
– zaposleni pri prav. osebah (v podjetjih, zavodih ...)	808.469	813.738	408.462	406.987	1.216.931	1.220.725	56,6	56,5	100,3
– zaposleni pri osebah, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost	49.059	48.002	21.339	20.392	70.398	68.394	3,3	3,2	97,2
– zaposleni pri delodajalcih v tujini	679	708	291	318	970	1.026	0,0	0,0	105,8
2 Osebe, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dej. v RS	81.854	84.888	37.705	39.018	119.559	123.906	5,6	5,7	103,6
3 Osebe, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dej. v tujini	1	2	0	0	1	2	0,0	0,0	200,0
4 Kmetje	10.751	10.359	5.657	5.421	16.408	15.780	0,8	0,7	96,2
5 Upokojenci	547.179	553.805	23.930	23.505	571.109	577.310	26,5	26,7	101,1
6 Upravičenci iz proračuna*	26.007	27.604	2.683	2.688	28.690	30.292	1,3	1,4	105,6
7 Brezposelni	12.226	11.457	2.732	2.403	14.958	13.860	0,7	0,6	92,7
8 Občani brez prihodkov**	39.147	36.662	9.825	9.226	48.972	45.888	2,3	2,1	93,7
9 Ostali***	54.079	52.927	9.088	9.027	63.167	61.954	2,9	2,9	98,1
– osebe, ki si same plačujejo prispevke	38.364	38.134	6.902	7.052	45.266	45.186	2,1	2,1	99,8
– drugi	15.715	14.793	2.186	1.975	17.901	16.768	0,8	0,8	93,7
SKUPAJ	1.629.451	1.640.152	521.712	518.985	2.151.163	2.159.137	100	100	100,4

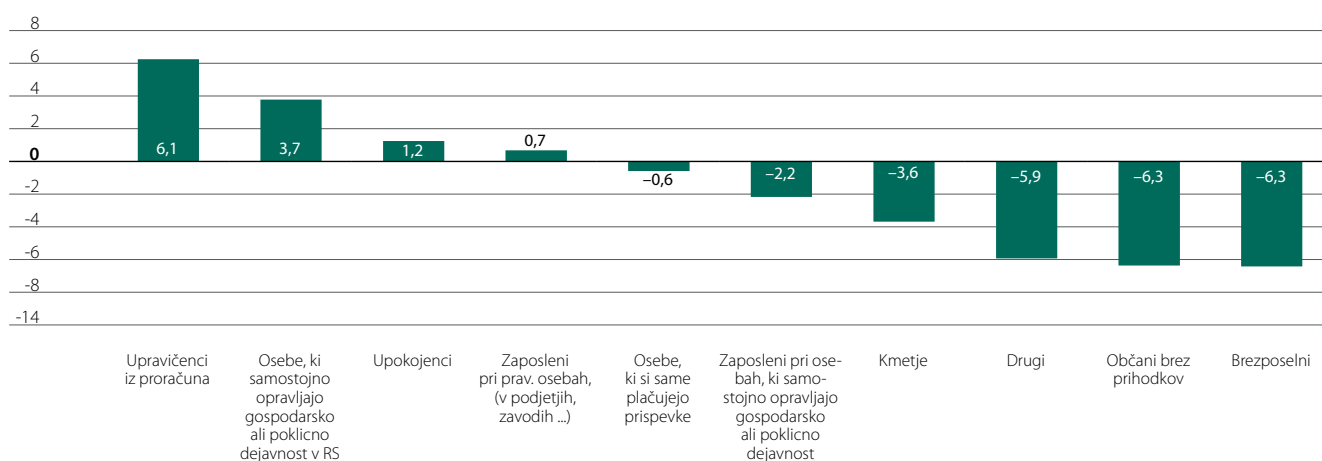
Opombe: * upravičenci iz proračuna: upravičenci po predpisih, ki urejajo starševsko varstvo, prejemniki invalidnin, upravičenci po predpisih o vojnih invalidih in civilnih invalidih vojne, osebe, ki prejemajo trajno socialno pomoč, ...;

** občani brez prihodkov (ZZVZZ 15/21), katerim plačujejo prispevke občine;

*** ostali: osebe, ki si same plačujejo prispevke (ZZVZZ 15/20), in nekateri drugi zavarovanci, kot so tujci, ki se izobražujejo v Republiki Sloveniji, osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki so zaposlene pri tujem nosilcu zavarovanja, ...

Vir: podatki ZZS.

kategorijah zavarovancev: upravičenci iz proračuna (za 1.597 zavarovanj), osebe, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost v RS (za 3.034 zavarovanj), upokojenci (za 6.626 zavarovanj) ter zaposleni pri pravnih osebah (v podjetjih, zavodih ...) (za 5.269 zavarovanj). Glede na lansko leto pa se je zmanjšalo število zavarovanj v naslednjih kategorijah zavarovancev: osebe, ki si same plačujejo prispevek (za 230 zavarovanj), zaposleni pri osebah, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost (za 1.057 zavarovanj), kmetje (za 392 zavarovanj), drugi (za 922 zavarovanj), brezposelni (za 769 zavarovanj) ter občani brez prihodkov (za 922 zavarovanj). Spremembe deležev po posameznih kategorijah zavarovancev v letu 2023 v primerjavi s preteklim letom so razvidne s Slike 4.

Slika 4. Sprememba rasti števila zavarovancev po posameznih kategorijah zavezancev za plačilo prispevka v Sloveniji v letu 2023 glede na leto 2022.

1.2.2 Urejanje zavarovanj

ZZSZ ureja zavarovanja na 55 lokacijah v državi. V letu 2023 je ZZSZ prejel 1.222.152 vlog za ureditev zavarovanj, kar je za 1,9 % več kot leto poprej (Tabela 10). Upoštevane so samo tiste vloge, ki so jih obravnavali zaposleni v prijavno-odjavni službi, niso pa upoštevani obrazci M, ki se evidentirajo avtomatično oziroma računalniško na podlagi podatkov, ki jih o priznani pravici do plačila prispevka za zavarovanje prejme ZZSZ po elektronski poti od MDDSZ. Za avtomatsko obravnavo gre tudi pri ažuriranju podatka o statusu šolajoče se osebe pri zavarovanju otroka kot družinskega člana in večji del vlog, ki jih za uživalce pravic iz socialnih zavarovanj (npr. upokojence, prejemnike nadomestila za brezposelnost, uživalce pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo) s sistemom SPOT vlagajo ZPIZ, ZRSZ, centri za socialno delo in drugi. Prav tako se avtomatsko obravnavajo tudi prijave in odjave zavarovanj za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni – obrazec M12. Avtomatsko se v skladu z 9. členom Zakona o čezmejnem izvajanju storitev ureja tudi sprememba zavarovalne podlage napotenih delavcev. Slednjih vlog je bilo v letu 2023 skupaj 2.598.272, kar je za 0,1 % več kot leto poprej.

Tabela 10. Spremembe statusov zavarovanih oseb v Sloveniji v letih 2022 in 2023.

Obrazci za urejanje zavarovalnega statusa	Število dogodkov v letu 2022			Število dogodkov v letu 2023			Indeks 2023/2022
	obrnave strokovnih sodelavcev	avtomatske obravnave	skupaj	obrnave strokovnih sodelavcev	avtomatske obravnave	skupaj	
Obrazec M-1 – prijava	431.328	207.172	638.500	431.441	207.435	638.876	100,06
Obrazec M-2 – odjava	412.979	211.185	624.164	425.313	203.044	628.357	100,67
Obrazec M-3 – sprememba	120.859	6.317	127.176	134.305	6.323	140.628	110,58
Skupaj M1+M2+M3	965.166	424.674	1.389.840	991.059	416.802	1.407.861	101,30
Obrazec MDC – prijava, odjava, sprememba	119.886	104.387	224.273	115.789	105.989	221.778	98,89
Obrazec M12 – prijava, odjava	114.409	2.065.980	2.180.389	115.304	2.075.481	2.190.785	100,48
SKUPAJ	1.199.461	2.595.041	3.794.502	1.222.152	2.598.272	3.820.424	100,68

Vir: podatki ZZSZ.

Podatki za leto 2023 kažejo, da je bilo v roku do treh delovnih dni urejenih več zavarovanj (99,35 %) kot v letu 2022 (98,42 %).

ZZSZ je v letu 2023 posredoval podatke iz evidence zavarovanih oseb v 7.440.934 poizvedbah. Pri tem so se v letu 2023 ti podatki posredovali elektronsko (e-Poizvedbe) v 99,2 % vseh primerov (Tabela 11).

ZZSZ je v Sloveniji pristojen tudi za določanje veljavnosti socialne zakonodaje z izdajo obrazcev oziroma potrdil A1 mobilnim delavcem in drugim aktivnim osebam. Glede na predpise EU se s potrdilom A1 določi veljavnost socialne zakonodaje za določene kategorije zavarovanih oseb. Namen izdaje potrdil A1 je, da za posamezno osebo velja socialna zakonodaja samo ene, ne pa dveh ali več držav članic EU in EFTE.

ZZSZ izdaja potrdila A1 za:

- napotene delavce in za samozaposlene osebe, ki gredo opravljat dejavnost v drugo državo članico;
- za ostale kategorije aktivnih oseb (npr. javni uslužbenci, pomorščaki, letalsko in kabinsko osebje, delo ali samostojno opravljanje dejavnosti v dveh ali več državah članicah).

Tabela 11. Število in način posredovanih podatkov iz evidenc o zavarovanih osebah ZZSZ za leti 2022 in 2023.

	2022	2023	Indeks 2023/ 2022
Klasični način	60.563	60.368	99,7
e-Poizvedbe	7.239.834	7.380.566	101,9
SKUPAJ	7.300.397	7.440.934	101,9

Vir: podatki ZZSZ.

Tabela 12. Izdaja potrdil A1 v letih 2022 in 2023.

	2022	2023	Indeks 2023/2022
Število odobrenih napotitev*	98.443	98.469	100,0
Število ostalih izdanih obrazcev A1**	73.422	77.896	106,1
Skupaj	171.865	176.365	102,6

Opombi: * napoteni delavci in samozaposlene osebe,

** npr. javni uslužbenci, pomorščaki, letalsko in kabinsko osebje; delo oziroma samostojno opravljanje dejavnosti v dveh ali več državah članicah; izjeme.

Vir: podatki ZZZS.

Kot kaže Tabela 12, je ZZZS v letu 2023 izdal skupaj 176.365 potrdil A1, od tega 56 % za napotene zaposlene in samozaposlene osebe, 44 % pa za ostale kategorije oseb. Glede na podatke iz leta 2022 gre za porast skupnega števila za 2,6 %, od tega pri napotitvah ni sprememb, pri ostalih kategorijah oseb pa je porast 6,1 %.

Pri izdaji potrdil A1 se uporablja Zakon o čezmejnem izvajanju storitev, ki določa pogoje in postopek izdaje A1 za tista potrdila, ki se nanašajo na napotene zaposlene in samozaposlene osebe. V teh postopkih je ZZZS leta 2023, poleg izdanih potrdil, zahtevke za izdajo potrdila A1 v 7.831 primerih zavrnil ali zavrgel, saj delodajalec ali delavec ni izpolnjeval predpisanih pogojev (npr. neporavnane davčne obveznosti delodajalca, neustrezna pogodba o zaposlitvi ali pogodbe z naročnikom storitve, delodajalec ni običajno opravljal dejavnosti v Sloveniji, delovnopравни prekrški, postopkovni razlogi). Glede na število tovrstnih zavrnitev v letu 2022 (8.691) gre za zmanjšanje za 9,9 %. S tem je tudi ZZZS prispeval k zmanjšanju zlorab na tem področju.

V skladu s strateškimi usmeritvami je ZZZS tudi preteklo leto intenzivno in sistematično urejal zavarovanja nezavarovanih oseb. Osebe, ki niso imele urejenega zavarovanja več kot 20 dni, je ZZZS pozival, naj uredijo zavarovanje. Osebam, ki si same niso uredile zavarovanja, je ZZZS po uradni dolžnosti izdal odločbo o lastnosti zavarovanca, saj mora biti vsak, ki ima v Republiki Sloveniji stalno prebivališče, zavarovan po 20. točki prvega odstavka 15. člena ZZVZZ, če ne izpolnjuje pogojev za zavarovanje po drugi podlagi. Kljub dejavnostim pri urejanju zavarovanj nezavarovanih oseb ostaja število oseb, ki zavarovanja niso imele urejenega več kot dva meseca, na približno isti ravni. Na dan 31. 12. 2022 je bilo takih oseb 2.928, na dan 31. 12. 2023 pa 2.798. V to skupino so vštete tudi osebe, ki čakajo na priznanje pravice do pokojnine, pravice do nadomestila za brezposelnost ipd., in si za čas do izdaje odločbe o taki pravici, glede na to, da se jim potem ta pravica praviloma prizna tudi za nazaj, niso uredile zavarovanja po drugi podlagi. Vštete so tudi osebe, ki imajo v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, vendar obstaja dvom, da na naslovu, na katerem imajo prijavljeno stalno prebivališče, res stalno prebivajo oziroma ali sploh prebivajo v Republiki Sloveniji, pa tudi, ali sploh izpolnjujejo pogoje, da se vključijo v OZZ. Na dan 31. 12. 2023 je bilo takih oseb 217.

Kljub nizkemu deležu nezavarovanih oseb, v skladu s cilji SRP in letnimi cilji poslovanja, nameinja ZZZS temu pojavu ustrezno skrb in pozornost, saj je le tako mogoče zagotavljati zdravstveno varnost najširšemu krogu upravičencev po zakonu. Poudariti velja problematiko kroga zavarovanih oseb, ki imajo zaradi neizpolnjevanja obveznosti plačila prispevkov iz različnih razlogov zadržane pravice oziroma jih lahko uveljavljajo samo, kadar potrebujejo nujno zdravljenje. Tako je imelo na dan 31. 12. 2023 17.876 oseb (zavarovancev in po njih zavarovanih družinskih članov) neplačane prispevke za OZZ in zato zadržane pravice iz tega zavarovanja. V letu 2023 je bilo 5.666 zavarovanih oseb, ki so imele zaradi neplačila prispevkov zadržane pravice več kot 1 leto.

1.2.3 Mednarodna zavarovanja

Pravni temelj za izvajanje evropskega pravnega reda oziroma za uveljavljanje t. i. "čezmejnih" zdravstvenih storitev državljanov EU sta Uredba (ES) št. 883/04 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in njena izvedbena Uredba (ES) št. 987/09. Na tej podlagi lahko slovenske zavarovane osebe v državah EU, Evropskega gospodarskega prostora in v Švici ter na podlagi Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske iz Evropske unije in Evropske

skupnosti za atomsko energijo (Izstopni sporazum) ter Sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom (Trgovinski Sporazum) tudi v Združenem kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske uveljavljajo pravico do zdravstvenih storitev med začasnim in stalnim bivanjem. Zavarovane osebe iz teh držav pa lahko tovrstne zdravstvene storitve uveljavljajo v Sloveniji. Zunaj opredeljenega prostora posamezne države za priznavanje pravic do zdravstvenih in drugih socialnih storitev sklepajo med seboj ustrezne dvostranske sporazume o socialnem zavarovanju. ZZS sodeluje tudi pri oblikovanju in uveljavljanju novih dvostranskih sporazumov o socialni varnosti.

1.2.3.1 Povračila stroškov zdravljenja v tujini

Koordinacija in medsebojna izmenjava podatkov ter zahtevkov za povračila in obračunavanje povračil stroškov med ZZS in tujimi nosilci zdravstvenega zavarovanja je v letu 2023 potekala s 35 državami, od tega s 26 državami, članicami EU, s 3 državami, članicami EGP, s Švico, z Združenim kraljestvom in s 4 državami, s katerimi ima Slovenija sklenjen mednarodni sporazum (Bosna in Hercegovina, Črna gora, Severna Makedonija ter Srbija).

Vsa izmenjava dokumentacije in podatkov z drugimi državami poteka po elektronski poti s 23 državami članicami EU, EGP, Švico in Združenim kraljestvom, z ostalimi državami EU in z državami, s katerimi ima Slovenija sklenjene dvostranske sporazume, pa se še vedno pošiljajo obračuni v papirni obliki. V elektronski obliki je vzpostavljena izmenjava obračunov dejanskih stroškov s Srbijo in Republiko Srbsko Bosne in Hercegovine.

V letu 2023 so tuji organi za zvezo ZZS obračunali stroške za 92.274 primerov slovenskih zavarovanih oseb, ki so v tujini uveljavljale zdravstvene storitve med začasnim in stalnim bivanjem, oziroma so bile napotene na zdravljenje v tujino. Skupni znesek novonastalih obveznosti ZZS do tujine je znašal 44.296.195 evrov (Tabela 13). Najvišji znesek obveznosti sta ZZS predložili Bosna in Hercegovina ter Hrvaška. V teh obveznostih prevladujejo stroški za slovenske upokojence in njihove družinske člane ter družinske člane slovenskih aktivnih zavarovancev, ki stalno prebivajo v teh državah. V tujino je ZZS nakazal 37.421.723 evrov, največ v Bosno in Hercegovino ter Hrvaško. Stanje obveznosti ZZS do tujine je na dan 31. 12. 2023 znašalo 39.202.236 evrov.

Tabela 13. Pregled obveznosti in terjatev ZZS do tujine po evropski zakonodaji in sporazumih o socialnem zavarovanju v letu 2023 (v evrih).

Država	Obveznosti				Terjatve			
	stanje obveznosti 31. 12. 2022	novonastale obveznosti v letu 2023*	plačila v tujino v letu 2023**	stanje obveznosti 31. 12. 2023	stanje terjatev 31. 12. 2022	novonastale terjatve v letu 2023*	plačila iz tujine v letu 2023	stanje terjatev 31. 12. 2023
	1	2	3	4=1+2-3	5	6	7	8=5+6-7
Avstrija	2.846.216	3.239.510	1.659.469	4.426.257	16.424.284	16.217.652	8.607.436	24.034.500
Belgija	926.511	776.126	836.799	865.838	193.037	172.228	234.273	130.992
Bolgarija	8.168	12.197	8.168	12.197	66.770	364.265	49.261	381.774
Bosna in Hercegovina	1.389.404	16.495.421	16.388.862	1.495.963	69.663	334.195	160.777	243.080
Ciper	0	0	0	0	1.004	346	1.004	346
Češka republika	129.452	251.870	49.031	332.291	286.445	229.262	286.105	229.601
Črna Gora	3.975	0	0	3.975	139.640	68.878	19.868	188.649
Danska	15.554	31.369	45.891	1.031	0	65.037	26.914	38.123
Estonija	1.303	28.490	28.256	1.537	0	4.254	4.254	0
Finska	12.125	19.119	22.293	8.951	19.435	14.843	27.093	7.184
Francija	553.699	259.195	366.497	446.396	784.605	483.714	405.046	863.273
Grčija	11.273	31.196	11.273	31.196	19.534	30.824	19.534	30.824
Hrvaška	12.196.840	11.128.128	9.664.526	13.660.442	4.155.554	2.892.915	2.735.055	4.313.414
Irska	8.541	9.666	8.682	9.525	14.110	9.845	13.996	9.959
Islandija	2.372	33.936	2.453	33.855	1.631	3.257	1.273	3.615
Italija	1.638.633	1.762.092	938.707	2.462.017	4.751.883	3.174.188	2.968.336	4.957.735
Latvija	1.154	2.611	1.154	2.611	16.536	23.945	16.536	23.945
Lihtenštajn	0	0	0	0	548	9.344	548	9.344

Država	Obveznosti				Terjatve			
	stanje obveznosti 31. 12. 2022	novonastale obveznosti v letu 2023*	plačila v tujino v letu 2023**	stanje obveznosti 31. 12. 2023	stanje terjatev 31. 12. 2022	novonastale terjatve v letu 2023*	plačila iz tujine v letu 2023	stanje terjatev 31. 12. 2023
	1	2	3	4=1+2-3	5	6	7	8=5+6-7
Litva	113	293	321	85	0	7.652	7.652	0
Luksemburg	185.868	19.498	185.868	19.498	181	16.731	16.912	0
Madžarska	49.989	48.193	33.400	64.782	504.599	223.900	115.821	612.678
Malta	2.158	1.309	0	3.468	938	6.844	1.636	6.147
Nemčija	9.895.457	6.997.776	5.160.192	11.733.041	8.314.577	8.774.423	7.698.821	9.390.179
Nizozemska	160.739	-850	159.889	0	187.459	450.796	329.877	308.378
Norveška	73.979	-448	68.090	5.441	0	22.082	22.004	77
Poljska	9.715	21.428	9.932	21.211	74.741	155.190	131.306	98.625
Portugalska	37.569	13.450	1.452	49.568	47.057	55.557	30.055	72.559
Romunija	735	839	0	1.574	95.643	47.334	0	142.977
Severna Makedonija	51.911	358.449	0	410.360	97.848	225.052	0	322.900
Slovaška	17.835	59.593	18.330	59.099	192.490	160.833	166.505	186.818
Srbija	1.106.604	1.611.267	1.014.226	1.703.645	819.028	734.797	762.685	791.141
Španija	138.692	291.809	97.911	332.590	114.964	64.105	115.017	64.052
Švedska	36.196	109.652	68.167	77.680	141.191	294.025	238.377	196.839
Švica	718.491	627.536	447.673	898.354	1.257.627	919.686	745.170	1.432.143
Združeno kraljestvo	96.495	55.473	124.209	27.759	670.094	507.495	359.063	818.527
SKUPAJ	32.327.765	44.296.195	37.421.723	39.202.236	39.463.116	36.765.493	26.318.210	49.910.398

Opomba: * Stanje na dan 31. 12. 2023 je nižje za znesek znižanj, ki so bila opravljena v letu 2023.

** Upoštevana so tudi plačila za napotene na zdravljenje v tujino.

Vir: podatki ZZZS.

ZZZS je v letu 2023 tujim organom za zvezo obračunal stroške za 68.151 primerov tujih zavarovanih oseb, ki so v Sloveniji uveljavljale zdravstvene storitve. Skupna vrednost novonastalih terjatev v letu 2023 je znašala 36.765.493 evrov. Najvišji delež novonastalih terjatev imajo terjatve do Avstrije, Nemčije, Italije in Hrvaške. Za terjatve je v letu 2023 ZZZS prejel iz tujine 26.318.210 evrov, največ iz Avstrije in Nemčije. Stanje terjatev ZZZS do tujine je na dan 31. 12. 2023 znašalo 49.910.398 evrov.

V letu 2023 je bilo izdanih 642.738 evropskih kartic zdravstvenega zavarovanja in 661.155 certifikatov (Tabela 14). Število vseh izdanih listin za tujino v letu 2023 je za 45 % višje kot preteklo leto. Predvsem gre za precejšnje povečanje števila izdanih certifikatov zaradi nove spletne aplikacije za naročanje evropske kartice zdravstvenega zavarovanja, uvedene v letu 2022, ki ob vsakem uspešno oddanem naročilu evropske kartice zdravstvenega zavarovanja samodejno izda tudi certifikat.

Tabela 14. Število izdanih listin za tujino v letih 2022 in 2023.

	2022	2023
Izdane evropske kartice za zdravstveno zavarovanje	592.115	642.738
Izdani certifikati	307.233	661.155
SKUPAJ izdane listine za tujino	899.348	1.303.893
– od tega število naročenih listin z uporabo SMS sporočil ali interneta	761.544	1.187.843

Vir: podatki ZZZS.

1.2.3.2 Načrtovano zdravljenje v tujini

Zavarovane osebe imajo v skladu z ZZVZZ in Pravili OZZ pravico do pregleda, preiskave ali zdravljenja v tujini ob pogoju, da so v Sloveniji izčrpane možnosti zdravljenja, da je v Sloveniji presežena dopustna čakalna doba ali razumni čas, in ko se zavarovana oseba odloči za zdravljenje v tujini na podlagi prej izdane napotnice oziroma vnaprejšnje odobritve ZZZS. O upravičenosti do zdravljenja v tujini in do povračila stroškov tega zdravljenja odloča uradna oseba območne enote ZZZS v upravnem postopku na prvi stopnji in Direkcija ZZZS na drugi stopnji.

Tabela 15. Načrtovana zdravljenja v tujini v letu 2023 v primerjavi z letom 2022.

Osnova napotitve	Odobrene vloge		Zavržene vloge		Ostalo *		Vloge skupaj	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Izčrpane možnosti – 44. a člen ZZVZZ	483	485	70	109	103	117	656	711
Predolge čakalne dobe – 44. b člen ZZVZZ	69	59	32	41	49	65	150	165
Predhodna odobritev – 44. c člen ZZVZZ	11	28	18	13	18	14	47	55
Spec. amb. storitve, zdravila, medicinski pripomočki – 44. c člen ZZVZZ	1.980	2.843	61	155	150	191	2.191	3.189

Opomba: * Vloge, ki so še v reševanju, sklep o ustavitvi postopka, sklep o zavrženju.

Iz Tabele 15 je razvidno, da je bilo v letu 2023 odobrenih 68,2 % vseh obravnavanih vlog za napotitev na zdravljenje, pregled in preiskavo v tujino zaradi izčrpanih možnosti zdravljenja v Sloveniji. Zavarovane osebe so bile v tujino največkrat napotene v Nemčijo, Avstrijo in Italijo. Storitve, ki so bile najpogosteje opravljene v tujini, pa se nanašajo na ortopedske operacije, zdravljenje epilepsije, različna kirurška zdravljenja ter storitve s področja otroške srčne kirurgije.

V letu 2023 je ZZS odobril tudi 59 vlog za zdravljenje v tujini zaradi presežene dopustne čakalne dobe ali razumnega časa v Sloveniji. Največ prejetih vlog se je nanašalo na odobritev oziroma povračilo stroškov preiskav PET-CT, opravljenih na Hrvaškem.

V zvezi z zdravljenjem v tujini na podlagi predhodno izdane napotnice oziroma odobritve je ZZS prejel 3.189 vlog za povračilo stroškov specialističnega in bolnišničnega zdravljenja, nabavo MP in zdravil v drugi državi, članici EU. V obravnavanem obdobju je bilo pozitivno rešenih 89,15 % vseh prejetih vlog, 4,86 % pa negativno. Največ vlog za povračilo stroškov se nanaša na storitve, opravljene v sosednjih državah (Hrvaška, Italija, Avstrija).

Na podlagi Direktive 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta o uveljavljanju pravic pacientov na področju čezmejnega zdravstvenega varstva je ZZS v letu 2023 zavarovanim osebam povrnil 1.335.092 evrov za stroške opravljenih zdravstvenih storitev oziroma nabavljenih MP ali zdravil v drugi državi, članici EU. Zavarovane osebe so v tujini najpogosteje opravile storitve s področja zobozdravstva (predvsem endodontija in ortodontija), nevrologije – preiskava elektromiografija (EMG – testiranje živčne prevodnosti) ter storitve s področja kardiovaskularne kirurgije (poseg na ožilju) in oftalmologije (operacije sive mreže). Med nabavljenimi MP prevladujejo očala.

Odredba MZ o seznamu zdravstvenih storitev, za katere se zahteva predhodna odobritev ZZS, določa seznam visoko specializirane in drage medicinske infrastrukture ali medicinske opreme, ki se uporablja za zdravstvene storitve, za katere je potrebna vnaprejšnja odobritev ZZS kot pogoj za uveljavljanje pravice do povračila stroškov iz 44. c člena ZZVZZ. Na tej osnovi je ZZS v letu 2023 obravnaval 55 vlog za odobritev.

ZZS opravlja tudi naloge Nacionalne kontaktne točke za čezmejno zdravstveno varstvo. V tem okviru zagotavlja slovenskim zavarovanim osebam informacije o pravici do zdravljenja v tujini. Nacionalna kontaktna točka posreduje informacije na svoji spletni strani, po elektronski pošti, telefonu in osebno. Največ vprašanih se nanaša na zdravljenje v tujini na podlagi vnaprejšnje izdane napotnice zdravnika v Sloveniji in na postopke povračila teh stroškov.

1.3 Zagotavljanje zdravstvene oskrbe

V okviru OZZ se zavarovanim osebam zagotavljajo pravice do zdravstvene oskrbe oziroma zdravstvenih storitev, ki jih izvajajo izvajalci zdravstvenih storitev na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Letni obseg in vrednost programa zdravstvenih storitev naj bi v skladu z ZZVZZ na osnovi pogajanj opredelili deležniki v zdravstvu, in sicer s sprejemom t. i. Dogovora, vendar ga je na podlagi ZZVZZ nadomestila Uredba 2023, ki je določila obseg in vrednost programa zdravstvenih storitev v letu 2023.

Vir za financiranje celotnega programa je bil tako kot doslej v delu, ki se nanaša na OZZ, opredeljen s finančnim načrtom ZZS, razlika do polne vrednosti programov pa se je financirala iz dopolnilnega (prostovoljnega) zdravstvenega zavarovanja ali so jo pokrivalo zavarovane osebe same, če niso bile prostovoljno zdravstveno zavarovane. Z interventnim zakonom pa so bila v letu 2023 zagotovljena tudi dodatna proračunska sredstva za plačilo realizacije programa zdravstvenih storitev nad pogodbeno dogovorjenim obsegom.

1.3.1 Splošni dogovor in pogodbe z izvajalci zdravstvenih storitev

V skladu z ZZVZZ je ZZS dolžan za namen pogajanj z deležniki pripraviti predlog Dogovora, pri čemer upošteva resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva, smernice zdravstvene politike, ki jih do konca avgusta določi minister, pristojen za zdravje, najnovejša spoznanja znanosti in razvoj medicinskih tehnologij, aktualna demografska gibanja in ekonomske razmere. Pred začetkom pogajanj z deležniki mora ZZS k predlogu Dogovora pridobiti soglasje ministra, pristojnega za zdravje.

Smernice zdravstvene politike za leto 2023 je minister za zdravje izdal 12 dni po izteku zakonsko opredeljenega roka, to je 12. 9. 2023. ZZS je nato v 15 dneh pripravil prvi predlog Dogovora, v katerem je v okviru izvedljivega upošteval smernice, in ga poslal v soglasje ministru 29. 9. 2022. Po skoraj enem mesecu, 26. 10. 2022, je ZZS od MZ prejel zahtevek za dopolnitev in nato pripravil drugi predlog Dogovora ter ga posredoval v soglasje 14. 11. 2022. Ker minister do konca novembra 2022 ni podal soglasja na predlog Dogovora je Vlada RS, v skladu z ZZVZZ, 19. 1. 2023 sprejela Uredbo 2023. Vlada je nato maja in oktobra 2023 sprejela še spremembe in dopolnitve Uredbe 2023.

Proračunska sredstva so bila zagotovljena z ZNUZSZS za plačilo opravljenih storitev nad pogodbeno dogovorjeno količino med ZZS in izvajalci. Ker se kljub plačilu po realizaciji dostopnost ni bistveno izboljšala, niti se niso skrajšale čakalne dobe, je Državni zbor 8. 7. 2023 sprejel ZNUZSZS-A, s katerim je plačilo po realizaciji vseh opravljenih storitev zamejil na obdobje do 31. 7. 2023, od 1. 8. 2023 do 31. 12. 2023 pa vzpostavil podlago za plačilo storitev nad pogodbeno dogovorjeno količino iz proračuna zgolj za izbrane vrste zdravstvenih storitev, ki so bile določene z uredbo Vlade RS.

Največji izzivi v zdravstvu zadnjih nekaj let in tudi v letu 2023 so tako še vedno povezani z dostopnostjo do zdravstvenih storitev, tudi do izbranega osebnega zdravnika, in z obvladovanjem čakalnih dob. Ob uvajanju novih metod zdravljenja in novih zdravil ter rastočih potrebah po zdravstvenih storitvah, povezanih s staranjem prebivalstva in naraščanjem kroničnih bolezni, se zdravstvo sooča z nenehnim pritiskom na višanje stroškov zdravljenja. Vedno bolj se poudarja tudi vprašanje zadostnih kadrovskih virov in ustreznih plač oziroma nagrajevanje zdravstvenih delavcev.

1.3.1.1 Širitve, novosti in finančne spodbude

V letu 2023 se je na primarni ravni še naprej reševala problematika pomanjkanja in preobremenjenosti zdravnikov družinske medicine z uvajanjem ambulant za neopredeljene zavarovane osebe. Ambulante so se uvajale v javnih zdravstvenih zavodih, pri katerih zaradi pomanjkanja zdravnikov izbira družinskega zdravnika ni bila mogoča. V delo ambulate so se lahko, poleg družinskih zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev v javnih zdravstvenih zavodih, vključevali tudi zdravniki koncesionarji in zdravstveni delavci, zaposleni pri koncesionarjih. V ta namen je bilo zagotovljenih 10 milijonov evrov. Ukrep je začasne narave in bo veljal do konca leta 2024, a z možnostjo dvakratnega podaljšanja po 6 mesecev.

Na podlagi posebnega vladnega projekta za nagrajevanje timov družinske medicine, otroškega in šolskega dispanzerja se je izvajalo nagrajevanje nadpovprečno obremenjenih zdravstvenih delavcev. Vsi zdravstveni delavci v timu z več kot 1.895 glavarinskimi količniki so bili, glede na preseganje glavarinskih količnikov, nagrajeni z izplačilom uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela.

Še naprej je v veljavi ukrep, da zaradi pomanjkanja zdravnikov v splošnih in družinskih ambulantah, otroškem in šolskem dispanzerju ter dispanzerju za ženske lahko izvajalec za širitve programov kot nosilca te dejavnosti prijavi tudi specializanta družinske medicine, pediatrije ali ginekologije in porodništva v zadnjem letniku specializacije, vendar ob izpolnjevanju vseh pogojev, ki jih določa zakon, ki ureja zdravniško službo.

Če preneha delovno razmerje izbranega osebnega zdravnika, je izvajalec dolžan zagotoviti drugega zdravnika, sicer se mu program ustrezno zmanjša, ko izvajalec zaposli novega izbranega osebnega zdravnika, pa se mu program poveča.

Poleg tega je bila z Uredbo 2023 predvidena širitev ambulant splošne družinske medicine za 10,5 tima in otroških in šolskih dispanzerjev za 6,5 tima. Za izpopolnitev timov splošnih ambulant je bilo namenjenih dodatnih 117 timov referenčnih ambulant, in sicer do obsega programa splošnih ambulant.

Za program dispanzerja za ženske je bilo opredeljenih 8 dodatnih timov.

Z vključevanjem 1,4 tima mobilne enote nujnega reševalnega vozila in 1 tima mobilne enote dežurnega zdravnika za neodložljive hišne obiske se je krepił tudi program nujne medicinske pomoči.

Za širitve centrov za duševno zdravje, kar v letu 2022 ni bilo v celoti realizirano, so bila v letu 2023 ponovno zagotovljena sredstva za te in za nove centre: skupaj 13 timov in v okviru centrov dodatno še 10 timov patronažne službe in 2 tima skupnostne psihiatrične obravnave.

Za preventivo so bila sredstva namenjena 19 timom v centrih za krepitev zdravja (preoblikovanje ali nadgradnja zdravstvenovzgojnih centrov ali pilotnih centrov v integrirane centre za krepitev zdravja) in za razvojno-implimentacijski tim za vzpostavitev novih 15 integriranih centrov za krepitev zdravja, podporo njihovem delovanju ter zagotavljanju kakovosti preventivnih obravnav in obravnav za krepitev zdravja. Poleg tega so bila sredstva zagotovljena za 22 pediatričnih timov za zdrav življenjski slog ter tudi za preventivne preglede registriranih športnikov v 5. in 7. razredu osnovne šole.

Za boljšo dostopnost do zobozdravstvenih storitev na primarni ravni so bila zagotovljena sredstva za dodatnih 27 timov, od tega 18,5 tima zobozdravstva za odrasle, 8,5 tima zobozdravstva za mladino, 0,2 tima za zobozdravstveno oskrbo varovancev s posebnimi potrebami ter 1,7 tima ortodontije.

V okviru specialistične zunajbolnišnične dejavnosti so bila zagotovljena sredstva za vzpostavitev urgentnega centra v Splošni bolnišnici Ptuj.

Program mobilnega paliativnega tima se je povečal za 4 nove time, cepljenje proti gripi pa bo po novem možno opraviti tudi v bolnišnici.

V okviru specialistične zunajbolnišnične dejavnosti in bolnišnične dejavnosti se je uvedel nov program za obravnavo nekemičnih oblik zasvojenosti (čezmerna uporaba digitalne tehnologije, čezmerno delo ipd.), načrtovan v višini 170 primerov, v bolnišnični dejavnosti pa dodatno še nov program za obravnavo otrok in mladostnikov s kemičnimi oblikami zasvojenosti (odvisnostjo od prepovedanih psihoaktivnih substanc) in stanji soobolevnosti, načrtovan v višini 40 primerov.

Zaradi večjih potreb na področju kardiologije so bila opredeljena sredstva za dodatnih 285 perkutanih vstavitvev aortnih zaklopk – TAVI (dodatek k nadrejeni storitvi SPP) in 5 dodatnih vstavitvev umetnega srca.

Urejeno je tudi kritje stroškov ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni, kar izvajajo ekspertni timi v terciarni dejavnosti.

Z letom 2023 se je začel izvajati program brezšivne skrbi, ki zagotavlja večjo kakovost predpisovanja in neprekinjeno oskrbo z zdravili, zlasti pri prehodu med različnimi ravnmi zdravstvenega sistema (primarna, sekundarna, terciarna). Uspeh programa je odvisen od neprekinjene medsebojne izmenjave informacij, boljšega nivojskega in mednivojskega sodelovanja, informiranja pacienta o bolezni, zdravljenju in skrbi za zdravje. Temeljni nosilec za izmenjavo informacij o zdravljenju z zdravili pri posameznem pacientu je osebna kartica zdravil. H kakovostnejšemu predpisovanju zdravil bo prispevala tudi širitev za 8,16 tima farmacevta svetovalca.

V socialnovarstvenih zavodih in zavodih za usposabljanje je bilo skupaj zagotovljeno financiranje zdravstvene nege za dodatnih 455 mest oziroma 144.025 dni zdravstvene nege.

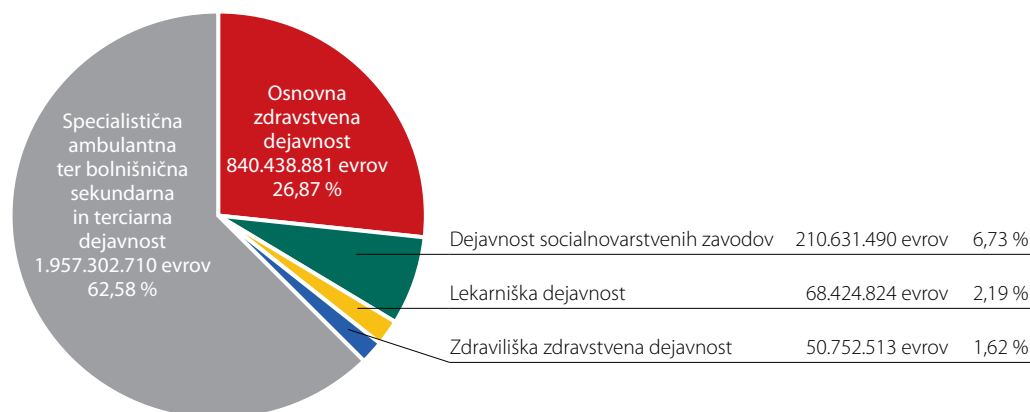
Z Uredbo 2023 se je s 1. 2. 2023 prenehalo financiranje vstopnih triažnih točk, ki so bile potrebne zaradi zaježitve in obvladovanja epidemije covid-19 v javnih zdravstvenih zavodih. Z istim datumom je tudi prenehalo financiranje programa NLZOH iz sredstev OZZ.

Za obnovitveno rehabilitacijo in zdravstveno letovanje otrok je finančna sredstva zagotovilo MZ, ki je z izbranimi organizatorji tudi sklenilo pogodbo. ZZS je zgolj kot tehnična pomoč ministrstvu opravil javni razpis in pripravil predlog izbora organizatorjev.

1.3.1.2 Vrednost programov

Okvirna vrednost celotnega programa zdravstvenih storitev, ki vključuje OZZ in doplačila brez ločeno zaračunljivih materialov, cepiv in nabavne vrednosti zdravil v lekarnah, je v tekočih cenah v letu 2023 znašala 3.128 milijonov evrov. V ta znesek je vključeno boljše vrednotenje programov in vrednost širitev programov. Programa letovanje otrok in obnovitvena rehabilitacija sta bila v letu 2023 financirana iz proračuna Republike Slovenije, zato nista vključena. Vrednost celotnega programa zdravstvenih storitev po posameznih dejavnostih je razvidna s Slike 5.

Slika 5. Pogodbena vrednost programa zdravstvenih storitev po dejavnostih v letu 2023.

Struktura sredstev za plače in materialne stroške ter amortizacijo v programih zdravstvenih storitev je razvidna iz Tabele 16. V povprečju je delež plač znašal 61,09 % vseh sredstev, povprečni delež materialnih stroškov in amortizacije pa 38,91 %. Delež plač se je v letu 2023 zvišal za

Tabela 16. Deleži sredstev za posamezne vrste stroškov po dejavnostih v kalkulacijah cen zdravstvenih storitev v letih od 2014 do 2023 (povprečne cene 1.–12. 2023).

Leto	Osnovna dejavnost		Spec. amb. in boln. dej.		Lekarniška dejavnost		Dejavnost socialnovarstvenih zavodov		Zdraviliška dejavnost		Skupaj vse dejavnosti	
	materialni stroški + amortizacija	plače	materialni stroški + amortizacija	plače	materialni stroški + amortizacija	plače	materialni stroški + amortizacija	plače	materialni stroški + amortizacija	plače	materialni stroški + amortizacija	plače
2014	32,52	67,48	46,15	53,85	24,79	75,21	16,24	83,76	37,74	62,97	40,28	59,72
2015	34,69	65,31	46,71	53,29	25,24	74,65	16,25	83,75	39,33	60,67	41,33	58,67
2016	34,46	65,54	46,72	53,28	23,73	76,27	16,38	83,62	39,32	60,68	41,27	58,73
2017	34,55	65,45	47,50	52,50	23,77	76,23	15,92	84,08	38,49	61,51	41,61	58,39
2018	33,56	66,44	49,59	50,41	23,83	76,17	15,77	84,23	38,41	61,59	42,86	57,14
2019	32,71	67,29	49,41	50,59	22,76	77,24	14,68	85,32	37,12	62,88	42,45	57,55
2020	31,11	68,89	48,01	51,99	20,85	79,15	13,18	86,82	36,05	63,95	40,91	59,09
2021	30,82	69,18	49,90	50,10	20,90	79,10	12,43	87,57	36,09	63,91	41,85	58,15
2022	30,50	69,50	47,83	52,17	21,72	78,28	11,68	88,32	37,35	62,65	40,25	59,75
2023	29,34	70,66	46,08	53,92	20,64	79,36	11,58	88,42	38,17	61,83	38,91	61,09

Opombe: V letu 2016 je bilo v skladu s Splošnim dogovorom (Priloga LEK II/c) v lekarniški dejavnosti povečanje kadra za 20 magistrstov farmacije zaradi uvajanja terapevtskih skupin zdravil.

V letu 2019 so se dvignile cene zaradi povišanja plačnih razredov.

V letu 2020 so bili višji stroški dela zaradi povišanja vkalkuliranih osnovnih plač z izenačitvijo vkalkulirane plačne lestvice s trenutno veljavno plačno lestvico, povišanja dodatkov za pogoje dela za delo v manj ugodnem delovnem času, ponovnega vkalkuliranja sredstev za delovno uspešnost ter povišanja vkalkuliranih sredstev za regres in premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

V letu 2021 se je skupni delež plač v vseh dejavnostih v primerjavi s preteklim letom znižal za 0,9 odstotne točke, ker je vpliv revalorizacije MS (na letni ravni 1,8 %) višji od povišanja plačnih razredov v decembru 2021. V specialistični ambulantni in bolnišnični dejavnosti je znižanje dodatno posledica tega, da obseg programa akutne bolnišnične obravnave ni več vezan na število čakajočih na operacije oziroma posege.

Skupni delež plač se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečal za 1,6 odstotne točke. Povečanje je posledica dviga vkalkuliranih plačnih razredov na podlagi sklenjenega aneksa h kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi in Aneksa h kolektivni pogodbi za dejavnost socialnega varstva s 1. decembrom 2021 in Dogovora o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju.

Skupni delež plač se je v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 povečal za 1,3 odstotne točke. Povečanje je posledica dviga vkalkuliranih plačnih razredov na podlagi Sporazuma o razreševanju stankovnih zahtev in o realizaciji Dogovora o nujnih ukrepih na področju plač v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva in Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sistemu plač v javnem sektorju.

Vir: podatki ZZS.

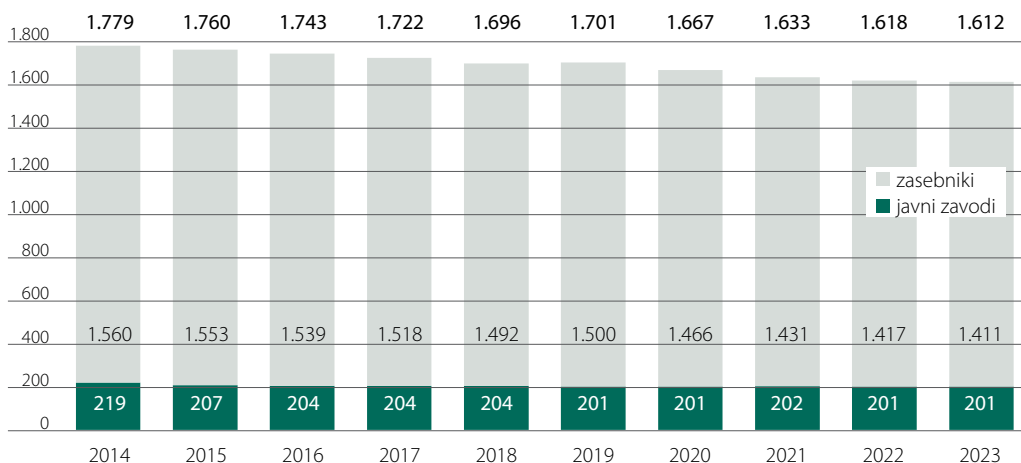
1,34 odstotne točke, kar je posledica dviga vkalkuliranih plačnih razredov na podlagi sklenjenega Aneksa h kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva in Dogovora o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju.

Z Uredbo je bilo na letni ravni za širitve programov in boljše vrednotenje obstoječih programov skupaj namenjenih 158 milijonov evrov dodatnih sredstev (v deležu za OZZ), od tega 93 milijonov evrov (59 %) za boljše vrednotenje oziroma povišanje cen zdravstvenih storitev in 65 milijonov evrov (41 %) za širitve programov.

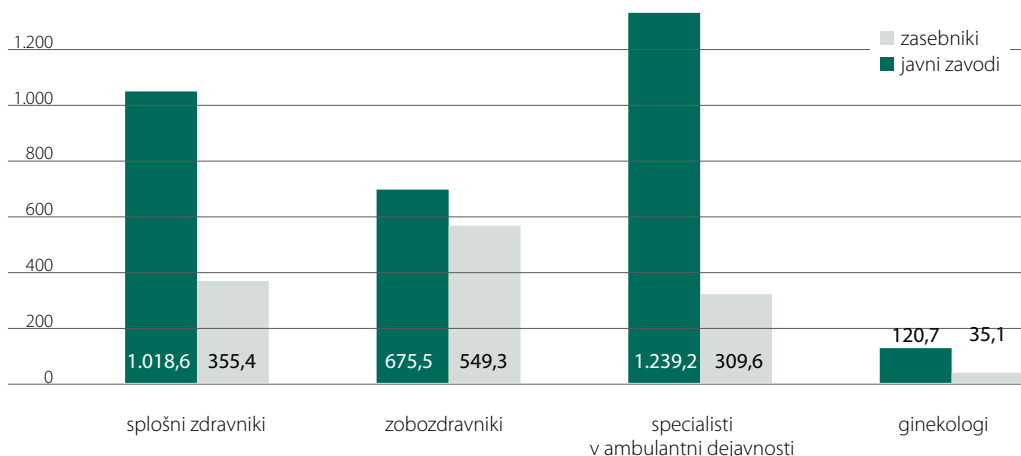
1.3.1.3 Pogodbe z izvajalci zdravstvenih storitev

Po sprejemu Uredbe je ZZS objavil razpis za programe zdravstvenih storitev, ki je bil namenjen novim izvajalcem in izvajalcem, ki so sicer že imeli sklenjeno pogodbo z ZZS, na razpis pa so se prijavi za izvajanje programa, ki ga doslej v pogodbi z ZZS niso imeli dogovorjenega oziroma je bil dogovorjen v manjšem obsegu; zato niso bili poimensko navedeni v Uredbi za širitev programa. Tudi v letu 2023 je ZZS z razpisom postopno oddajal programe dodatnih timov splošne ambulante oz. ambulante družinske medicine, otroškega in šolskega dispanzerja, dispanzerja za ženske, farmacevta svetovalca, zobozdravstva za odrasle in za mladino ter mobilnega paliativnega tima, in sicer v skladu z dejanskimi zaposlitvami nosilcev tima pri izvajalcih.

V letu 2023 je imel ZZS sklenjene pogodbe s 1.612 izvajalci, od tega 201 z javnimi zavodi in 1.411 z zasebnimi izvajalci (Slika 6). Število pogodbenih partnerjev se je v primerjavi z letom 2022 zmanjšalo za 6. Znižanje števila pogodbenih partnerjev je posledica prenehanja izvajanja dejavnosti koncesionarjev.

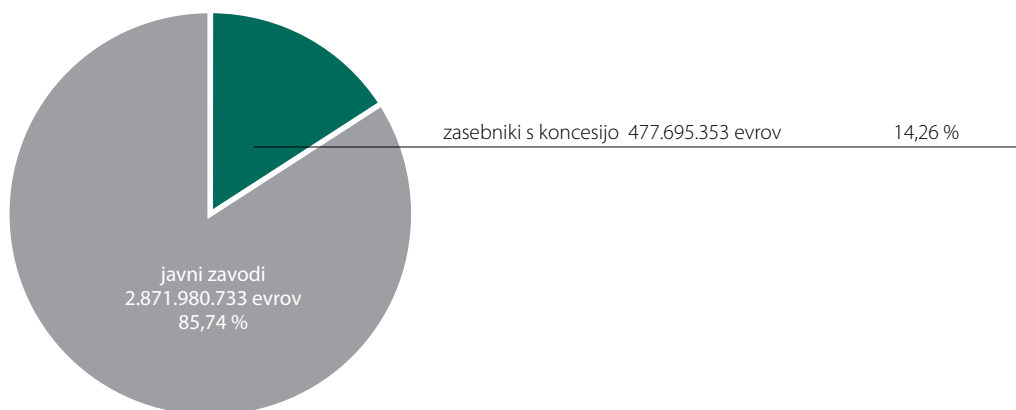

Slika 6. Število sklenjenih pogodb z javnimi zavodi in zasebniki v Sloveniji med letoma 2014 in 2023.

Slika 7. Število zdravnikov v javnih zavodih v primerjavi s številom zdravnikov zasebnikov s koncesijo v letu 2023.

Slika 8. Delež zasebnih izvajalcev s koncesijo v finančnih sredstvih za zdravstvene storitve v letu 2023.

Število zdravnikov, ki jih ZZZS plačuje v javnih zavodih, v primerjavi s številom zdravnikov zasebnikov s koncesijo, je razvidno s Slike 7. Pri tem nismo upoštevali zdravnikov, ki izvajajo diagnosticiranje in internistično onkologijo (za te dejavnosti je dogovorjena cena, ki ne vključuje razčlenitve stroškov dela po vrstah zdravstvenih delavcev). Največje skupno povečanje števila vkalkuliranih zdravnikov v primerjavi z letom 2022 je bilo v specialistični ambulantni dejavnosti.

Delež zasebnih izvajalcev s koncesijo je v finančnih sredstvih za zdravstvene storitve v letu 2023 znašal 14,26 % (Slika 8). V primerjavi z letom poprej se je ta delež povešal za 0,02 odstotne točke.

1.3.2 Plan in realizacija storitev

Količina programa zdravstvenih storitev po vrstah zdravstvenih dejavnosti je bila določena z Uredbo 2023. Planirani obseg programa za leto 2023 je pri večini storitev ostal na ravni pogodbe (plana) preteklega leta, razen za programe, ki se načrtujejo na podlagi realizacije preteklega leta in v primeru širitev programov iz Uredbe 2023.

Preseganje načrtovanega obsega storitev je zlasti izrazito v dejavnosti nenujnih reševalnih prevozov, pri preiskavah z magnetno resonanco (MRI) in pri računalniški tomografiji (CT), sobivanju ob hospitaliziranem otroku v zdraviliščih, kot tudi pri nekaterih programih s sicer količinsko omejenim plačilom, pa je zaradi plačila vseh storitev po realizaciji na podlagi ZNUZSZS v obdobju 1–7/2023, izrazitejše preseganje pogodbeno dogovorjenega plana, izkazano pri psihiatričnih bolnišničnih obravnava, različnih specialističnih posegih kot npr. operacije v okulistiki, operacije na ožilju ter drugih posegih, v fizioterapiji ipd. Nedoseganje programa je izrazitejše v bolnišnični dejavnosti na področju neakutnih obravnava, invalidne mladine in nevrokirurških obravnava, v zunajbolnišnični dejavnosti pa posebej omenjamo skupnostno psihiatrično obrnavo na domu in program centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov.

Tabela 17. Število dializnih bolnikov in realizacija dializ v Sloveniji v letu 2023.

Vrsta dialize*	Enota mere	Plan 2023	Realizacija 2023	Št. bolnikov, ki so imeli vsaj eno dializo v letu 2023	Evrov /dializo oziroma /dan (stanje 31. 12. 2023)	Evrov /dializo oziroma /dan v letu 2023
I	dializa	8.258	7.129	281	217,66	216,24
II	dializa	10.890	10.041	1.531	356,95	356,15
III	dializa	199.691	198.544	2.382	269,68	269,31
IV	dan	17.154	17.994	118	111,88	110,84
V	dan	15.204	14.908	78	152,96	151,03
VI	dializa	337	260	7	758,26	758,26
SKUPAJ				4.397		

Opomba: Gre za število bolnikov, ki so imeli vsaj eno dializo v letu 2023 (razen za dialize II).

Vir: podatki ZZZS.

Tabela 18. Načrtovana in plačana realizacija količine storitev po dejavnostih v Sloveniji v letih 2022 in 2023.

Program	Enota	Plan storitev			Plačana realizacija storitev			
		2022	2023	Indeks	2022	2023	Indeks	Indeks
		1	2	3=2/1	4	5	6=5/4	7=5/2
Osnovna dejavnost*	točke	11.912.314	16.429.922	137,92	10.502.568	17.182.480	163,60	104,58
Osnovna dejavnost	kol. za stor.	44.010.572	43.370.306	98,55	50.296.080	51.524.203	102,44	118,80
Patronažna zdravstvena nega	storitev/primer	1.237.012	1.240.814	100,31	1.297.797	1.277.407	98,43	102,95
Osnovna dejavnost – fizioterapija	uteži	348.441	2.063.466	592,20	381.402	2.486.694	651,99	120,51
Zobozdravstvena dejavnost	točke	54.621.317	56.758.774	103,91	56.111.250	60.394.850	107,63	106,41
Nenujni reševalni prevozi	točke	41.789.235	41.789.235	100,00	57.340.988	47.268.044	82,43	113,11
Specialistična ambulantna dejavnost	točke	54.236.894	52.780.505	97,31	62.493.630	60.979.550	97,58	115,53
Magnetnoresonančno slikanje (MRI)	preiskave	159.526	226.920	142,25	233.753	271.187	116,01	119,51
Računalniška tomografija (CT)	preiskave	142.181	187.513	131,88	191.196	212.804	111,30	113,49
Radioterapija	primeri	253.690	319.414	125,91	325.389	345.030	106,04	108,02
Lekarniška dejavnost	točke	15.315.863	16.222.902	105,92	16.305.120	16.848.448	103,33	103,86
Dejavnost socialnovarstvenih zavodov	zdr. nege	7.978.914	8.108.331	101,62	7.861.852	8.011.308	101,90	98,80
Stacionarno zdraviliško zdravljenje	NOD ¹	391.488	412.001	105,24	413.866	471.903	114,02	114,54
Stacionarno zdraviliško zdravljenje	točke	7.965.685	8.441.039	105,97	9.813.338	11.396.937	116,14	135,02
Ambulantno zdraviliško zdravljenje	točke	140.896	99.686	70,75	86.154	77.991	90,52	78,24
Akutna bolnišnična obravnava**	primeri	345.262	345.508	100,07	328.355	342.004	104,16	98,99
Akutna bolnišnična obravnava**	uteži	572.909	575.147	100,39	547.059	573.799	104,89	99,77
Neakutna bolnišnična obravnava	BOD ¹	173.425	153.956	88,77	95.890	92.688	96,66	60,20
– podaljšano bolnišnično zdravljenje	BOD ¹	51.117	31.647	61,91	41.799	28.505	68,20	90,07
– zdravstvena nega in paliativna oskrba	BOD ¹	122.309	122.309	100,00	54.091	64.183	118,66	52,48
Psihiatrija***	primeri	10.013	10.071	100,58	9.536	9.900	103,82	98,30
Doječe matere in sobivanje enega od staršev ob hospitaliziranem otroku****	NOD ¹	46.504	70.911	152,48	73.025	68.817	94,24	97,05
Invalidna mladina	BOD ¹	19.548	19.343	98,95	14.312	16.924	118,25	87,49
Transplantacije	operacije	378	450	119,05	442	390	88,24	86,67

Opombe: 1 BOD – bolnišnični oskrbni dan, NOD – nemedicinski oskrbni dan.

* V podatkih je vključen program centrov za sluh in govor.

** Plačana realizacija primerov in uteži zajema tudi storitve za covid.

Opombe za leto 2023:

V osnovni dejavnosti so vključene tudi točke razvojne ambulante z vključenim centrom za zgodnjo obravnavo, ki v letu prej niso bile.

V fizioterapiji so obračunane uteži po novih storitvah, veljavnih od 1.1.2023.

V psihiatriji so upoštevani podatki za primere v psihiatriji in za primere v psihogeriatriji.

Pri doječih materah in sobivanju enega od staršev ob hospitaliziranem otroku ni upoštevano sobivanje pri zdraviliško zdravljenem otroku.

Vir: podatki ZZS.

Podatka o številu opravljenih in plačanih dializ ter številu bolnikov, ki so v letu 2023 imeli vsaj eno dializo, sta v Tabeli 17.

Plan in plačana realizacija storitev po vrstah zdravstvenih dejavnosti za leto 2023 sta razvidna iz Tabele 18. Podrobnejši podatki o planu in dejanski realizaciji posameznih programov po izvajalcih pa so objavljeni na spletni strani ZZS.

1.3.3 Zdravstvena oskrba na primarni ravni

Skupna vrednost programov, ki je bila v skladu s pogodbami s izvajalci zdravstvene oskrbe na primarni ravni plačana iz OZZ, je znašala 716,5 milijona evrov, kar je 13,45 % več kot v letu 2022. V primerjavi z vsemi odhodki ZZS za zdravstvene storitve je to 24,29 %. V tej vsoti so zajeti izdatki za dejavnost izbranih osebnih zdravnikov (brez zobozdravstva) v višini 348,4 milijona evrov, za urgentno medicino v splošni zunajbolnišnični dejavnosti v višini 104,8 milijona evrov, za javno zdravje v višini 29,2 milijona evrov, za dejavnost splošnega zobozdravstva in pedontologije v višini 102,2 milijona evrov, za delovno terapijo in fizioterapijo v višini 29,3 milijona evrov, za nego in patronažno dejavnost v višini 46,6 milijona evrov, za presejalne programe v višini 20,2 milijona evrov, za programe s področja duševnega zdravja otrok, mladostnikov in odraslih v višini 28,5 milijona evrov ter za ostale storitve v višini 7,3 milijona evrov.

1.3.3.1 Izvajanje programov, dostopnost in strateški nakupi

Zdravstvena oskrba na primarni ravni se izvaja v 15 različnih zdravstvenih dejavnostih: družinska medicina, otroški in šolski dispanzer, medicina dela, prometa in športa, dispanzer za ženske, urgentna medicina v splošni zunajbolnišnični dejavnosti, javno zdravje (zdravstvena in zobozdravstvena vzgoja, zdravstvenovzgojni centri in centri za krepitev zdravja), splošno zobozdravstvo, pedontologija, delovna terapija, fizioterapija, nega in patronaža, presejalni programi, programi s področja duševnega zdravja otrok, mladostnikov in odraslih ter nenujni reševalni prevozi. Za plačevanje pogodbeno dogovorjenih programov se uporabljajo različni modeli plačevanja, kot so glavarina in storitve v dejavnosti družinske medicine, otroškega in šolskega dispanzerja ter v dispanzerju za ženske. Plačevanje na podlagi opravljenih storitev, ki so izražene v relativnih enotah (npr. točka, utež), je uveljavljeno v medicini dela, prometa in športa, splošnem zobozdravstvu, pedontologiji, delovni terapiji, fizioterapiji ter na področju nenujnih prevozov. Na podlagi cen storitev pa so plačani programi v negi in patronažni dejavnosti in večina presejalnih programov. Financiranje urgentne medicine v splošni zunajbolnišnični dejavnosti in nekaterih programov s področja duševnega zdravja temelji na programu dela, ostali programi s področja javnega in duševnega zdravja pa so plačani v enem delu na podlagi programa dela, v drugem pa na podlagi opravljenih dejavnosti.

Na primarni ravni si zavarovane osebe lahko izberejo osebne zdravnika, in sicer v družinski medicini, zdravstvenem varstvu predšolskih in šolskih otrok ter študentov, zdravstvenem varstvu žensk in zobozdravstvenem varstvu.

Konec leta 2023 je zdravstveno oskrbo izvajalo 1.045,53 tima družinske medicine, vključno s preventivnimi pregledi kategoriziranih športnikov in timi, ki izvajajo dejavnost v socialno varstvenih zavodih, 318,97 tima otroškega in šolskega dispanzerja, vključno s timi v posebnih zavodih in s preventivnimi pregledi otrok športnikov (od tega za preventivo 81,99 tima), 155,76 timov dispanzerja za ženske in 716,72 tima zobozdravstva za odrasle, 299,82 tima zobozdravstva za mladino ter 11,92 tima zobozdravstva za študente. V okviru timov družinske medicine je dejavnost referenčnih ambulant izvajalo 924,15 tima diplomiranih medicinskih sester. Program patronažne službe in nege je izvajalo 919,66 tima, fizioterapije 606,65 tima, dejavnost centrov za duševno zdravje 55 timov, dejavnost urgentne medicine v splošni zunajbolnišnični dejavnosti 103,06 tima, dejavnost reševalnih prevozov 533,80 tima, program zdravstvenovzgojnih centrov in centrov za krepitev zdravja pa je izvajalo 59 centrov.

V letu 2023 so zdravniki v ambulantah družinske medicine, otroškega in šolskega dispanzerja ter v dispanzerju za ženske obravnavali zavarovane osebe 14.919.568-krat. Zaradi vplivov staranja prebivalstva in zato večjih potreb zavarovanih oseb število obravnav zavarovanih oseb pri izbranih osebnih zdravnikih že vrsto let raste, se je pa v letu 2023 število obravnav zmanjšalo za 0,2 % v primerjavi z letom poprej (Tabela 19). Se je pa povečalo število obravnav v zadnji starostni skupini (Slika 9).

Z Uredbo 2023 so se predvidene širitve za dodatne time izbranih osebnih zdravnikov realizirale le delno, ker izvajalci kljub zagotovljenim finančnim virom niso uspeli zagotoviti dodatnega kadra. ZZZS je tako uspel oddati program za 7,20 novega tima (od predvidenih 10,50) zdravnikov družinske medicine, 3,00 tima (od predvidenih 6,50) zdravnikov otroškega in šolskega dispanzerja, 2,50 tima (od predvidenih 7,00) zdravnikov dispanzerja za ženske, 15,50 tima (od predvidenih 18,50) zdravnikov zobozdravstva za odrasle in 5,20 tima (od predvidenih 7,50) zdravnikov zobozdravstva za mladino. Osnovni razlog za to je pomanjkanje zdravnikov na primarni ravni. K vse slabši dostopnosti do zdravnikov družinske medicine je prispevalo tudi upokojevanje in nezmožnost izvajalcev, da bi te zdravnike nadomestili z novimi zaposlitvami, a tudi odhodi zdravnikov iz javne zdravstvene mreže.

Za reševanje pomanjkanja zdravnikov družinske medicine se je Vlada RS odločila, da poleg ambulant za večjo dostopnost do družinskega zdravnika oziroma otroškega in šolskega zdravnika iz leta 2022, v letu 2023 vzpostavi tudi ambulante za neopredeljene zavarovane osebe. V decembru 2023 so ambulante za neopredeljene delovale pri 17 izvajalcih v skupnem obsegu 12,53 tima.

S temi podatki in s staranjem populacije, ki potrebuje več storitev, je možno pojasniti preobremenjenost zdravnikov, predvsem pa težave zavarovanih oseb z izbiro osebnih zdravnikov na primarni ravni. Neposredni povod za težave pri izbiri osebnih zdravnikov oziroma dostopu je bil

Tabela 19. Število obravnav izbranih osebnih zdravnikov po dejavnostih in po vrstah v letu 2023 v primerjavi z letoma 2019 in 2022.

Obiski po dejavnostih	2019	2022	2023	Indeks 2023/2019	Indeks 2023/2022
Splošna / družinska medicina	9.189.142	11.505.664	11.573.229	125,94	100,59
– kurativni – prvi	2.230.365	1.760.309	2.007.305	90,00	114,03
– kurativni – ponovni	2.127.575	1.380.290	1.554.994	73,09	112,66
– preventivni	11.852	13.916	98.600	831,93	708,54
– posvet na daljavo	54.879	2.033.580	1.606.406	2927,18	78,99
– hišni obisk	31.503	24.469	23.267	73,86	95,09
– kratki obisk	4.582.725	6.230.761	6.207.387	135,45	99,62
– drugo*	150.243	62.339	75.270	50,10	120,74
Otroški / šolski dispanzer	2.152.269	2.690.024	2.578.735	119,81	95,86
– kurativni – prvi	805.707	642.916	703.421	87,30	109,41
– kurativni – ponovni	278.364	171.084	184.568	66,30	107,88
– preventivni	299.093	395.626	408.997	136,75	103,38
– posvet na daljavo	10.058	632.379	520.816	5178,13	82,36
– hišni obisk	343	210	206	60,06	98,10
– kratki obisk	630.780	837.488	749.011	118,74	89,44
– drugo*	127.924	10.321	11.716	9,16	113,52
Dispanzer za ženske	735.867	747.217	767.604	104,31	102,73
– kurativni – prvi	139.287	198.235	200.939	144,26	101,36
– kurativni – ponovni	45.735	42.477	44.896	98,17	105,69
– preventivni	127.314	270.895	269.752	211,88	99,58
– posvet na daljavo	0	62.205	78.634	–	126,41
– kratki obisk	157.960	122.093	119.892	75,90	98,20
– drugo*	265.571	51.312	53.491	20,14	104,25
SKUPAJ	12.077.278	14.942.905	14.919.568	123,53	99,84

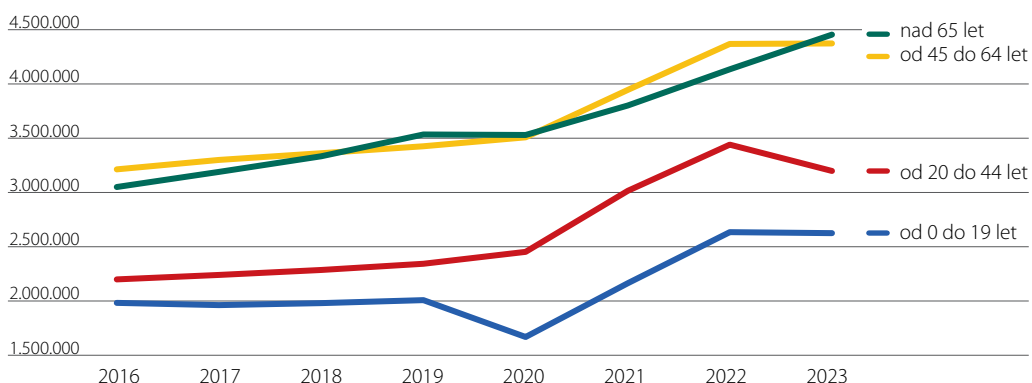
Opomba: Pri razdelitvi storitev v letu 2022 se je spremenila metodologija zajemanja podatkov med preventivnimi pregledi ter drugimi storitvami.

Pod drugo so umeščeni drugi razlogi obiskov na primarni ravni, kot so npr. obsežni pregledi idr., ki se jih v tej analizi ne spremlja.

Vir: podatki ZZS.

sprejem sporazuma med Vlado RS in sindikatom Fides (2017), ki je opredelil nove, nižje normative za izbrane zdravnike. Ta omogoča zdravnikom družinske medicine, otroškega in šolskega dispanzerja, da lahko odklonijo opredeljevanje novih zavarovanih oseb, ko dosežejo obremenitev 1.895 glavarinskih količnikov.

Preskrbljenost območnih enot (v nadaljnjem besedilu OE) ZZS s programi ambulant družinske medicine, otroškega in šolskega dispanzerja, dispanzerja za ženske ter s programom patronaž-

Slika 9. Gibanje obravnav v ambulantah izbranih zdravnikov na primarni ravni (brez ginekoloških ambulant) glede na starost zavarovanih oseb med letoma 2016 in 2023.

Tabela 20. Preskrbljenost prebivalcev posameznih območnih enot ZZS s programi zdravstvenih dejavnosti glede na povprečje v Sloveniji v letih 2022 in 2023.

Območna enota	Splošna ambulanta, otroški in šolski dispanzer		Dispanzer za ženske		Nege na domu in patronaža	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Celje	100,65	102,01	91,92	93,03	99,61	99,34
Koper	100,68	100,48	90,28	87,62	95,71	96,66
Kranj	97,00	102,38	97,10	97,47	85,71	85,71
Krško	98,44	99,12	91,96	93,04	109,74	109,58
Ljubljana	98,54	95,02	103,42	105,06	92,75	92,45
Maribor	101,07	102,65	98,89	100,06	105,70	105,50
Murska Sobota	114,59	118,35	109,65	110,68	125,85	125,85
Nova Gorica	101,53	101,34	102,50	100,81	112,63	114,95
Novo mesto	97,45	101,98	95,08	94,99	92,33	91,72
Ravne na Koroškem	98,34	95,23	111,38	101,39	120,57	120,89

Vir: podatki ZZS.

ne službe in nege na domu glede na povprečje v Sloveniji v letu 2023 je razvidna v Tabeli 20. Razlike med območnimi enotami so, glede na slovensko povprečje, vidne pri vseh analiziranih dejavnostih. Razlogov je več, najpogosteje pa je sedanje stanje posledica preteklih odločitev Vlade RS ob obravnavi spornih vprašanj Dogovora oz. Uredbe, da se poveča program izvajalcem območnih enot, ki so boljše preskrbljene. Drugi pomemben razlog pa je, da izvajalci, kljub ustreznemu načrtovanju povečanja programa po območnih enotah, niso uspeli zagotoviti kadra, kar je bil za ZZS pogoj za povečanje pogodbeno dogovorjenega programa.

Pomemben del dejavnosti na primarni ravni so preventivni programi. Vsebina in usmeritve za izvajanje preventivnih programov so opredeljene v Pravilniku za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni. Cilj preventivnih programov je zgodnje prepoznavanje dejavnikov tveganja za nastanek bolezni, ustrezno ukrepanje in s tem zmanjševanje obolevnosti, umrljivosti in invalidnosti. Pri odrasli populaciji se preventivni programi usmerjajo v aktivni nadzor nad zdravjem ljudi, zgodnje odkrivanje visoko ogroženih za razvoj bolezni srca in ožilja in drugih bolezni ter ustrezno ukrepanje, vključno s svetovanjem glede dejavnikov tveganja in za spremembo življenjskega sloga.

- Preventivno zdravstveno varstvo novorojenčkov, dojenčkov, predšolskih in šolskih otrok ter mladine do dopolnjenega 19. leta starosti in študentov izvajajo otroški in šolski dispanzerji in dispanzerji za študente. Realizacija preventivnega programa v letu 2023 je presegla plan za 6,1 % in je za 1,99 % višja v primerjavi z letom 2022. Za to populacijo in nekatere druge ranljive skupine se preventivne obravnave zagotavljajo tudi v patronažnem varstvu, ki je opravilo 136.303 preventivne storitve, kar je 3,9 % manj kot v letu poprej.
- Program varovanja reproduktivnega zdravja zagotavljajo dispanzerji za ženske. V dispanzerjih za ženske je bilo opravljenih 96.415 pregledov nosečnic, kar je 2,1 % več v primerjavi z letom 2022. Od skupnega števila preventivnih pregledov jih je bilo 2.308 opravljenih pri diplomiranih medicinskih sestrah. V dispanzerjih za ženske se je izvajal tudi presejalni program ZORA za preprečevanje raka materničnega vratu. Program obravnava populacijo žensk od 20 do 64 let. V okviru programa je bilo v zadnjih 5 letih pregledanih 85,6 % vseh žensk v ciljni skupini. Iz poročila državnega programa ZORA izhaja, da je v letu 2022 (zadnji znani podatek) za rakom materničnega vratu zbolelo 94 žensk, kar je tretja najmanjša vrednost od uvedbe programa. V okviru presejalnega programa DORA za zgodnje odkrivanje raka dojke pa je bilo opravljenih 114.175 presejalnih mamografij oziroma 4,6 % več kot v letu 2022, ko je bilo slikanih 109.129 žensk. Odzivnost vabljenih žensk je bila 77,0 % (cilj vsaj 70 %), odkritih pa je bilo 620 primerov raka dojke.
- Preventivno zdravstveno varstvo odraslih izvajajo predvsem diplomirane medicinske sestre v referenčnih ambulantah in v zdravstvenovzgojnih centrih ter centrih za krepitev zdravja. V referenčnih ambulantah je bilo opravljenih 1.025.221 storitev, kar je 19,5 % več kot v letu poprej. V zdravstvenovzgojnih centrih in centrih za krepitev zdravja pa je potekala 11.301 (80,1 %) delavnica. Pomemben del preventivnega zdravstvenega varstva odrasle populacije je program SVIT (50–74 let) za preprečevanje in zgodnje odkrivanje raka na debelem

črevesu in danki. V letu 2023 je bilo v program povabljenih 318.085 oseb. Vročeni je bilo 316.746 vabil. Za sodelovanje v programu se je odločilo 206.721 oseb (v letu 2022 198.916), kar pomeni 65,26-odstotno odzivnost. Opravljenih je bilo 9.941 kolonoskopij, v 211 primerih (2,12 %) pa je bil odkrit rak debelega črevesa

Skupaj je ZZS v letu 2023 za vse preventivne programe namenil 136,46 milijona evrov, kar je 4,55 % vseh odhodkov ZZS za zdravstvene storitve.

V letu 2023 je bilo v programu zobozdravstva na primarni ravni obračunanih 7,25 % storitev več kot v letu 2022. Javni zavodi so imeli obračunanih 10,65 % storitev več, koncesionarji pa 3,79 % več kot v prejšnjem letu. Na področju zobozdravstva so izvajalci opravili še 71.388 zdravstvenovzgojnih programov za vzdrževanje ustrezne higiene zob, kar je za 0,31 % več kot v letu 2022.

V letu 2023 je bilo v fizioterapiji obračunanih 2.486.694 uteži, kar je posledica spremenjenega plačevanja in plačila po realizaciji na podlagi interventne zakonodaje. Poleg tega je bilo obračunanih še 49.530 specialnih fizioterapevtskih obravnav, kar je 2.661 obravnav več kot v letu 2022.

V dejavnosti zdravstvene nege in patronaže je bilo obračunanih 1.277.407 storitev, kar je 1,6 % manj v primerjavi z letom poprej. Javni zavodi so imeli obračunanih 0,92 % storitev manj, koncesionarji pa 6,37 % storitev manj kot v letu 2022;

Obračunano število kilometrov v dejavnosti nenujnih prevozov je bilo 47.268.044, kar je 17,5 % manj kot v letu 2022. Padec je posledica interventne zakonodaje, ki je v obdobju od januarja do julija leta 2023 omogočila plačilo po realizaciji, po tem obdobju pa je bila večina vrst nenujnih reševalnih prevozov v letu 2023 iz OZZ plačana do plana.

1.3.3.2 Novosti pri obračunu storitev

Na področju ambulant za družinsko medicino je ZZS v letu 2023 dokončal in predlagal za uvedbo nove cene storitev preventivnih obravnav in obravnav kroničnih bolnikov, ki jih izvajajo diplomirane medicinske sestre. Z Razširjenim strokovnim kolegijem za družinsko medicino je opredelil tudi nove storitve za obračunavanje zdravniškega dela v ambulanti. Gre za 5 posegov, ki jih bodo izvajali zdravniki na primarni ravni, kar bo zmanjšalo število napotitev na sekundarno raven.

Na primarni in sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti je ZZS prenovil seznam storitev za obračun antikoagulantnega zdravljenja bolnikov. Dosedanji nabor storitev je bil namreč vsebinsko zastarel, prav tako tudi cene storitev. Tako je vzpostavljena podlaga za obračun kontinuirane skrbi za bolnike, ki potrebujejo antikoagulantno zdravljenje, kar lahko zagotovi tudi zdravstvena služba na primarni ravni.

V okviru modela plačevanja fizioterapije je ZZS povišal ceno specialne fizioterapevtske obravnave, ki je v okviru fizioterapevtske dejavnosti storitev z največ kadrovskega vložka tako v smislu povprečnega časa trajanja kot izobrazbe.

V celoti so prenovljene storitve za obračun dela zdravstvenih delavcev v dispanzerjih za mentalno zdravje (logoped, psiholog, specialni pedagog in socialni delavec) ter v centrih za korekcijo sluha in govora (pedopsihiater, otorinolaringolog, logoped in klinični logoped, specialni pedagog, psiholog in klinični psiholog, fizioterapevt, delovni terapevt).

S postavitvijo novega normativa dela je ZZS dokončal prenovu modela plačevanja storitev v razvojnih ambulantah s centrom za zgodnjo obravnavo otrok. Storitve vseh članov tima so bile prenovljene v letu 2022, v letu 2023 pa opredeljen tudi novim storitvam prilagojen delovni normativ.

V primarni zobozdravstveni dejavnosti je ZZS v letu 2023 uvedel prenovljene endodontske storitve za zdravljenje koreninskih kanalov, storitve zobozdravstvenega rentgena in nove parodontalne storitve. Slednje bodo omogočile zgodnje razpoznavanje in ustrezno začetno zdravljenje parodontalne bolezni ter zmanjšale potrebe po specialističnem kirurškem zdravljenju.

1.3.4 Specialistična ambulantna in bolnišnična oskrba

Skupna vrednost programov, obračunana v okviru pogodb z izvajalci specialistične zunajbolnišnične in bolnišnične zdravstvene oskrbe na sekundarni in terciarni ravni, je v letu 2023 znašala 1.975,4 milijona evrov, kar je 11,5 % več kot v preteklem letu oziroma kar 67 % vseh odhodkov ZZZS za zdravstvene storitve. V tej vsoti so zajeti izdatki za specialistično ambulantno dejavnost v višini 658,7 milijona evrov (33,3 %), za bolnišnično dejavnost v višini 1.290,6 milijona evrov (65,3 %), za zdraviliško zdravljenje kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja in za druge izdatke pa v višini 26,2 milijona evrov (1,3 %).

1.3.4.1 Izvajanje programov, dostopnost in strateški nakupi

Zavarovane osebe uresničujejo zdravstveno oskrbo v specialistični zunajbolnišnični dejavnosti in bolnišnični dejavnosti praviloma na osnovi naptnic svojih osebnih izbranih zdravnikov, in sicer za specialistične preglede, zahtevnejše storitve in posege s področja diagnosticiranja, zdravljenja in rehabilitacije, ki jih ni mogoče izvajati v osnovni zdravstveni dejavnosti.

V specialistični zunajbolnišnični dejavnosti program izvajajo različni izvajalci, in sicer v pretežni meri bolnišnice, v manjšem obsegu pa tudi zasebni izvajalci, zdravilišča in zdravstveni domovi. Dejavnost se izvaja v kar 40 vrstah zdravstvenih dejavnosti (specialnosti), ki so podrobneje opredeljene z več kot 70 podvrstami zdravstvenih dejavnosti. Večina programov se še vedno planira in obračunava v točkah, že desetletje pa ZZZS postopoma razvija nove modele plačevanja, ki temeljijo na seznamih novih, sodobnejših storitev, med katerimi so tudi celostne obravnave, ko je v ceno vključen paket storitev.

ZZZS je imel v letu 2023 v pogodbah z izvajalci dogovorjenih skoraj 1.200 timov za programe, ki se obračunavajo v točkah ter za storitve, ki se obračunavajo na podlagi dogovorjenih cen v dermatologiji, revmatologiji in otorinolaringologiji in pnevmologiji. Največ timov je bilo načrtovanih za slikovne diagnostične preiskave (163), od tega ultrazvočno slikanje (111) in rentgensko slikanje (52), v splošni kirurgiji vključno z urgentno ambulantno (134), v psihiatriji, vključno s pedopsihiatrijo (128), v oftalmologiji (95), v kardiologiji, vključno s kardiološko rehabilitacijo (71), v pnevmologiji (64), v gastroenterologiji (59), v nevrologiji, vključno z urgentno ambulantno (58), v otorinolaringologiji (55), v internistiki z urgentno ambulantno (53), v diabetologiji (41) in dermatologiji (41).

Število obravnav v specialističnih ambulantah na sekundarni ravni se povečuje iz leta v leto, kar je razvidno iz Tabele 21.

Izrazitejši upad števila pregledov glede na preteklo leto ugotavljamo na področju kardiovaskularne medicine (18.900 oziroma 24 %), predvsem na račun zmanjšanja kontrolnih pregledov. Nekoliko manj pregledov je bilo opravljenih tudi na področju pedopsihiatrije ter maksilofa-

Tabela 21. Število obravnav v specialističnih ambulantah na sekundarni ravni po vrstah obravnav v letu 2023 v primerjavi z letoma 2019 in 2022.*

Obravnave	2019	2022	2023	Indeks 2023/2019	Indeks 2023/2022
Vse obravnave	7.079.725	7.599.692	7.893.395	111,49	103,86
– prvi pregled ¹	1.202.199	1.171.166	1.218.889	101,39	104,07
– kontrolni pregled ²	2.134.600	1.861.106	1.919.043	89,90	103,11
– slikovne preiskave ³	1.370.144	1.511.538	1.593.854	116,33	105,45
– posegi ⁴	154.589	184.670	197.309	127,63	106,84
– drugo ⁵	2.218.193	2.871.212	2.964.300	133,64	103,24

Opombe: * – merilo je leto začetka obravnave.

1 – storitev E0273 – prvi pregled in storitve, ki imajo v nazivu prvi pregled (od leta 2016 dalje se v urgentnih centrih ta storitev ne beleži),

2 – storitev E0274 – kontrolni pregled,

3 – vse obravnave na vrsti dejavnosti 231 radiologija

4 – posegi so celostne zunajbolnišnične obravnave, ki so izločene iz točkovnega sistema in predstavljajo paket storitev,

5 – dalize, aplikacije zdravil, obravnave, ki niso zajete v zgornjih alinejah.

Vir: podatki ZZZS.

cialne kirurgije. Povsod drugod je bilo opravljenih več pregledov, količinsko največ v splošni kirurgiji (25.527), interni medicini (23.770), otorinolaringologiji (16.821) in ortopediji (13.593). Raven iz leta 2019 je bila pri pregledih skupaj dosežena pri več kot polovici vseh specialnosti (v letu 2022 le pri 4); podobno je tudi pri prvih pregledih.

Na področju slikovno-diagnostičnih preiskav je bilo glede na leto poprej opravljenih več kot 82.300 več preiskav oziroma 5,5 % več, od tega pretežno z magnetno resonanco in ultrazvokom.

V okviru posegov je bilo v primerjavi z letom prej opravljenih več kot 12.600 več celostnih obravnav, kar kaže na pozitiven trend povečevanja deleža ambulantnih oziroma dnevnih obravnav. K povečanju je v največji meri prispeval skupni 21 % porast rektoskopij in proktoskopij (opravljenih skupaj v okviru iste obravnave), sklerozacije in ligature (6.604), 8 % porast zdravljenja molekularnega edema in zapore žil ter presejanje diabetične retinopatije (6.808). Nasprotno pa se je nadaljeval upad realizacije pri amniocentezi in biopsiji horionskih resic in rektoskopiji ter drobljenju kamnov s postopkom ESWL, saj jih je bilo opravljenih 1.406 manj v primerjavi z letom 2019.

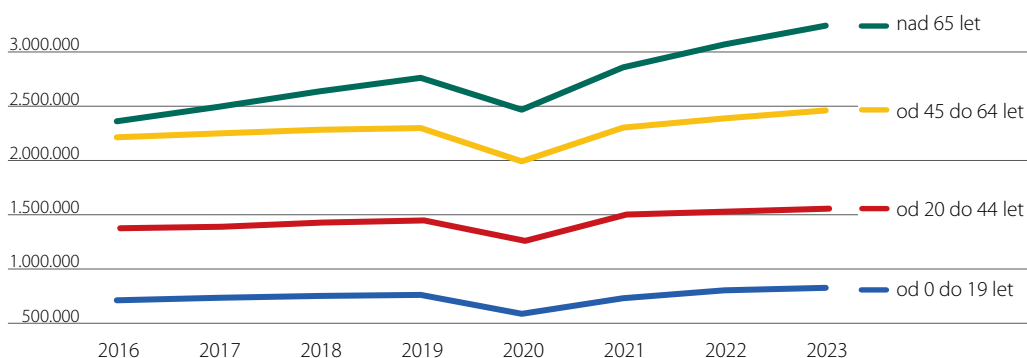
Iz Slike 10 je razvidno, da realizacija števila obravnav po epidemiji covid-19 vztrajno raste, in sicer v vseh starostnih skupinah, največ pa pri starejši populaciji od vključno 65. leta dalje.

Pri bolnišnični zdravstveni oskrbi na sekundarni in terciarni ravni gre za strokovno, tehnološko in organizacijsko zahtevnejše storitve diagnosticiranja, zdravljenja, medicinske rehabilitacije ter zdravstvene nege, ki jih glede na zdravstveno stanje pacienta ni mogoče opraviti v osnovni ali specialistični zunajbolnišnični dejavnosti oziroma v zdraviliščih. Izvaja jo skupaj 10 splošnih in 10 specialnih bolnišnic, 8 zasebnih izvajalcev, na terciarni ravni pa še 6 klinik oziroma inštitutov. Dejavnost se izvaja v kar 43 vrstah zdravstvenih dejavnosti (specialnosti), ki so podrobneje opredeljene na 10 podvrstah zdravstvene dejavnosti. Na terciarni ravni se izvaja najvišja izvedenska raven zdravstvene oskrbe ter raziskovanja, razvojni projekti, uveljavljanje in prenos novih znanj na druge zdravstvene sodelavce. Na tej ravni se zagotavlja tudi izdaja mnenj pristojnih klinik (inštitutov) v zvezi s postopki uveljavljanja pravice do pregleda, preiskave in zdravljenja v tujini. Terciarno dejavnost opravljajo le klinike in inštituti, ki jih je imenovalo MZ.

Bolnišnična oskrba se lahko izvaja v obliki hospitalizacije (pacient je sprejet na oddelek čez noč za en dan ali več), v obliki enodnevne obravnave ali pa kot dolgotrajna dnevna obravnava (pacient več dni prihaja v bolnišnico, kjer ga praviloma obravnavajo več kot 4 ure, vendar ne prespi čez noč, npr. kemoterapija).

Planiranje in financiranje programov v tej dejavnosti je različno. Akutna obravnava je zdravstvena oskrba, ki vključuje diagnosticiranje bolezenskega stanja, vse oblike zdravljenja ter rehabilitacijo. Razdeljena je na 4 osnovne obračunske modele, in sicer: akutna bolnišnična obravnava skupin primerljivih primerov (SPP) z obračunsko enoto utež, transplantacija, psihiatrična obravnava, rehabilitacija in druge storitve z obračunsko enoto primer.

Določene storitve, ki so bile nekdanji sestavni del akutnih bolnišničnih obravnav, se danes izvajajo tudi v okviru ambulantne obravnave. Gre praviloma za enkratne ali ponavljajoče se posege, ki največkrat trajajo manj kot 4 ure: npr. operacija sive mrežnice, operacija utesnitve karpalnega

Slika 10. Gibanje števila obravnav v specialističnih ambulantah na sekundarni ravni glede na starost zavarovanih oseb med letoma 2016 in 2023.

Tabela 22. Število bolnišničnih obravnav na sekundarni in terciarni ravni po vrstah in trajanju obravnav v letu 2023 v primerjavi z leti 2013, 2020, 2021 in 2022.

Obravnave	2013	2020	2021	2022	2023
1. Število obravnav (primerov storitev):	399.645	338.003	359.679	384.407	396.450
1.1 – akutne obravnave*	361.497	313.601	332.059	348.041	362.565
1.2 – neakutne in druge obravnave**	38.148	24.402	27.620	36.366	33.885
2. Dnevi bolnišničnega zdravljenja:	3.151.107	2.619.519	2.609.645	2.739.306	2.715.492
2.1 – akutne obravnave	2.521.388	2.084.725	2.192.770	2.239.283	2.269.724
2.2 – neakutne in druge obravnave	629.719	534.793	416.875	500.023	445.768
3. Povprečno trajanje akutnih obravnav (3=2.1/1.1.)	7,0	6,6	6,6	6,4	6,3
4. Povprečno trajanje neakutnih obravnav (4=2.2/1.2)	16,5	21,9	15,1	13,7	13,2

Opombe: * Akutna bolnišnična obravnava – SPP, transplantacija, bolnišnična rehabilitacija, bolnišnična psihiatrija, druge akutne obravnave.

** Zdravstvena nega, paliativna oskrba, podaljšano bolnišnično zdravljenje, obravnava invalidne mladine, spremstvo otroka v bolnišnici.

Vir: podatki ZZS.

kanala, operacija kile, operacija krčnih žil, ginekološki posegi (npr. medikamentni splav), histeroskopska operacija, kemoterapija.

Neakutna bolnišnična obravnava je zdravstvena oskrba po končani akutni bolnišnični obravnavi, ko iz zdravstvenih ali socialnih razlogov ni možen odpust v domače okolje ali ni več možna nega v domačem okolju. Za neakutno obravnavo se šteje zdravstvena nega, paliativna oskrba ter podaljšano bolnišnično zdravljenje, za vse pa velja enoten obračunski model z obračunsko enoto medicinskooskrbni dan.

Tabela 23. Realizacija skupin primerljivih primerov v Sloveniji v letu 2023.

Izvajalci	Število primerov	Število uteži	Povprečno število uteži na primer
SB Celje	30.566	49.205,17	1,610
SB Izola	14189	21820,49	1,538
B Sežana	234	305,66	1,306
BŽBP Postojna	3161	3364,7	1,064
OB Valdoltra	7.189	22.376,21	3,113
SB Jesenice	12.787	19.459,82	1,522
BGP Kranj	3.656	3.556,26	0,973
B Golnik	10092	12144,46	1,203
SB Brežice	6.899	8.907,57	1,291
SB Trbovlje	6.177	8.181,28	1,325
UKC Maribor	42.770	86.442,24	2,021
SB Ptuj	9.745	12.663,35	1,300
SB Murska Sobota	17.079	26.868,45	1,573
SB Nova Gorica	14.664	22.572,78	1,539
SB Novo mesto	19.931	32.356,53	1,623
SB Slovenj Gradec	14.744	21.490,41	1,458
B Topolšica	3.146	5.236,96	1,665
UKC Ljubljana	94.523	175.839,15	1,860
Onkološki inštitut	16774	16.944,48	1,010
Kirurgija Bitenc	2.084	4.940,79	2,371
KS Rožna dolina	3314	5295,28	1,598
MC Medicor	3.395	8.567,56	2,524
Iatros	1.765	1.093,93	0,620
Estetika Fabjan	963	784,00	0,814
KC Toš	227	245,21	1,080
KKZD	101	289,63	2,868
Arbor Mea	2.104	3.989,19	1,896
SKUPAJ	342.279	574.941,56	1,680

Vir: podatki ZZS.

Med druge bolnišnične obravnave uvrščamo programe za invalidne otroke in mladino, za doječe matere in sobivanje enega od staršev ob hospitaliziranem otroku, ki se planirajo in financirajo z različnimi obračunskimi enotami.

V letu 2023 se je število bolnišničnih obravnav glede na preteklo leto povečalo za 12.043 oziroma 3,13 %, kar je razvidno iz Tabele 22. Realiziranih je bilo več kot 396.000 obravnav, od tega 91 % akutnih obravnav (86 % samo SPP), ostalo pa so bile neakutne in druge obravnave. Nominalno največje povečanje je pri akutni bolnišnični obravnavi SPP (več kot 14.524), pri psihiatriji (940), drugi akutni obravnavi (105) in prvič po letu 2019 tudi pri neakutni bolnišnični obravnavi. Manj je bilo opravljenih drugih obravnav (2.400) pri programu sobivanje enega od staršev ob hospitaliziranem otroku ali invalidu, za desetino manj je bilo opravljenih transplantacij, nekoliko manj pa tudi obravnava bolnišnične rehabilitacije.

Povprečno trajanje je bilo najdaljše pri neakutni in pri drugih obravnava (13,2 dni), pri akutni bolnišnični obravnavi pa je trajanje obravnave znašalo 6,3 dneva, pri obeh pa se nadaljuje trend upadanja.

Največji delež bolnišničnih obravnav (38 %) je bil opravljen za starostno skupino nad 65 let in se je glede na preteklo leto nekoliko povečal.

Realizacija akutnih obravnav, plačanih po modelu SPP po slovenskih bolnišnicah in pri zasebnih izvajalcih je razvidna iz Tabele 23. V primerjavi s preteklim letom je število primerov narastlo za manj kot število uteži, tako da je povprečna utež na primer za povprečno zahteven primer, narastla s 1,66 na 1,68 (v letu 2019 je bila 1,60). K porastu sta v večji meri prispevali plačilo po realizaciji v obdobju 1-7/2023 na podlagi ZNUZSZS-a ter uvedba novih klasifikacij SPP z začasnimi utežmi.

Vrednost povprečno zahtevnega primera na ravni Slovenije se je tako povečala za 22,95 evra glede na leto poprej oziroma za 132,16 evra glede na leto 2019, vrednoteno po povprečni ceni iz leta 2023 (v to ceno niso všteta sredstva za terciarno dejavnost, ker so glede na izvajalce različna). Na povprečno ceno primera so najbolj vplivali najpogosteje obračunani primeri SPP, ki so razvidni v Tabeli 24.

Tabela 24. Seznam 20 najpogosteje obračunanih skupin primerljivih primerov v letu 2023.

Zap. št.	Šifra	Skupine primerljivih primerov	Utež	Število primerov	Število uteži
1	R63Z	Kemoterapija	0,21	10.034	2.107,14
2	Z64B	Ostali dejavniki, ki vplivajo na zdravstveno stanje, brez zapletov	0,56	7.302	4.089,12
3	F42B	Okvare obtočil brez akutnega miokardnega infarkta – AMI, z invazivnimi srčnimi preiskavami, brez zapletov	0,78	6.342	4.946,76
4	O60C	Vaginalni porod, brez zapletov	1,11	6.065	6.732,15
5	G10B	Operacije hernij, brez zapletov	0,82	5.565	4.563,30
6	E62A	Okužbe in vnetja dihal, z resnimi zapleti	2,61	5.489	14.326,29
7	O60B	Vaginalni porod, z zmernimi zapleti	1,17	5.193	6.075,81
8	I18B	Ostali posegi na kolenu, brez zapletov	1,22	4.063	4.956,86
9	H08B	Laparoskopska holecistektomija, brez zapletov	1,23	4.036	4.964,28
10	N09B	Ostali posegi na nožnici, materničnem vratu in zunanjem spolovilu, brez zapletov	0,43	3.466	1.490,38
11	I33B	Zamenjava kolka v primerih brez poškodb, brez zapletov	4,44	3.417	15.171,48
12	I04B	Zamenjava kolenskega sklepa, brez zapletov	4,7	3.354	15.763,80
13	N07B	Ostali posegi na maternici, jajčnikih in jajcevodih zaradi nemalignih stanj, brez zapletov	0,65	3.329	2.163,85
14	E62B	Okužbe in vnetja dihal, brez zapletov	1,48	3.315	4.906,20
15	I10B	Ostali posegi na hrbtu in vratu, brez zapletov	2,28	3.013	6.869,64
16	Q61C	Bolezni celic rdeče vrste, brez zapletov	0,36	2.973	1.070,28
17	L63A	Okužbe ledvic in sečil, z resnimi zapleti	2,38	2.788	6.635,44
18	F62B	Odpoved srca (srčno popuščanje) in šok, brez zapletov	1,25	2.787	3.483,87
19	I30Z	Posegi na rokah	0,78	2.775	2.164,50
20	F24B	Interventni posegi na koronarkah, brez AMI, brez zapletov	2,89	2.632	7.606,48

Vir: podatki ZZS.

Dostopnost do storitev specialistične zunajbolnišnične in bolnišnične dejavnosti se v letu 2023 ni bistveno izboljšala. Podatke o čakalnih dobah in številu čakajočih vodi NIJZ, ki je v letu 2023 objavil 7 poročil o čakalnih dobah in številu čakajočih – nazadnje po stanju na dan 1. 11. 2023. Za Letno poročilo je ZZS zaprosil NIJZ za podatke o čakalnih dobah in številu čakajočih na dan 1. 1. 2024. NIJZ je pripravil podatke za 25 vrst zdravstvenih storitev, ki se nanašajo na prve preglede in za 347 diagnostično-terapevtskih storitev.

Tabela 25 prikazuje primerjavo povprečnih čakalnih dob (v dnevih) za izbranih 56 storitev na dan 1. 1. 2023 in 1. 1. 2024 ter prvi možni termin za stopnjo nujnosti »redno« na dan 1. 1. 2024. Na ta dan se je v primerjavi s 1. 1. 2023 pričakovana čakalna doba skrajšala pri 20 storitvah, pri 36 se je podaljšala.

Dopustne čakalne dobe so bile najbolj presežene pri storitvah:

- operacija hrbtenice – spondilodeza,
- operacija nožnega palca (hallux valgus),
- operacije krčnih žil,
- operacija ščitnice in obščitnice,
- revmatološki pregled – prvi,
- endoproteza kolena,
- sklerozacija krčnih žil.

Tabela 25. Čakalne dobe za izbrane storitve oziroma programe.

v dnevih

Storitev / ambulanta	Prvi termin "redno" 1. 1. 2024	Povprečna čakalna doba		
		1. 1. 2023	1. 1. 2024	Indeks
Dermatološki pregled – prvi	316,4	158,9	100,4	63,2
Kardiološki pregled – prvi	328,8	235,8	244,6	103,7
Nevrološki pregled – prvi	345,4	235,5	251,2	106,7
Ortopedski pregled – prvi	166,7	202,4	215,4	106,4
Psihiatrični pregled – prvi	124,8	114,0	115,4	101,2
Revmatološki pregled – prvi	843,9	774,8	724,2	93,5
Urološki pregled – prvi	230,8	123,4	158,3	128,3
Diabetološki pregled – prvi	65,3	84,8	109,6	129,2
Okulistični pregled zaradi očal – prvi	176,6	158,6	184,6	116,4
Ginekološki pregled (razen pregled nosečnic) na sekundarni ravni – prvi	37,6	99,4	133,0	133,8
Oromaksilofacialni pregled – prvi	342,9	286,1	317,0	110,8
Angiografija (brez koronarne angiografije)	98,3	108,5	151,5	139,6
Endoproteza gležnja	176,0	576,1	368,8	64,0
Endoproteza kolena	595,6	771,6	906,6	117,5
Endoproteza kolka delna (PEP) / totalna (TEP)	401,7	582,2	633,6	108,8
CT vratu s KS	70,5	67,5	74,0	109,6
CT artrografija rame brez KS	76,6	105,4	135,6	128,7
CT trebušnih organov brez KS	77,8	74,0	83,3	112,6
CT glave brez KS	64,7	72,2	65,6	90,9
CT srca – prikaz kalcinacij	225,6	94,0	152,4	162,1
Druge operacije na arterijah	66,2	139,4	126,5	90,7
Elektroencefalografija (EEG)	64,0	82,9	64,3	77,6
Koronarna angiografija	164,4	113,7	120,4	105,9
Lažji posegi ORL in maksilofacialne kirurgije v lokalni anesteziji	252,3	530,0	632,9	119,4
Mamografija (vključuje odčitavanje slike, izključuje preventivno presejanje)	89,1	93,5	139,2	148,9
MRI celotne hrbtenice	167,0	88,0	219,5	249,4
MRI glave brez KS	167,9	168,0	175,9	104,7
MRI glave s KS	156,2	258,6	266,7	103,1
MRI vratu brez KS	169,0	118,5	112,2	94,7
MRI vratu s KS	172,1	216,7	248,1	114,5
MRI srca – prikaz funkcije brez KS	355,1	128,9	211,7	164,2
MRI trebušnih organov s KS	317,5	159,6	171,1	107,2
Operacija karpalnega kanala	86,8	301,7	148,3	49,2
Operacija nožnega palca (hallux valgus)	782,2	1029,8	1170,5	113,7
Operacija sive mreže (katarakta)	267,6	245,6	266,1	108,3
Operacija ščitnice in obščitnice	58,3	1146,7	1005,0	87,6
Operacije kile	162,0	411,8	291,1	70,7
Operacije krčnih žil	510,4	1030,1	993,0	96,4
Menjava srčne zaklopke	72,0	361,0	92,3	25,6
Operacija abdominalne aorte (anevrizma ali okluzija)	75,5	291,7	197,6	67,7
Operacije žolčnih kamnov	145,5	423,4	336,8	79,5
Ortopedska operacija rame	174,9	219,5	207,8	94,7
Operacija hrbtenice – dekomperzija	268,2	556,3	475,2	85,4
Operacija hrbtenice – spondilodeza	590,6	1145,7	1077,1	94,0
Drugi posegi v ustih, na nebu in jeziku	456,7	116,3	200,3	172,2
PTA (perkutana transluminalna angioplastika)	97,0	159,9	92,4	57,8
RTG glave	17,3	31,7	109,5	345,4
RTG celotne hrbtenice	20,9	44,5	37,8	84,9
RTG prsnega koša	22,5	90,1	92,3	102,4
Sklerozacija krčnih žil	351,4	672,6	508,9	75,7
Ultrazvočni pregled dojke – obojestransko	247,5	275,3	294,1	106,8
Ultrazvočni pregled dojke – enostranski	214,6	195,5	158,6	81,1
Ultrazvočni pregled mehkih tkiv	274,1	115,8	151,0	130,4
Ultrazvočni pregled vratu	220,5	151,4	181,7	120,0
Usmerjeni ultrazvočni pregled srca	353,4	298,2	297,9	99,9
Ultrazvočni pregled vratnih žil	240,5	221,0	223,7	101,2

Vir: poročilo NIJZ.

Največje podaljšanje čakalnih dob na dan 1. 1. 2024, glede na 1. 1. 2023, je pri storitvah:

- RTG glave;
- MR celotne hrbtenice;
- Drugi posegi v ustih, na nebu in jeziku;
- MR srca – prikaz funkcije brez KS;
- CT srca – prikaz kalcinacij;
- Mamografija (vključuje odčitavanje slike, izključuje preventivno presejanje);
- UZ mehkih tkiv.

Po poročanju NIJZ je nad dopustno čakalno dobo na dan 1. 1. 2024 čakalo 139.689 oziroma 47,5 % vseh čakajočih na storitve, vključene v poročilo, kar je več kot na dan 1. 1. 2023, ko je bilo čakajočih nad dopustno čakalno dobo 117.358.

Tabela 26. Delež načrtovanih prospektivnih programov v planu akutne bolnišnične obravnave v letu 2023.

Šifra in naziv vrste programa	Plan primerov	Celotna realizacija primerov	Indeks realizacije glede na plan	Plačana realizacija primerov do plana	Plačilo presežka realizacije primerov nad planom	SKUPAJ plačana realizacija primerov	Indeks plačane realizacije primerov glede na plan
	1	2	3=2/1	4	5	6=4+5	7=6/1
I Skupaj program, plačan po realizaciji	66.239	66.708	100,7	60.198	6.510	66.708	100,7
2. Operacija ušes, nosu, ust in grla	7.174	7.594	105,9	6.820	774	7.594	105,9
3. Kirurški posegi na srcu in/ali pripadajočih velikih žilah pri odprtem prsnem košu	1.955	2.037	104,2	1.823	214	2.037	104,2
4. Perkutani posegi na srcu, srčnih zaklopkah, koronarnih in drugih arterijah	4.640	5.414	116,7	4.289	1.125	5.414	116,7
7. Koronarografija	6.594	7.240	109,8	6.477	763	7.240	109,8
13. Artroskopska operacija rame	1.271	2.195	172,7	1.146	1.049	2.195	172,7
14. Operacija golše	668	569	85,2	569	0	569	85,2
17. Operacija hrbtenice	3.689	4.529	122,8	3.293	1.236	4.529	122,8
19. Operacija prostate	622	630	101,3	469	161	630	101,3
24. Porod	18.636	16.464	88,3	16.265	199	16.464	88,3
25. Splav	2.810	1.889	67,2	1.882	7	1.889	67,2
28. Operacija na stopalu – hallux valgus	1.483	1.309	88,3	1.301	8	1.309	88,3
29. Endoproteza rame	360	468	129,8	336	132	468	129,8
101. Kirurško zdravljenje rakave bolezni	12.055	12.219	101,4	11.497	722	12.219	101,4
102. Zdravljenje možganske kapi	4.282	4.151	96,9	4.031	120	4.151	96,9
II Skupaj program, plačan do plana	38.993	41.443	106,3	35.505	5.938	41.443	106,3
5. Operacija na ožilju – arterije in vene	4.530	5.633	124,3	4.505	1.128	5.633	124,3
6. Operacija na ožilju – krčne žile	2.217	2.072	93,5	1.793	279	2.072	93,5
8. Angiografija	1.228	1.560	127,0	1.146	414	1.560	127,0
9. Operacija kile	6.206	6.326	101,9	5.680	646	6.326	101,9
10. Operacija žolčnih kamnov	5.005	4.989	99,7	4.748	241	4.989	99,7
11. Endoproteza kolka	4.565	5.700	124,9	4.361	1.339	5.700	124,9
12. Endoproteza kolena	3.381	4.401	130,2	3.157	1.244	4.401	130,2
15. Artroskopska operacija (razen rame)	7.434	6.753	90,8	6.373	380	6.753	90,8
16. Endoproteza gležnja	37	29	78,4	29	0	29	78,4
18. Operacija karpalnega kanala	537	533	99,3	488	45	533	99,3
20. Operacija morbidne (bolezenske) debelosti	206	144	69,9	144	0	144	69,9
21. Odstranitev osteosintetskega materiala	2.617	2.474	94,5	2.264	210	2.474	94,5
27. Operacija ženske stresne inkontinence	1.030	829	80,5	817	12	829	80,5
III SKUPAJ VSI PROGRAMI (I+II)	105.232	108.151	102,8	95.703	12.448	108.151	102,8

Vir: podatki ZZS.

ZZZS s strateškim nakupovanjem storitev vztrajno že vrsto let spodbuja izvajalce k prednostni obravnavi določenih storitev za skrajšanje čakalnih dob, s tem pa tudi na zmanjšanje odsotnosti z dela zaradi bolezni, predvsem pa zaradi vpliva na boljše zdravje in kakovost življenja.

ZNUZSZS, ki je do konca julija 2023 zagotavljal plačilo po realizaciji za celoten prospektivni program, je prispeval k presežku realizacije nad celotnim planom, pri čemer pri nekaterih programih plan sploh ni bil realiziran (glej Tabelo 26). Skupaj je bilo opravljenih za skoraj 4.700 več primerov kot v preteklem letu. Največji porast realizacije je bil dosežen pri ortopedskih in srčno žilnih posegih, programu operacij prostate (26 %), endoproteza rame (17 %) in pri otorinolaringoloških operacijah (12 %), kakor tudi pri programih endoproteza kolena (18 %), endoproteza kolka (11 %) in operacija kile (8 %), kjer je bilo plačilo po realizaciji podaljšano do konca leta na podlagi spremembe in dopolnitve Uredbe 2023. Pri programih, ki so bili od avgusta 2023 dalje plačani do plana, je večje preseganje izkazano pri operacijah karpalnega kanala (20 %) ter pri operacijah na ožilju – krčne žile (16 %), arterije in vene (12 %). Edini večji upad je pri operacijah morbidne debelosti (56 %).

Z letom 2023 (z izjemo leta 2021) se nadaljuje več kot desetletni trend stalnega upadanja porodov (628 oziroma 4 % manj glede na prejšnjo leto), manj izrazit pa je upad splavov (bolnišničnih in zunajbolnišničnih) (80 oziroma 1,6 % manj glede na preteklo leto). Ob 16.464 porodih je bilo v istem letu opravljenih 5.069 splavov ter 2.630 postopkov oploditev z biomedicinsko pomočjo, kar je za 80 več (oziroma 3,4 %) kot v prejšnjem letu. Od aprila 2023 se posebej plačuje tudi program odmrznitve zarodkov, oplojenih v okviru postopka OBMP. Teh je bilo samo v 9 mesecih skoraj za polovico primerov OBMP (1.254), kar je 11 % več od načrtovanega.

Nekatere od storitev prospektivnega programa se glede na medicinske indikacije ločeno načrtujejo in izvajajo tudi v specialistični zunajbolnišnični dejavnosti kot celostne obravnave (običajno je v ceno poleg posega vključen tudi pregled pred posegom in po njem). Te storitve se planirajo v obsegu več kot 13.200 primerov (4.333 operacij utesnitve karpalnega kanala, 3.581 operacij krčnih žil, 3.184 medikamentnih splavov, ostalo pa še operacije kile, ortopedske operacije rame in terapevtske artroskopije), kar skupaj z operacijami sive mreže (18.465) pomeni skoraj 31.700 posegov. Tovrstni posegi so enostavnejši od posegov v bolnišnični dejavnosti in jih lahko na dan opravijo več. Spodbujanje k večji realizaciji tovrstnih posegov bo še prispevalo k hitrejši odpravi dolgih čakalnih dob in zato k učinkovitejši rabi sredstev ZZZS.

Na podlagi ZNUZSZS je bilo s 1. 8. 2023 ukinjeno plačilo vseh storitev po realizaciji, tako da so se od avgusta 2023 dalje zopet uporabljale določbe Uredbe 2023, ki so za 15 podvrst specialistične zunaj bolnišnične dejavnosti do konca leta 2023 opredeljevale plačilo do 10 % preseganja plana. Spremembe in dopolnitve Uredbe 2023 so za nekatere od teh dejavnosti določile plačilo po realizaciji, vendar samo za izvajanje prvih pregledov, ki so temeljili na vrstah zdravstvenih storitev (VZS), in sicer: v specialistični dejavnosti alergologije, dermatologije, gastroenterologije, klinične psihologije, otorinolaringologije, pnevmologije, pediatrije. Pri 11 podvrstah zdravstvene dejavnosti, pri katerih je bilo načrtovano minimalno število prvih pregledov, se je plačilo prvih pregledov pri obračunu dodatno ovrednotilo po 20 % višji ceni. Kljub tolikšnim spodbudam načrtovanega števila prvih pregledov niso dosegli na infektologiji (indeks 52,9), fiziatriji (indeks 93,9) in okulistiki (indeks 98,3), pri čemer pa skupni plan dejansko ni bil dosežen le pri infektologiji in internistiki.

1.3.4.2 Novosti pri obračunu storitev

Na področju specialističnih dejavnosti je ZZZS v letu 2023 uvedel prenovljeni model plačevanja mobilnega paliativnega tima. Poleg tega je dokončal in predlagal za uvedbo 2 celovita nova modela plačevanja v specialističnih ambulantnih dejavnostih ter na pobude izvajalcev dopolnil številne obstoječe modele.

V sodelovanju z Razširjenim strokovnim kolegijem za nevrologijo je ZZZS prenovil model plačevanja ambulantnih nevroloških storitev. Vsebina novih storitev je usklajena z vsebino dela nevrološke ambulante ter ambulante nevrofiziologije z EEG in EMG. Cene storitev so opredeljene na podlagi stroškov izvajalcev in dodatnih analiz. Z novim modelom ZZZS spodbuja izvajanje prvih (celotnih) pregledov in s tem skrajševanje čakalnih dob, poleg tega predlaga plačevanje nevroloških storitev po realizaciji.

Kronična ledvična bolezen (KLB) postaja v celotni Evropi naraščajoč zdravstveni in stroškovni izziv, saj je povezana z veliko obolevnostjo, smrtnostjo in stroški zdravljenja. Za preprečevanje nastanka oziroma čim kasnejši nastanek ledvične odpovedi kot končnega stanja KLB je pomembno zgodnje odkrivanje bolezni, hitro diagnosticiranje in zdravljenje, intervencija dietetika in opolnomočenje bolnikov. Zato je ZZS v sodelovanju z Razširjenim strokovnim kolegijem internističnih strok pripravil nov model plačevanja nefrologije. Model vključuje povsem prenovljene storitve, ki povzemajo vsebino dela v sodobni nefrološki ambulanti s cenami, ki so opredeljene na podlagi stroškov izvajalcev in dodatnih analiz.

V dermatologiji, pnevmologiji in revmatologiji je ZZS opredelil nove storitve za obračun opravljenega dela in višje cene nekaterih storitev, da bi spodbujal njihovo realizacijo.

V dializni dejavnosti je bila opredeljena nova storitev za obračun hemodiafiltracije na domu, kar je z več vidikov ugodnejše za zavarovane osebe kot hemodiafiltracija v dializnem centru, ki se je izvajala doslej.

V letu 2023 se je intenzivno nadaljeval tudi projekt vzpostavitve celovitega upravljanja sistema SPP. V tem okviru so se 1. 1. 2023 začele uporabljati nove verzije klasifikacij bolezni ter terapevtskih in diagnostičnih postopkov ter nov šifrant skupin primerljivih primerov skupaj s posodobljenimi standardi kodiranja in z razvrščevalnikom na nacionalni ravni. Ta novost pomeni pomemben preskok glede na zelo zastarele klasifikacije, ki so se uporabljale v preteklem obdobju. Nove klasifikacije so vplivale tudi na plačila storitev akutne bolnišnične obravnave, zato je bilo na predlog ZZS v Uredbi 2023 za ta namen zagotovljenih dodatnih 16,6 milijona evrov. Sredstva so bila na podlagi metodologije, predstavljene tudi Združenju zdravstvenih zavodov, razdeljena izvajalcem.

Bolnišnice, ki so pilotno vključene v projekt, so vzpostavile okolje za beleženje stroškov po posameznem pacientu in na tej osnovi redno posredovale podatke o stroških po posameznem pacientu. Projektna ekipa je podatke sproti kontrolirala, v sodelovanju z bolnišnicami odpravljala napake in vzporedno razvijala metodologijo izračunavanja uteži, ki se bo uporabljala v letu 2024, ko bodo na podlagi metodologije in preverjenih podatkov o stroških opredeljene uteži vseh SPP, sama uveljavitev pa je predvidena s 1. 1. 2025. Aktivno sodelovanje ZZS s krovno mednarodno organizacijo tega področja PCSI (Patient Classification Systems International) je bilo motiv, da je v letu 2024 konferenca PCSI organizirana v Sloveniji, kar bo dobra dodatna promocija razvoja sistema SPP tudi pri nas. Konferenca z naslovom: "Code, cost, analyse and fund: Let's harness the value of casemix." bo od 28. do 31. maja 2024 na Bledu (www.pcsi2024.si).

1.3.5 Nega v socialnih zavodih

Skupna vrednost programov, ki se je v skladu s pogodbami z izvajalci zdravstvene nege v socialnovarstvenih zavodih in zavodih za usposabljanje plačevala iz OZZ v letu 2023, je znašala 208,6 milijona evrov, kar je 4,74 % več kot v letu 2022. V primerjavi z vsemi odhodki ZZS za zdravstvene storitve to pomeni 7,10 %.

Na osnovi Uredbe 2023 in pogodb z izvajalci se letni obseg in vrednost storitev planirata in obračunavata na osnovi standardiziranih vrst neg, ki zajemajo oskrbo lažjih, zmernih in težjih kroničnih bolnikov. Za vsako vrsto nege je na osnovi standardov in normativov določena kadrovska sestava tima za izvajanje nege. Kakovost in raven zdravstvene oskrbe v socialnovarstvenih zavodih in zavodih za usposabljanje sta odvisna od tima, ki izvaja nego (sestavljajo ga strokovni profili, kot so diplomirane medicinske sestre, zdravstveni tehniki, fizioterapevti, delovni terapevti, bolničarji – negovalci in strežnice) in zdravnika, ki spremlja stanje kroničnih bolnikov in izvaja predpisano zdravljenje. Glede na zdravstveno stanje oskrbovancev, zlasti v domovih za starejše, se kaže potreba po zagotovitvi večjega števila negovalnega kadra, kar za enkrat še ni rešeno.

V letu 2023 je imel ZZS pogodbo s 130 izvajalci zdravstvene nege oziroma socialnovarstvenimi zavodi in zavodi za usposabljanje in to za skupaj 24.801 mest za uporabnike nege. Storitve nege se obračunavajo na osnovi realiziranih dni različnih vrst zdravstvene nege. Realizacija števil dni zdravstvene nege v letu 2023 je razvidna v Tabeli 27.

Tabela 27. Število realiziranih dni zdravstvene nege po vrstah nege v socialnih zavodih v letu 2023 v primerjavi z leti 2013, 2021 in 2022.

Obravnave	2013	2021	2022	2023
Zdravstvena nega – število (skupaj)	7.485.811	7.580.414	7.865.980	8.028.358
– nega I	1.222.629	1.104.109	1.080.779	1.084.422
– nega II	676.101	660.789	701.073	714.799
– nega III	5.587.081	5.794.760	6.064.049	6.223.315
– nega IV	0	20.756	20.079	5.822

Vir: podatki ZZS.

Z Uredbo 2023 je bilo opredeljenih dodatnih 416 mest v domovih za starejše pri 12 izvajalcih, pri 4 varstveno-delovnih centrih in 3 socialnovarstvenih zavodih za usposabljanje.

Dolgotrajna oskrba se je v letu 2023 še naprej izvajala predvsem kot institucionalna oskrba. Po podatkih Skupnosti socialnih zavodov Slovenije je na dan 16. 1. 2024 čakalo na sprejem 17.883 aktualnih prosilcev, medtem ko je bilo vseh evidentiranih prošelj 33.373. Zabeleženo pa je bilo le 58 prostih mest.

1.3.6 Zagotavljanje zdravil

Izbrani podatki o zdravilih in živilih za posebne zdravstvene namene (v nadaljnjem besedilu živila), ki so bila izdana na recept v breme OZZ v letu 2023, so prikazani v Tabeli 28. Število predpisanih receptov (izdaj) na prebivalca je bilo 9,2. V primerjavi z letom 2022 se je povečalo

Tabela 28. Zdravila, predpisana na recept in izdana, v letih 2022 in 2023.

	2022	2023	2023/2022
Št. razvrščenih zdravil za ambulantno predpisovanje (št. učinkovin)	3.164 (861)	3.362 (906)	106,3 (105,2)
Št. razvrščenih zdravil na pozitivni listi (št. učinkovin)	2.164 (641)	2.362 (698)	109,1 (108,9)
Št. razvrščenih zdravil na vmesni listi (št. učinkovin)	1.000 (235)	1.000 (235)	100,0 (100)
Št. predpisanih zdravil za ambulantno predpisovanje (št. učinkovin)	2.777 (824)	2.892 (861)	104,1 (104,5)
Št. predpisanih zdravil na pozitivni listi (št. učinkovin)	1.860 (607)	2.007 (655)	107,9 (107,9)
Št. predpisanih zdravil na vmesni listi (št. učinkovin)	917 (232)	885 (230)	96,5 (99,1)
Skupno število predpisanih receptov v breme OZZ ¹	18.772.443	19.523.344	104,0
Št. receptov ¹ s pozitivne liste (delež v %) ²	9.747.800 (51,9)	10.108.862 (51,8)	103,7 (99,8)
Št. receptov ¹ z vmesne liste (delež v %)	9.024.643 (48,1)	9.414.482 (48,2)	104,3 (100,2)
Število receptov ¹ na prebivalca ³	8,90	9,21	103,5
Št. pakiranj na prebivalca ³	18,88	19,18	101,6
Poraba zdravil (v definiranih dnevni odmerkih) ⁶	1.102.851.584	1.134.825.641	102,9
Celotni izdatki za zdravila na zeleni in beli recept ⁴ (v evrih)	679.463.182	756.144.679	111,3
Celotni izdatki za zdravila, izdana na zeleni recept (v evrih; OZZ in PZZ) ⁵	670.294.656	745.853.372	111,3
Izdatki obveznega zavarovanja za zdravila ⁵ (v evrih)	449.126.868	504.315.666	112,3
Izdatki za zdravila na zeleni recept na prebivalca (OZZ in PZZ) ³	317,87	351,66	110,6
Izdatki obveznega zavarovanja za zdravila na prebivalca ³	212,98	237,78	111,6
Povprečna vrednost recepta ¹			
– s pozitivne liste ²	49,51	53,46	108,0
– z vmesne liste	20,80	21,82	104,9
Celotni izdatki za magistralna zdravila, izdana na zeleni recept (v evrih; OZZ in PZZ) ⁵	9.541.415	11.239.236	117,8
Število zavarovancev, ki jim je bilo predpisano vsaj eno zdravilo na recept v breme OZZ	1.544.255	1.573.683	101,9
Število zavarovancev, ki jim je bil predpisan obnovljivi recept (delež zavarovancev v % glede na vse prejemnike zdravil)	665.839 (43,1)	685.904 (43,6)	103,0 (101,2)
Število izdaj na obnovljivi recept ¹ (delež v % glede na vse recepte)	6.426.528 (34,2)	6.721.379 (34,4)	104,6 (100,6)

Opombe: 1 pri štetju receptov niso upoštevane delne izdaje, pri obnovljivih receptih pa so upoštevane tudi ponovitve,

2 skupaj z magistralnimi zdravili brez dodeljene šifre,

3 stanje prebivalcev na dan 1. 7. 2022 oziroma 1. 7. 2023,

4 vrednost receptov obveznega in prostovoljnih zavarovanj ter samoplačniških (belih) receptov,

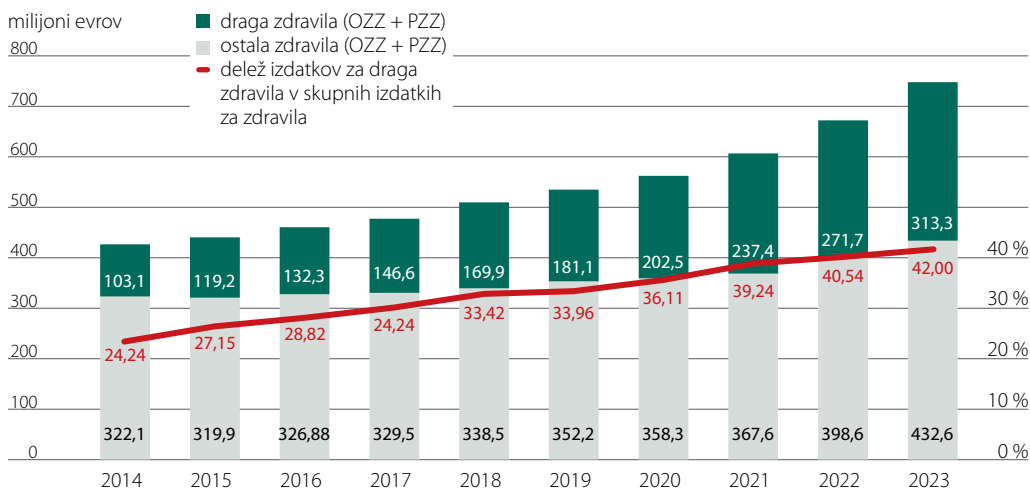
5 vrednost izdanih zdravil in lekarniške dejavnosti v letu 2022 oziroma 2023,

6 definirani dnevni odmerek (DDD po SZO) je za posamezno zdravilo v letu 2023 lahko drugačen kot za leto 2022; podatek je izračunan na podlagi veljavnih DDD v letu 2023, zato se podatek za leto 2022 lahko razlikuje od podatka, objavljenega v Letnem poročilu za leto 2022.

Vir: podatki ZZS.

Letno poročilo ZZS 2023

Slika 11. Izdatki za razvrščena biološka in druga draga zdravila v primerjavi z izdatki za 'klasična' zdravila, predpisana na recept, v milijonih evrov v obdobju 2014–2023 in delež izdatkov za draga zdravila v skupnih izdatkih.

za 3,5 %. Poraba zdravil, merjena v definiranih dnevni odmerkih (DDD), se je zvišala za 2,9 %. Vsaj en t. i. zeleni recept je prejelo 1.573.683 (74,3 %) prebivalcev. Poraba zdravil na posameznika, ki je prejel recept, se je povečala za 1,0 %, v zadnjih 5 letih pa povprečno za 1,7 % letno.

Poraba bioloških, tarčnih in drugih dragih zdravil na recept narašča. Vse več bolnikov s hudimi boleznimi se lahko z novimi zdravili zdravi doma. Če se draga zdravila opredelijo po strošku zdravljenja, ki presega 2.000 evrov letno na osebo, je znašal njihov delež v letu 2023 42,0 % (glej Sliko 11). Ta zdravila je v letu 2023 prejelo 51.492 zavarovanih oseb (v letu 2022 34.321 oseb), povprečni strošek dragih zdravil na osebo pa je znašal 6.048 evrov (7.918 evrov v letu 2022).

1.3.6.1 Odhodki za zdravila

Glede na finančne podatke, ki zajemajo plačila ZZS lekarnam v letu 2023 in izjemna povračila zavarovanim osebam, so znašali odhodki OZZ za zdravila in živila 520.784.030 evrov, kar je 11,9 % odhodkov ZZS. Odhodki za zdravila so se glede na leto pred tem povečali za 13,3 % in so bili 2,1 % nad planiranimi. Petletno povprečje (2019–2023) nominalne rasti je znašalo 9,4 % letno, realne rasti pa 5,4 % letno. Izdatki za razvrščena živila so znašali 1.975.401 evro, kar je 17,2 % več kot v preteklem letu.

ZZS bolnišnicam ločeno financira draga zdravila s seznama bolnišničnih zdravil (Seznam B). Stroški ZZS zanje so v letu 2023 znašali 163.734.926 evrov, kar je 13,1 % več kot v letu 2022. Na seznam A so uvrščena zdravila v ampulah in druga zdravila za zunajbolnišnično zdravljenje, ki jih je treba aplicirati v zdravstveni ustanovi. Stroški zanje so v letu 2023 znašali 27.349.574 evrov, kar je 3,9 % več kot v letu 2022. Izdatki za metadon in druga nadomestna zdravila v centrih za zdravljenje odvisnosti od drog so v letu 2023 znašali 2.944.506 evrov, kar je 6,1 % več kot v letu 2022.

Spremembe na področju zdravil kažejo, da gre razvoj v smeri ambulantnega zdravljenja z vse več in vse dražjimi zdravili, da se podaljšujeta čas zdravljenja in preživetje bolnikov, izboljšuje pa se tudi kakovost njihovega življenja. Izdatki za zdravila na recept in tista, ki se aplicirajo v bolnišnicah, so se povečali predvsem zaradi uvajanja novih zdravil in širše uporabe že razvrščenih zdravil na več kliničnih področjih, predvsem v onkologiji, hematologiji, revmatologiji in pri nevroloških boleznih.

ZZS je v letu 2023 obravnaval 2.078 vlog zavarovanih oseb za kritje izdatkov po izjemnem postopku za nerazvrščena zdravila, zdravila, kupljena v tujini, in živila, kar je 5 % manj kot v letu 2022. Zavrnjenih je bilo 18 % vlog. Na drugi stopnji je bilo obravnavanih 26 pritožb. Plačila za tako odobrena zdravila in živila so znašala 6.626.458 evrov in so bila 50 % višja kot v prejšnjem letu. Takšno zvišanje izdatkov je posledica kritja zelo dragih zdravil za hude, redke bolezni.

Skupni odhodki OZZ za zdravila in živila, ki zajemajo izdajo na recepte, seznam B, seznam A, zdravila v centrih za zdravljenje odvisnosti in cepiva, so znašali 725.225.104 evrov. To je 13,3 % več kot v letu 2022. Ob upoštevanju, da je ZZZS iz naslova sklenjenih dogovorov prejel 79.663.204 evrov povrnjenih sredstev, kar je 27 % več kot v prejšnjem letu, pa ta porast znaša 11,8 %.

1.3.6.2 Razvrščanje zdravil na listo

ZZZS je v letu 2023 obravnaval in zaključil 195 vlog in pobud za razvrstitev zdravil na liste. Na pozitivno in vmesno listo zdravil je bilo razvrščenih 21 novih zdravil oziroma zdravilnih učinkovin (27 v letu 2022) in eno novo živilo. Ostale vloge so se nanašale na razvrstitev novih terapevtskih indikacij, sprememb omejitev predpisovanja, novih podobnih bioloških in generičnih zdravil, oblik, jakosti, pakiranja, galenskih pripravkov in magistralnih zdravil. Na seznam bolnišničnih zdravil je bilo razvrščenih 8 novih zdravil (4 v letu 2022), na seznam A pa nobeno. Dve vlogi sta bili rešeni negativno. Pri živilih so bile v skladu z novimi smernicami zdravljenja posodobljene vse omejitve predpisovanja. Na področju magistralnih zdravil so bila v sodelovanju s strokovnimi združenji razvrščena in v Centralno bazo zdravil vpisana magistralna zdravila za uho, peroralni praški, peroralne raztopine, peroralne raztopine s kanabinoidi in analgetične raztopine v črpalkah za paliativno zdravljenje bolečin.

1.3.6.3 Obvladovanje stroškov za zdravila

ZZZS sklepa s farmacevtskimi družbami za originalna zdravila krovne dogovore, s katerimi dosega povprečno za 9 % nižje cene od najvišjih dovoljenih. Skupaj je sklenjenih 19 krovnih dogovorov, katerim je bilo v letu 2023 dodanih 35 aneksov. ZZZS sklepa tudi dogovore za vsako novo razvrščeno zdravilo, živilo ter za že razvrščena zdravila in živila, ki jih je skupaj 734. V letu 2023 je bilo sklenjenih 135 novih dogovorov in 54 aneksov. Iz naslova sklenjenih dogovorov je ZZZS realiziral prihodke v višini 79.663.174 evrov.

V letu 2023 je bila uvedena ena nova terapevtska skupina zdravil. Najvišje priznane vrednosti so se določale na 2 meseca. Seznam medsebojno zamenljivih zdravil z najvišjo priznano vrednostjo je s 142 skupinami zdravil ostal enak in vsebuje 973 zdravil (971 v letu 2022). Seznam terapevtskih skupin zdravil vsebuje 17 skupin in 446 zdravil.

1.3.6.4 Odgovorno predpisovanje

V letu 2016 je ZZZS v skladu z Dogovorom zagotovil sredstva za izvajanje programa farmacevtskega svetovanja. Program še ne deluje po vsej Sloveniji. Osební zdravniki imajo v zdravstvenih domovih možnost napotitve bolnika v ambulanto farmacevta svetovalca. Farmacevt svetovalec osebnemu zdravniku izdelava mnenje (farmakoterapijski pregled), na osnovi katerega glede na svojo klinično presojo in v dogovoru z bolnikom spremeni farmakoterapijo.

Izmenjava znanja in izkušenj med osebnimi zdravniki in farmacevtom svetovalcem poteka tudi znotraj skupin za kakovost predpisovanja zdravil, ki se sestanejo 4-krat letno in obravnavajo izbrane teme o predpisovanju zdravil. Poleg splošne usmeritve v obravnavo bolnikov s polifarmakoterapijo, z neprimernimi kombinacijami zdravil in k izbiri najprimernejših zdravil za starejše se vsako leto nekatere skupine zdravil obravnavajo še posebej podrobno. V letu 2023 so bile obravnavane naslednje teme: zdravila za zdravljenje covidnih okužb, polifarmakoterapija pri sladkorni bolezni, biološka zdravila in brezživna skrb. Potrebo po tem programu kažejo podatki o polifarmakoterapiji (jemanje 5 ali več zdravil oziroma učinkovin). V letu 2022 (zadnji zbrani podatek) je imelo polifarmakoterapijo (med 5 in 9 zdravil) 229.991 oseb, kar je 3 % več kot v letu 2021 in hudo polifarmakoterapijo (10 in več zdravil) 55.660 oseb, kar je povečanje za 12 %. V letu 2022 je vsak prejemnik zdravil v povprečju prejel 7,1 različne zdravilne učinkovine.

ZZZS vodi na svoji spletni strani portal s kazalniki kakovosti predpisovanja zdravil in s podatki o vseh predpisanih zdravilih za zdravnike splošne/družinske medicine in pediatre v osnovnem zdravstvenem varstvu. Pripravljeni so za zadnjih 5 let in kažejo različne vidike predpisovanja antibiotikov, protibolečinskih zdravil, pomirjeval in podatke o polifarmakoterapiji. S kazalniki in drugimi aktivnostmi skuša ZZZS ozaveščati zdravnike o preudarnem predpisovanju in zavarovanju o pravilnem jemanju zdravil.

Pri kakovosti predpisovanja zdravil si je ZZS zastavil cilj, da se bo poraba antibiotikov na recept znižala. Poraba v letu 2020 se je glede na leto pred tem zmanjšala za 22,8 %, kar je bilo največje zmanjšanje v zadnjem desetletju, v letu 2021 pa še za dodatnih 2,1 %. To je bila posledica koronavirusne epidemije in ukrepov. V letu 2022 in 2023 pa se je poraba povečala kar za tretjino, tako da je že preseгла raven pred epidemijo leta 2019.

ZZS je v sodelovanju z delovno skupino MZ leta 2022 uvedel financiranje brezšivne skrbi. Program omogoča neprekinjeno zagotavljanje oskrbe bolnika z zdravili ob sočasnem prenosu informacij o zdravljenju z zdravili pri prehodu med posameznimi ravnmi zdravstvenega varstva. V letu 2023 se je program brezšivne skrbi začel izvajati na vseh treh ravneh zdravstvenega varstva. Program so v letu 2023 izvajali v 18 bolnišnicah.

1.3.7 Zagotavljanje medicinskih pripomočkov

Število vseh izdanih naročilnic za MP v letu 2023 in število izdanih obnovljivih naročilnic (v skupinah, za katere je bila uvedena v letu 2014) je razvidno v Tabeli 29. V letu 2023 se je povečal delež izdanih obnovljivih naročilnic glede na število vseh izdanih naročilnic. Do povečanja je prišlo v skupinah MP pri sladkorni bolezni, v skupini MP pri inkontinenci in težavah z odvajanjem seča, v skupini MP pri kolostomi, ileostomi in urostomi in v skupini obvezilni materiali. V skupini MP za hranjenje ter dajanje olja in zdravil se je ta delež zmanjšal. Ne glede na pozitivne trende rasti

Tabela 29. Število naročilnic, na podlagi katerih so bili izdani in izposojeni medicinski pripomočki, po skupinah medicinskih pripomočkov v letih 2022 in 2023.

Skupina medicinskih pripomočkov		Število vseh izdanih naročilnic			Število izdanih obnovljivih naročilnic v vseh naročilnicah		Delež (%)	
		2022	2023	indeks	2022	2023	2022	2023
Šifra	Naziv	1	2	3=2/1	4	5	6=4/1	7=5/2
1	Proteze udov	868	978	112,7	-	-	-	-
2	Estetske proteze	6.615	6.583	99,5	-	-	-	-
3	Ortoze	10.344	11.006	106,4	-	-	-	-
4	Ortopedska obutev	5.293	6.081	114,9	-	-	-	-
5	Medicinski pripomočki za podporo gibalnih zmožnosti	39.993	40.280	100,7	-	-	-	-
6	Medicinski pripomočki za dihanje	19.538	21.198	108,5	-	84	-	-
7	Medicinski pripomočki za osebno higieno	4.199	4.830	115,0	-	-	-	-
8	Blazine proti preležaninam	6.361	6.366	100,1	-	-	-	-
9	Kilni pasovi	2.174	2.316	106,5	-	-	-	-
10	Medicinski pripomočki pri kolostomi, ileostomi in urostomi	16.103	19.945	123,9	2.669	3.683	16,57	18,47
11	Medicinski pripomočki pri inkontinenci in težavah z odvajanjem seča	135.434	131.969	97,4	29.270	32.222	21,61	24,42
12	Medicinski pripomočki pri sladkorni bolezni	110.608	109.367	98,9	34.072	36.302	30,80	33,19
13	Kanile	3.473	3.352	96,5	-	32	-	-
14	Drugi medicinski pripomočki	545	492	90,3	-	-	-	-
15	Medicinski pripomočki za slepe, slabovidne in gluhoslepe	434	415	95,6	-	-	-	-
16	Medicinski pripomočki za sluh in govor	17.611	20.377	115,7	-	-	-	-
17	Obvezilni material	22.584	21.461	95,0	983	1.071	4,35	4,99
18	Raztopine	4.265	3.716	87,1	-	-	-	-
19	Pripomočki za izboljšanje vida	122.821	124.570	101,4	-	-	-	-
20	Medicinski pripomočki za hranjenje ter dajanje olja in zdravil	1.463	1.967	134,4	119	151	8,13	7,68
21	Medicinski pripomočki za kompresijsko zdravljenje	2.986	3.243	108,6	-	-	-	-
Skupaj		533.712	540.512	101,3	67.113	73.545	12,57	13,61

Vir: podatki ZZS.

Tabela 30. Stroški izdanih, izposojenih in servisiranih medicinskih pripomočkov po skupinah v breme OZZ v letih 2022 in 2023.

Skupina	Povprečni strošek na zavarovano osebo po skupinah medicinskih pripomočkov			Stroški izdanih medicinskih pripomočkov (v evrih)		Delež stroškov		Indeks stroškov izdanih medicinskih pripomočkov 2023/2022
	2022	2023	Indeks	2022	2023	2022	2023	
Proteze udov	4.085,44	3.907,84	95,7	2.774.012	2.676.872	2,81	2,29	96,5
Estetske proteze	113,76	112,62	99,0	572.551	556.917	0,58	0,48	97,2
Ortoze	200,16	296,33	148,0	1.901.706	3.040.071	1,92	2,61	159,9
Ortopedska obutev	177,03	221,83	125,3	955.797	1.382.697	0,97	1,19	144,7
Medicinski pripomočki za podporo gibalnih zmožnosti	392,28	460,33	117,3	10.311.498	13.691.012	10,44	11,74	132,8
Medicinski pripomočki za dihanje	601,73	692,04	115,0	9.410.519	11.866.482	9,52	10,17	126,1
Medicinski pripomočki za osebno higieno	91,38	98,56	107,9	352.349	435.132	0,36	0,37	123,5
Blazine proti preležaninam	72,77	89,71	123,3	450.111	553.582	0,46	0,47	123,0
Kilni pasovi	43,87	43,67	99,5	95.462	101.479	0,10	0,09	106,3
Medicinski pripomočki pri kolostomi, ileostomi in urostomi	1.560,29	1.929,19	123,6	6.091.383	7.543.118	6,16	6,47	123,8
Medicinski pripomočki pri inkontinenci in težavah z odvajanjem seča	242,26	275,47	113,7	22.031.430	25.892.788	22,30	22,19	117,5
Medicinski pripomočki pri sladkorni bolezni	737,26	795,29	107,9	30.217.998	32.979.164	30,58	28,27	109,1
Kanile	667,13	753,87	113,0	539.704	603.852	0,55	0,52	111,9
Drugi medicinski pripomočki	29,65	30,49	102,8	11.742	10.580	0,01	0,01	90,1
Medicinski pripomočki za slepe, slabovidne in gluhoslepe	219,69	221,13	100,7	98.861	87.787	0,10	0,08	88,8
Medicinski pripomočki za sluh in govor	480,44	517,84	107,8	6.435.027	7.961.743	6,51	6,83	123,7
Obvezilni material	115,16	128,56	111,6	1.064.614	1.104.115	1,08	0,95	103,7
Raztopine	12,44	12,38	99,6	29.920	26.689	0,03	0,02	89,2
Pripomočki za izboljšanje vida	18,64	18,97	101,5	2.307.131	2.375.866	2,33	2,03	103,0
Medicinski pripomočki za hranjenje ter dajanje olja in zdravil	255,64	261,14	102,8	149.549	208.655	0,15	0,18	139,5
Medicinski pripomočki za kompresijsko zdravljenje	334,07	322,34	96,5	819.467	892.240	0,83	0,76	108,9
Stroški popravil, vzdrževanj in prilagoditev	883,59	1.069,88	121,1	1.102.726	1.619.794	1,12	1,39	146,9
Storitve	250,13	257,13	0,0	414.724	443.026	0,42	0,38	106,8
Enkratni pavšalni znesek za izposajo medicinskega pripomočka	35,12	26,84	76,4	672.881	603.887	0,68	0,52	89,7
SKUPAJ	337,43	386,62	114,6	98.811.161	116.657.548	100	100	118,0

Vir: podatki ZZSZ.

deleža obnovljivih naročilnic, pa z rezultati ne moremo biti zadovoljni: izvajalci zdravstvenih storitev namreč zahtevajo administrativno razbremenjevanje postopkov uveljavljanja pravic, po drugi strani pa tistih možnosti, ki so že na voljo, ne izrabijo v zadostnem deležu.

V letu 2023 je najmanj 1 MP v breme sredstev OZZ prejelo 300.594 oseb, pri tem je šlo za 165.304 oseb oziroma 54,99 % starejših od 65 let. Stroški izdanih pripomočkov (Tabela 30) v breme OZZ so se v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 povečali za 18,06 %. Največje povečanje je v skupini MP pri inkontinenci in težavah z odvajanjem seča, v skupini MP za podporo gibalnih zmožnosti in MP pri sladkorni bolezni. Najpomembnejša skupina pripomočkov so še vedno pripomočki pri sladkorni bolezni, katerih delež v vseh stroških za MP znaša 28,27 %. V tej skupini pripomočkov prevladujejo stroški za izdane senzorje za spremljanje glukoze v medceličnini, ki pomenijo 33 % stroškov celotne skupine.

V Tabeli 30 je prikazan tudi povprečni strošek na zavarovano osebo v posamezni skupini MP, in sicer glede na število oseb, ki so prejele najmanj en pripomoček v posamezni skupini. Iz tega podatka je razvidno, za koliko se je spremenil povprečni strošek v posamezni skupini. Pri tem ugotavljamo porast povprečnega stroška na zavarovano osebo v letu 2023 glede na leto 2022, in sicer znaša 14,6 %.

V Tabeli 31 so prikazane izdane količine pripomočkov v letih 2022 in 2023 po 4 skupinah pripomočkov, ki odločilno vplivajo na skupne stroške za MP: (1) za pripomočke pri kolostomi, ileostomi in urostomi, (2) pripomočke pri inkontinenci in težavah z odvajanjem seča, (3) pripomočke

Tabela 31. Število izdanih medicinskih pripomočkov po vrstah z največjim vplivom na stroške v letih 2022 in 2023.

Medicinski pripomočki po vrstah		Število v letu 2022	Število v letu 2023	Indeks 2023/2022	
Medicinski pripomočki pri kolostomi, ileostomi in urostomi	kožne podlage	365.249	364.115	99,7	
	vrečke za ileostomo	433.863	483.678	111,5	
	vrečke za urostomo	185.028	196.435	106,2	
	vrečke za kolostomo	1.124.842	1.089.640	96,9	
	rokavniki za irigacijo	24.960	23.351	93,6	
	irigacijski sistem	137	134	97,8	
Medicinski pripomočki pri inkontinenci in težavah z odvajanjem seča	mobilne hlačke	3.242.011	5.245.459	161,8	
	predloga za srednjo inkontinenco	33.931.546	35.377.024	104,3	
	predloga za fekalno inkontinenco		80.563		
	predloga za težko inkontinenco	2.486.198	2.150.667	86,5	
	hlačna predloga za težko inkontinenco	10.091.950	9.234.410	91,5	
	hlačna predloga za težko in zelo težko inkontinenco		1.274.929		
	predloga za zelo težko inkontinenco	192.477	195.811	101,7	
	hlačna predloga za zelo težko inkontinenco	13.411.775	12.502.979	93,2	
	plenice za otroke	232.454	244.261	105,1	
	posteljne predloge	2.345.364	2.522.002	107,5	
Medicinski pripomočki pri sladkorni bolezni	aparatus za določanje glukoze v krvi	3.524	3.662	103,9	
	diagnostični trakovi za aparat za določanje glukoze v krvi	19.806.098	17.725.102	89,5	
	mehanski injektor	343	368	107,3	
	igla za mehanski injektor	8.456.076	8.299.945	98,2	
	prožilna naprava	80	70	87,5	
	lanceta za prožilno napravo	6.800.772	6.399.442	94,1	
	trakovi za optično (semikvantitativno) določanje glukoze v krvi	12.800	8.720	68,1	
	set za inzulinsko črpalko	273.475	283.445	103,6	
	ampula za inzulinsko črpalko	245.235	260.990	106,4	
	senzor za kontinuirano merjenje glukoze v medceličnini	91.418	115.656	126,5	
	oddajnik za kontinuirano merjenje glukoze v medceličnini	1.888	2.171	115,0	
	sprejemnik rezultatov kontinuiranega merjenja glukoze v medceličnini	157	83	52,9	
	trakovi za optično (semikvantitativno) določanje glukoze in ketonov v urinu	492.560	540.177	109,7	
	inzulinska črpalka	24	14	58,3	
	senzor za spremljanje glukoze v medceličnini	169.150	203.006	120,0	
	čitalnik za spremljanje glukoze v medceličnini	2528	2.195	86,8	
	inzulinska črpalka s sistemom zaprte zanke	635	744	117,2	
	Slušni aparati	zaušesni slušni aparati	16.817	20.603	122,5
		slušni aparati za v uho	2.374	2.226	93,8

Vir: podatki ZZS.

pri sladkorni bolezni in (4) pripomočke za sluh in govor. Pripomočki iz teh štirih skupin so imeli v letu 2023 še vedno pretežni delež vseh stroškov za MP (63,75 %).

ZZS izvaja na podlagi Pravilnika o izvajanju nadzorov pri dobaviteljnih nadzore nad obveznostmi dobaviteljev, ki so opredeljene v medsebojni pogodbi. V tem delu gre za izpolnjevanje obveznosti, ki se nanašajo na izdajna mesta in na zagotavljanje pripomočkov (artiklov), ki so navedeni v pogodbi z ZZS. V letu 2023 je bilo opravljenih 358 (planiranih 366) različnih vrst nadzorov pri dobaviteljnih MP.

1.3.8 Nadzor nad izvajanjem zdravstvenih programov

ZZS je v skladu z zakonom pristojen za nadzor nad izvajanjem pogodb, sklenjenih med ZZS in izvajalci. V ta namen ZZS izvaja načrtovane in izredne nadzore, po vrsti in vsebini pa finančno medicinske in območne nadzore. Finančno medicinski nadzori se izvajajo na področju obračunavanja zdravstvenih storitev, predpisovanja zdravil in MP. Temeljijo na primerjavi obračunanih storitev z zapisi v medicinski dokumentaciji. Izvajajo jih nadzorni zdravniki, zobozdravniki, farmacevti in diplomirani zdravstveniki ZZS. Območne nadzore izvajajo drugi strokovni kadri na ZZS, ki preverjajo pravilnost finančnega obračuna in postopkov uresničevanja pravic iz OZZ ter drugih pogodbenih obveznosti, kot so na primer: spoštovanje ordinacijskega časa,

objave zdravnikov, ki si jih zavarovane osebe lahko izberejo za svoje osebne zdravnike, vodenje čakalnih seznamov, čakalne dobe, naročanje bolnikov na preglede ipd.

Področje nadzora je torej izjemno obsežno in vsebinsko zahtevno, zaradi česar so potrebe po nadzorih velike, možnosti ZZZS pa omejene s številom nadzornikov. Bolnišnice so v letu 2023 opravile več kot 380.000 hospitalizacij, izvajalci na sekundarni ravni več kot 7 milijonov ambulantnih obravnav zavarovanih oseb, zdravniki na primarni ravni, vključno z zobozdravstvom, več kot 23 milijonov obravnav zavarovanih oseb, predpisanih pa je bilo več kot 19 milijonov receptov za zdravila idr.

Zaradi potrebnih prilagoditev spremenjenim pravnim podlagam (Splošni dogovor je zamenjala Uredba 2023) se nadzori do 19. 4. 2023 niso izvajali. Kljub temu so bili opravljeni skoraj vsi načrtovani nadzori (Tabela 32).

Poleg ugotovitev preteklih nadzorov in predhodnih rutinskih kontrol priprava na nadzore vse bolj temelji na analizah podatkov za obračun storitev. Za načrtovanje in izvedbo nadzorov je bilo narejenih 271 analiz, med njimi 34 zelo kompleksnih.

Sistemske je ZZZS nadzoroval obračun akutne bolnišnične obravnave oseb, pri katerih diagnoza ni bila v skladu z opravljenim posegom, enodnevnih obravnav, obravnav različnih presnovnih bolezni, operacij žolčnih kamnov, obravnav, kadar postopek ni bil opravljen, in ponovljenih obravnav zavarovane osebe v krajšem časovnem presledku, neakutno bolnišnično obravnavo ter obračun specialistične zunajbolnišnične dejavnosti kardiologije, pnevmologije, nevrologije, diabetologije, psihiatrije, dermatologije, interne medicine, ginekologije, oftalmologije, ortopedije, otorinolaringologije, slikovnega diagnosticiranja, splošne kirurgije, enot za poškodbe v urgentnih centrih.

Na področju zdravil je poleg nadzora priprave in izdaje magistralnih zdravil ter izdaje živil za posebne zdravstvene namene, izdaje zdravil na recept v lekarnah potekal sistemski nadzor tudi predpisovanja zdravil v splošnih in specialističnih ambulantah. Sistemski nadzori primarne ravni so obsegali obračun nege v domovih starejših občanov, obračun storitev v splošnih ambulantah in ambulantah v socialnovarstvenih zavodih, patronažne dejavnosti, pediatrije, ginekologije, fizioterapije, centrov za duševno zdravje ter obračun diagnosticiranja, zdravljenja in izvajanja protetičnih storitev v osnovnem zobozdravstvu.

Nadzor nad pravilnostjo obračuna telemedicinskih storitev je bil vključen v finančno medicinske nadzore splošne in specialistične zunajbolnišnične zdravstvene dejavnosti in zobozdravstva, tako da se je v zajetem vzorcu obračunanih storitev za nadzor preverila tudi pravilnost obračuna teh storitev. V večini primerov je bil obračun ustrezen, v posameznih primerih so bila še vedno ugotovljena odstopanja, npr. obračun telemedicinske storitve z drugo, neustrezno šifro ter nezadostni ali manjkajoči zapisi o teh storitvah v zdravstveni dokumentaciji.

Opravljenih je bilo nekaj izrednih finančno-medicinskih nadzorov. Nepravilnosti obračuna zdravstvenih storitev so bile ugotovljene pri 3 izvajalcih.

Tabela 32. Število vseh opravljenih nadzorov po nadzornih skupinah v letu 2023.

Nadzorna skupina	Planirano	Realizirano	Indeks	Izredni	Realizirani in izredni	Indeks vseh
Zdravila	30	30	100,00	0	30	100,00
Primarna raven	71	75	105,63	1	76	107,04
Primarna raven – zobozdravstvo	40	41	102,50	0	41	102,50
Specialistična raven – zobozdravstvo	9	7	77,78	0	7	77,78
Specialistična raven I	77	77	100,00	0	77	100,00
Specialistična raven II	70	70	100,00	2	72	102,86
Akutna in neakutna bolnišnična obravnava	65	63	96,92	2	65	100,00
Območni (administrativni) nadzori	299	289	96,66	1	290	96,99
Skupaj ZZZS	661	652	98,64	6	658	99,55

Vir: podatki ZZZS.

Strokovni sodelavci so spremljali pravilnost obračunanih storitev v primerih, ko ni potreben pregled zdravstvene dokumentacije, preverjali so spoštovanje pogodbenih določil in Uredbe 2023 ter spoštovanje pravic iz OZZ. Pogosteje pregledovana področja so bila skladnost objavljenih podatkov o ordinacijskem času in drugih informacij za zavarovane osebe pri izvajalcih zdravstvenih storitev, vključenost v eNaročanje in skladnost objavljenih čakalnih dob, prisotnost zdravnika v ordinaciji, pravilnost obračuna v breme OZZ, podvojenost obračunov, pravilnost obračuna ločeno zaračunljivega materiala, upoštevanje garancijskih dob v zobozdravstvu, utemeljenost izdaje potrdil o upravičeni zadržanosti z dela zaradi nege ožjega družinskega člana ter upravičenost uveljavljanja potnih stroškov.

Na podlagi opravljenih nadzorov (rednih in izrednih) je ZZS skupaj s sistemskimi napakami zmanjšal svoje obveznosti do izvajalcev v letu 2023 za 2.674.706 evrov. Izvajalcem je bilo v letu 2023 izrečenih 9.350 evrov pogodbenih kazni, saj njihovega izrekanja po uveljavitvi Uredbe 2023 ni bilo. Tabela 33 prikazuje vrednost in delež realiziranih zahtevkov za tekoče in preteklo leto. V primerjavi z letom 2022 je bil delež realiziranih zahtevkov v letu 2023 višji in je dosegel 97,96 %.

ZZS je v letu 2023 postal prekrškovni organ. Organizacijsko je to vlogo prevzela Območna enota Nova Gorica. Po organizacijskih in vsebinskih pripravah ter ustrezni informacijski podpori se je delo lahko začelo 16. 10. 2023. Do 31. 12. 2023 je bilo iz naslova nadzorov danih 47 predlogov za začetek prekrškovnega postopka. V 9 primerih je prekrškovni organ ugotovil, da ne gre

Tabela 33. Finančni učinki po opravljenih nadzorih pri izvajalcih v letu 2023.

	Celje	Koper	Kranj	Krško	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Nova Gorica	Novo mesto	Ravne na Koroškem	SKUPAJ
1 Nerealizirani zahtevki iz nadzorov preteklih let	161.774	6.648	-860	299	46.999	84.943	2.416	8.716	8.036	38.237	357.208
1a zmanjšane obveznosti	33.389	-388	-4.960	-1	-21.333	-860	-1.134	7.166	8.036	29.285	49.201
1b pogodbene kazni	16.878	2.100	3.700	300	11.850	4.550	3.550	1.550		8.850	53.328
1c finančne škode	5.981	4.936			229	112				102	11.360
1d v tožbi	105.526		400		56.253	81.141					243.320
2 Zahtevki iz nadzorov za tekoče leto	139.941	176.005	255.438	28.663	951.006	554.796	84.554	109.954	33.378	62.364	2.396.100
2a zmanjšane obveznosti	134.933	174.162	251.567	28.155	916.394	547.968	84.023	107.449	31.368	56.911	2.332.929
2b pogodbene kazni	4.400		1.200		400	2.650				700	9.350
2c finančne škode	609	1.843	2.672	508	34.212	4.177	531	2.505	2.010	4.753	53.821
2d v tožbi											
I UGOTOVITVE PRETEKLEGA IN TEKOČEGA LETA SKUPAJ (1+2)	301.715	182.653	254.579	28.962	998.005	639.739	86.970	118.670	41.414	100.602	2.753.308
3 Realizirani zahtevki iz nadzorov preteklih let	66.001	8.946	-4.692	300	12.350	31.477	1.359	9.553	-768	38.240	162.765
3a zmanjšane obveznosti	43.142	1.910	-5.792		271	26.815	-191	8.003	-768	29.288	102.677
3b pogodbene kazni	16.878	2.100	1.100	300	11.850	4.550	1.550	1.550		8.850	48.728
3c finančne škode	5.981	4.936			229	112				102	11.360
3d odpis											
4 Realizirani zahtevki iz nadzorov za tekoče leto	95.739	176.379	192.862	26.566	1.192.512	558.003	84.198	113.619	33.342	61.063	2.534.285
4a zmanjšane obveznosti	90.742	174.551	191.543	26.058	1.159.587	551.411	84.022	111.933	31.332	56.161	2.477.341
4b pogodbene kazni	4.400		1.200		400	2.650				700	9.350
4c finančne škode	597	1.828	119	508	32.525	3.942	176	1.686	2.010	4.202	47.594
4d odpis											
II REALIZIRANO V TEKOČEM LETU SKUPAJ (3 + 4)	161.740	185.324	188.170	26.866	1.204.862	589.480	85.557	123.172	32.574	99.304	2.697.050
III indeks realizacije (leto 2022 in 2021): II/I	53,61	101,46	73,91	92,76	120,73	92,14	98,38	103,79	78,66	98,71	97,96
5. Realizirane sistemske napake skupaj		27.429	24.550	514		7.524	17.727		16.943		94.687
5a. Sistemske napake iz nadzorov preteklih let						6.543					6.543
5b. Sistemske napake iz nadzorov tekočega leta		27.429	24.550	514		981	17.727		16.943		88.145

Vir: podatki ZZS.

za prekršek, v 10 primerih je bil prekrškovni postopek že začel, v nobenem primeru pa še ni bil zaključen in izrečena globa.

ZZZS izvaja avtomatske kontrole pošiljk dokumentov in zdravstvenih obravnav, ki jih posredujejo izvajalci zdravstvenih dejavnosti. Poleg tega ZZZS izvaja tudi sprotne in ciljne vsebinske kontrole glede pravilnosti beleženja zdravstvenih storitev. V letu 2023 je bilo pregledanih okoli 240.000 zdravstvenih obravnav, od tega zavrženih 13.328 obravnav v okviru izvajanja sprotnih kontrol pravilnosti beleženja storitev in izdanih materialov, kar je za 48 % več od letnega plana in za 28 % glede na leto 2022. S sprotnimi kontrolami je bilo ugotovljenih za 408.196 evrov preveč obračunanih zdravstvenih storitev, kar je skoraj enkrat več kot v letu 2022.

Nadalje je bilo v letu 2023 opravljenih tudi 24.553 naknadnih ciljanih kontrol pravilnosti evidentiranja in beleženja zdravstvenih storitev in izdanih materialov, kar je 6 % več kot v preteklem letu in 10 % več od načrtovanih. Od vseh naknadnih kontrol je bilo opravljenih 21.460 kontrol ali 87,4 % vseh opravljenih kontrol z ugotovljenimi napakami, ki so imele finančni učinek v skupni vrednosti 3.346.622 evrov, kar je dva in pol krat več kot v preteklem letu. Za ugotovljene napake je ZZZS od izvajalcev zdravstvenih storitev zahteval popravke dokumentov.

1.4 Denarna nadomestila in povračila

V Sloveniji odločajo o pravicah zavarovanih oseb do zdravljenja in z njimi povezanimi pravicami iz OZZ osebni zdravniki, ki si jih zavarovane osebe prosto izbirajo. Evidence o izbirah vodi ZZZS. Osebni zdravniki prvega stika (splošni zdravniki, pediatri, ginekologi in zobozdravniki) na primarni ravni zdravstvene dejavnosti, podobno kot v primerljivih evropskih državah, opravljajo vlogo "vratarja" v sistemu OZZ. V skladu s to vlogo izbrani osebni zdravniki odločajo o pravicah zavarovanih oseb, ko ali če obstaja strokovna utemeljenost za zdravljenje. Osebni zdravnik je, poleg odločitev o zdravljenju, pooblaščen tudi za ugotavljanje začasne zadržanosti od dela, predpisovanje zdravil na recepte, nekaterih MP na naročilnice, napotitve k specialistom in zbiranje ter hranjenje dokumentacije o zavarovani osebi. Del svojih pooblastil lahko z napotnico prenese na druge zdravnike, predvsem na specialiste, pri čemer je prenos pooblastil vsebinsko in praviloma časovno omejen. Izjema so t. i. trajne napotnice za kronična zdravstvena stanja (ob upoštevanju strokovnih meril), ko je potreben stalen nadzor posameznega napotnega specialista. V skladu z zadnjo novelo Pravil OZZ napotnica ne bo imela vnaprej določene časovne veljavnosti, temveč bo veljala, dokler je napotni zdravnik ne zaključi, kar bo storil, ko bo opravil zdravstvene storitve, povezane z zdravstvenim stanjem, za katere je bila izstavljena napotnica. Če napotni zdravnik napotnice ne bo zaključil sam, bo napotnica samodejno zaključena po preteku 2-letnega roka, šteto od zadnje zdravstvene storitve, opravljene na podlagi te napotnice, če na ta dan zavarovana oseba ni vpisana v čakalni seznam na podlagi te napotnice ali na podlagi napotnice, ki je izdana na njeni podlagi. Ta ureditev bo začela veljati po vzpostavitvi tehničnih možnosti, ki bodo omogočale njihovo izvajanje v sistemu eZdravje, o čemer bodo izvajalci pravočasno obveščeni.

O določenih pravicah iz OZZ na podlagi zakonskih pooblastil odločajo organi ZZZS, in sicer:

- na prvi stopnji imenovani zdravnik ZZZS in območna enota ZZZS,
- na drugi stopnji zdravstvena komisija in direkcija ZZZS.

1.4.1 Odločanje o pravicah

Imenovani zdravniki oziroma zdravstvena komisija ZZZS odločajo o začasni zadržanosti od dela, pravici do nadomestila plače zaradi nege ožjega družinskega člana (v primerih daljšega trajanja, ko to ni več v pristojnosti osebnega zdravnika), zdraviliškem zdravljenju in zahtevnejših MP. Območne enote in direkcija ZZZS pa odločajo o pravici do nadomestila plače, povračilih potnih stroškov in drugih povračilih in o nekaterih drugih zahtevah.

Imenovani zdravniki delujejo v vseh 10 območnih enotah ZZZS, zdravstvena komisija pa kot pritožbeni organ v senatih v Mariboru in Ljubljani. Imenovani zdravniki in zdravstvena komisija ter območne enote in direkcija ZZZS o svojih odločitvah izdajajo upravne akte v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku.

Tabela 34. Število vseh obravnav (odločb) imenovanih in nadzornih zdravnikov po območnih enotah ZZS za leto 2023.

	Celje	Koper	Kranj	Krško	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Nova Gorica	Novo mesto	Ravne na Koroškem	Skupaj
Začasna nezmožnost za delo	37.748	21.148	27.457	11.786	83.803	43.110	22.538	12.457	21.050	30.940	312.037
Nega	251	165	190	64	806	303	64	109	108	159	2.219
Zdraviliško zdravljenje	5.934	3.310	4.266	1.851	15.585	9.300	2.983	2.083	2.501	4.129	51.942
Medicinski pripomočki	309	241	395	231	1.581	714	194	170	326	174	4.335
Zobnoprotetična rehabilitacija	4.597	3.206	3.591	1.234	13.744	9.378	3.775	2.076	2.229	3.438	47.268
Skupaj	48.839	28.070	35.899	15.166	115.519	62.805	29.554	16.895	26.214	38.840	417.801

Vir: podatki ZZS.

Kot je razvidno iz Tabele 34, je ZZS v letu 2023 odločal skupaj v 417.801 zadevi, kar je 1,2 % več kot leta 2022 (413.019). Od tega so imenovani zdravniki izdali 370.533 odločb, nadzorni zdravniki pa 47.268. Največ odločb v letu 2023 so izdali zavarovancem za začasno nezmožnost za delo, kar je 0,9 % manj kot v letu 2022. Povečalo se je število izdanih odločb za zdraviliško zdravljenje (12,4 %). Število predlogov in s tem odločb se povečuje že drugo leto, pri čemer je glavni razlog, da po velikem padcu v 2020 in 2021 število storitev prospektivnega programa v zadnjih dveh letih spet narašča. Število izdanih odločb za MP se je zmanjšalo. Tako je bilo v letu 2023 izdanih 4.335 odločb (5.474 v letu 2022). Manjše število odločb je povezano z bistvenim znižanjem števila zahtevnejših MP (sklep UO je začel veljati maja 2023). Leta 2023 je bilo izdanih tudi 2.219 odločb za nego družinskega člana, kar je primerljivo z letom 2022. Leta 2023 je bilo pregledanih 47.268 predlogov v zadevah zobnoprotetične rehabilitacije, kar je za 6,7 % več kot v letu 2022. Imenovani zdravniki so v letu 2023 skupaj izdali tudi 6.371 medicinskih izvedenskih mnenj za potrebe drugih upravnih postopkov ZZS (povračilo stroškov zdravljenja v tujini, ocena nujnosti zdravljenja, izjemne odobritve ...), kar je primerljivo letom prej.

Tabela 35 kaže, da je zdravstvena komisija ZZS v obeh senatih v Ljubljani in Mariboru v letu 2023 izdala 8.956 odločb, kar je 20,85 % več kot v letu 2022. Skupaj sta oba senata zdravstvene komisije na drugi stopnji izdala 6.608 odločb za začasno nezmožnost za delo in 2.300 odločb za zdraviliško zdravljenje. Senata sta več odločb izdala glede nege in nekoliko manj odločb glede MP. Zdravniki zdravstvene komisije v Ljubljani, ki izdajajo tudi izvedenska mnenja za potrebe drugih pritožbenih upravnih postopkov ZZS, so v letu 2023 izdali tudi 544 tovrstnih mnenj. Na približno enaki ravni ostaja število izdanih izvedenskih mnenj v sodnih postopkih. Zdravniki zdravstvene komisije v Ljubljani in Mariboru so v letu 2023 izdali 233 medicinskih izvedenskih mnenj v sodnih postopkih, ki postajajo vse bolj zahtevni, tako z vidika medicinsko-strokovnih kot z vidika pravnih vprašanj.

Cilj ZZS, tj. izdati 90 % odločb v 8-dnevnem roku, predvidenem z zakonom, v letu 2023 ni bil dosežen, čeprav so imenovani zdravniki v zakonskem roku odločili v 86 % primerih, kar pomeni nekoliko boljši rezultat kot v letu prej. Povprečni čas do odločitve na ravni celotnega ZZS je bil v letu 2023 5,3 dneva.

Več kot 20 % večji pripad zadev na II. stopnjo se žal pozna v statistiki odločanja v 8-dnevnem roku: tako sta senata zdravstvene komisije v 8-dnevnem roku odločila v 30 % primerov, kar je nekoliko manj kot v letu 2022.

Tabela 35. Število obravnavanih pritožb na zdravstveni komisiji ZZS na senatih v Ljubljani in Mariboru v letu 2023.

	Ljubljana	Maribor	Skupaj
Začasna nezmožnost za delo	5.108	1.500	6.608
Nega	27	3	30
Zdraviliško zdravljenje	1.765	535	2.300
Medicinski pripomočki	16	2	18
Skupaj	6.916	2.040	8.956

Vir: podatki ZZS.

Tabela 36. Število vloženih in rešenih zahtev za izdajo odločbe in število odločb, izdanih v zakonitem roku, po območnih enotah ZZS v letu 2023.

Območna enota	Število vloženih zahtev v obdobju	Število rešenih zahtev v obdobju	Število odločb, izdanih v zakonitem roku
Celje	167	162	156
Koper	375	364	352
Kranj	496	502	463
Krško	109	111	107
Ljubljana	1.174	1.205	1.155
Maribor	325	329	323
Murska Sobota	78	72	71
Nova Gorica	165	165	153
Novo mesto	232	222	214
Ravne na Koroškem	439	439	431
SKUPAJ	3.560	3.571	3.425

Vir: podatki ZZS.

Delež spremenjenih odločb o začasni nezmožnosti za delo na senatih zdravstvene komisije je nekoliko višji, tj. 42,64 %, prav tako glede na vse izdane odločbe, in znaša 33,7 %. Pomembno pa je opozoriti, da je glede na celoten obseg izdanih odločb na prvi stopnji delež vloženih pritožb 2,4 %, od tega spremenjenih 0,8 %.

V letu 2023 je prispelo 3.560 zahtev za izdajo odločbe v zvezi z uveljavljanjem pravic do nadomestila plače, povračila potnih stroškov, izbire osebnega zdravnika, povračila stroškov za opravljene zdravstvene storitve, povračila stroškov zdravil in stroškov MP v Republiki Sloveniji. To je za 16,1 % več kot v prejšnjem letu. V letu 2023 je bilo rešenih skupaj 3.571 zahtev. V zakonskem roku je bilo rešenih skupaj 3.425 zadev, kar je 95,9 % vseh izdanih odločb (Tabela 36) in pomeni še izboljšanje odločanja v roku glede na leto 2022. V letu 2023 je bilo v zvezi s temi zadevami skupaj odstopljenih 187 pritožb zoper odločbe, izdane na prvi stopnji, kar je 44 pritožb manj kot v prejšnjem letu. Direkcija je s svojo odločbo spremenila 15 izpodbijanih odločb. Akti so se pravočasno izdali v 51,3 % na področju medicinskih pripomočkov in glede ostalih pravic iz OZZ v 95,4 % primerih. Roki so bili daljši pri reševanju pritožb, pri katerih je običajno treba pridobivati izvedenska mnenja ali mnenja klinik ali kakor koli drugače dopolnjevati postopke. Na ta dejstva pa strokovni delavec, ki rešuje zadevo, ne more vplivati.

1.4.2 Nadomestila plače

Od marca 2022 dalje so imeli zavarovanci pravico do nadomestila plače za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni ali poškodb iz sredstev OZZ že od 21. delovnega dne dalje (le za razloga odsotnosti z dela poklicna bolezen in poškodba pri delu je ostalo nadomestilo v breme delodajalca od 31. dne dalje). To je povzročilo takojšnje povečanje števila staležnikov v breme OZZ. Z ZIUZDS se je porazdelitev tega bremena ponovno vrnila na stanje pred marcem 2022, ostalo pa je skrajšano število delovnih dni nadomestila, ki ga je delodajalec dolžan v koledarskem letu kriti iz svojih sredstev, s 120 na 80 delovnih dni. ZIUZDS pa je prinesel še spremembo t. i. najvišje nadomestilo v znesku dvainpolkratnika povprečne mesečne bruto plače v Republiki Sloveniji. Novosti so začele veljati 1. 1. 2024.

Od prvega delovnega dne zadržanosti od dela pa zavarovancem iz sredstev OZZ pripada nadomestilo plače, če obstajajo naslednji razlogi zadržanosti od dela: nega ožjega družinskega člana, presaditev živega tkiva ali organov v korist druge osebe, posledice darovanja krvi, izolacija ali spremstvo, ki ju odredi zdravnik, a tudi v primerih, da je poškodba nastala pri organiziranih javnih delih, gasilskih, gorskih in drugih reševalnih akcijah.

Zavarovanci, ki so začasno zadržani od dela zaradi bolezni ali poškodb, imajo pravico do nadomestila v breme OZZ izključno zaradi njihovega zdravstvenega stanja v povezavi z delovnimi obveznostmi. Imenovani zdravniki in zdravstvena komisija kot drugostopenjski organ ugotavljajo začasno zadržanost od dela na podlagi medicinske dokumentacije in/ali osebnega pregleda zavarovancev, upoštevajoč tudi naravo in težavnost dela, ki ga zavarovanec opravlja. Ne vpli-

Tabela 37. Absentizem po razlogihčasne zadržanosti od dela v Sloveniji v letih 2022 in 2023.

	Razlogi zadržanosti	Primeri		Dnevi		Povprečno trajanje (v dnevih)	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023
Absentizem v breme delodajalca	poškodba na delu	17.324	13.377	268.993	230.411	15,5	17,2
	poklicne bolezni	20	47	150	387	7,5	8,2
	bolezni in poškodbe zunaj dela	987.322	1.156.818	6.199.109	6.791.179	6,3	5,9
	poškodbe po tretji osebi	2.477	3.048	42.669	48.882	17,2	16,0
	(1) Skupaj	1.007.143	1.173.290	6.510.921	7.070.859	6,5	6,0
Absentizem v breme ZZS	poškodba na delu	4.306	4.127	431.717	426.717	100,3	103,4
	poklicne bolezni	3	4	1.175	1.718	391,7	429,5
	bolezni in poškodbe zunaj dela	67.032	69.170	6.206.573	6.469.746	92,6	93,5
	nega	338.812	335.911	1.033.754	950.404	3,1	2,8
	transplantacija, izolacija, spremstvo	544.725	226.885	2.883.103	298.537	5,3	1,3
	poškodbe po tretji osebi	1.255	944	101.377	89.369	80,8	94,7
	usposabljanje otroka za rehabilitacijo	0	0	0	0		
	poškodbe po 18. členu	30	17	2.147	2.522	71,6	148,4
(2) Skupaj	956.163	637.058	10.659.846	8.239.013	11,1	12,9	
1+2 SKUPAJ		1.963.306	1.810.348	17.170.767	15.309.872	8,7	8,5

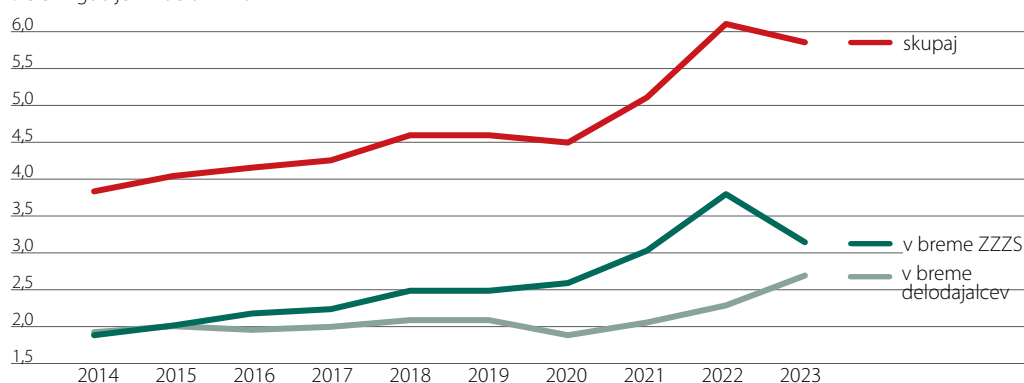
Vir: NIJZ, obdelava ZZS.

vajo pa na ostale dejavnike, kot so socialni, ekonomski in drugi dejavniki, ki so jim izpostavljeni zaposleni oziroma aktivni zavarovanci.

Po podatkih NIJZ je bilo zaradičasne nezmožnosti za delo v Sloveniji v letu 2023 izgubljenih skupaj 15.309.872 dni, kar je kar 11-odstotni padec glede na leto 2022 (17,2 milijona izgubljenih delovnih dni) (Tabela 37).

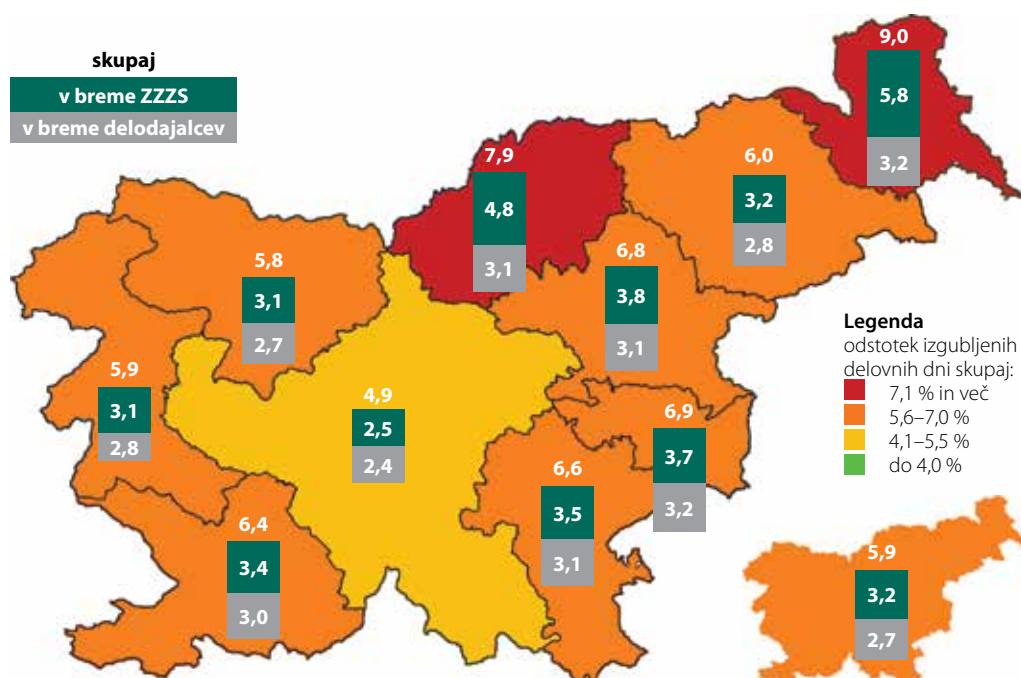
V letu 2023 se je skupni delež bolniškega staleža znižal na 5,9 % (v 2022: 6,1 %). Trend je spodbuden, vendar je delež izgubljenih delovnih dni še vedno močno nad stanjem v zadnjem "pred-covidnem" letu 2019 (4,6 %). Pri tem se je znižal delež absentizma v breme ZZS (s 3,8 % na 3,2 %), in sicer za več kot 2,4 milijona izgubljenih delovnih dni. Glavni razlog tako za upad števila izgubljenih delovnih dni kot za zmanjšanje stopnje absentizma v breme OZZ je skorajšnja odsotnost razloga »izolacija« v letu 2023. Ta razlog zadržanosti z dela je v letu 2022 – čas epidemije covida-19 – namreč zahteval več kot 2 milijona izgubljenih delovnih dni. Zaskrbljujoče pa je povečanje števila izgubljenih delovnih dni v breme delodajalcev – 1. 3. 2022 je stopila v veljavo zakonodajna sprememba, ki je skrajšala obveznost delodajalcev tako, da slednji nosijo breme nadomestila plače samo za prvih 20 dni odsotnosti. Kljub temu se je število izgubljenih delovnih dni v breme delodajalcev glede na 2022 povečalo za 0,6 milijona, tako da je znašal delež v breme delodajalcev 2,7 % (Slika 12). Poleg visoke stopnje zaposlenosti se je v letu 2023 povečalo število kratkih odsotnosti z dela. Razmerje v stopnji absentizma med delodajalci in ZZS po območnih enotah je razvidno na Sliki 13.

Delež izgubljenih delovnih dni

Vir: NIJZ, obdelava ZZS.

Slika 12. Gibanje absentizma v Sloveniji v letih od 2014 do 2023.

Slika 13. Odstotek izgubljenih delovnih dni v breme delodajalcev in v breme ZZS po območnih enotah Slovenije v letu 2023.

Čeprav beležimo nižanje stopnje zdravstvenega absentizma v letu 2023 s stopnjo 5,9 % še vedno ostajamo med državami EU z največ izgubljenimi delovnimi dnevi na zaposlenega. Slovenska zakonodaja je glede ureditve pravice do nadomestila za začasno zadržanost od dela v določenih točkah evropsko neprimerljiva: do 1. 1. 2024 tako sploh nismo poznali zgornje maksimalne višine nadomestila plače, odmerni odstotki za priznanje višine nadomestila plače so visoki in se celo po trajanju 90 dni staleža nekateri dvignejo (primerjalnopravno gledano je ravno obratno: višina nadomestila se s trajanjem bolniškega staleža znižuje in približuje prejemkom za trajno nezmožnost za delo). Tudi trajanje pravice do nadomestila ni omejeno (po času neomejeno trajanje v EU pozna le še Bolgarija).

Nekoliko se povečuje tudi število staležnikov v breme ZZS. Na dan 31. 12. 2023 je bilo v bolniškem staležu v breme OZZ 33.836 posameznikov (leto poprej 33.097). Največji delež imajo posamezniki, ki so s trga dela odsotni med 45 dni do pol leta (46 %, 15.621 oseb). Sledijo staležniki, odsotni med pol leta do leto dni (18 %) in tri enako velike skupine (po 10 %): med 30 in 45 dnevi, med 1 letom in 1,5 letom odsotnosti, ter 1,5 letom in 2,5 leti odsotnosti. 6 % posameznikov je odsotnih s trga dela že več kot 2,5 leta.

Tabela 38. Nadomestila plače za začasno zadržanost od dela v breme OZZ po območnih enotah ZZS v letih 2022 in 2023.

Območna enota	Nadomestila plače		
	2022	2023	Indeks
Celje	65.166.430	63.418.729	97,3
Koper	51.101.481	43.729.695	85,6
Kranj	70.884.986	60.472.171	85,3
Krško	24.754.763	21.297.240	86,0
Ljubljana	208.176.498	181.231.971	87,1
Maribor	92.752.855	82.354.523	88,8
Murska Sobota	42.505.747	40.979.716	96,4
Nova Gorica	35.083.571	27.467.787	78,3
Novo mesto	44.034.813	35.503.662	80,6
Ravne na Koroškem	54.973.574	50.465.226	91,8
Skupaj ZZS	689.434.717	606.920.721	88,0

Vir: podatki ZZS.

V letu 2023 je bilo za nadomestila plače izplačanih 606.920.721 evrov (689.434.717 evrov v letu 2022), kar pomeni indeks nižanja izdatkov 88,0 (Tabela 38). To pomeni, da smo po več letih konstantne rasti izdatkov za nadomestila njihovo rast v letu 2023 ustavili. Ne glede na to pa obstajata 2 glavna objektivna razloga za povečanje števila staležnikov in rast izdatkov za nadomestila v letu 2023:

- a) večja stopnja zaposlenosti: dodatnih 5.300 več aktivnih zavarovancev na trgu dela ob 5,9 % stopnji zdravstvenega absentizma pomeni vsak dan dodatnih 313 oseb v bolniškem staležu,
- b) izjemno povečanje osnov (posledica povišanja plač) – za najpogostejši razlog odsotnosti z dela, bolezen, je izkazana kar 7,7 % rast osnov v letu 2023 glede na preteklo leto.

Če upoštevamo še stalno spreminjanje strukture aktivnega prebivalstva (zaradi daljše upokojitvene starosti) ter sistemske neomejenosti trajanja staleža (po svoji definiciji je začasna nezmožnost za delo) in tudi po oceni ZZS ne najbolj učinkovitim postopkom odločanja o trajni nezmožnosti za delo (ZPIZ), se stalni rasti izdatkov za nadomestila ne moremo izogniti. Priložnosti za boljše obvladovanje staleža vidi ZZS v zgodnji poklicni rehabilitaciji in drugih ukrepih za hitrejše vračanje na delovno mesto (to bi zahtevalo posodobitev zastarele zakonodaje s področja zdravstvenega in invalidskega varstva), zasuku obravnave nezmožnosti za delo v iskanje in prepoznavanje preostale delovne zmožnosti in v aktivnejši vključitvi specialistov medicine dela in športa v odločanje.

ZZS je v letu 2023 v določenih primerih izvajal neposredna izplačila nadomestil plač delavcem. Gre za nadomestilo plače za začasno zadržanost od dela v breme OZZ po uveljavitvi ZDR-1. Število zahtev za neposredno izplačilo nadomestila plače po določbah ZDR-1 se je glede na leto 2022 nekoliko zmanjšalo. Tako je bilo v letu 2023 vloženi 740 tovrstnih zahtevkov (v letu 2022 792 zahtevkov) (Tabela 39). Skupaj je bilo izplačanih 687 obračunov v skupnem znesku 731.540 evrov, kar je 8 % več kot v letu 2022, kar pomeni, da se je kljub manjšemu številu zavarovancev, ki so uveljavljali neposredno izplačilo nadomestila plače, znesek skupnega izplačila nadomestil na osnovi tega naslova zvišal. To zvišanje lahko pripišemo predvsem zvišanju osnov za obračun nadomestila. V primeru izplačil nadomestila plače neposredno delavcu gre za obveznost ZZS iz naslova nadomestila plače za čas začasne zadržanosti od dela, ki bi ga moral ZZS izplačati delodajalcem, če bi ti izpolnjevali svojo obveznost izplačila nadomestila po predpisih o delovnih razmerjih.

Tabela 39. Spremljanje zahtevkov v zvezi z neposrednimi izplačili nadomestil plač delavcem za začasno zadržanost od dela v letih 2022 in 2023.

Območna enota	Število prejetih zahtev			Število različnih zavarovancev ²	Število različnih delodajalcev ³	Število izplačanih obračunov ⁴	Znesek izplačanih nadomestil ⁵		Indeks izplačanih nadomestil 2022/2021
	za neposredno izplačilo ¹	od delavca	od delodajalca				2022	2023	
Celje	80	78	2	12	11	70	75.784	75.407	99,5
Koper	79	70	9	11	11	86	87.396	114.466	131,0
Kranj	30	30	0	3	7	29	17.401	24.839	142,7
Krško	71	71	0	12	3	70	33.006	68.510	207,6
Ljubljana	275	170	105	70	34	255	163.803	261.072	159,4
Maribor	91	81	10	24	17	84	144.500	99.129	68,6
Murska Sobota	49	25	24	9	7	43	76.314	40.225	52,7
Nova Gorica	32	22	10	6	4	23	19.110	21.161	110,7
Novo mesto	6	6	0	2	2	5	6.697	5.256	78,5
Ravne na Koroškem	27	12	15	10	7	22	51.838	21.475	41,4
Skupaj vse	740	565	175	159	96	687	675.846	731.540	108,2

Definicije:

- 1) Zahtevo lahko vložijo delodajalec ali delavec. Kot vložena zahteva se šteje zahtevo za izplačilo za vsakega posameznega zavarovanca in za vsak posamezni mesec.
- 2) Število različnih zavarovancev, za katere je bil vložen zahtevek (če je bilo npr. za istega delodajalca vloženi več zahtevkov za različna obdobja, se šteje le 1 zavarovanec).
- 3) Število različnih delodajalcev, pri katerih je bilo njihovim delavcem neposredno izplačano nadomestilo (npr. če je bilo izplačano nadomestilo za več različnih zavarovancev pri istem delodajalcu, se šteje 1 delodajalec).
- 4) Število izplačanih obračunov – štejejo se po "bolniških listih".
- 5) Znesek izplačanih nadomestil obsega znesek bruto II + prispevke do minimalne plače.

Pojasnilo: Število vseh prejetih zahtev skupaj ni vedno enako seštevku zahtev, vloženi na posameznih območnih enotah, oziroma seštevku zahtev, ki so jih vložili posamezni zavarovanci in posamezni delodajalci. Zahtevo za neposredno izplačilo nadomestila plače namreč lahko vložita za isti primer hkrati tako zavarovanec kot tudi delodajalec, zahtevo pa lahko vložita hkrati tudi na več območnih enotah ZZS.

Vir: podatki ZZS.

ZZZS je tudi v preteklem letu izvajal poostren nadzor nad izplačevanjem nadomestil plač delodajalcem (postopki refundacij nadomestil) na način, da je na spletnem servisu s FURS-om preverjal, ali je delodajalec ob izplačilu plač in nadomestil delavcem oddal obrazce REK-1 in pravilnost podatkov o osnovah, ki jih v postopku refundacij nadomestil plač ZZZS posreduje delodajalec. Na osnovi zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o davčnem postopku (ZDavP-2N) lahko delodajalci in pooblaščenči računovodski servisi od 1. 7. 2023 pridobijo od FURS-a podatke za izračun osnove za nadomestila na portalu SPOT. S tem lahko delodajalec že pred obračunom nadomestila in pred pripravo refundacijskega zahtevka pridobi pravilne podatke o osnovi, kar vpliva na pravilnost zahtevkov.

Novela Pravil OZZ je določila obvezno elektronsko vlaganje zahtev za povračilo izplačanega nadomestila v sistemu SPOT za delodajalce, ki so vpisani v Poslovni register Slovenije (PRS), kar velja za zahteve za povračilo izplačanega nadomestila, ki so vložene od 1. januarja 2023. To pomeni, da so se v letu 2023 vsi zahtevki vlagali elektronsko.

Zaradi obvladovanja odhodkov ZZZS zahtevke za refundacijo nadomestil tudi poračunava z zapadlimi dolgovanimi prispevki. V letu 2023 je na ta način poračunal znesek v višini 1.468.066 evrov, kar je 30 % več kot v letu 2022. Izvedba poračunov je odvisna od plačilne discipline in zmožljivosti zavezancev.

1.4.3 Nadzor nad bolniškimi odsotnostmi

ZZZS izvaja t. i. laični nadzor nad bolniškimi odsotnostmi oziroma nad začasno zadržanostjo od dela na podlagi 266. člena Pravil OZZ za primere, ko gre nadomestilo v breme OZZ. Pri nadzoru izvajalci nadzora ugotavljajo, ali je ravnanje zavarovanca v skladu z navodili osebnega zdravnika oziroma imenovanega zdravnika ali zdravstvene komisije ZZZS, pri čemer laični nadzornik nima pravice vpogleda v medicinsko dokumentacijo bolnikov.

V letu 2023 je bilo od načrtovanih 3.854 nadzorov na terenu dejansko opravljenih 4.466, kar pomeni 16 % več od načrtovanih.

Najpogosteje so bili nadzorovani delavci (74 %), nato samozaposleni (20 %) in kmetje (5 %). Pri prejemnikih denarnih nadomestil po prenehanju delovnega razmerja je bil nadzor opravljen pri 28 zavarovancih. Nadzori so se v letu 2023 tako kot v prejšnjih letih izvajali ciljano. Zato so bili najpogostejši nadzori pri številčno največjih kategorijah zavarovancev in pri kategorijah, pri katerih večkrat kršijo omejitve v času bolniškega staleža (npr. samozaposleni). V letu 2023 so se v utemeljenih primerih izvajali nadzori tudi ob sobotah (npr. na osnovi prijav o opravljanju pridobitnega dela).

Tudi v letu 2023 so se kršitve po ugotovitvah laičnega nadzornika nanašale predvsem na neupravičeno odsotnost od doma in opravljanje pridobitnega dela. Od skupaj 4.466 opravljenih laičnih nadzorov je bila v 249 primerih ugotovljena kršitev navodil za čas začasne zadržanosti od dela, kar je 5,6 % ugotovljenih kršitev (število kršitev se je znižalo za 0,3 odstotne točke). Največji delež kršitev glede na opravljene nadzore po posameznih kategorijah zavarovancev je bil ugotovljen pri samostojnih zavezancih, in sicer 10,4 %. V primerjavi z letom prej se je zvišal za 1,1 odstotne točke. Delavci so druga največja kategorija zavarovancev po ugotovljenem deležu kršitev s 4,3 % (4,9 % v preteklem letu), sledijo kmečki zavarovanci s 3,9 %, kar je bistveno nižje kot v letu 2022 (6,2 %). Med 28 opravljenimi nadzori pri prejemnikih nadomestila po prenehanju delovnega razmerja so bile ugotovljene 4 kršitve. Delež skupnih kršitev (5,6 %) se je glede na preteklo leto sicer nekoliko znižal (v preteklem letu je znašal 5,9 %), kar gre med drugim pripisati zavedanju zavarovancev, da se nadzori izvajajo tekoče. Še vedno je največji delež kršitev pri samostojnih zavezancih. Pri posameznih zavarovancih je bil na podlagi zahteve imenovanega zdravnika zaradi odsotnosti zavarovanca ali zaradi ugotovitev, da zavarovanec v času bolniške odsotnosti opravlja pridobitno delo, nadzor opravljen večkrat.

Iz Tabele 40 je razvidna realizacija planiranih nadzorov po območnih enotah ZZZS. V vseh območnih enotah je bil plan nadzorov presežen. V letu 2023 so imenovani zdravniki na tej osnovi v 136 primerih pri zavarovancih zaključili začasno zadržanost od dela, v 44 primerih je bilo ugotovljeno, da so zavarovanci zmožni za delo v krajšem delovnem času, v 24 primerih pa so zadevo odstopili oddelku za izvajanje OZZ. Odločba o odvzemu nadomestila je bila izdana v 5 primerih. Število ukrepov se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo. Ukrepi, ki jih

Tabela 40. Pregled opravljenih laičnih nadzorov nad bolniškim staležem po območnih enotah v letu 2023.

Območna enota	Letni plan (replan)	Realizacija	Odstotek realizacije	Kategorije zavarovancev				Število kršitev	Delež kršitev
				prejemniki nadomestil	kmetje	s. p., lastniki, družbeniki	delavci		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9=8/2
Celje	416	486	116,8	2	27	96	361	27	5,6
Koper	238	282	118,5	1	12	66	203	9	3,2
Kranj	355	401	113,0	2	6	44	349	10	2,5
Krško	107	134	125,2	0	2	8	124	3	2,2
Ljubljana	1.137	1.265	111,3	14	29	250	972	93	7,4
Maribor	595	616	103,5	3	52	215	346	37	6,0
Murska Sobota	274	309	112,8	2	40	44	219	23	7,4
Nova Gorica	180	229	127,2	1	19	63	146	4	1,7
Novo mesto	213	356	167,1	1	15	48	292	23	6,5
Ravne na Koroškem	339	388	114,5	2	29	77	280	20	5,2
Skupaj	3.854	4.466	115,9	28	231	911	3.292	249	5,6

Vir: podatki ZZS.

lahko izreče ZZS zaradi posameznih ugotovljenih kršitev, so sicer omejeni, vendar pa glede na število ukrepov, izrečenih na podlagi opravljenih nadzorov, in glede na dejstvo, da se delež kršitev, ki jih laični kontrolorji ugotovijo na terenu, z leti bistveno ne zvišuje, kaže na učinkovitost laičnih nadzorov. Opravljanje laičnih nadzorov je tako eden od učinkovitih ukrepov ZZS za obvladovanje absentizma.

1.4.4 Druge denarne dajatve

Zavarovanim osebam so bila v letu 2023 iz OZZ poleg nadomestila plače zaradi začasne zadržanosti od dela zagotovljena tudi povračila potnih stroškov in druga povračila stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev. Skupna vrednost odhodkov za potne stroške je v letu 2023 znašala 2.154.767 evrov, kar je primerljivo s preteklim letom. Posamezne vrednosti po območnih enotah so razvidne iz Tabele 41. Odhodki iz naslova uveljavljanja pravice do povračila potnih stroškov za potovanja zavarovanih oseb do izvajalcev so podrobneje pojasnjeni tudi v poglavju 5.2.2.2.4.

V letu 2023 je ZZS za zagotavljanje izjemnih povračil po določbi 259. člena Pravil OZZ imel 8.224.749 evrov stroškov, kar pomeni, da so se ti v letu 2023 zvišali za 37,6 % glede na leto 2022. Iz Tabele 42 je tudi razvidno, da imajo največji delež še vedno odhodki za zdravila, živila

Tabela 41. Odhodki za povračila potnih stroškov in druga povračila v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev v letih 2022 in 2023.

Območna enota	Potni stroški, dnevnice, prevozi, povračila za zdravljenje in ostalo		
	2022	2023	Indeks
Celje	226.263	250.511	110,7
Koper	291.316	295.314	101,4
Kranj	158.899	140.065	88,1
Krško	150.427	140.824	93,6
Ljubljana	361.773	359.369	99,3
Maribor	256.545	261.853	102,1
Murska Sobota	227.183	219.600	96,7
Nova Gorica	126.526	146.883	116,1
Novo mesto	175.313	174.042	99,3
Ravne na Koroškem	170.366	166.306	97,6
Skupaj ZZS	2.144.611	2.154.767	100,5

Vir: podatki ZZS.

Tabela 42. Stroški za zagotavljanje izjemnih povračil po vrstah v letih 2022 in 2023.

Vrsta specifikacije	Število izplačanih zahtevkov			Znesek v evrih		
	2022	2023	indeks	2022	2023	indeks
Osnovna dejavnost	11	10	90,9	24.525	28.974	118,1
Zobna nega	5	7	140,0	11.967	14.294	119,4
Specialistična bolnišnična dejavnost						
Specialistična ambulantna dejavnost	8	3	37,5	10.202	3.025	29,6
Zdravila	1.851	1.918	103,6	3.983.052	6.318.767	158,6
Medicinski pripomočki	1.198	1.017	84,9	1.512.996	1.551.999	102,6
Živila	297	266	89,6	435.322	307.691	70,7
Bolezen	34	0	0,0	424	0	0,0
SKUPAJ	3.404	3.221	94,6	5.978.488	8.224.749	137,6

Vir: podatki ZZSZ.

in MP. V primerjavi s preteklim letom so se sicer odhodki za živila občutno znižali (za 29 %), vendar so ti odhodki še vedno visoki. Znižanje stroškov iz tega naslova je posledica nekoliko nižjega števila zahtevkov. Za 70 % so se znižali tudi odhodki iz naslova specialistične ambulantne dejavnosti, saj se je tudi število zahtevkov iz tega naslova bistveno znižalo. Občutno pa so se zvišali odhodki za zdravila (za 59 %). Razlog za to je v dejstvu, da so bila nekatera draga zdravila odobrena za zdravljenje bolezni, zdravilo pa še ni (bilo) razvrščeno na listo.

2

Podporne dejavnosti

2.1 Informacijska podpora

Učinkovito in pregledno izvajanje tako obsežnega in kompleksnega sistema, kot je OZZ, ni mogoče brez sodobnega informacijskega sistema (v nadaljnjem besedilu IS). ZZZS upravlja zelo razvejan in tehnološko zahteven IS, v katerega je vključenih veliko notranjih in zunanjih uporabnikov, ki delovanje sistema vrednotijo po njegovi zanesljivosti, razpoložljivosti in informacijski varnosti.

Strategija informatike Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

ZZZS je v letu 2023 izdelal strategijo informatike ZZZS, ki sledi SRP, in je orodje za sistematično nadaljevanje razvoja informatike v ZZZS in za njegovo digitalno poslovno preobrazbo. V njej sta opredeljeni vizija in poslanstvo.

Vizija: »Informatika v ZZZS želi v sodelovanju s poslovnimi področji postati gonilna sila notranjih izboljšav na procesni in tehnološki ravni in eden od vodilnih deležnikov na področju informatike v slovenskem zdravstvenem sistemu. S svojimi aktivnostmi in dosežki bo prispevala k razvoju nacionalnih rešitev v zdravstvu in uvajala sodobne tehnologije na področju digitalizacije poslovanja Zavoda in nacionalnih informacijskih rešitev.«

Poslanstvo: »Informatika v ZZZS razvija in izvaja kakovostne IT storitve, namenjene zunanjim in notranjim uporabnikom. Pri svojem delovanju sodeluje z vsemi ključnimi notranjimi in zunanjimi deležniki ter sledi strokovnim in etičnim standardom.«

Na osnovi poglobljene analize prednosti, slabosti, priložnosti in groženj za informatiko v ZZZS je bilo določenih 6 ključnih strateških usmeritev:

- zagotavljanje človeških virov;
- razvoj zaposlenih, znanja in kompetenc;
- optimiranje poslovnih procesov in organiziranosti;
- prenova tehnologij, sistemov, rešitev;
- lastno in zunanje izvajanje informacijskih storitev;
- podpora za digitalno poslovno preobrazbo ZZZS.

2.1.1 Nadgradnje strojne in programske opreme

Za delovanje ključnih storitev IS ZZZS so najbolj pomembni stabilno in optimalno delovanje centralnega računalniškega sistema, komunikacijskega omrežja ter kakovostna programska oprema. Za zagotovitev stabilnega in odzivnega okolja so se v letu 2023 izvedle številne dopolnitve in nadgradnje strojne ter programske opreme, prilagoditve arhitekture ter izboljšave operativnih postopkov. Najpomembnejše med njimi navajamo v nadaljevanju.

- Nadgradnje strojne opreme:
  - zmogljivosti diskov na centralni in rezervni lokaciji za prenos elektronskega arhiva z Ministrstva za javno upravo;
  - podatkovni vodi do interneta, območnih enot in izpostav so nadgrajeni na višje zmogljivosti na vseh lokacijah;
  - virtualni tračni sistem z novo podatkovno enoto za centralni računalniški sistem (*mainframe*).
- Nadgradnje programske opreme:
  - operacijski sistem na vseh delovnih postajah uporabnikov zaradi zagotavljanja ustrezne podpore proizvajalca;
  - virtualizacijski operacijski sistem centralnega računalniškega sistema;
  - osnovni operacijski sistem v vseh okoljih centralnega računalniškega sistema (*mainframe*);
  - portalsko okolje;
  - baze podatkov in pripadajoča orodja na centralnem sistemu;
  - podatkovni pospeševalniki in prilagoditve okolja podatkovnih pospeševalnikov na nadgrajene baze podatkov;
  - aplikacijske požarne pregrade;
  - razvojno okolje in sistem za prenos podatkov za sisteme Zavodovega analitskega sistema;

- aplikacijska strežniška in transakcijska okolja;
- virtualna tračna okolja;
- produkti za obračunavanje systemske programske opreme za centralni računalniški sistem in prilagoditev vseh okolij;
- nadaljevanje uporabe spletnih mest za skupinsko delo na dokumentih (okolje *sharepoint*).

V letu 2023 je bilo v ZZS v uporabi več kot 200 programskih rešitev oziroma aplikacij, ki omogočajo učinkovito izvajanje poslovnih procesov in elektronsko poslovanje z zavarovanimi osebami, izvajalci zdravstvenih storitev, zavezanci in drugimi partnerji ZZS. Aplikacije vsebujejo obsežne poslovne funkcionalnosti in številne kontrole, s katerimi se zagotavljata enotno izvajanje poslovnih pravil in visoka kakovost podatkov v podatkovnih zbirkah.

Večino aplikacij so razvili informatiki ZZS, ki skrbijo tudi za nadgradnje rešitev glede na nove poslovne potrebe. Pri razvoju teh rešitev sledimo dobri praksi upravljanja sprememb v programski opremi. Postopki skrbniških nalog so po internem predpisu natančno dokumentirani. Informacijske rešitve se podrobno testirajo, vanje pa so vgrajene celovite rešitve za varovanje podatkov in zagotavljanje revizijskih sledi.

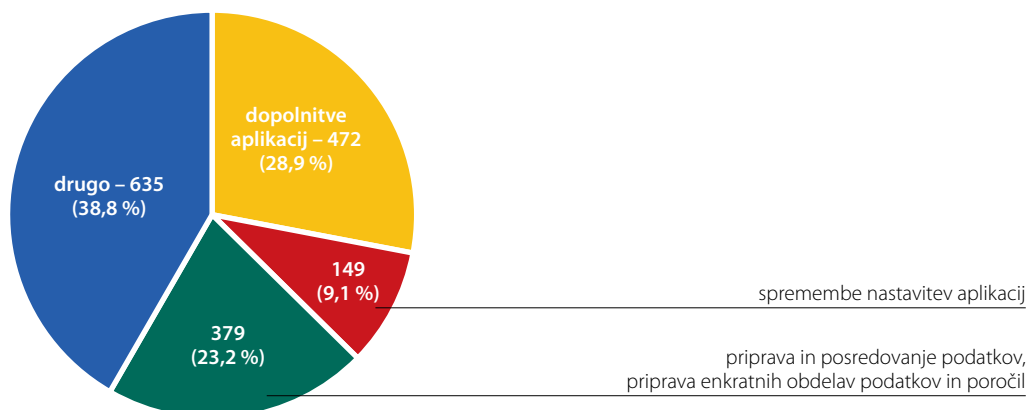
V letu 2023 je bilo opravljeno 1.655 takšnih nalog. Na Sliki 14 je razvidna struktura teh nalog po vrstah.

Najobsežnejše skrbniške naloge v letu 2023 so bile:

- uvedba dnevnega osveževanja in objave podatkov o številu opredeljenih oseb po izbranih osebnih zdravnikih;
- nadgradnja sistema on-line, aplikacije Izbira osebnega zdravnika in drugih aplikacij zaradi uvajanja ambulant za neopredeljene;
- nadgradnja rešitve za samodejno izdajo elektronskih potrdil delodajalcem o številu zaposlenih tako, da so potrdila žigosana s kvalificiranim elektronskim žigom;
- nadgradnja številnih aplikacij v zvezi z obračunom zdravstvenih storitev zaradi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja ter razvoj obsežne informacijske podpore za obračun obveznega zdravstvenega prispevka;
- zaradi spremembe Zakona o čezmejnem izvajanju storitev je bila v sodelovanju z Ministrstvom za digitalno preobrazbo pripravljena obsežnejša dopolnitev rešitev na portalu SPOT za oddajo elektronskih vlog za pridobitev potrdila A1 in spremembo obdobja veljavnosti potrdila in v ta namen dopolnjene tudi interne aplikacije in portal za zavarovane osebe;
- na podlagi sprememb Pravil OZZ in novega Dogovora o preskrbi z MP so bile pripravljene dopolnitve za izmenjavo podatkov o artiklih med dobavitelji in ZZS ter na portalu za izvajalce razvita rešitev, s katero dobavitelji lahko sami urejajo podatke o izdajnih mestih in urniku poslovanja izdajnih mest.

V letu 2023 so potekale tudi naslednje večje razvojne naloge:

- dokončanje in uvedba informacijske podpore za uporabo elektronske osebne izkaznice v sistemu KZZ;
- dokončanje in uvedba rešitev za urejanje podatkov o ordinacijskih časih izvajalcev zdravstvenih storitev;

Slika 14. Informacijske skrbniške naloge po vrstah in vsebini v letu 2023.

- razvoj nove aplikacije za obravnavo pogostejših vrst vlog različnih subjektov za posredovanje osebnih podatkov s podporo za urejeno vodenje dokumentarnega gradiva ter učinkovito pripravo izhodnih dokumentov in podatkov;
- uvedba novega informacijskega sistema, ki podpira delovanje MMKC;
- razvoj podpore za oddajo elektronske vloge zavarovane osebe za dostop do prilog k prijavam, odjavam in spremembam socialnih zavarovanj;
- razvoj podpore za oddajo elektronskih vlog za načrtovano zdravljenje v tujini;
- razvoj informacijske podpore za vpeljavo elektronskega potrdila o darovanju krvi;
- zagotovljena informacijska podpora za izdajo odločb o priznanju lastnosti zavarovane osebe v obveznem zavarovanju za dolgotrajno oskrbo (v nadaljnjem besedilu OZDO) in na portalu za zavarovane osebe pa rešitev za dostop do lastnih podatkov o urejenosti tega zavarovanja.

2.1.2 Varnost in neprekinjeno delovanje informacijskega sistema ZZZS

V letu 2023 je ZZZS posvečal veliko pozornosti varovanju informacij in varnosti IS ter podpri neprekinjenemu poslovanju, ki je osnova za neprekinjeno delovanje poslovnih procesov ZZZS. Uvedli smo dvofaktorsko avtentikacijo za prijavo v informacijski sistem ZZZS za zaposlene in odgovorne osebe poslovnih partnerjev, ki ne delajo na lokacijah ZZZS.

Delovanje celotnega okolja je dolgoročno odvisno od zanesljivega delovanja informacijskega sistema in komunikacijskih poti za zagotavljanje povezljivosti z IS ZZZS. V letu 2023 smo dosegli 97,21-odstotna razpoložljivost storitev za notranje uporabnike. Delež razpoložljivosti je bistveno nižji kot v letu 2022, saj je odprava napake pri 1 procesu trajala nadpovprečno dolgo. Razpoložljivost storitev neposrednega (*on-line*) dostopa do podatkov zdravstvenega zavarovanja, ki deluje v režimu 365/24, je bila 99,93 %. Razpoložljivost informacijskega sistema ZZZS po mesecih je prikazana na Sliki 15.

Na ZZZS se zavedamo, da so izobraženi in ozaveščeni zaposleni ključni pri zagotavljanju visoke ravni informacijske varnosti. Zato smo v letu 2023 pripravili 12 kratkih izobraževalnih vsebin s področja informacijske varnosti za vse zaposlene, hkrati pa so bili vsi zaposleni pozvani izobraževanju s področja informacijske varnosti v okviru portala e-Učenje. Statistika ozaveščanja in izobraževanja zaposlenih kaže, da mesečna kratka obvestila o informacijski varnosti prebere okoli 80 % zaposlenih.

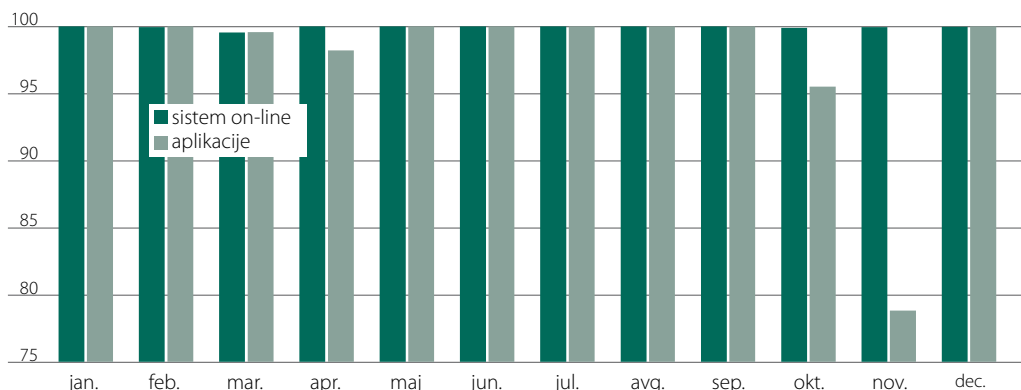
ZZZS je v letu 2023 skupaj z zunanjim pogodbenim partnerjem zaradi vse večje kibernetске ogroženosti vzpostavil storitev Operativnega centra za kibernetško varnost. Center nudi 24/7 nadzor našega okolja s takojšnjim odzivom ob sumu kibernetškega incidenta in pomoč pri njegovem upravljanju. Veliko dela je bilo vložena v prilagajanje varnostnih orodij, da smo z več kot 10 sumov varnostnih groženj dnevno zmanjšali na 1–2. S tem smo zadostili najnujnejšim zahtevam zakonodaje s tega področja (Zakon in Uredba o informacijski varnosti). S sodelovanjem Operativnega centra za kibernetško varnost smo zaznali tudi varnostni dogodek, o katerem smo morali v skladu z Zakonom o informacijski varnosti poročati nadzornemu organu SI-CERT. V nobenem od zaznanih dogodkov pa ni bila varnost podatkov ogrožena. Zaznali smo tudi 9 internih varnostnih dogodkov, vendar ni nobeden od njih ogrozil neprekinjenega delovanja IS ZZZS oziroma neprekinjenega poslovanja.

Na ZZZS je vzpostavljen normativni okvir s področja varnosti (varnostne politike in organizacijska navodila za izvajanje procesov na področju sistema upravljanja varovanja informacij). V okviru 9 rednih in 1 izrednega notranjega nadzora smo preverili izvajanje nekaterih ključnih procesov sistema upravljanja varovanja informacij, ki so pokazali posamezna odstopanja, vendar v nobenem primeru varnost IS ZZZS ni bila ogrožena. Ugotovitve so bile podlaga za sprejetje korektivnih ter nadaljevanje posodabljanja in nadgradnje obstoječih ukrepov in uvedbo novih procesov za nadzor, ki zagotavljajo še bolj varno in stabilno delovanje informacijskega sistema.

V začetku leta 2023 je začel veljati ZVOP-2, ki je prinesel tudi dodatne zahteve glede varnosti osebnih podatkov na področju t. i. posebnih obdelav, ki jih izvaja tudi ZZZS. Zaradi uskladitve internih predpisov na področju varstva osebnih podatkov z zahtevami tega zakona je bil

Letno poročilo ZZS 2023

Slika 15. Razpoložljivost informacijskega sistema ZZS po mesecih v letu 2023.

pripravljen in sprejet prenovljen Pravilnik o varstvu osebnih podatkov. V njem so opredeljeni tehnični in organizacijski ukrepi za varno in zakonito obdelavo osebnih podatkov.

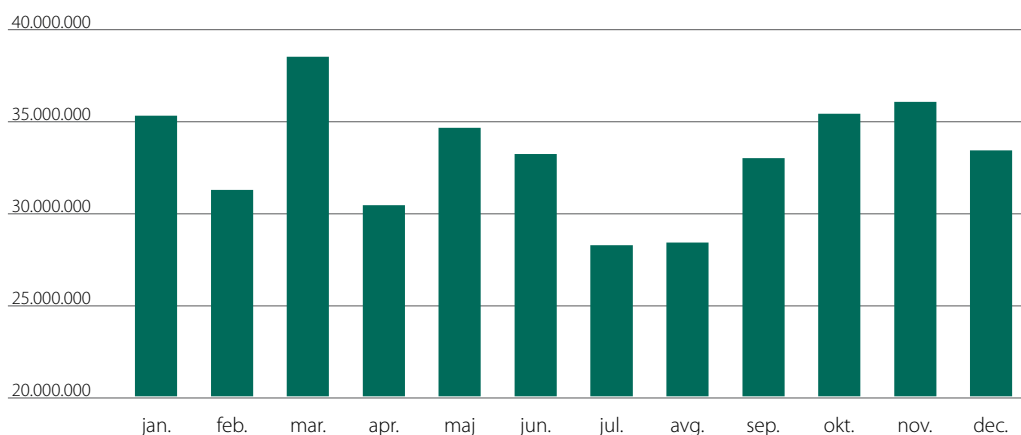
Intenzivno so se nadaljevala tudi izobraževanja o različnih področjih varstva osebnih podatkov s poudarkom na ozaveščanju o pomembnosti dolžnega skrbnega ravnanja vseh zaposlenih z osebnimi podatki. V skladu z metodologijo za izvajanje ocen učinka v zvezi z varstvom osebnih podatkov, so se pri načrtovanju in razvoju novih oziroma spremenjenih obdelav osebnih podatkov pripravljale ocene učinkov, na podlagi katerih so bili sprejeti in v nove obdelave vključeni ustrezni ukrepi, potrebni za obvladovanje tveganj, vezanih na ustrezno varnost in zakonitost obdelav osebnih podatkov.

ZZS je v letu 2023 obravnaval 12 sumov kršitev varstva osebnih podatkov in v zakonsko določenih rokih rešil 8 zahtev posameznikov za seznanitev z lastnimi osebnimi podatki. Sodelovanje z informacijskim pooblaščenecem je potekalo v okviru pridobivanja mnenj o zakonitosti oziroma dopustnosti določenih obdelav osebnih podatkov in v okviru izvajanja inšpekcijskih nadzorov.

Opravljenе so bile naslednje izboljšave na področju varnosti:

- Varnostne izboljšave iz palete orodij *Microsoft Defender* – podatki z delovnih postaj in strežnikov se analizirajo z analitičnimi orodji, ki na podlagi strojnega učenja ter zaznanih primerov iz drugih organizacij po svetu ugotavljajo vzorce anomalij. To nam omogoča hitrejšo iskanje vzroka težav ter odpravo napak.
- Uvedeno periodično preverjanje ranljivosti strežnikov in delovnih postaj ter sprotna odprava ranljivosti z nadgrajevanjem za kritične ranljivosti.
- Stalno posodabljanje operacijskih sistemov na strežnikih, delovnih postajah in omrežnih napravah.

Na Sliki 16 je prikazano število transakcij v informacijskem sistemu neposrednega (*on-line*) dostopa do podatkov zdravstvenega zavarovanja po mesecih, s katerim ZZS pokriva praktično vse izvajalce zdravstvenih storitev in z njimi povezane procese. Število transakcij skupaj v letu 2023 je znašalo 397.561.684, v času večjih obremenitev pa blizu 10.000 transakcij na minuto. V primerjavi z letom 2022 se je število transakcij nekoliko zmanjšalo.

Slika 16. Število zalednih transakcij v sistemu on-line po mesecih v letu 2023.

V informacijski sistem ZZS so poleg notranjih vključeni tudi zunanji uporabniki: zavarovane osebe, zavezcanci za prijavo v zavarovanje in za plačevanje prispevkov, izvajalci zdravstvenih storitev, pogodbeni partnerji, državni organi in drugi subjekti. Zato je bilo treba za omogočanje poslovanja zagotoviti nemoteno delovanje celotnega informacijskega sistema, ki vključuje aplikacije, centralni sistem in komunikacijsko omrežje.

2.1.3 Upravljanje sistema kartic

Na dan 31. 12. 2023 je bilo v uporabi 2.311.356 kartic zdravstvenega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu KZZ). Kot izhaja iz Tabele 43, je bilo v letu 2023 izdanih 165.551 KZZ, od tega jih je bilo 24,6 % prvih izvodov (za novo prijavljene v zdravstveno zavarovanje, novorojenčke in priseljene osebe). Zamenjava kartic druge generacije, ki jim je potekla življenjska doba, se bo nadaljevala še naslednja leta. Digitalno potrdilo na pametni kartici ima namreč življenjsko dobo 10 let. Leta 2023 je bilo nadomeščenih 62.873 KZZ, zaradi poteka življenjske dobe pa je bilo izdanih 27.699 KZZ. Zaradi okvar in poškodb je bilo v letu 2023 zamenjanih 0,2 % vseh KZZ v uporabi. Od kartic, izdanih v letu 2023, jih je bilo 48,61 % naročenih po spletu.

Na dan 31. 12. 2023 je bilo aktivnih 41.845 profesionalnih kartic (v nadaljnjem besedilu PK), pri čemer ima vsak imetnik PK tudi rezervno PK, da je zagotovljeno nemoteno delo ob morebitni okvari. V letu 2023 je bilo izdanih 9.108 novih rednih in rezervnih PK v predpisanem 21-dnevem roku. Preklicanih je bilo 4.909 PK, največ zaradi preteka njihove veljavnosti, izgube, spremembe vidnih podatkov in okvar. Izvajalci zdravstvenih storitev v izjemnih primerih uporabljajo rezervne PK in možnost ponovnega aktiviranja redne PK. Ta postopek se je v preteklem letu sprožil 324-krat.

V okviru priprave rešitev, ki od aprila 2023 omogočajo uporabo elektronske osebne izkaznice pri izvajalcih in dobaviteljih, smo postavili temelje za širšo uporabo sredstev elektronske identifikacije v sistemu KZZ. Sistem smo nadgradili tako, da so bile potrebne čim manjše prilagoditve programske opreme pri izvajalcih in dobaviteljih. V zadnji četrtini leta je imela velika večina izvajalcev svoj sistem že prilagojen za uporabo eOI (vsi večji izvajalci). Na ZZS si v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi prizadevamo, da tistim državljanom, ki že imajo eOI, ne bi več izdali nove KZZ.

Na dan 31. 12. 2023 je bilo v uporabi 874.488 evropskih kartic zdravstvenega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu EU-KZZ), od teh jih je bilo v letu 2023 naročenih 642.738. Referenti so dobili 68.930 zahtevkov za izdajo, 552.497 zahtevkov je bilo oddanih na spletu, 21.311 pa je bilo naročenih z uporabo SMS rešitve.

Služba za poslovanje s karticami zagotavlja zavarovancem in izvajalcem zdravstvenih storitev servis pri uporabi KZZ, PK in EU-KZZ. Informacije nudi predvsem po telefonu in elektronski pošti. Služba za poslovanje s karticami se je konec leta vključila v MMKC.

Tabela 43. Število izdanih in obnovljenih kartic zdravstvenega zavarovanja v letu 2023 v primerjavi z letom 2022.

	2022	2023
redna izdaja – 1. izvod	46.832	40.718
redna izdaja – 2. izvod	136.363	124.833
SKUPAJ	183.195	165.551
ukradene kartice	1.772	1.855
izgubljene kartice	18.568	17.954
okvarjene kartice – čip	2.347	2.069
poškodovane kartice	3.164	2.474
sprememba vidnih podatkov	6.900	5.842
potekla življenjska doba	33.248	27.699
nadomestne kartice	66.022	62.873
ostalo	4.342	4.067

2.2 Informiranje

Načela celovitega, preglednega in natančnega informiranja o temah s področja izvajanja OZZ in OZDO na ZZS uresničuje sektor za informiranje in odnose z javnostmi na direkciji (v nadaljnjem besedilu SIOJ) ter za to področje pooblaščen osebe ZZS.

2.2.1 Obveščanje zavarovanih oseb in drugih ciljnih javnosti

Sektor za informiranje in odnose z javnostmi je na nacionalni ravni v letu 2023 posredoval Slovenski tiskovni agenciji in uredništvom slovenskih medijev 10 sporočil za javnost ter 511 vsebinsko različnih pisnih informacij na prošnjo posameznih novinarjev. Na 7 sej Skupščine ZZS so bili vabljeni tudi predstavniki medijev. Poleg tega je ZZS sklical 5 novinarskih konferenc na nacionalni ravni, kar je omogočalo redno in kakovostno obveščanje javnosti zlasti o pogledih ZZS na ključne vidike zdravstvene reforme, o finančnem poslovanju ZZS v letu 2022, o zagotavljanju informacij in nasvetov o izbranih osebnih zdravstvenih po telefonu, o urejanju zdravstvenega zavarovanja pred odhodom v tujino ter o obveščanju zavarovanih oseb o vključitvi v OZDO. Na regionalni ravni pa je 10 območnih enot ZZS posredovalo skupaj 17 sporočil za regionalne medije. V skladu z zakonom o medijih in kodeksom na področju odnosov z javnostmi je ZZS v letu 2023 objavil skupaj 3 javne odgovore v zvezi z neobjektivnimi prispevki ali neresničnimi informacijami v različnih slovenskih medijih.

Vsebinska analiza objav v slovenskih medijih v letu 2023, ki omenjajo ZZS, predstavnike ZZS, OZZ ali OZDO, je pokazala, da so bile te teme deležne za 30 % večje pozornosti v primerjavi s povprečjem zadnjih 20 let. Najbolj značilne izstopajoče javne teme so razvidne iz Tabele 44. V letu 2023 je tako 97 slovenskih medijev objavilo skupaj 4.307 objav, ki neposredno omenjajo ZZS, predstavnike ZZS, OZZ ali OZDO. Povprečno je bilo v medijih vsak dan objavljenih 11,8 takšnih objav.

Velika večina objav je bila informativnega značaja (98 %), 19 objav je bilo s pozitivno tendenco, 23 objav pa je bilo polemičnih ali negativnih, kar je za 63 % nižji delež, kot znaša povprečje v zadnjih 20 letih. Pozitivne objave so se nanašale zlasti na financiranje dragih zdravil za bolnike z redkimi boleznimi, na novosti pri slušnih aparatih in posodobitvah Pravil OZZ, polemične in negativne pa predvsem na vlogo ZZS v zdravstvenem sistemu. V zvezi z nekaterimi neobjektivnimi prispevki ali neresničnimi informacijami v različnih slovenskih medijih pa je ZZS objavljal pisne in ustne javne odgovore ter intenzivno komuniciral z novinarji.

ZZS je do sredine oktobra zagotavljal strankam informacije po telefonu tudi z različnimi klicnimi centri in avtomatskimi telefonskimi odzivniki, od 16. oktobra dalje pa je v okviru I. faze uvedbe MMKC vzpostavil enotno vstopno telefonsko številko 01 30 77 300 za komuniciranje s strankami. Vsebinam iz dosedanjih klicnih centrov so bile dodane nove vsebine s področja mednarodnega zdravstvenega zavarovanja ter odločanja imenovanih zdravnikov in zdravstve-

Tabela 44. Delež objav o ZZS, predstavnikih ZZS ali OZZ v slovenskih medijih po temah v letu 2023.

tema	delež objav
Zdravstvena politika	28,6
Odnosi z izvajalci zdravstvenih storitev	24,0
Poslovanje ZZS	12,8
Prostovoljno zdravstveno zavarovanje	11,8
Pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja	7,5
Dolgotrajna oskrba	4,9
Zdravstveni absentizem	3,7
Prispevki za OZZ	2,1
Zdravila	1,4
Posebne skupine zavarovanih oseb in bolnikov	1,0
Drugo	2,2
SKUPAJ	100,0

nih komisij o bolniškem staležu, zdraviliškem zdravljenju in nekaterih drugih pravicah. Gre za izvajanje strateške aktivnosti iz veljavnega SRP, s katero ZZZS v letu 2023 in 2024 izvaja in načrtuje optimizacijo telefonskega komuniciranja s strankami, da bi strankam izboljšali uporabniško izkušnjo ter dostopnost in kakovost telefonskega informiranja. V kontaktni center je bilo od uvedbe do konca leta 2023 vključenih skupaj 126 informatorjev, ki so sprejeli povprečno 1.502 klica na dan, in sicer največ v zvezi z urejanjem zavarovanj, odločanjem imenovanih zdravnikov in zdravstvenih komisij in KZZ. Z uvajanjem MMKC ter z objavo neposrednih kontaktnih podatkov delavcev ZZZS na internetu in z uvajanjem ter spodbujanjem spletnih elektronskih rešitev ZZZS učinkoviteje razbremenuje vstopne telefonske točke ter izboljšuje dostopnost do informacij in storitev svojim strankam.

ZZZS je oktobra 2023 tehnološko in oblikovno prenovil spletni portal za zavezance za prijavo in za prispevek nato pa novembra 2023 še spletni portal za izvajalce zdravstvenih storitev in za dobavitelje medicinskih pripomočkov. Portali so zdaj prilagojeni tudi uporabi na mobilnih napravah.

V letu 2023 je ZZZS izvajal tudi elektronsko založništvo na spletni strani www.zzzs.si, saj je na spletu objavil 151 novih ali posodobljenih pravnih aktov, navodil, okrožnic, publikacij ali podatkov. Objavljal je informacije na družbenem omrežju LinkedIn za promocijo izbranih dejavnosti in storitev ter kadrovske razpise in skupaj opravil 58 objav. Svoje spletne strani je redno in sproti osveževal ter jih dopolnjeval zaradi sistemskih novostih, zlasti zaradi vključevanja oseb v OZDO, ukinitve prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in uvedbe obveznega zdravstvenega prispevka s 1. 1. 2024. Maja 2023 je ZZZS podatkovni portal na spletu dopolnil s podatki o obravnavah po zdravstvenih delavcih. V letu 2023 so bile spletne strani obiskane 3.141.689-krat, to je v povprečju 8.607 edinstvenih obiskov vsak dan. V letu 2023 je bilo opravljenih 572.250 vpogledov v lastne podatke na naslovu moj.zzzs.si in anonimnih preverjanj urejenosti zavarovanja na spletu. Od tega je bilo opravljenih 146.777 vpogledov zavarovanih oseb v lastne podatke o izdatkih za opravljene zdravstvene storitve, kar pomeni dodaten vidik nadzora nad izvajalci zdravstvenih storitev.

V okviru izvajanja zakona o dostopu do informacij javnega značaja je ZZZS v letu 2023 prejel 41 zahtev za posredovanje informacij javnega značaja, 36 zahtevam je delno ali v celoti ugodil, 15 jih je delno ali v celoti zavrnil. Zoper odločitve ZZZS ni bila sprožena nobena pritožba. V zvezi s temi postopki je ZZZS na podlagi zakona pripravil letno poročilo za leto 2023 in ga januarja 2024 objavil na spletni strani ZZZS. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem (2004–2022) je bil obseg tovrstnih vloženih zahtev v letu 2023 višji za 103 % (21 zahtev).

Informiranje na ravni območnih enot ZZZS izvajajo delavci ZZZS v 10 območnih enotah in 45 izpostavah, ki zagotavljajo strankam informacije predvsem osebno v okviru uradnih ur ali po telefonu v okviru poslovnega časa. Kontaktni podatki vseh oseb ZZZS, ki strankam posredujejo splošne informacije, so objavljeni na spletni strani.

2.2.2 Promocijske dejavnosti

ZZZS je novembra in decembra 2023 obvestil zavarovane osebe o vključitvi v OZDO z masovno izdajo odločb 1,7 milijona zavarovanim osebam, kar je promocijsko podprl z informiranjem javnosti z vzpostavitvijo posebne spletne strani na naslovu <https://www.zzzs.si/dolgotrajna-oskrba/>, izdajo tematskega letaka (slika na strani 11), vzpostavitvijo začasnega klicnega centra ter s stiki z mediji.

ZZZS je promoviral januarjsko in decembrsko uveljavitev posodobljenih Pravil OZZ in posodobljenega Sklepa o MP, s katerimi je poenostavil in izboljšal postopke uresničevanja pravic zavarovanih oseb, širil pravice, sledil razvoju medicine ter zmanjševal administrativna bremena.

Zaradi večje transparentnosti in uspešnosti delovanja javnega zdravstvenega sistema je ZZZS začel maja na svoji spletni strani javno objavljati podatke o opravljenih zdravstvenih obravnavah po zdravnikih in drugih nosilcih zdravstvene dejavnosti ter po izvajalcih v mreži javne zdravstvene službe, ki imajo z ZZZS sklenjeno pogodbo o opravljanju zdravstvenih storitev.

Od junija dalje je ZZZS promoviral urejanje zdravstvenega zavarovanja pred odhodom na počitnice v tujino ter v ta namen razdeljeval poseben letak za promocijo spletnega naročanja papirnatega certifikata, da bi se zmanjšalo število osebnih obiskov strank na enotah ZZZS.

V sodelovanju s pediatrično stroko je ZZS jeseni ponovno izdal knjižico za starše z naslovom *Moj otrok ima vročino; kaj jo povzroča in kako ukrepamo*, da bi zmanjšali odpornost povzročiteljev prehladnih bolezni na antibiotike, promoviral pa je tudi nove strokovne smernice pediatrične stroke, s katerimi želi ozaveščati, kdaj je potreben obisk otroka pri pediatru in kdaj ne, ter kdaj je otrok lahko vključen v vrtec in šolo in kdaj ne, upoštevajoč otrokovo zdravstveno stanje. Knjižico in strokovne smernice je zato ZZS posredoval v tiskani obliki vsem otroškim in šolskim dispanzerjem ter pediatričnim oddelkom v bolnišnicah.

Zaradi različnih izjav in pobud zdravstvene politike je ZZS promoviral stališča in predloge za izvedbo zdravstvene reforme ter posebej opozarjal na pomen ustrežnejše določitve vloge ZZS v zdravstvenem sistemu, primerljivo s sorodnimi modeli socialnega zdravstvenega zavarovanja v Evropi. Za izboljšanje dostopnosti pacientov do zdravstvenih storitev ter do izbranega osebnega zdravnika je ZZS tudi v letu 2023 promoviral različne systemske rešitve ter organizacijske in druge prilagoditve pri izvajalcih zdravstvenih storitev za izboljšanje dostopnosti zavarovanih oseb. Junija je Upravni odbor ZZS naslovil na zdravstveno politiko apel za ohranitev in krepitev javnega zdravstvenega sistema, v katerem je ZZS tudi javno poudaril, da so nujno potrebne aktivnosti za krepitev javnega zdravstvenega sistema v Sloveniji.

2.2.3 Izdajateljska in INDOK dejavnost

ZZS je v letu 2023 izdal 1 številko zelenega občasnika *Novice & Obvestila*, internega glasila ZZS, ki je namenjeno informiranju delavcev ZZS in predstavnikov v organih upravljanja ZZS.

V elektronski obliki je ZZS izdal več vsebinsko posodobljenih tematskih zloženok (*Pravica do medicinskih pripomočkov, Pravica do zdravil in živil za posebne zdravstvene namene na recept, Pravica do nadomestila med začasno zadržanostjo od dela, Pravica do načrtovanega zdravljenja v tujini, Pravica do sobivanja ob bolnem otroku v zdravstvenem zavodu ali zdravilišču, Kartica zdravstvenega zavarovanja, Podatke o svojem zdravstvenem zavarovanju preverite na spletu ali z mobilnim telefonom ter Podatke o svojem zdravstvenem zavarovanju lahko preverite tudi z mobilnimi napravami in iz tujine*). Prav tako je izdal nov letak *Do zdravstvenih storitev, zdravil in medicinskih pripomočkov zgolj z novo osebno izkaznico* (slika na stani 93) in ponatisnil zloženko *Kdo je farmacevt svetovalec?*.

ZZS vsako leto izda 4 številke publikacije *Podatki o obveznem zdravstvenem zavarovanju*, ki je namenjena rednemu obdobjnemu spremljanju osnovnih statističnih oziroma analitičnih kazalnikov poslovanja ZZS zlasti na 3 ključnih področjih: izvajanje OZZ, zdravstvena analitika in ekonomika ter finance in računovodstvo. Prav tako na začetku leta redno pripravi celovito in podrobno letno poročilo za minulo leto, ki je namenjeno predvsem strokovni javnosti in partnerjem v zdravstvu. V celoti je objavljeno na spletni strani www.zzs.si/egradiva.

INDOK služba kot specialna knjižnica na področju zdravstvenega zavarovanja in kot dokumentacijski center ZZS izvaja vrsto storitev za notranje in zunanje uporabnike, kar je razvidno iz Tabele 45. V letu 2023 je bilo vpisanih in dokumentiranih 5.162 novih enot v skupni zbirki strokovnih gradiv, ki obsega skupaj 162.211 enot. V skladu z Zakonom o obveznem izvodu publikacij je bilo oddanih 11 izdanih naslovov publikacij ZZS depozitarni knjižnici NUK.

Tabela 45. Skupno število vpisanih novih izvodov v knjižnici ZZS glede na vrste gradiva v letu 2023.

Gradivo po vrstah	Novi izvodi	Skupaj v zbirki
Knjige	46	8.724
Serijske publikacije	567	57.006
Dokumenti	224	8.621
Avdiovizualno gradivo	0	505
Objave "kliping"	4.307	82.946
Objave "bibliografija"	18	3.997
Umetniška dela ZZS	0	412
SKUPAJ	5.162	162.211

2.3 Pravne in splošne dejavnosti

2.3.1 Interni akti, pravni in regresni postopki

Interni akti

ZZZS je v letu 2023 poleg aktov za izvajanje OZZ sprejel več aktov, ki urejajo njegovo poslovanje, med njimi:

- novelo poslovnika upravnega odbora in poslovnika skupščine ter novele aktov, ki urejajo sejnine in povračilo stroškov, tržno dejavnost, upravljanje z dokumentarnim gradivom, sistemizacijo delovnih mest oziroma način dela pri obravnavi predlogov zobno-protetične rehabilitacije;
- akte, ki urejajo načrtovanje in letno poročilo, postopek notranje prijave kršitev in zaščito prijaviteljev, varstvo osebnih podatkov, izvajanje posameznih določb Pravil OZZ, način dela v zvezi z izvajanjem procesov na področju medicinskih pripomočkov, izvajanje regresnih postopkov, javno naročanje, službeno uporabo službenih in lastnih vozil, popis in izredni odpis sredstev in obveznosti ter razpolaganje z odpisanimi premičninami ter vodenje knjigovodske evidence in izterjavo prispevkov za OZZ samoplačnikov.

Tožbe zoper ZZZS

Zoper ZZZS je bilo v letu 2023 vloženi 433 tožb, kar je 91 (27 %) več kot leta 2022. Približno 99 % tožb (431 tožb, kar je 90 tožb oziroma 26 % več kot leto prej) se je nanašalo na uveljavljanje pravic in drugih zahtev iz OZZ, ki so predmet socialnih sporov. Med njimi se je približno 60 % tožb nanašalo na ugotavljanje začasne zadržanosti z dela zaradi uveljavljanja pravice do nadomestila plače. Predmet drugih socialnih sporov je bilo uveljavljanje pravice do zdraviliškega zdravljenja, zdravljenja v tujini, MP ter drugih pravic in zahtev iz OZZ. Število teh tožb se je v primerjavi z letom 2022 skoraj podvojilo (171 tožb).

V letu 2023 je bila zoper ZZZS vložena 1 tožba izvajalca zdravstvenih storitev. Gre za tožbo zaradi neizbire izvajalca na javnem razpisu, ki naj bi bila posledica domnevnega molka organa ZZZS zaradi predhodne neodzivnosti arbitraže.

V letu 2023 je bilo pravnomočno rešenih 375 sporov, v katerih je bil ZZZS tožena stranka, od teh 347 socialnih sporov. V pravnomočno rešenih sporih je sodišče v 103 primerih tožbo zavrglo oziroma ustavilo postopek (približno 28 % pravnomočnih odločitev), v 73 primerih izdalo zavrnilno sodbo (20 % pravnomočnih odločitev) in v 199 primerih izdalo ugodilno sodbo (53 % pravnomočnih odločitev). Večina od teh ugodilnih sodb (160 sodb oziroma 80 %) se je nanašala na ugotavljanje začasne zadržanosti od dela, v katerih je sodišče na podlagi izvedenskih mnenj ugotovilo drugačno dejansko stanje in je zato spremenilo odločitev organov ZZZS. Glede na vse pravnomočno končane socialne spore zaradi ugotavljanja začasne zadržanosti od dela (288 sporov) je tako delež ugodilnih sodb 52 %. Poleg socialnih sporov je bilo v letu 2023 pravnomočno rešenih 28 sporov zoper ZZZS, od tega 24 sporov z izvajalci (5 zavrnilnih sodb in 19 ugodilnih sodb). Poleg tega sta bila zavrjnena 2 odškodninska zahtevka. Delež ugodilnih sodb v teh sporih znaša 71 %.

Tožbe ZZZS

ZZZS je v letu 2023 vložil 126 tožb, od tega 93 tožb zoper pravne osebe (v glavnem zaradi regresnih zahtevkov in 1 tožbo zoper izvajalca) in 33 tožb zoper fizične osebe.

V letu 2023 je bilo pravnomočno rešenih 95 sporov, v katerih je bil ZZZS tožeča stranka, večina iz naslova regresnih zahtevkov. V teh sporih je sodišče tožbo zavrglo oziroma ustavilo postopek v 2 primerih, kar je 2 % pravnomočnih odločitev, izdalo zavrnilno sodbo v 15 primerih (16 % pravnomočnih odločitev) in izdalo ugodilno sodbo v 78 primerih, kar je 82 % pravnomočnih odločitev, s čimer je bila dosežena ciljna vrednost ugodilnih sodb v sporih, ko je ZZZS tožeča stranka (več od 70 %).

Regresni in drugi postopki za povračilo sredstev

Na podlagi ZZVZZ ima ZZZS pravico zahtevati odškodnino od odgovornega povzročitelja. Odškodnina obsega stroške za zdravstvene in druge storitve ter zneske denarnih nadomestil in drugih dajatev, ki jih plačuje ZZZS. S tem se želi na področju OZZ doseči polna uveljavitev temeljnega načela odškodninskega prava, naj škodo (v celoti) povrne tisti, ki jo je povzročil.

ZZZS na tej podlagi in v skladu z ZOZP³ tako prejme vnaprejšnjo pavšalno odškodnino za škodo, ki mu je nastala zaradi plačila pravic iz OZZ za zavarovane osebe, ki so bile poškodovane v prometnih nesrečah. Poleg tega ZZZS uveljavlja odškodnino od drugih oseb, ki škodo povzročijo namenoma ali iz malomarnosti. Ob uveljavljanju odškodnine od odgovornega delodajalca se s tem posredno delodajalce spodbuja tudi k višji stopnji varnosti delavcev in varovanja zdravja pri delu.

Prihodki ZZZS v letu 2023 iz naslova vnaprejšnje pavšalne odškodnine in drugih regresnih zahtevkov (Tabela 46) so znašali 27.881.561 evrov, kar je 16,9 % več kot leto prej. Približno 93 % teh sredstev pomeni znesek vnaprejšnje pavšalne odškodnine v višini 25.813.718 evrov, kar je 19,2 % več kot leta 2022. Iz povračila škod zaradi poškodb pri delu in poškodb po tretji osebi je ZZZS v letu 2023 izterjal 2.067.843 evrov, kar je 7 % manj kot preteklo leto in 21 % več od načrtovanega.

Tabela 46. Izterjava regresnih zahtevkov v letih 2022 in 2023.

v evrih

Območna enota	Realizacija 2022	Realizacija 2023	Indeks 2023/2022
Celje	230.411	224.358	97,4
Koper	230.980	155.220	67,2
Kranj	410.954	392.167	95,4
Krško	18.383	53.172	289,2
Ljubljana	731.674	670.449	91,6
Maribor	235.559	154.467	65,6
Murska Sobota	59.955	160.964	268,5
Nova Gorica	27.885	17.847	64,0
Novo mesto	159.267	129.328	81,2
Ravne na Koroškem	102.060	109.871	107,7
Skupaj območne enote	2.207.127	2.067.843	93,7
Direkcija	21.648.219	25.813.718	119,2
Skupaj ZZZS	23.855.346	27.881.561	116,9

Vir: podatki ZZZS.

Insolvenčni postopki

V skladu z ZFPPIPP je ZZZS v letu 2023 (Tabela 47) prijavil terjatve v 212 insolvenčnih postopkih (28 % manj kot leta 2022) v skupni višini 185.474 evrov (23 % več kot leta 2022). Poleg tega je Državno odvetništvo, ki po Zakonu o državnem odvetništvu vlaga prijave v insolvenčne postopke, vložilo še 637 zahtevkov, katerih skupna vrednost znaša 4.640.300 evrov.

Mednarodna izterjava prispevkov

Postopek mednarodne izterjave prispevka se uvede, ko izterjava prispevkov za zdravstveno zavarovanje v Republiki Sloveniji ni možna, zavezanci za plačilo prispevka pa imajo premoženje v drugih državah, članicah EU. Na podlagi določb Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Izvedbene uredbe (ES) št. 987/2009 je ZZZS v letu 2023 vložil 427 zahtevkov v skupni višini 2,28 milijona evrov iz naslova zapadlih neplačanih prispevkov za zdravstveno zavarovanje. V letu 2023 je ZZZS izterjal 22.848,59 evra, iz preteklih let pa še 97.379,12 evra.

³ V skladu z ZOZP so zavarovalnice, ki opravljajo posle obveznega zavarovanja avtomobilske odgovornosti, dolžne ZZZS do 15. dne v mesecu od obračunane kosmate zavarovalne premije nakazati 8,5 % kot pavšalno kritje škod, ki ZZZS nastanejo zaradi poškodb zavarovanih oseb v prometnih nesrečah.

Tabela 47. Število začelih postopkov, ki zajemajo prijavljene terjatve iz naslova insolvenčnih zadev.

Območna enota	Število začelih postopkov – vloženih zahtevkov					Znesek vloženih terjatev za insolvenčne postopke		
	2022	2023			Indeks 2023/2022	2022	2023	Indeks
		pravne osebe	fizične osebe	skupaj				
Celje	35	1	28	29	82,9	39.727	14.469	36,4
Koper	33	0	25	25	75,8	15.195	10.956	72,1
Kranj	20	0	11	11	55,0	6.931	34.986	504,8
Krško	8	1	5	6	75,0	3.316	1.573	47,4
Ljubljana	74	2	52	54	73,0	34.269	83.606	244,0
Maribor	65	1	45	46	70,8	25.253	15.419	61,1
Murska Sobota	29	0	21	21	72,4	6.710	11.905	177,4
Nova Gorica	4	0	1	1	25,0	7.216	577	8,0
Novo mesto	6	0	8	8	133,3	5.042	4.008	79,5
Ravne na Koroškem	21	0	11	11	52,4	6.255	7.975	127,5
SKUPAJ	295	5	207	212	72	149.914	185.474	123,7

Vir: evidence ZZS.

2.3.2 Izvajanje javnih naročil

ZZS je v skladu z ZJN-3 in Pravilnikom o javnem naročanju v letu 2023 začel in zaključil 674 postopkov oddaje javnih naročil v skupni vrednosti 17.758.089 evrov (Tabela 48). Od teh postopkov je na portalu javnih naročil objavil 36 javnih naročil, za katera so bile sklenjene pogodbe v skupni pogodbeni vrednosti 15.792.463 evrov, in sicer:

- 15 javnih naročil za potrebe PE Informacijskega centra v skupni pogodbeni vrednosti 10.293.724,18 evra.
- 21 javnih naročil za potrebe drugih organizacijskih enot ZZS v skupni pogodbeni vrednosti 5.498.739,04 evra.

Od velikih javnih naročil je bil 1 postopek, začel v letu 2023, ustavljen.

ZZS je v letu 2023 poleg teh postopkov zaključil 17 postopkov velikih javnih naročil, začelih v letu 2022, v skupni pogodbeni vrednosti 14.681.397,48 evra in ustavil 1 postopek, začel v letu 2022. Začetih je bilo še 21 postopkov velikih javnih naročil, ki bodo predvidoma zaključeni v letu 2024.

Tabela 48. Javna naročila ZZS (začeta in oddana ter začeta in zaključena brez izbire izvajalca) v letu 2023.

Vrsta naročil		Število javnih naročil	Pogodbena vrednost z DDV (v evrih)
I. Evidenčna naročila	evidenčna naročila z naročilnico	532	875.595
	evidenčna naročila s pogodbo	33	974.692
	posebne socialne in druge storitve z naročilnico	73	115.339
	SKUPAJ evidenčna naročila	638	1.965.626
II. Velika javna naročila	odprt postopek	24	13.403.813
	postopek naročila male vrednosti	7	1.708.064
	postopek s pogajanjem brez predhodne objave	0	0
	konkurenčen postopek s pogajanjem	1	237.363
	posebne socialne in druge storitve	4	443.223
	SKUPAJ velika javna naročila	36	15.792.463
SKUPAJ vsa javna naročila (I. + II.)		674	17.758.089

Vir: evidence ZZS.

2.3.3 Investicije in investicijsko vzdrževanje

ZZS je v letu 2023 realiziral investicije in investicijsko vzdrževanje v višini 1,954 milijona evrov, od tega za investicije 1,479 milijona evrov oziroma 75,69 %, za investicijsko vzdrževanje pa 0,475 milijona evrov oziroma 24,31 %.

ZZS je tudi v letu 2023 zaradi izjemnega pomena informacijske tehnologije za nemoteno delovanje informacijskega sistema zdravstvenega zavarovanja za posodabljanje in vzdrževanje informacijske tehnologije namenil velik del vseh investicijskih sredstev. V strukturi porabe sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje v letu 2023 (Tabela 49) imajo največje deleže:

- PE Informacijski center z deležem 41,57 % za nakup strojne računalniške in telekomunikacijske opreme ter licenčne programske in razvojne opreme, ki je nujno potrebna za posodabljanje informacijske tehnologije v ZZS.
- Območna enota Ljubljana z deležem 19,19 %.
- Območna enota Maribor z deležem 15,53 %.
- Območna enota Murska Sobota z deležem 7,63 %.

Ostalih 7 organizacijskih enot je porabilo le 16,08 % celotne porabe za najnujnejša investicijsko-vzdrževalna, dela tako da ZZS lahko zagotavlja varnost objektov in delovanje naprav ter ohranjanje zdravja in varnost pri delu ter požarno varstvo na ravni, opredeljeni z zakonom.

Tabela 49. Investicije in investicijsko vzdrževanje po organizacijskih enotah ZZS v letu 2023.

v evrih

	Plan 2023	Skupaj realizacija – plačila v letu 2023	Indeks realizacija / plan	Strukturalni delež po organizacijskih enotah
Direkcija	35.500	24.599	69,29	1,26
Informacijski center	1.799.900	812.418	45,14	41,57
Celje	175.860	110.637	62,91	5,66
Koper	111.400	31.812	28,56	1,63
Kranj	39.998	29.749	74,38	1,52
Krško	18.650	15.600	83,64	0,80
Ljubljana	782.536	375.063	47,93	19,19
Maribor	924.740	303.555	32,83	15,53
Murska Sobota	160.500	149.034	92,86	7,63
Nova Gorica	41.000	954	2,33	0,05
Novo mesto	69.063	59.990	86,86	3,07
Ravne na Koroškem	125.068	40.804	32,63	2,09
Skupaj ZZS	4.284.214	1.954.217	45,61	100

Vir: Evidence ZZS.

2.4 Upravljanje s kadri

V tem poglavju so prikazane še osnovne informacije o aktivnostih ZZS za ohranjanje varnosti in zdravja pri delu ter aktivnosti o sodelovanju strokovnjakov ZZS na nacionalni in mednarodni ravni, kar je ključni dejavnik spodbudnega okolja za razvoj kadrov.

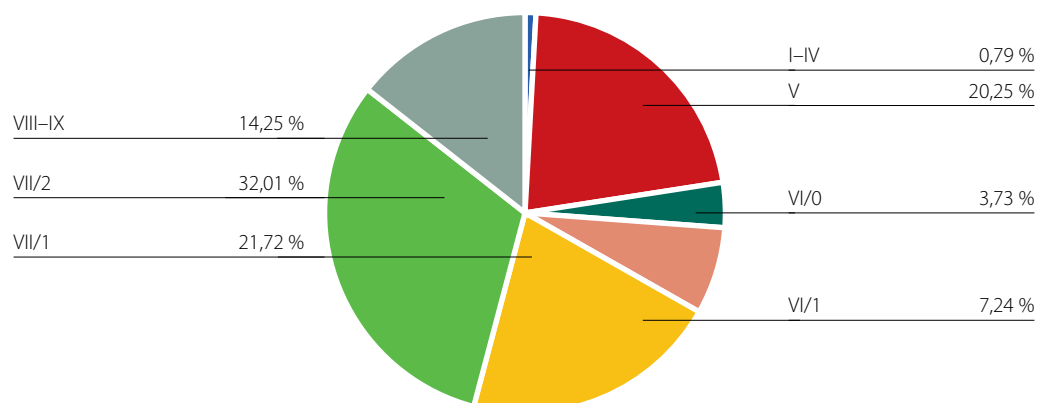
2.4.1 Kadrovske viri

Načrtovanje, razporejanje zaposlenih in usposabljanje je potekalo v okviru zahtev in pogojev pri upravljanju s kadri oziroma sprejetih stroškovnih in kadrovske omejitve v preteklem letu.

Povprečna starost zaposlenih je konec leta 2023 znašala 49 let (ženske 48,8 leta, moški pa 51,9 leta). Zaradi starostne strukture zaposlenih beležimo vse več odhodov iz ZZS zaradi upokoji-

Podporne dejavnosti

Slika 17. Izobrazbena struktura zaposlenih po stopnjah izobrazbe na dan 31. 12. 2023.

tev; takih je bilo 3,62 % v letu 2023. Odhodov zaradi drugih razlogov (na željo delavcev, odpovedi delodajalca, smrti) je bilo 5,44 %.

Ob koncu leta 2023 je znašala realizacija kadrovskega načrta 866,15 zaposlenega, 13,63 zaposlenega pa je nadomeščalo z dela odsotne sodelavce, zato jih v realizacijo kadrovskega načrta ne vštevamo. Število zaposlenih ob koncu leta 2023 je bilo nižje od dovoljenega števila po zbirnem kadrovskem načrtu, ki je znašalo 965 zaposlitev. Nerealizirane so predvsem zaposlitve, ki so predvidene zaradi uvedbe OZDO. Glede na preplet nalog obeh dejavnosti (OZZ in OZDO) ter glede na dejstvo, da z vidika kadrovskih virov in ekonomičnosti internih in tudi eksternih postopkov ni smotno za dejavnost OZDO postavljati nove organizacijske strukture, bomo zaposlovali postopno in v skladu z novo časovnico uveljavljanja pravic iz OZDO ob upoštevanju čim večje integracije v obstoječe procese OZZ.

V letu 2023 se je izobrazbena struktura zaposlenih ponovno rahlo izboljšala. Povprečna stopnja izobrazbe je 6,60. Rast izobrazbene strukture je posledica zahtev delovnega procesa, upokojitve delavcev, tudi tistih, ki niso imeli zahtevane stopnje izobrazbe, in prestrukturiranja delovnih mest. ZZZS ne zaposluje delavcev z neustrezno stopnjo izobrazbe, niti ne delavcev z manj kot srednjo oziroma V. stopnjo izobrazbe.

V letu 2023 se je skupni delež zaposlenih s VI., VII. stopnjo izobrazbe v primerjavi z letom 2022 povečal za 1,67 odstotne točke in je ob koncu leta 2023 znašal skupaj 64,71 %. Delež zaposlenih s V. stopnjo strokovne izobrazbe se je v primerjavi z letom 2022 znižal za 1,42 odstotne točke, za 0,1 odstotne točke je manjši tudi delež zaposlenih s IV. in nižjimi stopnjami izobrazbe. Skupni delež zaposlenih s V. in z nižjimi stopnjami strokovne izobrazbe se je tako v primerjavi z letom 2022 znižal za 1,43 odstotne točke in je v celotni strukturi ob koncu leta 2023 znašal 21,04 %. Delež zaposlenih z VIII. in IX. stopnjo izobrazbe se je znižal za 0,16 odstotne točke in je ob koncu leta znašal 14,25 % (Slika 17). Delež delavcev z neustrezno stopnjo izobrazbe glede na zahtevano stopnjo izobrazbe je ob koncu leta znašal 1,15 %.

2.4.2 Razvoj zaposlenih

Izobraževanje

ZZZS omogoča razvoj zaposlenih na strokovnem in osebnostnem področju s sistematičnim vlaganjem v znanje. V letu 2023 je bil na področju izobraževanja osnovni cilj višati usposobljenost zaposlenih za uspešno in učinkovito poslovanje ZZZS s poudarkom na pridobivanju znanj za čim večjo funkcionalno usposobljenost zaposlenih in za širitev pozitivne organizacijske kulture.

Število dni za usposabljanje je znašalo 2,99 dneva na zaposlenega, kar je enako kot v letu 2022. Usposabljanje v okviru internih izobraževalnih programov je v letu 2023 znašalo 1,92 dneva. Udeležba na eksternih izobraževanjih je bila 1,07 dneva na zaposlenega.

V letu 2023 je ZZZS izvedel 45 internih izobraževalnih programov na skupaj 114 različnih izvedbah, od tega 29 programov v okviru sklopa dejavnosti na 69 izvedbah (v letu 2022 37 programov na 60 izvedbah) ter 11 v okviru sklopa večšin na 29 izvedbah. V okviru promocije zdravja je bilo organiziranih 5 programov na 16 izvedbah.

Skupaj na vseh internih izobraževalnih programih beležimo udeležbo 4.662 zaposlenih, od tega 3.782 udeležb pri dejavnostih, 486 udeležb pri veččinah ter 394 v okviru promocije zdravja.

V okviru dejavnosti ZZZS so bili opravljeni programi z naslednjimi vsebinami:

- Poslovanje ZZZS: novosti na področju obračuna nadomestila plač, ePodpisovanje v aplikaciji SPIS, programi za finančno medicinske nadzornike ter imenovane zdravnike in zdravnike ZK, zagotavljanje zdravstvenih storitev.
- Zakonodaja: vodenje upravnih postopkov ter usposabljanje za vodenje in odločanje o prekrških.
- Delo z različnimi orodji in aplikacijami: Excel, Word, Microstrategy web, osnove omrežja.
- V sklopu portala eUčenje se je 1.225 zaposlenih udeležilo naslednjih eUčilnic: usposabljanje za novozaposlene, informacijska varnost in usposabljanje iz varnosti in zdravja pri delu.
- S področja veččin beležimo 486 udeležb. Izvedli smo delavnice na temo komunikacije (asertivne, interne, odkrite, sodelovalne, s težavnimi strankami, trening asertivne komunikacije), motivacije in t. i. team buildinga.
- V okviru promocije zdravja beležimo udeležbo 394 zaposlenih. Izvedli smo naslednje vsebine: tečaj oživljanja, moč navad, delavnica za promotorje, etnološki pohod in predstavitev presejalnih programov DORA, ZORA, SVIT.
- Zaposleni so v prvi polovici leta 2023 uporabljali spletno platformo Promocija zdravja v ZZZS, zdravi pri delu, zdravi po delu, ki je vsebovala koristne informacije za krepitev in vzdrževanja zdravja, s posebnim poudarkom na zdravju v zvezi z delom. Udeleževali so se tudi t. i. aktivnih odmorov v živo, ki so potekali na spletu.

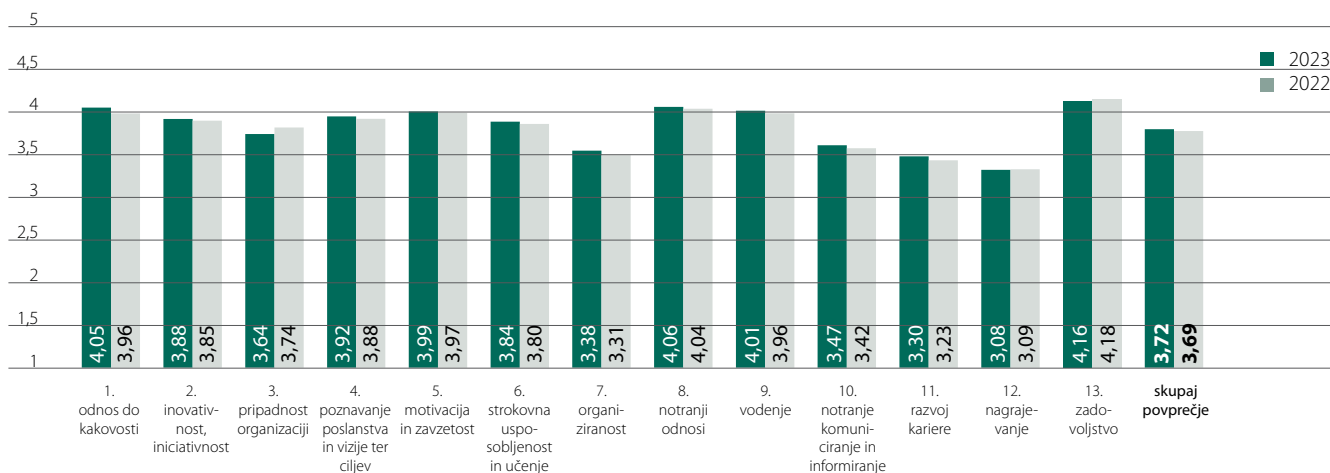
Za udeležbo na internih izobraževanjih je bilo porabljenih 1.734 delovnih dni. Delavci so se eksternih izobraževanj udeleževali, če so na njih pridobili potrebna znanja, ki jih nismo mogli zagotoviti z internimi izobraževanji oziroma s prenosom znanja. Za udeležbo na eksternih izobraževanjih tako doma kot v tujini je bilo porabljenih 962 dni. V študij ob delu so bili v letu 2023 vključeni 4 sodelavci.

Letni pogovori

Letni pogovori so pomembno orodje za vodenje in razvoj sodelavcev. So osnova za vrednotenje elementov, ki vplivajo na razvoj in na delovno uspešnost zaposlenih ter s tem na uspešnost ZZZS. V letu 2023 so vodje zaključili 94 % načrtovanih letnih pogovorov s sodelavci. Ostalih letnih pogovorov nismo opravili zaradi daljših odsotnosti ali odhodov sodelavcev v tem obdobju. Hkrati z izvajanjem letnih pogovorov so vodje ocenili delovno uspešnost za napredovanje. V letu 2023 je napredovalo 14,6 % zaposlenih v ZZZS. V skladu s predpisi so ti zaposleni pravico do plače na podlagi napredovanja pridobili 1. decembra 2023.

Organizacijska klima

Merjenje organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih v letu 2023 smo opravili z anketiranjem, ki se ga je udeležilo 425 zaposlenih (48,7 %), v letu 2022 pa 50 %. V letu 2023 opazimo porast skupne organizacijske klime (s 3,69 na 3,72) in rahel upad zadovoljstva (s 4,18 na 4,16).

Slika 18. Rezultati merjenja organizacijske klime ZZZS v letih 2022 in 2023.

Med posameznimi kategorijami organizacijske klime so zaposleni v letu 2023 najbolj ocenili notranje odnose (4,06) ter odnos do kakovosti (4,05), najslabše pa nagrajevanje (3,08) ter razvoj kariere (3,30).

Zaposleni so najbolj zadovoljni v območnih enotah Krško (4,60) in Nova Gorica (4,54), najmanj zadovoljni pa v območni enoti Ljubljana (3,75) in v področni enoti Informacijski center (3,98) (Slika 18).

2.4.3 Organizacija

V letu 2023 smo zaradi uvedbe DO pripravili osnutek sprememb Pravilnika o notranji organizaciji ter organizacijsko umestili izvajanje nalog zaradi ZčMIS in ZZVZZ-t.

2.4.4 Zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu

Varstvo pred požarom

V letu 2023 je ZZZS v skladu z ZVP izvajal vse potrebne in načrtovane aktivnosti za zagotavljanje varstva pred požarom. ZZZS je z izbranimi izvajalci opravil pregled 426 gasilnih aparatov, pregled in preizkus varnostne razsvetljave in pregled javljalnikov požara. Pooblaščen delavec varstva pri delu in varstva pred požarom je opravil interni nadzor stanja varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom na 56 lokacijah ZZZS, izdelal revizijo požarnega reda in oceno požarne varnosti za 7 lokacij ZZZS. Redni inšpekcijski nadzori so bili opravljeni na 3 lokacijah ZZZS, kjer so inšpektorji preverjali ustreznost urejenosti področja varstva pred požarom. Pri nadzoru so bila ugotovljena odstopanja na 1 lokaciji. Priporočila in opozorila inšpektorjev so se upoštevala, nepravilnosti pa v predpisanih rokih tudi odpravile.

ZZZS je v letu 2023 organiziral usposabljanje iz varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom za 328 zaposlenih in usposabljanje za 104 odgovorne osebe za začetno gašenje in evakuacijo ter praktično usposabljanje zaposlenih za izvajanje evakuacije iz objekta na 19 lokacijah.

Vsem zaposlenim v ZZZS je v elektronski knjižnici omogočen dostop do požarnega reda, izvlečkov požarnega reda in ocene požarne ogroženosti za vsak objekt posebej.

Preventivni pregledi in promocija zdravja

ZZZS v skladu z Izjavo o varnosti delovnih mest z oceno tveganja redno pošilja zaposlene na obdobje preventivne zdravstvene preglede. V letu 2023 smo opravili 90 periodičnih zdravstvenih pregledov, 64 predhodnih in 3 vodstvene preglede.

Cilj promocije zdravja ostaja enak: z ozaveščanjem in izobraževanjem zaposlenih, učenjem veččin in spodbujanjem zdravega življenjskega sloga doseči boljše zdravje zaposlenih. Izvaja se na podlagi načrta ukrepov za promocijo zdravja na delovnem mestu, katerega poglobitveni namen je prispevati k boljšemu počutju in zdravju delavcev ter spodbujati k zdravim življenjskim navadam.

Z objavami prispevkov v mrežno aplikacijo Promocija zdravja ZZZS smo zaposlene ozaveščali o posameznih svetovnih oziroma evropskih dnevih, povezanih z zdravim načinom življenja, organizirali izobraževanja s področja staranja delovne populacije, samopregledovanja kožnih znamenj in zaščite pred soncem, samopregledovanja dojk, skrbi moških za svoje zdravje, izvedli izobraževanja na temo moči navad in tečaje oživiljanja.

2.5 Nadzor poslovanja

ZZZS ima vzpostavljen sistem notranjega nadzora, ki vključuje redno nadziranje poslovanja, ki ga izvaja poslovodstvo (sistem notranjih kontrol in finančnega poslovanja) in notranje revidiranje, katerega namen je z dajanjem objektivnih zagotovil in s svetovanjem pomagati organizaciji uresničevati njene cilje, in sicer z ocenjevanjem, izboljševanjem uspešnosti in učin-

kovitosti upravljanja tveganj in kontrolnih postopkov. Poleg notranjega nadzora poslovanja pa na podlagi Zakona o Računskem sodišču pravilnost računovodskih izkazov in poslovanja ZZZS vsako leto revidira tudi Računsko sodišče.

2.5.1 Notranji nadzor

Notranji nadzor vključuje redno nadziranje poslovanja, ki ga opravljajo odgovorne osebe ZZZS, in naknadne neodvisne preglede Sektorja za notranje revidiranje (v nadaljnjem besedilu SNR). V ZZZS je izboljševanje notranjega nadzora stalen nepretrgan proces, v sklopu katerega igra notranje revidiranje pomembno vlogo.

Ocena notranjega nadzora ZZZS

Ocena notranjega nadzora se oblikuje v postopku opravljene samoocenitve in je vključena v Izjavi o oceni notranjega nadzora javnih financ (v nadaljnjem besedilu Izjava). Samoocenitev vključuje izpolnjevanje posebnega vprašalnika, ki ga izpolnijo odgovorne osebe posameznih funkcij oziroma procesov, ter oblikovanje ocen ZZZS v razpravi na sestanku ocenjevalcev.

Iz ocen notranjega nadzora za leto 2023 je razvidno, da se ohranja dosežena raven notranjega nadzora iz preteklih let. Kot vsako leto je ZZZS tudi v letu 2023 izboljšal notranji nadzor na posameznih segmentih poslovanja, kar je prikazano v Izjavi (poglavje 4.3). Doseganje letnih in strateških ciljev je sicer izpostavljeno številnim tveganjem, ki jih mora ZZZS obvladovati. V letu 2023 je ZZZS stabiliziral in izvajal v praksi postopke načrtovanja in spremljanja realizacije načrtov (predvsem programa dela v povezavi z načrtovanimi strateškimi aktivnostmi), ki jih je dopolnil in prenovil v letu 2022. Do konca leta je bila konsolidirana tudi organizacija projektne pisarne, katere ključna vloga je koordinacija načrtovanja in izvajanja najpomembnejših razvojnih nalog in projektov. Nadaljevala se je reorganizacija procesa razvoja in vzdrževanja informacijskih rešitev, ki bo na podlagi nove strategije tega področja zaključena v letu 2024.

Priložnosti za izboljšavo ostajajo v prenovi ali prilagoditvi interne organizacijske strukture, ki bi bolje podpirala spremembe v internih procesih in upoštevala sodobne pristope na tem področju. Kljub aktivni kadrovske politiki še vedno izrazito primanjkuje kadrov, predvsem na področju informatike, podatkovnih ved in medicinske stroke, zaradi sorazmerno nizkih plač v javnem sektorju pa vse bolj tudi na vseh ostalih področjih, ne glede na vrsto in stopnjo izobrazbe.

Izboljševanje kontrolnih aktivnosti je v letu 2023 potekalo na vseh področjih poslovanja z dograjevanjem aplikativnih kontrol v številnih informacijskih rešitvah ZZZS, zato da bi zmanjšali obseg ročnih kontrol in s tem tveganje za napake.

ZZZS je tudi v letu 2023 sledil cilju pospešene in razširjene informatizacije in vzpostavil nove informacijske rešitve, ki podpirajo tako interne poslovne procese ZZZS kot tudi poslovanje z zunanjimi deležniki in strankami. Zagotavljajo stalno skrb za varnost sistema in podatkov (npr. nova spletna aplikacija Posredovanje osebnih podatkov, rešitve operativnega centra za kibernetsko varnost, uvedba multifaktorske avtentikacije za dostop uporabnikov do informacijskega sistema ZZZS).

Izzivi na področju izboljšanja notranjega nadzora po oceni vodstva ostajajo na področju izboljšanja organiziranosti, povečanja uspešnosti upravljanja s kadri in stabilizacije financiranja, saj se razkorak med viri in potrebami stalno povečuje. Aktivnosti, povezane s temi izzivi, obravnava tudi aktualni strateški razvojni program ZZZS

Notranje revidiranje

Položaj, organiziranost, pristojnost, odgovornost in naloge Sektorja za notranje revidiranje v ZZZS (SNR) opredeljuje Pravilnik notranjega revidiranja, ki zahteva upoštevanje Usmeritev za državno notranje revidiranje in stališč Urada za nadzor proračuna. V letu 2023 smo izvajali naslednje redne, tj. načrtovane naloge:

- Revidiranje uspešnosti in učinkovitosti izvajanja razvojnih informacijskih nalog iz SRP 2020–2025 in Programa dela za leto 2022.
- Revidiranje uspešnosti in pravočasnosti doseganja ciljev projekta »Vzpostavitev celovitega upravljanja sistema SPP«.
- Revidiranje postopkov urejanja zavarovanj tujcev.

- Svetovanje pri postopkih upravljanja na področju spremljanja izvajanja programa dela in projektov ZZZS.
- Revidiranje postopkov razvoja in vzdrževanja kazalnikov kakovosti zdravstvenih storitev.
- Revidiranje postopkov upravljanja informacijske varnosti.

Zaradi odhoda vodje – direktorice SNR, smo v zadnjem trimesečju 2023 njene naloge s pogodbo začasno prenesli na zunanjo strokovno sodelavko, ki je poskrbela predvsem za pripravo dolgoročnega in letnega načrta dela SNR, ureditev statusov priporočil SNR, izvajanje načrtovanih nalog ter za notranjo presojo kakovosti dela SNR.

2.5.2 Zunanji nadzor

V letu 2023 je Računsko sodišče zaključilo redno revizijo računovodskih izkazov in pravilnosti poslovanja za leti 2021 in 2022.

Računsko sodišče je o računovodskih izkazih ZZZS za leto 2021 izreklo pozitivno mnenje, ker je menilo, da revidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih resnično in pošteno prikazujejo stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev zavoda na dan 31. 12. 2021 ter prihodke in odhodke oziroma prejeme in izdatke zavoda za tedaj končano leto. O pravilnosti poslovanja ZZZS v letu 2021 je računsko sodišče izreklo mnenje s pridržkom na podlagi nekaterih ugotovitev, npr.:

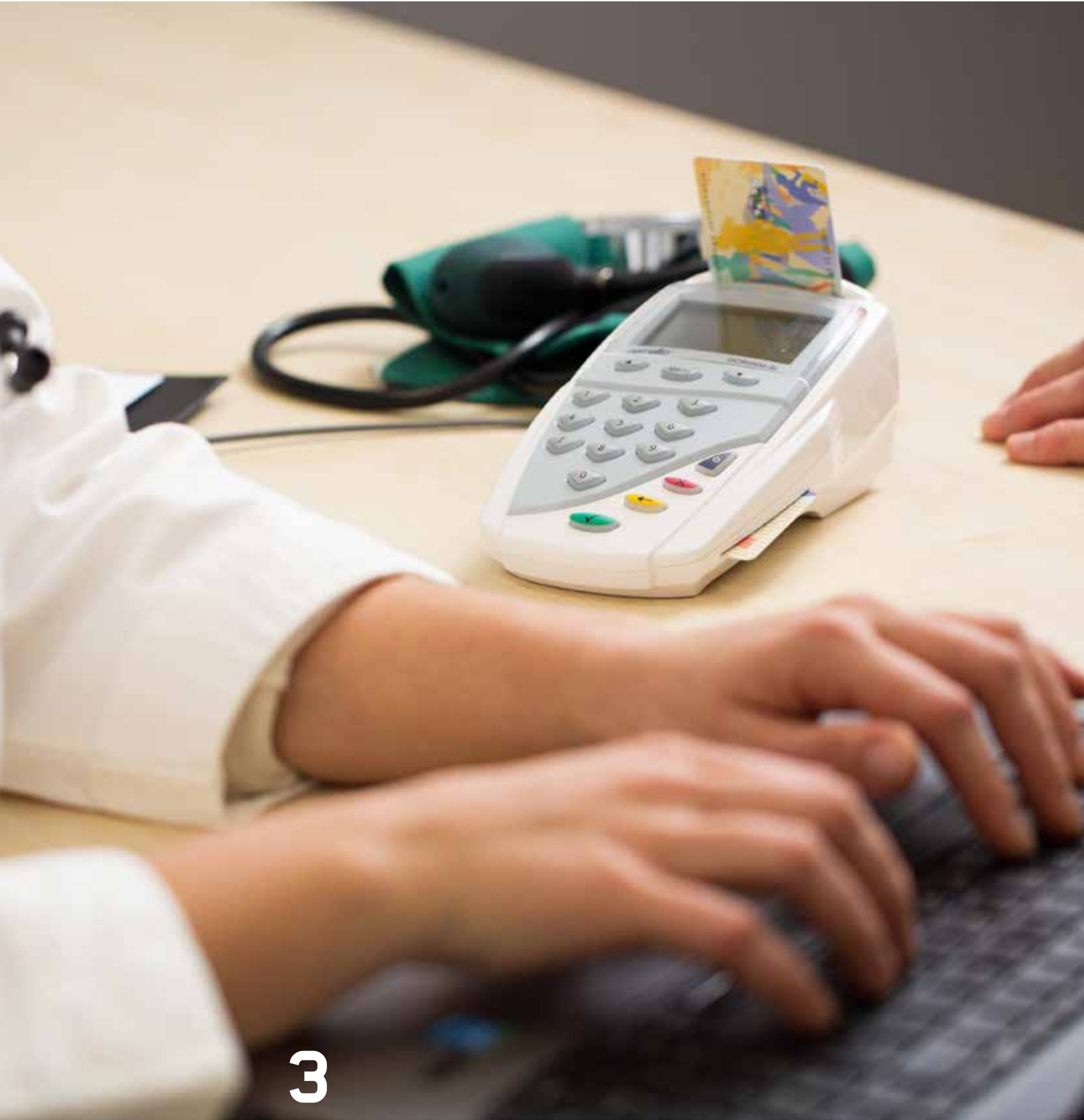
- V končnem obračunu za leto 2021 nekaterih zdravstvenih storitev ni obračunal v skladu z merili iz Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2021 ter izvajalcem priznal več oziroma manj zdravstvenih storitev, kot je bilo opravljenih v letu 2021,
- Pri izbiri izvajalcev storitev zavod ni ravnal v skladu s predpisi o javnem naročanju v vrednosti najmanj 46.676 evrov.
- Zavod ni pravočasno uskladal akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, zato je ravnal v nasprotju z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju, ker je v nasprotju z Zakonom o delovnih razmerjih javno uslužbenko zaposlil za nedoločen čas brez javne objave ter v nasprotju z Zakonom o javnih uslužbencih pri zaposlovanju ni zagotovil vsem kandidatom dostopnosti do delovnih mest pod enakimi pogoji.

ZZZS je nepravilnosti odpravil med revizijo, računsko sodišče odzivnega poročila ni zahtevalo.

Računsko sodišče je o računovodskih izkazih ZZZS za leto 2022 izreklo pozitivno mnenje, o pravilnosti poslovanja pa mnenje s pridržkom, ker je ugotovilo, da ZZZS ni posloval v skladu s predpisi in pogodbenimi določili ter internimi akti v nekaterih primerih, npr.:

- V aktu o sistemizaciji delovnih mest je opredelil odstopanja pri razporeditvi javnih uslužbencev na delovna mesta, za kar v Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju ni podlage; ob premestitvi na drugo delovno mesto je javnega uslužbenca uvrstil v previsok plačni razred.
- Odločbe o priznanju pravice do povračila stroškov specialističnega in bolnišničnega zdravljenja in do nabave medicinskih pripomočkov in zdravil v tujini je izdal več kot 2 meseca po prejemu vlog in izplačeval ostala povračila stroškov opravljenih zdravstvenih storitev in nabavljenih MP v Sloveniji, ki niso temeljila na izdani odločbi in so bila izplačana pred izdajo obvestila o povračilu stroškov.
- V končnem obračunu za leto 2022 nekaterih zdravstvenih storitev ni obračunal v skladu z merili iz Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2022 in Zakonom o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema, zato je izvajalcem priznal več oziroma manj zdravstvenih storitev, kot je bilo opravljenih v letu 2022 ter jim plačal za najmanj 41 evrov premalo in za najmanj 25.587 evrov preveč ter ni preveril, ali so vsi projekti zaključeni in upravičeni do sredstev za terciar.
- Pri izbiri izvajalcev storitev in dobaviteljev blaga v vrednosti najmanj 128.942 evrov ni ravnal v skladu s predpisi o javnem naročanju.

Razen vpliva nepravilnosti, navedenih v poročilu, je Računsko sodišče menilo, da je ZZZS v letu 2022 v vseh pomembnih pogledih posloval v skladu s predpisi. ZZZS je ugotovljene nepravilnosti odpravil med revizijo, zato Računsko sodišče ni zahtevalo odzivnega poročila.

3

Strateške aktivnosti

V sprejetem SRP za razvojno obdobje 2020–2025 je bila za realizacijo vizije strateškega uspeha predvidena izvedba 10 strateških aktivnosti (v nadaljnjem besedilu SA), ki se izvajajo po korakih. Načrtovani koraki posameznih SA se glede na kompleksnost oziroma zahtevnost izvajajo kot redne razvojne aktivnosti in/ali kot projekti.

V letu 2023 je ZZZS, poleg izvajanja SA iz SRP, v Program dela vključil tudi aktivnosti za uvedbo DO, ki so se izvajale kot razvojni projekt. Poročilo o izvajanju projekta DO je na koncu poglavja.

To poglavje vključuje vsebinsko poročilo o opravljenih aktivnostih v letu 2023, ocene s kazalniki uspešnosti posameznih SA pa podaja še poglavje 4.3.

3.1 Izboljšati informiranje in zmanjšati neenakost med zavarovanimi osebami (SA 1)

V letu 2023 so se v okviru SA 1 izvajali naslednji koraki:

- **K2:** prilagoditi fizično infrastrukturo in svetovanje osebam z različnimi vrstami invalidnosti,
- **K3:** nadgraditi telefonsko komuniciranje,
- **K4:** oblikovati seznam MP,
- **K5:** izdelati katalog storitev in izvajalcev,
- **K7:** uvesti dodatne elektronske storitve za zavarovane osebe.

Prilagajanje fizične infrastrukture in svetovanje osebam z različnimi vrstami invalidnosti se je z leti integriralo v vse aktivnosti ZZZS.

V okviru SA 1 ZZZS nadgrajuje telefonsko komuniciranje in širi funkcionalnost klicnih centrov za učinkovito podporo zavarovanim osebam pri uveljavljanju svojih pravic. Na ta način želimo povečati dostopnost, odzivnost, strokovnost in prijaznost osebja ZZZS. V letu 2023 je bila v okviru posebnega projekta izvedena I. faza vzpostavitve MMKC kot enotne vstopne točke za komuniciranje s strankami po telefonu. Vključene so bile izbrane vsebine s področja poslovanja ZZZS ter uvedene organizacijske, kadrovske, vsebinske in informacijske podlage, ki so omogočile uspešno delovanje kontaktnega centra od 16. 10. 2023 dalje. Zaradi pomanjkljaja kadrovskih virov je bila za izbrano vsebino vzpostavljena tudi zunanja pomoč pri obdelavi klicev.

Aktivnosti na tem delu razvojne naloge so potekale z manjšo intenziteto od zelene (sprejete so bile nove osnovne zahteve kakovosti za skupino MP–stoma), predvsem zaradi drugih nalog: preoblikovanje dopolnilnega zavarovanja, priprava novega pravilnika o nadzorih nad dobavitelji MP, spremembe pri cenovnih standardih, pogajanja za sklenitev novega Dogovora o preskrbi in aktivnosti, povezane s sklenitvijo novih pogodb.

Zaradi potreb različnih delovnih področij so se v letu 2023 nadaljevale aktivnosti tudi pri koraku 5: Izdelati katalog storitev in njihovih izvajalcev. Na podlagi na novo dodanih podatkov o vrsti zdravstvenih storitev v okviru podatkov, ki jih izvajalci posredujejo za plačevanje storitev, bo z uvedbo novosti v podatkovno skladišče možno bolje povezovati podatke o napotovanju s podatki o realizaciji storitev, kar bo podlaga tudi za boljše informiranje zavarovanih oseb.

V letu 2023 se je nadaljevalo delo na koraku 7. Spletišče ZZZS (<https://www.zzs.si/zzs-api/obrazci/evloge/>) je od aprila 2023 dopolnjeno z novimi obrazci za elektronsko oddajo vloge za odobritev zdravljenja v tujini oziroma povračilo stroškov za že opravljene storitve, nakupa zdravil ali medicinskega pripomočka. Vloge so dostopne v več jezikovnih različicah (SL, EN, IT, HU), za oddajo teh vlog pa ne potrebujemo digitalnega potrdila. V prvem kvartalu 2023 je bila podprta dostopnost elektronskih bolniških listov na portalu Zvem. Do konca leta 2023 je ZZZS skupaj z Zavodom za transfuzijsko medicino in sistemom SPOT podprl nov elektronski način izdaje potrdil o krvodajalstvu, kar bo poenostavilo delo pri izvajalcih ter prihranilo čas delodajalcem in delavcem.

Cilji SA 1 so bili v letu 2023 delno doseženi.

3.2 Uveljaviti zdravstvo kot prioriteto v družbi z zadostnimi viri financiranja (SA 2)

V letu 2023 so bili v okviru SA 2 načrtovani 3 koraki:

- **K1:** določiti ciljno višino virov financiranja,
- **K3:** sodelovati pri oblikovanju sistemskih rešitev – absentizem in
- **K4:** sodelovati pri sistemskih spremembah na drugih področjih.

V letu 2023 so se aktivnosti prvega koraka izvajale v manjšem obsegu, da bi zagotovili zadostne vire financiranja za leti 2023 in 2024, tudi s povečevanjem proračunskih sredstev. Širše izvajanje je bilo zaustavljeno zaradi nepredvidenih okoliščin (dodatne naloge na osnovi interventne zakonodaje, preoblikovanje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, neimenovanje novih članov ministrstev v medinstitucionalni delovni skupini, ustanovitev Strateškega sveta za zdravstvo s pristojnostjo priprave sprememb financiranja zdravstva).

ZZS je sodeloval z Ministrstvom za finance in Ministrstvom za zdravje glede sprememb Zakona o izvrševanju proračunov RS za dodatno financiranje ZZS iz državnega proračuna. Proračunsko financiranje še ni zagotovljeno na sistemski ravni – še ni zakonske proračunske varovalke.

Osnovni cilj pri obvladovanju absentizma je oblikovati sistemske predloge za njegovo boljše obvladovanje. ZZS je na MZ že v letu 2021 posredoval prvi nabor kratkotrajnih in sistemskih predlogov za obvladovanje izdatkov za nadomestila odsotnosti. Predlogi so bili odločevalcem in zainteresirani javnosti predstavljeni večkrat. V letu 2023 je potekalo intenzivno sodelovanje z Ministrstvom za zdravje na temo oblikovanja zakonskega predloga, ki bi podprl bolj zvezno, poenoteno odločanje o začasni in trajni nezmožnosti za delo.

V okviru sistemskih sprememb je ZZS posredoval vsebinska izhodišča, stališča in predloge za dopolnitve več zakonov ter pripravljajl izračune. Še posebno je poudarjal nujnost zagotavljanja celovitih in finančnih pogojev za vzpostavitev in izvajanje pobiranja novega obveznega zdravstvenega prispevka.

Cilji SA 2 so bili v letu 2023 delno doseženi.

3.3 Razvijati in uveljavljati nove modele plačevanja (SA 3)

V letu 2023 so se v okviru SA 3 izvajale naslednje aktivnosti:

- **K1:** spremljati uspešnost in učinkovitost modelov plačevanja,
- **K2:** razvijati nove modele plačevanja,
- **K3:** določati cene zdravstvenih storitev na podlagi stroškovnih analiz in
- **K4:** izboljšati upravljanje sistema SPP.

Razvoj novih modelov plačevanja (K2 in K3) vključuje tako aktivnosti razvoja novih modelov kot tudi aktivnosti dopolnitve oziroma vzdrževanja obstoječih modelov. Modeli plačevanja, ki so bili uvedeni oziroma dopolnjeni v letu 2023, so opisani v poglavjih 1.3.3.2 in 1.3.4.4. Poleg tega je treba opozoriti zlasti na 2 projekta:

- ZZS je skupaj z mednarodnim konzorcijem v letu 2023 uspešno zaključil evropski projekt JADECARE, katerega ključni namen je bil prenos dobre prakse integrirane oskrbe iz evropskega okolja v Slovenijo. Tuje izkušnje so pomenile pomemben prispevek k razvoju novega modela plačevanja za področje nefrologije, pri katerem je ključna integracija primarne in sekundarne ravni, pri tem predvsem v obliki zgodnjega in zadostnega ozaveščanja in izobraževanja (potencialnih) bolnikov.
- V okviru projekta vzpostavitve celovitega upravljanja sistema SPP (K4), katerega namen je vzpostaviti ključno infrastrukturo za redno vzdrževanje in nadgradnje sistema SPP, je ZZS skupaj z MZ in NIJZ uvedel nove verzije klasifikacij, ki se uporabljajo v celotnem zdravstvu (klasifikacija bolezni) in za posebne potrebe sistema SPP (nov seznam storitev SPP, nov razvrščevalnik za razvrščanje primerov). Glede na zelo zastarele verzije, ki so se uporabljale še v letu 2022, je to pomemben in odločilen korak in podlaga za nadaljnji nujni razvoj sistema SPP.

V letu 2023 so pilotne bolnišnice na osnovi izdelane metodologije pripravile in posredovale stroške zdravljenja primerov SPP in druge podatke, potrebne za izračun uteži SPP. Potekala je stabilizacija postopka izmenjave, popravkov in dopolnjevanj podatkov, ki se bo nadaljevala v letu 2024. Kakovostni podatki slovenskih bolnišnic bodo temelj za izračun novih cen SPP, ki bodo predvidoma uvedene v začetku leta 2025.

Cilji SA 3 so bili v letu 2023 doseženi.

3.4 Spodbujati kakovost zdravstvenih storitev (SA 4)

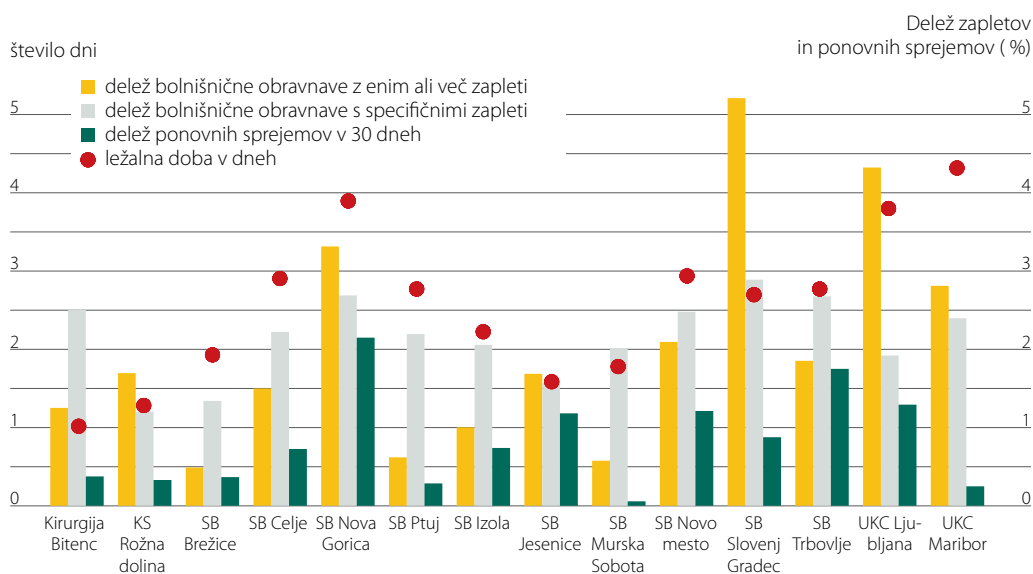
V letu 2023 so bili v okviru te strateške aktivnosti načrtovani trije koraki:

- **K3**: pripraviti ustrezne analize in kontrole kazalnikov in v sodelovanju z informatiki avtomatizirati pripravo podatkov za kazalnike,
- **K4**: razvijati in pripraviti nove sklope kazalnikov,
- **K5**: redno spremljati učinke kazalnikov, vzdrževati in nadgrajevati sistem kazalnikov – z novimi podatki obnoviti že pripravljene sklope.

Opravljenе so bile naslednje aktivnosti:

- Razvita je bila informacijska podpora za avtomatizirano pripravo podatkov za kazalnike endoprotez kolka in kolena.
- Izdelane so bile analize dostopnih in potrebnih podatkov ter izvedena prva faza razvoja za 2 sklopa kazalnikov: za boleznj srca in ožilja in za družinsko medicino. Razvoj se zaradi obsežnosti obeh področij še ni zaključil.
- Dosedanja poročila o kazalnikih kakovosti s področja ortopedije in gastrokirurgije smo posodobili s podatki za leto 2022 in jih objavili na portalu ZZZS. Slika 19 prikazuje primer vizualne predstavitve nekaterih kazalnikov kakovosti po posameznih izvajalcih zdravstvene dejavnosti.
- ZZZS je sodeloval v skupini za pripravo Nacionalne strategije kakovosti in varnosti v zdravstvu (2023–2031). Kazalniki kakovosti, ki jih je razvil ZZZS, so skupaj z metodologijo priprave priznani kot kazalniki kakovosti na nacionalni ravni.

Cilji SA 4 so bili v letu 2023 doseženi.

Slika 19. Ležalna doba v akutni bolnišnični obravnavi, deleži bolnišničnih obravnav z zapleti in deleži ponovnih sprejemov v 30 dneh po odpustu za laparoskopske holecistektomije neakutnih stanj po izvajalcih, skupaj za leta 2015–2022 (kazalniki kakovosti ZZZS).

3.5 Krepi vlogo ZZS kot aktivnega kupca zdravstvenih programov in izboljševati dostop zavarovanih oseb do zdravstvene oskrbe (SA 5)

V letu 2023 je ZZS pri realizaciji SA sledil interventni zakonodaji, ki je neposredno vplivala na:

- **K1**: obvladovati čakalne dobe z učinkovito in racionalno rabo javnih sredstev,
- **K2**: dopolniti model nakupa zdravstvenih storitev.

Z ZNUZSZS je bila vzpostavljena pravna podlaga in zagotovljena so bila dodatna proračunska sredstva za plačilo vseh opravljenih zdravstvenih storitev po realizaciji brez količinskih omejitev v obdobju 1–7/2023, od 1. 8. 2023 pa za izbrane vrste zdravstvenih storitev. Z ukrepom je bil odpravljen eden od potencialnih razlogov za predolge čakalne dobe, to je neplačilo opravljenih zdravstvenih storitev. Podatki o realizaciji programa zdravstvenih storitev, številu čakajočih nad dopustno čakalno dobo in o čakalnih dobah za leto 2023 kažejo, da zgolj s plačilom po realizaciji problema čakalnih dob ne bomo rešili, kar je ZZS opozarjal že v preteklih letih. Za doseganje boljših rezultatov na tem področju bo treba, poleg plačila vseh opravljenih zdravstvenih storitev, zagotoviti tudi boljšo organizacijo dela, stimulatивно nagrajevanje zdravstvenih delavcev, digitalizacijo procesov pri izvajalcih, zmanjšati administrativne obremenitve, še naprej posodabljati modele plačevanja, izboljšati načrtovanje in zagotavljanje zdravstvenega kadra itd.

Cilji SA 5 so bili v letu 2023 delno doseženi.

3.6 Izboljšati odzivnost in učinkovitost organizacije ZZS (SA 6)

V letu 2023 so se nadaljevale aktivnosti za uvedbo DO, pripravili smo osnutek sprememb Pravilnika o notranji organizaciji, posodobili smo proces upravljanja s projekti, uspešno uvedli MMKC ZZS ter organizacijsko umestili naloge zaradi sprememb zakonodaje (ZČmIS, ZZVZZ-t).

Cilji SA 6 v letu 2023 niso bili doseženi.

3.7 Pospešiti digitalizacijo poslovanja ZZS in se intenzivno vključiti v razvoj nacionalnih rešitev (SA 7)

V letu 2023 se je v okviru SA 7 izvajalo 5 korakov:

- **K1**: zagotavljati usposobljene kadrovske vire,
- **K3**: uvajati sodobne tehnologije in širiti digitalizacijo poslovanja,
- **K6**: razvijati sistem KZZ,
- **K7**: širiti elektronsko hrambo gradiv,
- **K8**: sodelovati pri razvoju nacionalnih informacijskih rešitev.

Na področju razvoja kadrovskega vira in organizacije so bile opravljene naslednje dejavnosti:

- Izvedba strokovnih izobraževanj delavcev za kakovostno upravljanje IS: webinarji, interna izobraževanja.
- Analiza optimalnosti izvajanja internih procesov in oblikovanje predlogov ustreznih prilagoditev in spremembe pri načrtovanju in izvajanju IT nalog, izvajanje informacijskih nalog v hibridnih skupinah, vzpostavitev skupine za arhitekturo in prenos nalog med posameznimi oddelki PE IC ob zagotovitvi ustrezne podpore in prenosa znanja.
- Aktivno iskanje usposobljenih kadrov v okviru kadrovskega razpisov (tudi z zunanjimi partnerji), prilagoditev vsebin, objave na socialnih omrežjih, okrepitev iskanja kadrov, zunanje izvajanje.
- Z javnimi naročili smo pridobili in uspešno uvedli v delo zunanje sodelavce na področjih projektiranja in programiranja informacijskih rešitev.

Glede uvajanja sodobnih tehnologij za digitalizacijo poslovanja so bile opravljene naslednje dejavnosti:

- nadgradnje in dopolnitve procesorskih in diskovnih zmogljivosti na področju strežnikov,
- priprava tehničnih izhodišč in raziskava trga za področji tračnih sistemov centralnega računalniškega kompleksa in DB2 pospeševalnika,
- vzpostavitev obsežne infrastrukture za podporo MMKC.

V zvezi z dokončanjem projekta e-arhiv in širjenjem uporabe elektronske hrambe:

- je bila vzpostavljena elektronska hramba v produkcijskem okolju,
- so bili dokončani postopki za začetni prenos obsežnih gradiv s področij urejanja zavarovanj in obračuna nadomestil plač v elektronsko hrambo,
- so bile razvite nadgradnje aplikacije Administracija KZZ,
- je bilo uvedeno evidentiranje in zajem digitalnih gradiv v elektronsko hrambo.

V obliki projekta Nov portal ZZS je potekala posodobitev portalov. Posodobljena sta bila portala za zavezanca ter izvajalce zdravstvenih storitev in dobavitelje MP. Hkrati je potekala tudi posodobitev spletnih aplikacij, ki delujejo na portalih.

ZZS se je v letu 2023 intenzivno vključeval v razvoj nacionalnih informacijskih rešitev. Kot ključne naj omenimo rešitev za novo osebno izkaznico RS in za izvajanje ZDOsk.

Cilji SA 7 so bili v letu 2023 delno doseženi.

ZZS Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

ali

**Do zdravstvenih storitev, zdravil
in medicinskih pripomočkov zgolj
z novo osebno izkaznico**

2 v 1

Državljani, starejši od 12 let, lahko od aprila 2023
ob obisku zdravnika, lekarne, optika
in drugih izvajalcev zdravstvenih storitev
in dobaviteljev medicinskih pripomočkov
uprabijo le novo biometrično osebno izkaznico.

Uporaba se uvaja **postopoma**, saj svoje informacijske
rešitve prilagajajo tudi vsi izvajalci zdravstvenih storitev
in dobavitelji medicinskih pripomočkov.

Tematski letak za promocijo uporabe nove osebne izkaznice v sistemu kartice zdravstvenega zavarovanja.

3.8 Vzpostaviti razvojno naravnane kadrovske dejavnosti ZZS (SA 8)

V okviru SA 8 so potekale aktivnosti za učinkovito pridobivanje kadrov, ki jih je na trgu dela težko dobiti. Opravljene so bile delavnice za izvedbeno strategijo informatike za zagotavljanje človeških virov ter razvoja zaposlenih, znanj in kompetenc.

Cilji SA 8 v letu 2023 niso bili doseženi.

3.9 Zmanjševati administrativna bremena izvajalcev (SA 9)

Aktivnosti SA9 so se v letu 2023 izvajale stalno v sklopu različnih aktivnosti oziroma delovnih področij ZZS in v skladu s koraki, predvidenimi v SRP:

- **K1:** Analizirati administrativna bremena izvajalcev,
- **K2:** Skupaj z izvajalci opredeliti izvedljive ukrepe za zmanjšanje administrativnih bremen in opredeliti prioritete aktivnosti,
- **K3:** Pripraviti načrt izvedbe (vsebina, nosilci, roki) in izvesti prednostne aktivnosti,
- **K4:** Analizirati učinke ukrepov.

Gljučni dosežki pri zmanjševanju administrativnih bremen izvajalcev zdravstvenih storitev in drugih deležnikov v letu 2023 so bili:

- Spletišče ZZS (<https://www.zzs.si/zzs-api/obrazci/evloge/>).
- V okviru analiziranja bremena izvajalcev, ki so posledica poslovnih pravil in neusklajenih zahtev različnih institucij, je ZZS v sodelovanju z MZ, izvajalci, dobavitelji njihove informacijske podpore in NIJZ identificiral nadaljnja ključna področja možnih poenostavitvev, tako možnosti centralnega obračun zdravstvenih storitev (npr. v okviru novega zakona o digitalizaciji, novih rešitev (SB Izola) pri izvajalcih, ki imajo potencial nadgradenj v nacionalne rešitve), usklajevanje šifrantov različnih institucij (npr. šifranti na področju ambulant družinske medicine v povezavi s prenovo modela plačevanja).

Cilji SA 9 so bili v letu 2023 delno doseženi.

3.10 Razširiti in nadgraditi uporabo podatkov za odločanje (SA 10)

V letu 2023 so se v okviru SA 10 izvajali 4 koraki:

- **K1:** pridobivati dodatno znanje s področja podatkovne analitike;
- **K2:** opredeliti namen, cilje in potrebe notranjih in zunanjih uporabnikov;
- **K3:** izvajati pomoč in svetovanje analitikov pri uporabi podatkov po področjih;
- **K5:** v letne plane po področjih redno vključevati predloge za uporabo podatkov.

Za pridobivanje dodatnih znanj in veščin s področja podatkovne analitike smo se udeležili slovenskega Forumu podatkovne analitike, mednarodne konference v Budimpešti in simpozija MicroStrategy na Dunaju.

V sklopu K2 je ZZS sodeloval z zunanjimi ustanovami pri raziskavi bremena sladkorne bolezni na podlagi podatkov ZZS. Pripravljena so bila poročila o opravljenih storitvah na ravni zdravnika, ki se redno objavljajo na spletnih straneh ZZS. Izvedena je bila analiza izdajanja napotnic v povezavi s storitvami na daljavo za Strateški svet za zdravstvo.

Za vzpostavitev stalnega nudenja pomoči in svetovanja analitikov so se izvajale naslednje dejavnosti:

- pripravljeni in analizirani so bili podatki za kazalnike operacij kolena, kolka, kil in žolčnih kamnov, pri čemer so podatki za kazalnik operacije kolena in kolka vključeni v podatkovno skladišče;
- opravljenih je bilo več analiz podatkov za podporo in izboljšanje nadzornih postopkov (npr. obračun CT in MRI med hospitalizacijo);
- izvedena je bila usmerjena delavnica za zaposlene na poravnava računov na temo uporabe podatkov v MSTR in Excel za potrebe finančnih nadzorov in delavnica naprednejše uporabe MSTR za vse zaposlene.

Cilji SA 10 so bili v letu 2023 doseženi.

3.11 Aktivnosti za uvedbo dolgotrajne oskrbe v ZZZS

ZZZS je v letu 2023 nadaljeval izvajanje številnih aktivnosti na področju uvedbe DO, ki jih je prilagodil novemu ZDOsk-1, sprejetemu 2. 8. 2023.

ZDOsk-1 določa novo časovnico uveljavljanja pravic:

- pravica do oskrbovalca družinskega člana – od 1. 1. 2024,
- pravica do DO na domu in storitev za krepitev in ohranjanje samostojnosti ter e-oskrbe za zavarovane osebe, ki imajo pravico do ODČ in DO na domu – od 1. 7. 2025,
- pravica do DO v instituciji, denarni prejemek, alternativno izvajanje pravic, nadomestna oskrba, storitve za krepitev in ohranjanje samostojnosti in e-oskrba za vse upravičence do pravic iz DO – od 1. 12. 2025.

ZDOsk-1 je podrobno opredelil tudi naloge ZZZS kot izvajalca obveznega zavarovanja za DO.

Z ZDOsk-1 je bila vloga vstopne točke za DO dodeljena centrom za socialno delo, hkrati pa je ZZZS naložil nekatere nove naloge, kot na primer:

- izdaja odločbe o priznanju lastnosti zavarovane osebe v OZDO po uradni dolžnosti;
- dopolnitev zbirke o zavarovanih osebah v OZDO;
- zagotoviti dostop CSD do podatkov o vključenosti oseb v OZDO;
- pobiranje prispevkov za OZDO za določene kategorije zavarovanih oseb.

Tudi po ZDOsk-1 je projekt Uvedba dolgotrajne oskrbe v ZZZS vpet v nacionalni okvir in zato pomembno odvisen od sodelovanja številnih zunanjih deležnikov ter njihovih aktivnosti in izdelkov, ki so ključni za uspešno uvedbo DO.

Glede na spremenjeno vlogo in nove naloge ZZZS smo z replanom prilagodili vsebino in terminski načrt projekta oziroma delovanja ZZZS ter izvedli organizacijske spremembe.

Že na podlagi ZDOsk so se definirala pravila za vključitev zavarovanih oseb iz OZZ v OZDO ter za vzpostavitev zbirke podatkov o zavarovanih osebah za DO. V skladu s tem smo zavarovane osebe že vključili v OZDO. 18. januarja 2022 je bilo za DO zavarovanih 1.737.796 oseb.

Na podlagi novega ZDOsk-1 je ZZZS po uradni dolžnosti izdal nekaj nad 1,7 milijona odločb, saj je vključitev v OZDO eden od pogojev za pridobitev in uveljavljanje pravic iz DO

ZZZS je zaradi čim boljše obveščenosti zavarovanih oseb o izdanih odločbah vzpostavil posebno spletno stran, začasni klicni center na telefonski številki 01 30 77 605 ter tematski letak. V letu 2023 je klicni center prejel več kot 5.200 klicev, kar pomeni, da je poklicalo približno 0,3 % zavarovanih oseb, ki so prejeli odločbe. Zavarovane osebe lahko tudi same na spletni strani ZZZS preverijo urejenost svojega zavarovanja za DO.

V letu 2023 smo tekoče obveščali organe upravljanja, pripravljali informacije za javnost, organizirali tiskovne konference, posredovali odgovore na novinarska vprašanja ter sodelovali na raznih strokovnih srečanjih in konferencah.

Sodelovali smo pri pripravi predlogov členov v času javne razprave postopka sprejema ZDOsk-1, pri oblikovanju boljših rešitev in opozarjali Ministrstvo za solidarno prihodnost, Vlado RS in Državni zbor RS na pravne praznine in neustrezne rešitve predloga ZDOsk-1. Služba ZZZS je pripravila 2 obsežni mnenji na predlog ZDOsk-1 ter pripravila amandmaje, ki smo jih v postopku sprejema ZDOsk-1 v treh sklopih posredovali v Državni zbor RS, a le ti v pretežni meri niso bili upoštevani. Po sprejemu ZDOsk-1 smo v okviru javne razprave pripravili odzive in pripombe na 4 podzakonske akte. Svoje pripombe in predloge smo v času postopka sprejema ZDOsk-1 in podzakonskih aktov, sprejetih na njegovi podlagi, posredovali tudi na sejah posvetovalnega telesa za DO, ki smo se jih v letu 2023 redno udeleževali.

Za zagotovitev finančnih virov za pokrivanje zagonskih stroškov uvedbe DO v ZZZS in stroškov delovanja je bil k tripartitni pogodbi med MZ, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in ZZZS sklenjen štiripartitni aneks, s katerim je Ministrstvo za solidarno prihodnost, na katerega se je preneslo področje DO, vstopilo v pogodbeno razmerje.

Za obdobje od 3. 8. 2023 do 31. 12. 2024 je bila zaradi spremenjene zakonske podlage (ZDOsk-1) sklenjena nova pogodba o financiranju.

Glede na opravljene naloge je mogoče zaključiti, da so aktivnosti na tem področju tekle v smeri zastavljenih ciljev.

4

Doseženi cilji in rezultati poslovanja

4.1 Doseganje letnih ciljev

Za leto 2023 so bili v programu dela in finančnem načrtu določeni naslednji letni cilji (LC 1–15):

- LC 1: Izboljšati informiranje strank ZZZS, tudi z vzpostavitvijo MMKC ter izdelavo kataloga storitev in izvajalcev.
- LC 2: Povečati delež e-poslovanja s strankami z vlaganjem novih e-vlog.
- LC 3: Zmanjšati administrativna bremena izvajalcev in delodajalcev s poenostavitvami pravnih podlag in uvedbo novih digitalnih rešitev.
- LC 4: Predlagati in implementirati zakonske in izvedbene rešitve za obvladovanje absentizma.
- LC 5: Izboljševati sistem zagotavljanja pravice do MP z opredelitvijo osnovnih zahtev kakovosti in s podatki o artiklih ter digitalizirati poslovanje s proizvajalci in dobavitelji MP.
- LC 6: Povečati število plačanih zdravstvenih storitev in učinkovitost opravljenih nadzorov nad izvajanjem pogodb z izvajalci zdravstvenih storitev.
- LC 7: Povečati dostopnost do zdravil in živil.
- LC 8: Razvijati kazalnike kakovosti zdravstvenih storitev in modele plačevanja.
- LC 9: Povečati delež javnih virov za financiranje pravic iz OZZ.
- LC 10: Povečati usposobljenost zaposlenih za izvajanje zahtevnih strateških razvojnih nalog in za uspešno vodenje.
- LC 11: Izboljševati poslovne procese z zmanjševanjem administrativnih bremen v poslovanju ter s tem prispevati k doseganju strateških in letnih ciljev.
- LC 12: Pripraviti nov koncept organizacije v skladu s sprejeto vizijo organizacije.
- LC 13: Vzpostaviti sistem korporativnega upravljanja s tveganji.
- LC 14: Posodobljati informacijsko infrastrukturo z uvajanjem novih tehnologij ter zagotoviti visoko raven varnosti in razpoložljivosti informacijskega sistema z upoštevanjem ukrepov iz strategije razvoja informatike.
- LC 15: Uvesti DO v ZZZS.

Podlaga za merjenje uspešnosti doseganja ciljev so ciljne vrednosti kazalnikov po posameznih letnih in izvedbenih ciljih oziroma vsebinskih področjih, dosežene ciljne vrednosti kazalnikov izvajanja rednih nalog in opisne ocene, ki so navedene v prejšnjih poglavjih. Končna ocena doseganja posameznih letnih ciljev upošteva tudi sprejeta sodila:

- cilj je dosežen, kar pomeni, da je stopnja izvajanja predvidenih aktivnosti/ukrepov intenzivna in so tudi učinki ali trendi kazalnikov, ki kažejo na uspešnost aktivnosti/ukrepa, pozitivni;
- cilj je delno dosežen, kar pomeni, da izvajanje aktivnosti/ukrepov poteka manj intenzivno od načrtovane, vendar so učinki ali trendi kazalnikov še vedno pozitivni, ali pa je izvajanje aktivnosti/ukrepov intenzivno, vendar pa trendi (zaradi različnih razlogov) ne sledijo pričakovanim;
- cilj ni dosežen, kar pomeni, da se izvajanje aktivnosti/ukrepov še ni začelo ali občutno zamuja in da so učinki ali trendi nasprotni od pričakovanih.

Doseganje letnih ciljev glede na sodila

LC 1. Izboljšati informiranje strank ZZZS, tudi z vzpostavitvijo MMKC ter izdelavo kataloga storitev in izvajalcev

Cilj je delno dosežen. V letu 2023 je ZZZS nadaljeval aktivnosti za izboljšanje dostopa storitev za ranljive skupine (slepe, gluhe in gibalno ovirane). Na podlagi sprejete strategije je v oktobru vzpostavil 1. fazo MMKC, hkrati pa tehnološko in oblikovno prenovil spletne portale. Tudi zagotavljanje informacij za splošno in posebne javnosti je bilo uspešno in učinkovito, pri čemer je ZZZS izdelal več kot 538 različnih sporočil za medije in odgovorov novinarjem ter opravil 5 novinarskih konferenc. Delež negativne publicitete o ZZZS, OZZ in OZDO se je glede na preteklo leto znižal in je znašal 0,53 %. ZZZS je v letu 2023 prejel in obravnaval skupaj 41 zahtev na osnovi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja.

LC 2. Povečati delež e-poslovanja s strankami z vlaganjem novih e-vlog

Cilj je delno dosežen. V letu 2023 je bila uspešno uvedena rešitev za prenos in pregled eBOL v mobilni aplikaciji zVEM. ZZS je nadaljeval z aktivnostmi za informacijsko podporo oddaji elektronskih vlog za izplačilo nadomestila plače za fizične osebe, pri čemer so te zaradi številnih sprememb zakonodaje potekale počasneje od načrtovanega. Tudi aktivnosti za elektronsko podporo vlogam za urejanje zavarovanj po podlagah 048 in 077 niso bile zaključene in se nadaljujejo v letu 2024. Spletne strani ZZS so bile dopolnjene z novimi vsebinami – obrazci za elektronsko oddajo vlog brez digitalnega potrdila, in sicer v več jezikovnih različicah.

LC 3. Zmanjšati administrativna bremena izvajalcev in delodajalcev s poenostavitvami pravnih podlag in uvedbo novih digitalnih rešitev

Cilj je delno dosežen. Načrtovane aktivnosti se niso izvajale povsem po načrtih. Vzpostavitev rešitev za elektronski delovni nalog, ki potekajo v sodelovanju z NIJZ, se nadaljuje v letu 2024. V letu 2023 je bil izveden prehod večine vseh delodajalcev v obvezno e-refundacijo zahtevkov za nadomestila. V sistemu SPOT je bila uvedena nova storitev za pridobivanje podatkov o osnovi za nadomestilo plače. Sprejeta je bila Novela Pravil OZZ, ki uveljavlja številne razbremenitve na področju MP, zlasti na področju napotovanja. Pripravljene so bile vsebinske specifikacije za elektronsko podporo potrdilu o sobivanju. V sodelovanju z Zavodom RS za transfuzijsko medicino je ZZS pripravil rešitev – elektronsko potrdilo o odsotnosti z dela zaradi darovanja krvi, krvnih pripravkov oziroma krvotvornih matičnih celic, ki s 1. 1. 2024 nadomešča papirna potrdila.

LC 4. Predlagati in implementirati zakonske in izvedbene rešitve za obvladovanje absentizma

Cilj je dosežen. Z nekoliko počasnejšo dinamiko od načrtovane so se v letu 2023 izvajale aktivnosti za posodobitev meril in priporočil za ocenjevanje začasne dela nezmožnosti. ZZS je sicer nadaljeval aktivnosti za pripravo usklajenih meril za oceno začasne delanezmožnosti za F diagnoze, pri čemer se bodo ta merila predstavila kot zaključki mednarodnega kongresa medicinskega izvedenstva v marcu 2024. Še naprej je ZZS izvajal laične nadzore bolniškega staleža, pri čemer je opravil 15,9 % več nadzorov od načrtovanega števila. Strokovna služba je v letu 2023 posredovala odločevalcem številne predloge za boljšo ureditev področja zdravstvenega absentizma.

LC 5. Izboljševati sistem zagotavljanja pravice do MP z opredelitvijo osnovnih zahtev kakovosti in podatkov o artiklih ter digitalizirati poslovanje s proizvajalci in dobavitelji MP

Cilj je delno dosežen. Na področju MP so se v letu 2023 izvajale predvsem redne aktivnosti, medtem ko se je večina razvojnih aktivnosti začasno zaustavila. Sklenjen je bil nov dogovor, ki določa medsebojne pravice in obveznosti pri preskrbi z MP z združenji dobaviteljev ter na tej podlagi izveden razpis in sklenjene pogodbe, pri tem pa uveljavljena novost – specializacija sklepanja pogodb. Pripravljene in sprejete so bile nove zahteve kakovosti za skupino MP–stoma. S stroko in predstavniki zavarovanih oseb so bila dogovorjena izhodišča za spremenjen način zagotavljanja pravice do MP za sluh in govor. V načrtovanem obsegu so bili opravljeni nadzori pri dobaviteljih, pri čemer je ZZS nadaljeval tudi aktivnosti za vzpostavitev novega sistema teh nadzorov. Še naprej so tekale aktivnosti za spremembo Pravilnika o seznamu in izhodiščih za vrednosti MP iz OZZ z namenom poenostaviti postopek. Aktivnosti za informacijsko podporo uvajanju sprememb na področju MP so se v letu 2023 izvajale v segmentu novega načina sklepanja pogodb in novosti iz Pravil OZZ.

LC 6. Povečati število plačanih zdravstvenih storitev in učinkovitost izvedenih nadzorov nad izvajanjem pogodb z izvajalci zdravstvenih storitev

Cilj je delno dosežen. Na podlagi Uredbe 2023 je ZZS sklenil 1.116 novih pogodb z izvajalci zdravstvenih storitev in 2 aneksa. Z interventnim zakonom so bila v letu 2023 zagotovljena dodatna proračunska sredstva za plačilo realizacije programa zdravstvenih storitev nad pogodbeno dogovorjenim obsegom. Za boljšo dostopnost do zdravstvenih storitev so bile predvidene tudi nekatere nujne širitve programa na vseh ravneh zdravstvene dejavnosti. Sprejeti finančni ukrepi so spodbudili večjo realizacijo programov, ni pa bil dosežen cilj skrajšati čakalne dobe in zmanjšati število čakajočih. Število čakajočih nad dopustno čakalno dobo je bilo v letu 2023 še za 19 % višje kot lani. Izvajanje nadzorov se je zaradi spremenjenih pravnih podlag pričelo nekoliko kasneje, kljub temu pa je bilo realiziranih 99,55 % načrtovanih nadzorov. Zaključene

so bile nekatere aktivnosti informacijske podpore področju sklepanja pogodb z izvajalci. S počasnejšo dinamiko od načrtovane so se nadaljevale aktivnosti za dokončanje nove aplikacije Nadzori ter za nadgradnjo portala za izvajalce, medtem ko so bile aktivnosti za izmenjavo in e-podpis pogodb z izvajalci zaradi drugih prioritet začasno zaustavljene.

LC 7. Povečati dostopnost do zdravil in živil in vzpostaviti e-poslovanje z imetniki dovoljenja za promet z zdravili

Cilj je delno dosežen. Na področju zdravil je ZZZS v letu 2023 izvajal aktivnosti za pripravo novega internega navodila za sklepanje in izvajanje dogovorov s farmacevtsko industrijo, nadaljeval aktivnosti odločanja o predlogih in razvrščanju novih zdravil na liste ter izdelave analiz in izračunavanja najvišjih priznanih vrednosti. V letu 2023 je ZZZS sklenil 35 aneksov k obstoječim (19) krovnim dogovorom s farmacevtskimi družbami. Uvedena je bila 1 nova terapevtska skupina zdravil. Na listo zdravil za ambulantno predpisovanje je bilo razvrščenih 21 novih zdravil in 1 novo živilo, na seznam bolnišničnih zdravil 8, nobeno novo zdravilo pa ni bilo uvrščeno na seznam A. Napredka pri nalogah informacijske podpore temu področju (prenova kazalnikov predpisovanja zdravil, uvedba e-poslovanja z imetniki dovoljenja za promet z zdravili itd.) tudi v letu 2023 ni bilo.

LC 8. Razvijati kazalnike kakovosti zdravstvenih storitev in modele plačevanja

Cilj je delno dosežen. V letu 2023 je ZZZS nadaljeval razvoj kazalnikov kakovosti s pripravo dveh novih sklopov, že uvedeni sklopi pa so bili posodobljeni z novimi podatki in objavljeni na javnem delu portala. Razvita je bila informacijska podpora za avtomatizirano pripravo podatkov za kazalnike ortopedije. Kazalniki kakovosti, ki jih je razvil ZZZS, so skupaj z metodologijo priprave priznani kot kazalniki kakovosti na nacionalni ravni.

Na področju razvoja modelov plačevanja zdravstvenih storitev sta bila uvedena 2 celovita nova modela (model plačevanja storitev v razvojnih ambulantah s centrom za zgodnjo obravnavo otrok in model plačevanja mobilnega paliativnega tima), 2 celovita nova modela (nevrologija in nefrologija v specialistični ambulantni dejavnosti) pa pripravljena kot predlog za uveljavitev v splošnem dogovoru. Opravljenih je bilo 27 delnih dopolnitev modelov (uvedba novih ali spremenjenih cen storitev, prenova seznamov storitev z uvedbo posameznih novih storitev ali dopolnitev opisov obstoječih), s katerimi ZZZS podpira predvsem zmanjševanje napotovanj na sekundarno raven ali opredeljuje bolj jasna pravila in omejitve pri obračunavanju storitev, kritih iz OZZ. Novosti je ZZZS uvedel tudi na področju zobozdravstva (npr. prenovljene endodontske storitve na primarni ravni). V letu 2023 so se v nadaljevale tudi aktivnosti projekta za vzpostavitev celovitega upravljanja sistema SPP. Zaključen je bil projekt JADECARE, financiran tudi z evropskimi sredstvi, in dosežen njegov ključni namen – prenesti primer dobre prakse integrirane obravnave v slovensko okolje.

LC 9. Povečati delež javnih virov za financiranje pravic iz OZZ

Cilj je delno dosežen. V okviru tega letnega cilja so se načrtovale aktivnosti za izvedbo strateške aktivnosti (SA2) iz SRP oziroma cilja zagotoviti zadostne vire financiranja za uveljavitev zdravstva kot prioritete v družbi, vključujoč tudi večji obseg sredstev EU. Pogoji za črpanje sredstev EU za področje zdravstva, pri katerih bi ZZZS lahko sodeloval, niso bili dani, zato so bile aktivnosti v zvezi s tem že zaključene. Vse ostale aktivnosti za realizacijo SA2 pa so bile zaradi dogajanj v zunanjem okolju ZZZS zaustavljene. Aktivnosti na tem področju se nadaljujejo kot redne naloge, usmerjene v zagotavljanje tekočih pogojev financiranja.

LC 10. Povečati usposobljenost zaposlenih za izvajanje zahtevnih strateških razvojnih nalog in za uspešno vodenje

Cilj je delno dosežen. Na kadrovskem področju je ZZZS v letu 2023 izvajal predvsem aktivnosti, vezane na usposabljanje zaposlenih in zagotavljanje ustreznih znanj, tudi s širitvijo vsebin eUčenja (integriteta). Med opravljenimi razvojnimi aktivnostmi velja opozoriti na prenovo opisnih listov delovnih mest, v zaključni fazi pa so rešitve za e-podpisovanje in vročanje nekaterih dokumentov v eHRM. Aktivnosti za vzpostavitev sistema nasledstev in pripravo razvojnih načrtov naslednikov se v letu 2023 niso izvajale, umaknjene so bile tudi aktivnosti za vzpostavitev šole zdravstvenega zavarovanja. Zaposleni so se za potrebe delovnega procesa v letu 2023 izobraževali v povprečju 2,99 dneva na zaposlenega, kar je enako kot v preteklem letu, a še vedno

manj kot v času pred epidemijo. V letu 2023 je ZZS vsaj delno uspel s prizadevanji za zmanjševanje odsotnosti z dela zaradi bolezenskih vzrokov, saj je bil ta delež nižji kot v letu 2022 in je znašal 6,90 % (leta 2022 7,73 %).

LC 11. Izboljševati poslovne procese z zmanjševanjem administrativnih bremen v poslovanju ter s tem prispevati k doseganju strateških in letnih ciljev

Cilj je delno dosežen. Dejavnosti, da se doseže ta cilj, je ZZS v letu 2023 izvajal na več področjih in procesih. Pri odločanju o pravicah so bile usmerjene predvsem v izboljšanje učinkovitosti izvajanja javnih pooblastil pri delu imenovanih zdravnikov in zdravstvene komisije ter pravočasno obdelavo zahtevkov za refundiranje nadomestil. Odločanje o pravicah (izdajanje upravnih aktov v zvezi z denarnimi dajatvami in drugimi pravicami) je večinoma potekalo v zastavljenih rokih, zamude je ZZS beležil pri odločanju zdravstvenih komisij.

Urejanje zavarovanj je potekalo nemoteno. ZZS ohranja delež oseb z neurejenim zavarovanjem nad 1 leto v okviru zastavljenega cilja, nekoliko nad zastavljenim ciljem je bil delež nedovoljenih dvojnih zavarovanj. Ažurno so se izvajale tudi naloge v zvezi z napotovanjem delavcev v tujino. Uspešno je bila uvedena nova aplikacija za evidentiranje in obravnavo zahtevkov za posredovanje osebnih podatkov ter nadgrajene nekatere rešitve na Portalu. Zamude je ZZS zabeležil predvsem pri izvajanju načrtovanih aktivnostih za vzpostavitev spletnih servisov, ki se bodo nadaljevale še v naslednjem letu. Tudi na področju mednarodnih zavarovanj nekatere aktivnosti za informacijsko podporo (obračun dejanskih stroškov z EESSI, digitalizacije EU KZZ) niso potekale povsem po načrtih in se nadaljujejo v letu 2024.

Na finančnem področju so se aktivnosti usmerjale v pravilno in pravočasno evidentiranje poslovnih dogodkov, izvajanje sprotnih in naknadnih kontrol glede na računovodske standarde in usmeritve ter kontrolo pravilnosti evidentiranja in beleženja zdravstvenih storitev. Ob koncu leta je ZZS zabeležil več opravljenih kontrol od načrtovanih. V letu 2023 je ZZS izvajal več dopolnitev aplikacije SAP, ki se nadaljujejo v letu 2024, kot tudi nekatere druge naloge za vzpostavitev informacijske podpore postopkom na tem področju. Pripravljena oziroma dopolnjena sta bila 2 interna akta (Pravilnik o popisu in Navodilo za vodenje evidenc prispevkov samoplačnikov). Ministrstvu za zdravje in Ministrstvu za finance je ZZS v predpisanih rokih pošiljal podatke o mesečni realizaciji prihodkov in odhodkov v letu 2023 in o tem tekoče informiral vodstvo ZZS. Računovodski izkazi so bili izdelani v rokih. Računsko sodišče je izdalo pozitivno mnenje glede računovodskih izkazov za leti 2021 in 2022 ter mnenje s pridržkom glede pravilnosti poslovanja Zavoda.

Na področju načrtovanja in projektne dela je ZZS v letu 2023 nadgrajeval in dopolnjeval prenovljene postopke dela, pri čemer je bil velik del aktivnosti usmerjen v umestitev nalog projektne pisarne, spremljanje izvajanja zastavljenih ciljev in projektov ter vzpostavitev podlag za spremljanje opravljenega dela pri izvajanju načrtovanih nalog. V zvezi z veljavnim strateškim razvojnim programom je ZZS v letu 2023 pripravil pregled njegovega izvajanja – izvajanja strateških aktivnosti in ključnih dosežkov v tem obdobju, hkrati pa evidentiral tudi že nekatere potrebne spremembe. Zaradi številnih nejasnosti v zunanjem okolju ter drugih nujnih nalog v letu 2023 se formalna revizija SRP ni opravila in se načrtuje v letu 2024.

Na kadrovskem področju so se v letu 2023 izvajale nekatere dopolnitve informacijske podpore (moduli eHRM), da bi zmanjšali administrativne ovire.

Na pravnem področju je ZZS tudi v letu 2023 ažurno izvajal vse postopke (tožbe, zastopanja, regresni postopki itd.) ter podal številna mnenja in pripombe k predlogom predpisov s področja zdravstvenega varstva in k njihovim spremembam. Uveljavljene so bile novosti in izboljšave informacijske podpore na področju mednarodne izterjave prispevkov, pri upravljanju s splošnimi akti, na področju regresnih zahtevkov idr. V letu 2023 je ZZS zaključil nekatere aktivnosti za uvedbo novosti in izboljšav v postopkih izvajanja javnih naročil, tudi z dopolnitvami aplikacije na podlagi revizijskih priporočil. Pripravljene, stestirane in uvedene so bile nove vsebinske rešitve za upravljanje kriznih situacij v ZZS ter na tej podlagi posodobljeni interni akti.

LC 12. Pripraviti nov koncept organizacije, v skladu s sprejeto vizijo organizacije

Cilj ni dosežen. Aktivnosti za spremembe na področju organiziranja službe ZZS se tudi v letu 2023 niso izvajale v skladu z zastavljenimi cilji v SRP in časovnico iz programa dela. Naloge so se

izvajale parcialno in v omejenem obsegu. Izdelan je bil dokument, ki opredeljuje metodologijo za izvajanje sprememb v organiziranosti ZZZS, prenovi 2 izbranih procesov pa tudi v letu 2023 še nista bili povsem zaključeni.

LC 13. Vzpostaviti sistem korporativnega upravljanja s tveganji

Cilj je delno dosežen. Na področju upravljanja tveganj je bilo v letu 2023 pripravljeno in sprejeto poročilo o obvladovanju sumov goljufov za leto 2022 z načrtom ukrepov. Na podlagi sprejete novega Zakona o zaščiti prijaviteljev je ZZZS opravil vse potrebno za uveljavitev določb tega zakona, vključno z informacijsko podporo za podajo notranjih prijav. Izdelana je bila samoocenitev z oceno notranjega nadzora ter bil posodobljen načrt integritete. ZZZS tudi v letu 2023 še ni uspel celovito prenoviti področja obvladovanja tveganj in vzpostaviti nov, sodoben sistem obvladovanja tveganj, kar ostaja izziv za leto 2024.

LC 14. Posodobljati informacijsko infrastrukturo z uvajanjem novih tehnologij ter zagotoviti visoko raven varnosti in razpoložljivosti informacijskega sistema z upoštevanjem usmeritev iz strategije razvoja informatike

Cilj je delno dosežen. Na področju informatike so bile tudi v letu 2023 aktivnosti usmerjene predvsem v zagotavljanje informacijske podpore poslovnim področjem oziroma procesom (vzdrževanje in razvoj novih rešitev), posodobitve in nadgradnje strojne in programske opreme, upravljanje kartičnega sistema. Velik poudarek je ZZZS namenil tudi aktivnostim za zagotavljanje varnosti in neprekinjeno delovanje IS. Postavljeni so bili temelji za uporabo eOI v sistemu KZZ. Informacijski sistem je v letu 2023 deloval zanesljivo. Zagotovljena je bila njegova visoka razpoložljivost (97,2 %). Varnostni dogodki so bili ustrezno obravnavani in niso ogrozili neprekinjenega delovanja IS oziroma poslovanja ZZZS. ZZZS je v letu 2023 nadaljeval aktivnosti za spremembo procesov pri razvoju informacijskih rešitev, ki še niso zaključene, in izdelal strategijo informatike ZZZS, ki pomeni orodje za sistematično nadaljevanje razvoja informatike v ZZZS in za njegovo digitalno poslovno preobrazbo.

LC 15. Vzpostaviti dolgotrajno oskrbo v ZZZS

Cilj je dosežen. ZZZS je v letu 2023 intenzivno nadaljeval aktivnosti za uvedbo DO oziroma uskladitev poslovanja ZZZS po ZDOsk-1, ki nekoliko spreminja vlogo ZZZS in njegove naloge v zvezi z DO. Glede na spremenjeno vlogo ZZZS in nove naloge so bile pripravljene vsebinske in terminske prilagoditve načrta projekta, ki je sicer vpet v širši nacionalni okvir. ZZZS je tako preveril izpolnjevanje pogojev za priznanje lastnosti zavarovane osebe po novem zakonu in v novembru 2023 začel izdajati ugotovitvene odločbe zavarovanim osebam. Po uradni dolžnosti so bile opravljene tudi prve prijave v OZDO. Za obveščanje zavarovanih oseb v zvezi s tem je ZZZS vzpostavil posebno spletno stran, začasni klicni center in izdal tematski letak. O aktivnostih na področju DO je ZZZS redno obveščal tudi organe upravljanja in pripravljal različne informacije za javnost.

4.2 Doseganje ciljev strateških aktivnosti in strateških rezultatov

Spremljanje uresničevanja SRP se izvaja s pregledom doseganja ciljev strateških aktivnosti in strateških rezultatov (Tabeli 50 in 51). Doseganje ciljev strateških aktivnosti se preverja na podlagi doseganja vrednosti izbranih kazalnikov za kontrolo izvajanja 10 strateških aktivnosti, in sicer se primerjajo dosežene vrednosti z zelenimi oziroma ciljnimi vrednostmi v letu 2023.

Tabela 50. Dosežene vrednosti kazalnikov za kontrolo strateških aktivnosti v letu 2023.

Strateška aktivnost	Kazalnik	Način merjenja	Ciljna vrednost PD	Dosežena vrednost 2023
SA1 Izboljšati informiranje in zmanjšati neenakost med zavarovanimi osebami	SA1-K1 Število novih prilagoditev osebam z različnimi oblikami invalidnosti	kumul.	25 (11 dodatnih)	33 (8 dodatnih)
	SA1-K2 Delež realiziranih faz vzpostavitve klicnega centra	letno	20 %	60 %
	SA1-K3 Število skupin MP, za katere je vzpostavljen seznam	kumul.	3	0
	SA1-K4 Izdelan katalog storitev in izvajalcev	letno	1. faza	–
	SA1-K5 Število novih vlog, ki se lahko vlagajo elektronsko	letno	11	9 (2 dodatna)
SA2 Uveljaviti zdravstvo kot prioriteto v družbi z zadostnimi viri financiranja	SA2-K1 Delež proračunskih sredstev v vseh izdatkih za zdravstvo	letno	8,5 %	ni podatka
	SA2-K2 Delež javnih izdatkov v vseh izdatkih za zdravstvo	letno	76,3 %	ni podatka
	SA2-K3 Obseg pridobljenih EU sredstev	kumul.	300.000	354.518
	SA2-K4 Odstotna sprememba izdatkov za nadomestila odsotnosti	letno	< 1,5 %	17,5 %
SA3 Razvijati in uveljavljati nove modele plačevanja	SA3-K1 Število celostnih analiz modelov plačevanja	letno	1 celostna 10 rednih	0
	SA3-K2 Število uvedenih novih modelov plačevanja	kumul.	12	11 (2 nova)
	SA3-K3 Število uvedenih delnih dopolnitev modelov plačevanja	letno	15	27
	SA3-K4 delež realizacije pilotnega modela plačevanja	letno	ni opredeljena	100 %
SA4 Spodbujati kakovost zdravstvenih storitev	SA4-K1 Število uvedenih sklopov kazalnikov kakovosti (začetna stopnja uvedbe)	kumul.	2 dodatna	4 (0 dodatnih)
SA5 Krepiti vlogo ZZZS kot aktivnega kupca zdravstvenih programov in izboljševati dostop zavarovanih oseb do zdravstvene oskrbe	SA5-K1 Delež nadzorov z ugotovljenimi nepravilnostmi glede na vse opravljene nadzore	letno	76 %	80,7 %
SA6 Izboljšati odzivnost in učinkovitost organizacije ZZZS	SA6-K1 Število uspešno zaključenih (implementiranih) posodobitev poslovnih procesov	kumul.	3	0
SA7 Pospešiti digitalizacijo poslovanja ZZZS in se intenzivno vključiti v razvoj nacionalnih rešitev	SA7-K1 Število uspešno zaključenih novih informacijskih rešitev za digitalizacijo poslovanja ZZZS	letno	14	14
	SA7-K2 Število predstavitev tehnoloških predlogov za podporo procesom ZZZS	letno	2	7
	SA7-K3 Delež aplikacij, razvitih v novi tehnologiji	letno	13 %	31,4 %
	SA7-K4 Delež realizacije analize in pilotne uvedbe strojnega učenja na področju urejanja zavarovanj	letno	40 %	0
	SA7-K5 uporaba portala za zavarovane osebe	letno	ni opredeljena	134.664 vstopov v varovani del
SA8 Vzpostaviti razvojno naravnane kadrovske dejavnosti ZZZS	SA8-K1 Delež zaposlenih, ki so vključeni v najmanj eno obliko strokovnega usposabljanja	letno	44 %	97 %
	SA8-K2 Delež zaposlenih, za katere je izdelan karierni načrt	letno	18 %	0
	SA8-K3 Število opravljenih izobraževanj internih predavateljev	letno	ni opredeljena	25
SA9 Zmanjšati administrativna bremena izvajalcev	SA9-K1 Število poenostavljenih predpisov/navodil za izvajalce zdravstvenega zavarovanja	kumul.	7	6
	SA9-K2 Število nadgrajenih izmenjav podatkov z izvajalci, ki zmanjšujejo administrativna bremena	kumul.	1	1
SA10 Razširiti in nadgraditi uporabo podatkov pri odločanju v ZZZS	SA10-K1 Število novih predlogov v letnem planu za uporabo podatkov iz podatkovnega skladišča za kakovostno odločanje	letno	ni opredeljena	2
	SA10-K2 Število opravljenih večjih analiz, pri katerih je ekipa sodelovala oziroma nudila podporo	letno	ni opredeljena	4

Tabela 51. Dosežene vrednosti kazalnikov za kontrolo strateških rezultatov v letu 2023.*

Strateški rezultat	Kazalnik	Način merjenja	Ciljna vrednost PD	Dosežena vrednost 2023
SR1 Nudimo enostavne, dostopne in elektronsko podprte storitve ZZZS	SR1-K1: št. dostopov na javni spletni portal pri vsebinah, namenjenih zavarovanim osebam	letno	3 mio	2,35 mio
SR2 Izboljšali smo pravičnost in (finančno) vzdržnost sistema	SR2-K1: razmerje med izdatki za zdravstvo na prebivalca v Sloveniji glede na povprečje EU 28	letno (2 leti)	ni opredeljena	88,1
SR3 Hitro vključujemo učinkovite zdravstvene tehnologije med pravice	SR3-K1: št. (celovitih in delnih) modelov plačevanja, ki vključujejo nove zdravstvene tehnologije	letno	12	9
	SR3-K2: št. novih zdravil na listi	letno	22	21
SR4 Poslovanje izvajalcev smo administrativno poenostavili	SR4-K1: delež izvajalcev, ki ocenjujejo, da so se administrativne zahteve zmanjšale	letno	ni opredeljena	še nimamo ankete
SR5 Omogočamo dostopne in kakovostne zdravstvene storitve	SR5-K1: št. čakajočih nad dopustnimi čakalnimi dobami za izbrane storitve	letno	ni opredeljena	139.689 – naraščanje
	SR5-K2: delež enodnevne obravnave na izbranih področjih v primerjavi z vsemi bolnišničnimi obravnavami	letno	ni opredeljena	38,44 %
	SR5-K3: delež zavarovanih oseb, ki poročajo o neizpolnjenih potrebah po zdravstvenih storitvah – anketa SURS	letno	ni opredeljena	
SR6 Smo nosilec razvoja nacionalnih informacijskih rešitev OZZ	SR6-K1: št. nadgradenj izmenjav podatkov z izvajalci	letno	ni opredeljena	8
	SR6-K2: št. nacionalnih in mednarodnih informacijskih programov in projektov, pri katerih sodelujemo	letno	ni opredeljena	7
SR7 Imamo hitre, bolj enostavne postopke	SR7-K1: delež rešenih zadev v rokih	letno	nad 90 %	91,62 %
SR8 Imamo visoko zavzete zaposlene	SR8-K1: delež zmanjšanja zdravstvenega absentizma	letno	5,0 %	6,90 %
SR9 Strokovno in učinkovito izvajamo javna pooblastila	SR9-K1: delež sprememb odločb na drugi stopnji odločanja	letno	do 20 %	14,40 %
SR10 Smo iskan in privlačen delodajalec	SR10-K1: fluktuacija neto	letno	pod 5 %	9,09 %
SR11 Učinkovito in pregledno gospodarimo s sredstvi	SR11-K1: mnenje računskega sodišča o poslovanju ZZZS	letno (-2 leti)	pozitivno	pozitivno za rač. izkaze, mnenje s pridržkom za poslovanje ZZZS (2021, 2022)
SR12 Smo ugledna, strokovna, sodobna ustanova	SR12-K1: Delež pozitivne in informativne publicitete o ZZZS in OZZ	letno	98,5 %	99,5 %
	SR12-K2: št. sodelovanj na strokovnih srečanjih z aktivno udeležbo	letno	trend naraščanja	28
SR13 Zdravstveno zavarovanje zagotavljamo vsem prebivalcem	SR13-K1: delež oseb z neurejenim zavarovanjem več kot 1 leto	letno	do 0,10 %	0,02 %

* Nekaterne ciljne vrednosti kazalnikov SA in SR v sprejetem Programu dela (PD) za leto 2023 lahko odstopajo od ciljnih vrednosti, opredeljenih v SRP, saj so bile postavljene glede na dejanski potek posameznih aktivnosti.

4.3 Izjava o oceni notranjega nadzora

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC	
v / na (naziv proračunskega uporabnika)	
ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE	
(sedež proračunskega uporabnika, šifra in matična številka)	
MIKLOŠIČEVA CESTA 024, 1000 LJUBLJANA	
Šifra:	27405
Matična številka:	5554195000
<p>Z zavedanjem odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja, v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah se usmerjamo v obvladovanje tveganj in zagotavlja doseganja ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.</p> <p>Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutno zagotovilo o doseganju ciljev - tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladujejo uspešno, učinkovito in gospodarno.</p> <p>Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v / na (naziv proračunskega uporabnika)</p>	
ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE	
Ocena pripravljena na podlagi:	
* ocene notranje revizijske službe za področja:	
* samoocenitev vodij organizacijskih enot (vodij - direktorjev področij in sektorjev, PE IC ter sekretarja ZZS) za področja:	
<ul style="list-style-type: none"> • tveganj poslovnih procesov in tveganj, da se cilji ne bodo uresničili, • kontrolnega okolja, • opredeljenosti in merljivosti ciljev, • sistema notranjega kontroliranja in kontrolnih aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja, • sistema informiranja in komuniciranja, • sistema nadziranja.	
* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU,...) za področja:	
-	
V (naziv proračunskega uporabnika)	
ZAVODU ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE	
je vzpostavljen(o):	
1. primerno kontrolno okolje (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	x
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	

2. upravljanje s tveganji:	
2.1. cilji so realni in merljivi, to pomeni, da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	x
b) na pretežnem delu poslovanja,	
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
2.2. tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	x
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še niso opredeljena, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še niso opredeljena, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	x
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	x
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	x
b) na pretežnem delu poslovanja,	
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) z lastno notranjerevizijsko službo,	x
b) s skupno notranjerevizijsko službo,	
c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,	
d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.	

ad b) Navedite naziv skupne notranje revizijske službe:	
Sedež in matična številka skupne notranje revizijske službe:	
Matična številka:	
ad c) Navedite naziv zunanje izvajalca notranjega revidiranja:	
Sedež in matična številka zunanje izvajalca notranjega revidiranja:	
Matična številka:	
Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun), za leto na katerega se Izjava nanaša, presega 2,086 mio evrov (če da, navedeno predstojnik označi v polje):	
	x
Datum zadnjega revizijskega poročila zunanje izvajalca notranjega revidiranja je:	
(dan XY, mesec XY in leto 20XY)	
ad d) Notranjega revidiranja nisem zagotovil, ker:	
V letu 2023 (leto, na katero se Izjava nanaša) smo na področju notranjega nadzora izvedli naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):	
A. Izboljšali smo sistem notranjih kontrol z novimi in dograjenimi računalniškimi rešitvami, in sicer:	
1. Uvedena nova spletna aplikacija Posredovanje osebnih podatkov, ki zagotavlja enotnost in interne kontrole postopkov posredovanja osebnih podatkov zavarovanih oseb.	
2. Dopolnjena aplikacija Nadomestila z novimi kontrolami npr. na obstoj ePrijava poškodbe pri delu, ePotrdila v primeru darovanja krvi.	
3. Dopolnjene aplikacije za podporo računovodstvu za dodatne kontrole, npr. kontrole in poročanje o plačilih na podlagi pogodb s področja javnih naročil na portal UJP JN.	
4. Implementirane rešitve operativnega centra za kibernetiko varnost (OCKV), ki omogoča neprekinjeno identificiranje in preprečevanje kibernetičnih napadov.	
5. Uvedba multifaktorske avtentikacije za dostop uporabnikov do informacijskega sistema ZZS ob uporabi storitev izven omrežja ZZS.	
B. Izdelali in prenovili smo večje število splošnih aktov. V splošne akte smo vključili oz. dopolnili notranje kontrole, ki nam omogočajo obvladovanje operativnih tveganj in zagotavljajo večjo enotnost pri delu. Med pomembnejšimi splošnimi akti, ki so bili izdelani oz. prenovljeni, velja omeniti:	
1. Novelo Pravil OZZ z jasnejšo opredelitvijo pravice do zdraviliškega zdravljenja in nege, spremembe veljavnosti napotnice in pooblastil na njej, uvedba pravic do novih medicinskih pripomočkov idr.	
2. Navodilo za vodenje knjigovodske evidence in izterjavo prispevkov za OZZ samoplačnikov	
3. Navodilo za obdelavo dokumentov obračuna zdravstvenih storitev in izdanih materialov ter Priročnik za obdelavo dokumentov obračuna zdravstvenih storitev in izdanih materialov	
4. Politiko varovanja informacijskih virov	

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri:

1. Kljub številnim naporom je še vedno oteženo pridobivanje novih kadrov, kar je predvsem posledica nepriljubljenosti delovnih mest v javnem sektorju. **Ukrepi:** več angažiranja zunanjih izvajalcev, kjer je to mogoče; izboljševanje plačne politike, kolikor je še mogoče v okviru predpisov; pospešiti uveljavljanje tehničnih rešitev (npr. IT podpora procesom, umetna inteligenca), s katerimi je mogoče olajšati in zmanjšati obseg človeškega dela.
2. Kljub naraščanju deleža proračunskih sredstev za zdravstvo še ni zagotovljeno stabilno financiranje zdravstva, saj ni zakonsko določenega stalnega vira financiranja ali prilagajanja odhodkov nenehnemu razkoraku med viri in potrebami. **Ukrepi:** prizadevanje za (novo) sistemsko ureditev z zagotovljenim uravnoveženjem potreb in finančnih možnosti države.
3. Del aplikativnih rešitev informacijske podpore temelji na starejših tehnologijah, s čimer se povečujejo tveganja za nemoteno delovanje in vzdrževanje aplikacije. **Ukrepi:** Priprava izvedbenega programa strategije informatike v ZZZS in začetek izvajanja tega programa v drugi polovici 2024.
4. Kljub načrtom nismo uspeli prenoviti in uveljaviti politike obvladovanja tveganj, vključno s predvideno prenovijo registra tveganj. **Ukrepi:** Bolje umestiti vsebino v organizacijsko shemo ZZZS; na podlagi pridobljenega znanja postopno samostojno prenoviti sistem obvladovanja tveganj.

Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:

LJUBLJANA
Miklošičeva 24

Doc. dr. Tatjana Mlakar
generalna direktorica

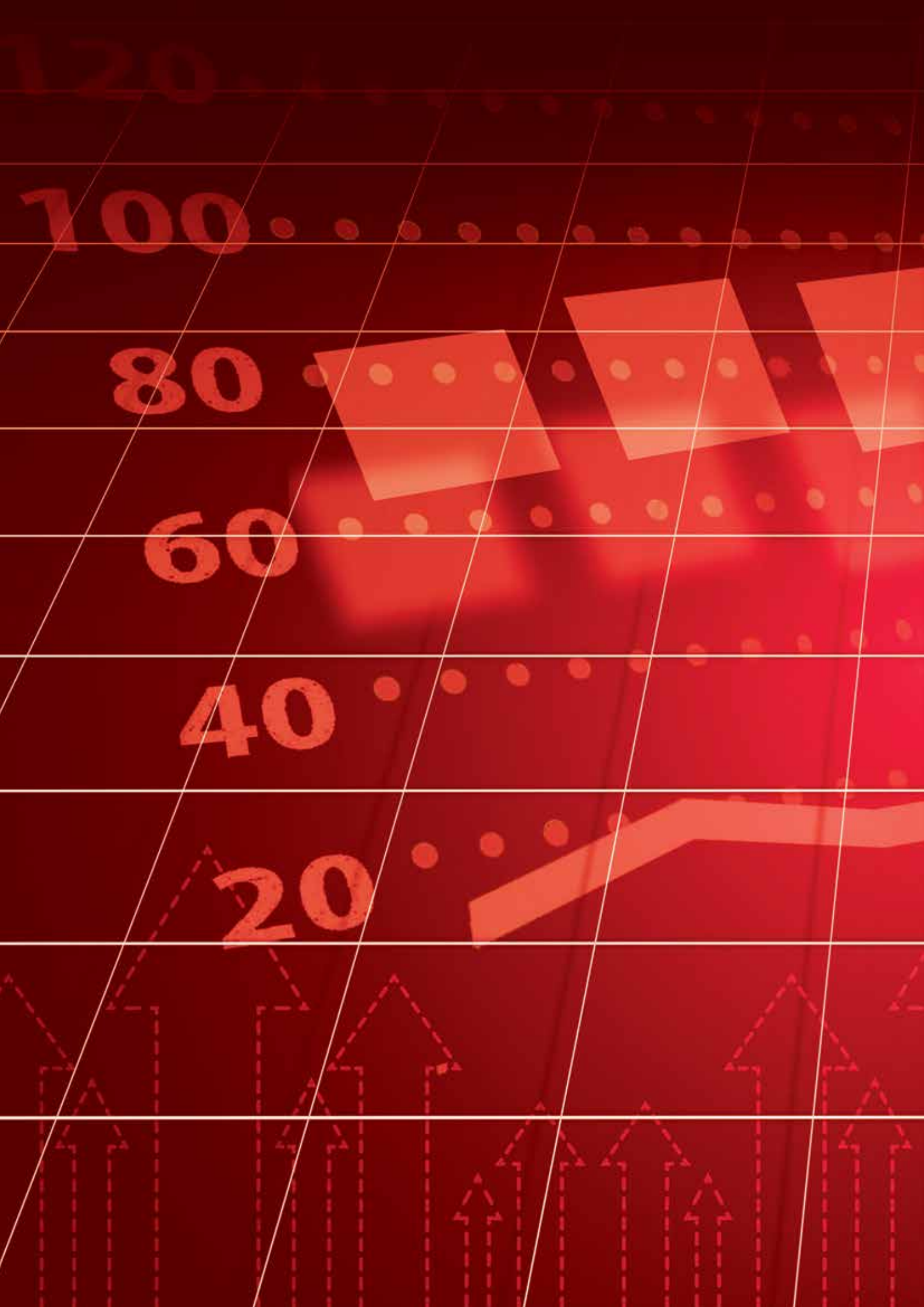
Datum podpisa predstojnika: 19. 2. 2024

Pojasnilo k točki 6: Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ omogoča zagotavljanje notranjega revidiranja z lastno notranje revizijsko službo, s skupno notranje revizijsko službo ali z zunanjim izvajalcem notranje revizijskih storitev (10. do 12. člen, Uradni list RS, št. 72/2002).

Lastne notranje revizijske službe so dolžni ustanoviti predlagatelji finančnih načrtov po drugem odstavku 19. člena ZJF (npr. ministrstva). Lastna notranje revizijska služba slednjih je tudi lastna notranje revizijska služba tistih njihovih organov v sestavi, ki nimajo svoje lastne notranje revizijske službe.

Skupna notranje revizijska služba je lahko ustanovljena v okviru enega proračunskega uporabnika ali kot samostojna strokovna služba proračunskih uporabnikov in izvaja notranje revidiranje na podlagi aktov o ustanovitvi in poslovanju, ki določajo tudi pravice in obveznosti ustanoviteljev, ki so sopodpisniki teh aktov ali so pristopili k skupni notranje revizijski službi kasneje na podlagi mandatnih pogodb. V primeru, da proračunski uporabnik ni podpisnik aktov skupne notranje revizijske službe, ni podpisal mandatne pogodbe oziroma skupna notranje revizijska služba nima pravne podlage za vključitev proračunskega uporabnika v svoje revizijsko okolje, proračunski uporabnik nima zagotovljenega notranjega revidiranja s strani skupne notranje revizijske službe.

Proračunski uporabniki, razen tistih, ki so v skladu z ZJF dolžni ustanoviti lastno notranje revizijsko službo, si lahko zagotovijo notranje revidiranje svojega poslovanja tudi na podlagi oddaje javnega naročila zunanjemu izvajalcu notranje revizijskih storitev. Vsi proračunski uporabniki so dolžni zagotoviti funkcijo notranjega revidiranja, in sicer, če odhodki v finančnem načrtu presega 2.086.463 evrov, vsakoletno, drugače pa na tri leta.

B

**Finančno
računovodsko
poročilo**

5

Poročilo o finančnem poslovanju in računovodskih izkazih

ZZZS je v Programu dela za leto 2023 opredelil 2 cilja, ki se neposredno nanašata na finančno poslovanje in računovodstvo:

- povečati delež javnih virov za financiranje pravic iz OZZ z opredeljenim strateškim rezultatom za večjo pravičnost in finančno vzdržnost sistema ter učinkovito in pregledno gospodarjenja s sredstvi in;
- izboljševati poslovne procese z zmanjšanjem administrativnih bremen v poslovanju ter s tem prispevati k doseganju strateških in letnih ciljev, z opredeljenimi procesi za zagotavljanje finančnih virov in izvajanje finančnih in računovodskih procesov ter procesom načrtovanja in spremljanja poslovanja.

V tem poglavju poročila so podane osnovne ocene in podatki o pogojih finančnega poslovanja, računovodski izkazi in ugotovitve o finančnem poslovanju ZZZS v letu 2023.

5.1 Pogoji poslovanja

5.1.1 Predvidevanje poslovanja s finančnim načrtom

Spremenjene razmere poslovanja med letom 2023 so ponovno – kot že vrsto zadnjih let – odstopale od izhodišč, na katerih je temeljil Finančni načrt ZZZS za leto 2023, sprejet na Skupščini ZZZS decembra 2022. Te so predvsem posledica spremenjenih globalnih makroekonomskih izhodišč za leto 2023, učinkov Aneksa 1 k Splošnemu dogovoru za leto 2022, večjih finančnih učinkov ukrepov na področju plač in drugih stroškov dela v zdravstveni dejavnosti, večjih učinkov izvajanja Zakona o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema in Zakona o nujnih ukrepih za zajezitev širjenja in blaženja posledic covid-19 na področju zdravstva iz naslova zdravstvenih storitev nad rednim obsegom programa zdravstvene dejavnosti v letu 2023, učinkov Uredbe 2023, ter preložitve izvajanja nalog ZZZS za vzpostavitev pogojev za uvedbo DO na podlagi ZDOsk.

Te spremembe so vplivale na povečanje načrtovanih prihodkov za 100 milijonov evrov in povečanje odhodkov za 104,9 milijona evrov v rebalansu finančnega načrta za leto 2023, ki ga je Skupščina ZZZS potrdila 21. 11. 2023, nanj pa je Vlada RS dala soglasje 15. 12. 2023. V rebalansu finančnega načrta znaša obseg prihodkov 4.376,8 milijona evrov, obseg odhodkov 4.430 milijonov evrov – v skladu z največjim obsegom izdatkov za zdravstveno blagajno za leto 2023 po Odloku o spremembah odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2022 do 2024 (v nadaljevanju: Odlok), načrtovan primanjkljaj prihodkov nad odhodki pa je 53,2 milijona evrov.

V nadaljevanju pojasnjujemo in primerjamo prihodke in porabo sredstev glede na načrtovana po rebalansu finančnega načrta ZZZS za leto 2023 (v nadaljevanju: finančni načrt ZZZS), odhodke za službo ZZZS pa s prerezporeditvijo načrtovanih odhodkov po namenu porabe po sklepu generalne direktorice ZZZS v skladu s pristojnostmi in pooblastili iz 28. člena Statuta ZZZS.

5.1.2 ZZZS v vlogi posrednika ali agenta v breme državnega proračuna

V letu 2023 so bili še vedno prisotni finančni učinki začasnih ukrepov, ki so bili določeni z interventno zakonodajo za omilitev posledic covid-19 in iz naslova dodatkov za povečan obseg dela za posebne obremenitve ter za zaposlitev dodatnega zdravstvenega kadra. ZZZS je v letu 2023 za te namene (Tabela 52) – brez vpliva na prihodke in odhodke ZZZS, iz državnega proračuna prejel 57,8 milijona evrov. ZZZS je upravičencem (izvajalcem zdravstvenih storitev) po prejemu sredstev iz državnega proračuna zahtevke tudi poravnal. Poleg sredstev, prejetih iz naslova interventne zakonodaje, med agentske posle (pri čemer ZZZS nastopa v vlogi posrednika – v imenu in za račun državnega proračuna), sodijo tudi sredstva iz naslova povračil že izplačanih plač in nadomestil plač pripravnikov, sekundarijev in specializantov. Iz tega naslova je ZZZS v letu 2023 iz državnega proračuna prejel in plačal izvajalcem zdravstvenih storitev 96,8 milijona evrov.

Ta plačila ne vplivajo na poslovni izid ZZZS, ker ima ZZZS v teh primerih le vlogo posrednika pri izplačevanju.

Tabela 52. Prejeta sredstva iz državnega proračuna, brez učinkov na prihodke in odhodke ZZZS (agentski posli) v letu 2023.

v evrih

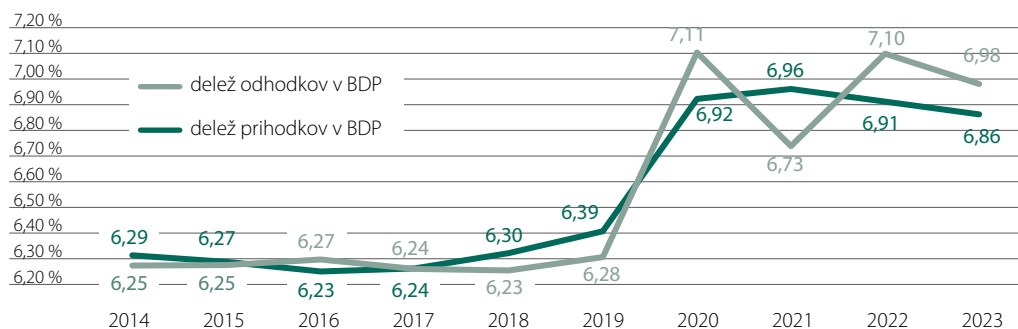
Ukrep	Podlaga	Prejeta sredstva do 31. 12. 2023
1. Pripravniki, sekundariji in specializanti	Zakon o zdravniški službi (Ur.list 66/2019), Pravilnik o načinu zagotavljanja sredstev za pripravništvo, sekundariat in specializacije (Ur. list 54/2017)	96.848.323
2. Brisi HAGT hitri testi	11. člen UIPP, 41. člen ZZUOOP, 10.člen Odloka o načinu izpolnjevanja pogoja prebolewnosti, cepljenja in testiranja za zaježitev širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2 (Ur.list RS, št. 147/21, 149/21, 152/21 in 155/21)	147.322
3. Brisi PCR	69. člen ZIUPOPĐVE in 41. člen ZZUOOP	142.866
4. Cepljenje proti covidu-19	31. člen ZIUPOPĐVE	526.682
5. Testi HAG za samotestiranje	5. in 7.člen Uredbe o izvajanju presejalnih programov za zgodnje odkrivanje okužb z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 118/21, 132/21, 135/21 in 142/21), 41. člen ZZUOOP, 8. in 10.člen Odloka o načinu izpolnjevanja pogoja prebolewnosti, cepljenja in testiranja za zaježitev širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 147/21, 149/21, 152/21 in 155/21) – od 29. 8. 2022–30. 11. 2022 velja Odlok o začasnem ukrepu prostovoljne uporabe HAG testa za samotestiranje na virus SARS-Cov2 (Ur. list 112/22 z dne 26. 8. 2022) – nova podlaga 28.in 38.člen ZNUNBZ (Ur. list 141/22)	3.248.551
6. Cepljenje proti sezonski gripi	38. člen ZZUOOP	566.714
7. NR01 – nacionalni razpis za izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev	38.-40. člen ZNUPZ (Ur.list RS, št. 112/21, 189/21 in 206/21 – ZDUPŠOP	897
8. Dodatki za povečan obseg dela za posebne obremenitve	16. člen ZNUZSZS (Ur. list 100/22 z dne 25. 7. 2022) in ZNUNBZ (Ur. list 151/22 z dne 7. 11. 2022) ter Uredba o določitvi višine dodatka za povečan obseg dela za posebne obremenitve in dodatka za zaposlitev dodatnega zdravstvenega kadra	6.806.034
9. Nadomestilo za kratkotrajno bolniško odsotnost do 3 dni	20. člen ZZUOOP in 31. člen ZDUOP	353
10. Nadomestilo plače za zadržanost od dela zaradi sobivanja enega od staršev z bolnim otrokom	8. člen ZIUPOPĐVE	679
11. Nadomestilo za odsotnost z dela – izolacija	17. člen ZNUNBZ	46.326.531
SKUPAJ prilivi iz državnega proračuna brez vpliva na izkaz prihodkov in odhodkov ZZZS (1-11)		154.614.950

5.1.3 Delež prihodkov in odhodkov ZZZS v BDP

Z bruto domačim proizvodom (v nadaljnjem besedilu BDP) dobimo vpogled v gospodarsko aktivnost posamezne države, njen razvoj in stopnjo njene rasti. Je kazalnik zdravja ekonomije države. Z BDP se ocenjuje kakovost oziroma standard življenja v posamezni državi, poleg tega pa BDP kaže, v kateri fazi ekonomskega cikla je gospodarstvo. Na Sliki 20 so prikazani deleži prihodkov in odhodkov ZZZS v BDP v obdobju 2014–2023. Na delež prihodkov in odhodkov ZZZS v BDP posameznega leta vpliva tako višina prihodkov in odhodkov ZZZS kot višina BDP.

V obdobju konjunktore 2014–2019 (z izjemo leta 2016) je bil delež prihodkov večji od deleža odhodkov v BDP zaradi počasnejše rasti odhodkov, ki je posledica prilaganja porabe sredstev razpoložljivim virom, v letu 2018 nepravočasnega načrtovanja in sprejemanja pravnih podlag zdravstvene politike za izvedbo več zdravstvenih programov ter v letu 2019 administrativne omejitve porabe sredstev z Odlokom.

Širjenje epidemije od sredine marca 2020 in nujni ukrepi za zaščito zdravja so vplivali na zmanjšanje gospodarske aktivnosti vse od marca 2020 dalje (negativna rast BDP). Zaradi realiziranega primanjkljaja prihodkov nad odhodki v letu 2020, 2022 in 2023 je bil delež odhodkov v BDP večji od deleža prihodkov v BDP. V letih 2016, 2020 in 2022 je bil delež odhodkov večji od deleža prihodkov v BDP zaradi hitrejše rasti odhodkov, ZZZS pa je nastali razkorak med izvirnimi prihodki (prispevki) in povečanimi odhodki financiral delno iz svojih lastnih virov iz preteklih let, v zadnjih 3 letih pa tudi s transferji iz državnega proračuna. Povečani odhodki ZZZS so dolgoročne narave brez zagotovitve trajnih in sistemskih virov financiranja, ki izvirajo predvsem iz odločitev Vlade Republike Slovenije (dogovori o plačah – višji odhodki za zdravstvene storitve, vsakoletni splošni dogovor – uredba o programih storitev OZZ – boljše vrednotenje in širitev programov) in novejšje zakonodaje (interventna zakonodaja covid-19, ZZVZZ, Zakon o delovnih razmerjih, ZNUZSZS – plačilo vseh opravljenih programov), v manjšem obsegu tudi iz naslo-

Vir: SURS.

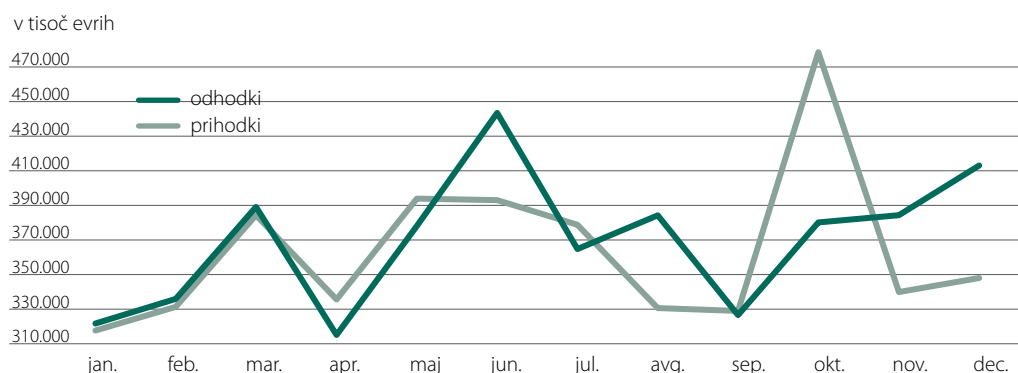
Slika 20. Delež prihodkov in odhodkov OZZ v BDP v obdobju 2014–2023.

va drugih dejavnikov (draga bolnišnična zdravila, zdravila na recept, rast osnov za nadomestila plač in upravičencev, medicinski pripomočki idr.). Največji razkorak med rastjo prihodkov (8,3 %) in odhodkov (15,1 %) je v letu 2022. Ob upoštevanju ocenjene nominalne rasti BDP v letu 2023 (10,4 %), rasti prihodkov (9,6 %) in odhodkov (8,5 %) se je delež odhodkov ZZZS v BDP v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšal s 7,10 % na 6,98 %, delež prihodkov v BDP pa s 6,91 % na 6,86 %.

5.1.4 Pokritost odhodkov s prihodki

Mesečno pokrivanje odhodkov s prihodki ter gibanje prihodkov in odhodkov je prikazano na Sliki 21.

Povprečni mesečni prihodki v letu 2023 so znašali 359,9 milijona evrov, povprečni mesečni odhodki pa 366,2 milijona evrov. Mesečni prihodki so se gibali med 315 milijonov evrov (v januarju) in 472,9 milijona evrov (v oktobru). Največji porast prihodkov v primerjavi s povprečnimi prihodki v letu 2023 je bil v maju, juniju in oktobru zaradi prejema transfernih sredstev iz državnega proračuna (povračilo stroškov nadomestil, izplačanih med začasno zadržanostjo od dela, ki presegajo raven izplačil iz leta 2019, kritje stroškov, povezanih s covidom-19, povračilo za preseganje programa zdravstvenih storitev nad planiranim obsegom). Prihodki v decembru 2023 so bili v primerjavi s povprečjem preteklih mesecev večji tudi zaradi izplačil trinajstih plač in božičnic – v decembru 2023 je bilo vplačanih za 12,7 % (12 % v letu 2022) več prispevkov za OZZ v primerjavi z novembrom – povprečna rast prispevkov v decembru glede na prejšnji mesec v zadnjih desetih letih znaša 11,3 %. Odhodki so se gibali od 312,5 milijona evrov (v aprilu) do 438,8 milijona evrov (v juniju). Visoki odhodki v juniju so zaradi večjih avansov izvajalcem zdravstvenih storitev za izplačilo regresa za letni dopust, v decembru pa zaradi večjih nadomestil plač med začasno zadržanostjo od dela. Manjši obseg odhodkov v januarju, aprilu in septembru je posledica koledarske razporeditve dnevov zapadlosti, predvsem računov za dejavnost socialnih zavodov, za zdravila ter medicinske pripomočke ter povračil nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela.

Slika 21. Gibanje mesečnih prihodkov in odhodkov v letu 2023.

5.1.5 Likvidnost

a) Kratkoročno likvidnostno zadolževanje

ZZZS se je za izpolnjevanje mesečnih obveznosti v letu 2023 likvidnostno zadolževal. Tekoči mesečni prilivi ZZZS so za izpolnjevanje mesečnih obveznosti zadoščali le v maju, juniju in novembru. ZZZS je vsa najeta likvidnostna posojila uspel vrniti v istem mesecu, kot je črpal posojilo. V letu 2023 je najel 17 likvidnostnih posojil (v prejšnjem letu 20) v skupnem znesku 537 milijonov evrov (503,5 milijona evrov v letu 2022). Povprečno likvidnostno posojilo je znašalo 31,6 milijona evrov (25,2 milijona evrov v letu 2022), s povprečno dobo vračila 7,4 dni (7,8 dni v letu 2022). Obrestna mera za likvidnostna posojila je znašala od 2,6 % do 4,48 % in se je postopoma zviševala (v letu 2022 od 0,12 % do 2,16 %). To je tudi eden od razlogov za večje obresti iz naslova zadolževanja, ki so v letu 2023 znašale 372.453 evrov (165.084 evrov v letu 2022).

Tabela 53 prikazuje mesečne prilive in odlive, likvidnostne presežke oziroma primanjkljaje ter likvidnostna posojila in vloge ZZZS v EZRD ob koncu posameznega meseca. Prilivi in odlivi ZZZS so v primerjavi z izkazanimi prihodki in odhodki večji zaradi agentskih poslov, ki jih je ZZZS kot posrednik izvajal v imenu in za račun državnega proračuna.

b) Nalaganje prostih denarnih sredstev

V skladu z veljavnimi predpisi ZZZS lahko likvidnostne presežke prilivov nad odlivi vlaga v sistem EZRD. ZZZS je letu 2023 vezal prosta denarna sredstva v obliki vezanih vlog v skupnem znesku 525 milijonov evrov (16 vlog s povprečno dobo trajanja 12,4 dni) in iz tega naslova prejel 544.871 evrov obresti. Obrestna mera za vloge se je med letom postopno zviševala in znašala od 1,86 % do 3,84 %. Poleg obresti od vezanih vlog so se obrestovala tudi sredstva na podračunu ZZZS na podlagi Sklepa o določitvi višine obrestnih mer, po katerih Banka Slovenije obrestuje sredstva javnih subjektov. ZZZS je iz naslova obrestovanja vpoglednih sredstev na računih v evrih, ameriških dolarjih in švicarskih frankih v letu 2023 prejel sredstva v višini 1.326.414 evrov (50.181 evrov v letu 2022).

c) Učinki likvidnostnega poslovanja

ZZZS je v letu 2023 z uravnavanjem likvidnosti dosegel pozitivni neto dohodkovni učinek v višini 1.498.833 evrov, kar je izraženo kot razlika med prejetimi obrestmi od sredstev na vpogled in vezanih vlog (1.871.285 evrov) in plačanimi obrestmi zaradi zadolževanja (372.452 evrov).

Tabela 53. Mesečni prilivi in odlivi, presežki in primanjkljaji denarnih tokov ter stanje likvidnostnih posojil in vlog v EZRD v letu 2023.

v tisoč evrih

	PRILIVI	ODLIVI	Razlika med prilivi in odlivi	Kumulativna presežek /primanjkljaj	Stanje posojil v EZRD konec meseca	Stanje vlog v EZRD konec meseca
	1	2	3=1-2	4	5	6
jan.	352.015	337.202	14.813	14.813	0	0
feb.	336.561	350.827	-14.266	547	0	20.000
mar.	398.754	403.005	-4.251	-3.704	0	0
apr.	348.494	321.650	26.844	23.140	0	0
maj	406.722	383.955	22.767	45.907	0	60.000
jun.	397.208	447.002	-49.794	-3.887	0	0
jul.	384.075	370.478	13.597	9.710	0	0
avg.	338.297	391.096	-52.799	-43.089	0	0
sep.	334.369	332.516	1.853	-41.236	0	0
okt.	481.427	384.997	96.430	55.194	0	0
nov.	344.821	388.616	-43.795	11.399	0	0
dec.	432.817	496.968	-64.151	-52.752	0	0
jan. do dec.	4.555.560	4.608.312	-52.752			

5.2 Računovodski izkazi poslovanja ZZZS v letu 2023⁴

Razkritja v izkazih ZZZS za leto 2023 so pripravljena v skladu z določili Zakona o javnih financah, Zakona o računovodstvu, Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023, Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024, Slovenskih računovodskih standardov 2016, Pravilnika o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava, Pravilnika o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev, Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, Pravilnika o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu, Navodila o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna ter Navodila o predložitvi letnih in zaključnih poročil ter drugih podatkov poslovnih subjektov.

5.2.1 Bilanca stanja

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je prikazano stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31. december in je razčlenjena glede na vrsto in ročnost. Bilanca stanja ZZZS na dan 31. 12. 2023 je pripravljena na osnovi knjiženih poslovnih dogodkov v računovodskih evidencah ZZZS. Stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev je usklajeno z dejanskim stanjem sredstev in obveznosti do virov sredstev, ugotovljenim z rednim letnim popisom. Popisno poročilo je obravnaval in sprejel Upravni odbor na 26. redni seji, 27. 2. 2024.

Bilanca stanja ZZZS na dan 31. 12. 2023 (Tabela 54)) izkazuje bilančno vsoto 751.520.365 evrov in je za 6,5 % manjša od bilančne vsote po stanju na dan 31. 12. 2022. Na zmanjšanje bilančne vsote je vplivalo predvsem zmanjšanje kratkoročnih sredstev (denarnih sredstev) na aktivni strani in zmanjšanje lastnih virov (splošnega sklada) na pasivni strani zaradi izkazanega primanjkljaja prihodkov nad odhodki.

ZZZS v zunajbilančni evidenci spremlja potencialne terjatve in obveznosti, ki trenutno ne vplivajo neposredno na postavke v bilanci stanja. Skupni znesek, izkazan v zunajbilančni evidenci, znaša 22.775.818 evrov in zajema terjatve za regresne zahtevke za povračilo škode (9.353.720 evrov), terjatve iz naslova mednarodne izterjave prispevkov (6.163.800 evrov), terjatve za prejete instrumente za zavarovanje plačil v postopkih javnih naročil (3.695.307 evrov), terjatve iz naslova medicinskih pripomočkov (1.213.075 evrov), obveznosti iz naslova nerazporejenih prispevkov za OZZ (1.109.615 evrov) po evidenci Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS)⁵, obveznosti iz naslova mednarodne izterjave prispevkov (871.421 evrov), sporne terjatve v sodnih postopkih (367.143 evrov) ter odpise zastaranih terjatev (1.737 evrov). Stanje v zunajbilančni evidenci je večje za 1,2 % glede na preteklo leto predvsem zaradi večjih terjatev in obveznosti za mednarodno izterjavo prispevkov.

V nadaljevanju so pojasnjene glavne bilančne postavke sredstev in obveznosti do virov sredstev ZZZS.

5.2.1.1 Sredstva

Sredstva (aktiva v bilanci stanja) se delijo glede na ročnost na dolgoročna in kratkoročna. Dolgoročna sredstva ZZZS sestavljajo neopredmetena sredstva, nepremičnine, oprema in druga opredmetena osnovna sredstva, dolgoročne finančne naložbe ter dolgoročne terjatve iz po-

⁴ Podatki v računovodskih izkazih poslovanja ZZZS za leto 2023 v tem poglavju niso revidirani.

⁵ Te obveznosti so nerazporejena in neidentificirana plačila zavezancev, nastala iz 3 razlogov: a) terjatve so bile plačane, vendar še niso evidentirane, ker obračuni davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja še niso prispeli, b) terjatve do zavezancev so bile že evidentirane, vendar se niso zapirale s pripadajočimi plačili, ker terjatve še niso zapadle in c) zavezanci so v plačilnih nalogih navedli napačne sklice ali niso navedli davčnih števil, zato plačila niso zapirala sicer že evidentiranih terjatev. Ker FURS ne more zagotoviti podatka o dejanskih obveznostih – preveč plačanih prispevkih, ZZZS te obveznosti evidentira zunajbilančno.

Tabela 54. Skrajšani pregled bilance stanja na dan 31. 12. 2022 in 31. 12. 2023.

v evrih

	31. 12. 2022	Struktura	31. 12. 2023	Struktura	Indeks
SREDSTVA	804.047.401	100,0	751.520.365	100,0	93,5
A) DOLGOROČNA SREDSTVA	17.502.010	2,2	16.195.751	2,2	92,5
– neopredmetena sredstva	2.737.596	0,3	2.163.185	0,3	79,0
– nepremičnine	10.630.721	1,3	10.195.084	1,4	95,9
– oprema in druga opredmetena sredstva	4.022.358	0,5	3.730.389	0,5	92,7
– dolgoročne finančne naložbe	11.132	0,0	11.132	0,0	100,0
– dolgoročne terjatve iz poslovanja*	100.203	0,0	95.961	0,0	95,8
B) KRATKOROČNA SREDSTVA	786.545.391	97,8	735.324.614	97,8	93,5
– denarna sredstva	61.047.209	7,6	8.618.036	1,1	14,1
– kratkoročne terjatve*	443.096.932	55,1	447.527.004	59,5	101,0
– dani predujmi in varščine	5.419.064	0,7	23.953.267	3,2	442,0
– neplačani odhodki	276.874.181	34,4	254.915.007	33,9	92,1
– aktivne časovne razmejitve	108.005	0,0	311.300	0,0	288,2
<i>Aktivni konti zunajbilančne evidence</i>	<i>22.503.531</i>	<i>2,8</i>	<i>22.775.818</i>	<i>3,0</i>	<i>101,2</i>
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	804.047.401	100,0	751.520.365	100,0	93,5
A) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	701.574.427	87,3	726.619.919	96,7	103,6
– kratkoročne obveznosti*	298.896.646	37,2	274.307.370	36,5	91,8
– neplačani prihodki	397.257.893	49,4	428.357.593	57,0	107,8
– pasivne časovne razmejitve	5.419.888	0,7	23.954.956	3,2	442,0
B) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	102.472.974	12,7	24.900.446	3,3	24,3
– splošni sklad	62.232.648	7,7	24.776.199	3,3	39,8
– rezervni sklad	40.086.050	5,0		0,0	0,0
– dolgoročno razmejeni prihodki	108.906	0,0	122.689	0,0	112,7
– dolgoročne obveznosti*	45.370	0,0	1.558	0,0	3,4
<i>Pasivni konti zunajbilančne evidence</i>	<i>22.503.531</i>	<i>2,8</i>	<i>22.775.818</i>	<i>3,0</i>	<i>101,2</i>

Opomba: * Dolgoročne terjatve in dolgoročne obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, so že izvzete iz dolgoročnih postavk in prenesene na kratkoročne terjatve oziroma obveznosti.

slovanja. Neopredmetena in opredmetena sredstva so, v skrajšanem pregledu bilance stanja ZZZS v Tabeli 54, izkazana po sedanji vrednosti, ki je manjša od njihove nabavne vrednosti za popravke vrednosti, ki so povezani z amortiziranjem neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev po amortizacijskih stopnjah, določenih v Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev. Kratkoročna sredstva ZZZS vključujejo denarna sredstva, kratkoročne terjatve, dane predujme in varščine, neplačane odhodke ter aktivne časovne razmejitve.

V strukturi aktive imajo dolgoročna sredstva 2,2 %, kratkoročna sredstva pa 97,8 % sredstev. Razmerje med dolgoročnimi in kratkoročnimi sredstvi je od izvajanja poslanstva ZZZS – to je tekoče financiranje pravic iz zdravstvenega zavarovanja.

a) Dolgoročna sredstva

Stanje dolgoročnih sredstev je 16.195.751 evrov in se je v primerjavi z letom 2022 zmanjšalo za 7,5 %. Pretežni del dolgoročnih sredstev sestavljajo **neopredmetena sredstva, nepremičnine, oprema in druga opredmetena sredstva**, katerih sedanja vrednost znaša 16.088.658 evrov. Ta so za 7,5 % ali za 1.302.017 evrov manjša od predhodnega leta (Tabela 55). Zmanjšanje vrednosti neopredmetenih sredstev, nepremičnin, opreme in drugih opredmetenih sredstev je posledica negativne razlike med novo nabavljenimi sredstvi 1.842.901 evro in izločitve sredstev v znesku 2.393.895 evrov (razlika –550.997 evrov), razlike med obračunano amortizacijo 2.954.701 evro in amortizacijo izločenih sredstev v znesku 2.519.231 evrov (razlika –435.470 evrov) in povečanja popravka vrednosti za 315.550 evrov. Spremembe hkrati spreminjajo stanje splošnega

Tabela 55. Stanje in spremembe vrednosti neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2023.

v evrih

		Neopredme- tena sredstva	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in dru- ga opredmete- na sredstva	Skupaj opredmetena osnovna sredstva	Skupaj
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=1+5
Nabavna vrednost	stanje 1. 1. 2023	14.576.309	1.029.555	33.040.432	26.564.749	60.634.736	75.211.045
	povečanja	541.070	917	185.869	1.115.045	1.301.831	1.842.901
	zmanjšanja	-782.832	-19.865	0	-1.591.201	-1.611.066	-2.393.898
	stanje 31. 12. 2023	14.334.547	1.010.607	33.226.301	26.088.593	60.325.501	74.660.048
Popravek vrednosti	stanje 1. 1. 2023	11.838.713		23.439.266	22.542.391	45.981.657	57.820.370
	amortizacija	800.430		749.621	1.404.650	2.154.271	2.954.701
	zmanjšanja	-782.832		-147.562	-1.588.837	-1.736.399	-2.519.231
	povečanja	315.051		499		499	315.550
	stanje 31. 12. 2023	12.171.362	0	24.041.824	22.358.204	46.400.028	58.571.390
Neodpisana vrednost	stanje 1. 1. 2023	2.737.596	1.029.555	9.601.166	4.022.358	14.653.079	17.390.675
	stanje 31. 12. 2023	2.163.185	1.010.607	9.184.477	3.730.389	13.925.473	16.088.658

sklada. Stopnja odpisanosti opredmetenih in neopredmetenih sredstev je 78,5 %, pri čemer je stopnja odpisanosti računalniške in programske opreme 88,8 %.

Sedanja vrednost **neopredmetenih sredstev** na dan 31. 12. 2023 znaša 2.163.185 evrov in je za 21 % manjša od stanja na dan 31. 12. 2022. Sedanja vrednost neopredmetenih sredstev, ki jo sestavljajo pretežno materialne pravice za uporabo računalniških programov, se je v letu 2023 glede na preteklo leto zmanjšala za 574.411 evrov predvsem zaradi manjše vrednosti novo nabavljenih neopredmetenih sredstev od popravka vrednosti teh sredstev. Nabavna vrednost neopredmetenih sredstev se je v letu 2023 povečala za 541.070 evrov, hkrati se je nabavna vrednost programske opreme zmanjšala za 782.832 evrov zaradi izločitve programske opreme, ki ne ustreza tehnološkim zahtevam razvoja in uporabe opreme v ZZZS. Na stanje neodpisane vrednosti programske opreme vpliva še razlika med obračunano amortizacijo, povečanje amortizacije zaradi ponovno aktivirane programske opreme v višini 315.051 in amortizacijo za izločeno programsko opremo v višini 335.649 evrov.

Sedanja vrednost **nepremičnin**, ki vključuje zemljišča in zgradbe po stanju na dan 31. 12. 2023 znaša 10.195.084 evrov in je za 435.637 evrov ali 4,1 % manjša od stanja na dan 31. 12. 2022. V letu 2023 se je vrednost nepremičnin povečala za 186.786 evrov zaradi prenove 4. nadstropja na sedežu OE Maribor ter popravljene/povečane vrednosti poslovnih prostorov na sedežu OE Celje ter povečane vrednosti izpostave Radovljica iz OE Kranj. Hkrati se je nabavna vrednost nepremičnin zmanjšala za 19.865 evrov zaradi izločitve zemljišča na Lepodvorski 23 v Ljubljani.⁶ Na stanje neodpisane vrednosti nepremičnin vpliva še razlika med obračunano amortizacijo in zmanjšanji oziroma povečanji popravka vrednosti v višini 602.558 evrov.

Sedanja vrednost **opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev** je na dan 31. 12. 2023 znašala 3.730.389 evrov in je glede na stanje konec leta 2022 manjša za 7,3 % ali za 291.969 evrov.

Povečanje nabavne vrednosti opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev za 1.115.045 evrov je rezultat:

- investicij v računalniško opremo v vrednosti 584.163 evrov,
- nadomestitve pisarniške opreme in nakupa birotehnične opreme v vrednosti 156.462 evrov,
- nakupa ostale opreme ter drobnega inventarja v vrednosti 165.909 evrov,
- nakupa klimatskih naprav ter opreme za ogrevanje v vrednosti 208.511 evrov.

⁶ Zemljišče na Lepodvorski ulici 23, v Ljubljani je bilo funkcionalno zemljišče stanovanjske hiše s poslovnim prostorom in garažo. Odpis funkcionalnega zemljišča zaradi prodaje prostorov (poslovni prostor in garaža) je UO potrdil že 18. 12. 2002, sklep 0202-17/8-2022. Funkcionalno zemljišče ob prodaji poslovnih prostorov ni bilo izločeno iz knjigovodskih evidenc, po sklepu kolegija OE Ljubljana 23. 11. 2010 pa je bilo ponovno dano v uporabo. Stanovanja, poslovni prostor in garaža na navedenem naslovu so bili prodani in v zemljiški knjigi vknjiženi na nove lastnike skupaj s pripadajočimi deli funkcionalnega zemljišča. ZZZS v zemljiški knjigi ni vknjižen kot lastnik, zato je UO 18. 5. 2023 potrdil odpis tega zemljišča.

Hkrati se je nabavna vrednost opreme zmanjšala za 1.591.201 evro zaradi:

- izločitve računalniške opreme v vrednosti 1.347.688 evrov, od tega izločitev diskovne enote v vrednosti 817.766 evrov, druge računalniške opreme v vrednosti 390.137 evrov ter osebnih in prenosnih računalnikov v vrednosti 139.785 evrov;
- izločitve ostale nefunkcionalne opreme ter drobnega inventarja v vrednosti 145.245 evrov,
- izločitve pisarniške in birotehnične opreme v vrednosti 66.177 evrov;
- izločitve osebnih avtomobilov v vrednosti 22.780 evrov;
- izločitve klimatskih naprav ter opreme za ogrevanje v vrednosti 9.311 evrov.

Na stanje neodpisane vrednosti opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev vpliva še razlika med obračunano amortizacijo in amortizacijo za izločeno opremo v višini 184.187 evrov.

Vrednost opreme, ki je še v uporabi in je že v celoti amortizirana (ničelna sedanja vrednost) znaša 20.754.412 evrov (27,9 % nabavne vrednosti vseh opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev brez sredstev v pridobivanju). Največ te opreme se nanaša na programsko opremo, računalniško opremo ter na ostalo opremo, kot so: pohištvo, električne naprave, drobn inventar, klimatske naprave.

Dolgoročne finančne naložbe znašajo 11.132 evrov in so enake stanju konec leta 2022. Vključujejo naložbe v delnice Pomurke d. d. (pravni subjekt je v stečajnem postopku) v višini 9.876 evrov, ki jih je ZZZS že leta 2004 dobil v zameno za neplačane prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje v postopku prisilne poravnave, in druge kapitalske naložbe v višini 1.256 evrov.

Dolgoročne terjatve iz poslovanja znašajo 95.961 evrov in so v primerjavi z letom prej manjše za 4.242 evrov ali za 4,2 %. Med dolgoročnimi terjatvami so izkazane terjatve na osnovi vplačil v rezervne sklade za stanovanja in poslovne prostore v lasti ZZZS, terjatve iz naslova specializacij, terjatve iz naslova zahtevka za vračilo nadomestil bolnih in sporne terjatve za vračila nadomestil ter povračil na osnovi sodne poravnave, ki se odplačujejo obročno. Prenos dolgoročnih terjatev iz poslovanja na kratkoročne terjatve, ki zapadejo v plačilo v letu 2024, je zmanjšal dolgoročne terjatve za 26.728 evrov.

b) Kratkoročna sredstva

Pretežni del sredstev v aktivih bilance stanja ZZZS so kratkoročna sredstva v višini 735.324.614 evrov (97,8 %) in so se glede na preteklo leto zmanjšala za 6,5 % ali za 51.220.777 evrov. Največji delež kratkoročnih sredstev imajo kratkoročne terjatve (60,8 %), sledijo neplačani odhodki (34,7 %), denarna sredstva (1,2 %) in dani predujmi in varščine (3,3 %).

Denarna sredstva so izkazana v višini 8.618.036 evrov in so bila na dan 31. 12. 2023 na podračunu ZZZS v sistemu EZRD. Stanje denarnih sredstev je v primerjavi s preteklim letom manjše za 52.429.173 evrov zaradi manjših prihodkov od odhodkov.

Kratkoročne terjatve na zadnji dan leta 2023 znašajo 447.527.004 evre, kar je 1 % več glede na stanje konec leta 2022, največ zaradi večjih terjatev do tujine po evropski zakonodaji in sporazumih o socialnem zavarovanju. Največji delež (83,8 %) v kratkoročnih terjatvah imajo **kratkoročne terjatve iz naslova prispevkov za OZZ** v znesku 375.318.667 evrov. Izkazano stanje terjatev iz naslova prispevkov za OZZ vključuje:

- zbirni znesek terjatev, za katere evidenco po posameznem zavezancu vodi FURS, v višini 357.448.759 evrov, kar je 95,2 % vseh izkazanih terjatev iz tega naslova;
- terjatve po evidenci, ki jo vodi ZZZS za zavarovance iz 11., 12., 13., 14. in 20. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (v nadaljevanju zavarovanci – samoplačniki) in znašajo 16.312.858 evrov ali 4,4 % vseh izkazanih terjatev iz naslova prispevkov za OZZ in
- terjatev do Ministrstva za zdravje za plačilo prispevkov za zavarovance iz 21. in 24. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (državljeni RS, ki jim je priznana pravica do denarne socialne pomoči) v višini 1.557.050 evrov ali 0,4 % vseh terjatev iz naslova prispevkov za OZZ.

Za večino zavezancev za plačilo prispevkov za OZZ vodi FURS⁷ evidenco o vplačilih, premalo plačanih ali neplačanih prispevkih ter izterjuje neplačane zapadle prispevke. Davčna knjigovodska evidenca prometa terjatev in obveznosti je vzpostavljena na podlagi predloženih obračunov davčnih odtegljajev zavezancev za obračun prispevkov (na t. i. obrazcih REK), obračunu prispevkov za socialno varnost (na t. i. obrazcih OPSV), izdanih odločb davčnega organa za

⁷ V skladu z določbami ZZVZZ, Zakona o prispevkih za socialno varnost, Zakona o finančni upravi in Zakona o davčnem postopku.

plačilo prispevkov od dohodka in vplačanih prispevkov na teh podlagah. Iz davčnih knjigovodskih evidenc je FURS pripravila poročilo o terjatvah in obveznostih iz naslova prispevkov za OZZ po stanju na dan 31. 12. 2023. ZZZS iz tega poročila prevzame podatke v glavno knjigo in v bilanco stanja ZZZS zgolj sintetično (zbirno po vrstah prispevkov). Iz poročila FURS po stanju na dan 31. 12. 2023 je stanje terjatev iz naslova prispevkov za OZZ 357.448.759 evrov in je za 24.113.080 evrov ali za 7,2 % večje od stanja na dan 31. 12. 2022. Od teh terjatev je 10,6 % oziroma 37.795.766 evrov pogojno izterljivih terjatev,⁸ kar je za 14,1 % manj kot v letu 2022. Glede na zapadlost terjatev je od izkazanih terjatev 22,4 % ali 79.930.699 evrov že zapadlih, kar je za 5,4 % manj kot v preteklem letu. V letu 2023 je FURS izdal za 56.530.684 evrov sklepov o davčni izvršbi in na tej osnovi izterjal 24.116.740 evrov ali 42,7 % vseh terjatev po izdanih sklepih. Po podatkih FURS je stanje pogojno izterljivega dolga pri dolžnikih, za katere je bil začetek postopek stečaja ali prisilne poravnave po ZFPPIP skupaj 15.410.478 evrov, od tega znaša znesek terjatev v stečajnih postopkih 15.382.996 evrov pri 1.403 dolžnikih in 27.482 evrov terjatev, prijavljenih v postopke prisilne poravnave pri 2 dolžnikih.

Zaradi neizterljivosti je FURS v letu 2023 odpisal 13.001.388 evrov prispevkov za OZZ (glavnic brez zamudnih obresti), od tega 9.493 fizičnim osebam v višini 6.261.081 evrov in 1.336 pravnim osebam v višini 6.740.307 evrov (odpis pri stečajih in prisilnih poravnava, smrt dolžnika brez premoženja, absolutno zastaranje 10 let ipd.).

Po poročilu je FURS v letu 2023 opravil 979 nadzorov nad prispevki za OZZ. Po zaključenih nadzorih so bile dodatno obračunane davčne obveznosti v znesku 5.250.296 evrov, kar je za 3.466.880 evrov več kot v letu 2022.

ZZS izvaja tudi pobote zavezanci od neplačanih prispevkov za OZZ z njihovimi zahtevki za povračilo nadomestil plače med začasno zadržanostjo z dela za zavarovance, zaposlene pri teh zavezancih. V letu 2023 je ZZZS na ta način povečal pripoznane prihodke od prispevkov za 1.468.066 evrov, kar je za 30 % oziroma za 339.254 evrov več kot v letu 2022.

ZZS samostojno vodi analitično evidenco o obremenitvah, plačilih in stanju terjatev in obveznosti za prispevke za OZZ za zavarovance samoplačnike. Evidenca je vzpostavljena na podlagi vključitve zavarovancev samoplačnikov v OZZ in plačila prispevkov. Na dan 31. 12. 2023 je teh zavarovancev 38.743. Glede na stanje na dan 31. 12. 2022 se je njihovo število zmanjšalo za 0,5 %. Plačani prispevki od zavarovancev samoplačnikov so 0,4 % vseh plačanih prispevkov za OZZ.⁹ Večina zavarovancev samoplačnikov je zavarovanih po 20. točki prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (38.133 zavarovancev na dan 31. 12. 2023).

Po evidenci ZZZS na dan 31. 12. 2023 so izkazane terjatve za prispevke za OZZ za zavarovance samoplačnike v znesku 16.312.858 evrov in so za 174.050 evrov večje glede na preteklo leto, od tega je 15.101.705 evrov (92,6 %) zapadlih terjatev. Od vseh zapadlih terjatev jih je 11.461.886 evrov ali 75,9 % v postopku izterjave, kar je 89,7 % vseh zapadlih terjatev z zapadlostjo nad 180 dni.¹⁰ Od vseh zapadlih terjatev je 2,6 % oziroma 429.604 evre pogojno izterljivih terjatev. V primerjavi s stanjem neplačanih zapadlih pogojno izterljivih prispevkov na dan 31. 12. 2022 so se ti zmanjšali za 15,2 % iz naslova več odpisanih prispevkov zaradi neizterljivosti. Izterjavo zapadlih neplačanih prispevkov za OZZ od zavarovancev samoplačnikov izvaja FURS. V letu 2023 je izvajalec izvršb izterjal za 1.367.051 evrov, kar je 11,8 % manj kot v letu 2022. ZZZS je v letu 2023 izdal samoplačnikom 38.942 opominov, 13.970 odločb o neplačanih prispevkih, ki pomenijo izvršilni naslov za izterjavo, in predal 11.935 predlogov za izvršbo na FURS. V letu 2023 je ZZZS zaradi neizterljivosti odpisal za 1.028.143 evrov prispevkov za OZZ (od tega je bilo 3.849 zavarovanim osebam odpisanih 1.027.712 evrov zaradi relativnega ali absolutnega zastaranja ter smrti dolžnika brez premoženja, 431 evrov pa so znašali odpisi po uradni dolžnosti do 1 evra).¹¹ Z vzpostavljenim klicnim centrom za informacije o prispevkih samoplačnikov in v oktobru 2023 vzpostavljenim MMKC v letu 2023 je ZZZS odgovoril na 11.506 klicev (9.981 klicev v letu 2022).

8 Po Zakonu o davčnem postopku je terjatev pogojno izterljiva: 1. če se ne more poplačati niti v postopku davčne izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala, 2. če se je zavezanec odselil neznan kam, ali ga je sodišče razglasilo za pogrešanega ali za opravično nesposobnega in ni pustil oziroma nima nobenega premoženja, iz katerega bi se lahko poplačala, pravica do izterjave pa še ni zastarala, 3. če je pri zavezancu začel postopek prisilne poravnave, 4. če je bil pri zavezancu začel stečajni postopek in 5. od dneva smrti zavezanca do dneva pravnomočnosti sklepa o dedovanju.

9 Osnova za plačilo prispevkov je določena v višini 25 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec – mesečni prispevek od februarja 2023 tako znaša 30,16 evra.

10 Med zapadlimi terjatvami v postopku izterjave niso vključene terjatve do zavarovancev, ki so v postopku osebnega stečaja – dokler postopek osebnega stečaja ni zaključen, je izvršba terjatev ustavljena. V letu 2023 je bilo v stečajno maso prijavljeno za 61.498 evrov terjatev iz naslova prispevkov.

11 Osnova za odpis po uradni dolžnosti je v 105. členu Zakona o davčnem postopku.

Terjatve do tujine po evropski zakonodaji in sporazumih o socialnem zavarovanju pomenijo 11,2 % kratkoročnih terjatev in znašajo 49.910.398 evrov. Največji zneski terjatev so izkazani do Avstrije v višini 24.034.500 evrov, Nemčije v višini 9.390.179 evrov, Italije v višini 4.957.735 evrov in Hrvaške v višini 4.313.414 evrov. Terjatve so se glede na preteklo leto povečale za 26,5 % ali za 10.447.282 evrov, največ do Avstrije.

Ostale terjatve znašajo 5 % kratkoročnih terjatev oziroma 22.297.939 evrov in so glede na preteklo leto manjše za 57,6 %. Sestavljene so iz terjatev do:

- Ministrstva za zdravje v skupni višini 9.849.238 evrov za zaračunana povračila, od tega: (1) za povračila stroškov upravičencem, na podlagi interventne zakonodaje v znesku 1.174.191 evrov (dodatki za povečan obseg dela za posebne obremenitve, cepljenje proti covidu-19, cepljenje proti gripi, povračila stroškov odvzema brisov HAGT), (2) za povračila stroškov za pripravnike, sekundarije in specializante v znesku 8.679.233 evrov, (3) ko je ZZS samo v vlogi posrednika za plačilo in terjatve za povračilo prispevkov za OZZ (dobropisi v znesku 4.186 evrov);
- za še nezaračunane agentske posle na osnovi že prejetih zahtevkov izvajalcev za povračila po interventni zakonodaji v višini 9.177.782 evrov;
- farmacevtskih družb na osnovi sklenjenih dogovorov o ceni zdravil za 687.738 evrov;
- zavarovalnic, ki izvajajo obvezno avtomobilsko zavarovanje po Zakonu o obveznih zavarovanjih v prometu, za še neplačane vnaprejšnje pavšalne odškodnine v višini 1.814.110 evrov;
- prostovoljnih zavarovalnic, katerim so zaračunane storitve na osnovi pogodb o uporabi sistema on-line zdravstvenega zavarovanja v višini 182.818 evrov;
- upravljavec sredstev pri Zakladnici EZRD za obračunane obresti na vpogledna sredstva v višini 191.205 evrov;
- za sporne terjatve, za katere teče postopek izterjave pred sodiščem ali so prijavljene v stečajno maso v višini 94.487 evrov;
- terjatve za refundacije bolnih za delavce zavoda v višini 73.886 evrov;
- za najemnine poslovnih prostorov, kartice zdravstvenega zavarovanja, posredovanje podatkov, zaračunane pogodbene kazni izvajalcem zdravstvenih storitev, terjatve za refundacije bolnih in druge terjatve v višini 199.948 evrov ter
- kratkoročni del dolgoročnih terjatev v višini 26.728 evrov.

Od vseh izkazanih kratkoročnih terjatev po stanju 31. 12. 2023 je zapadlo 21,7 % terjatev ali 97.009.739 evrov. Večji del zapadlih terjatev so terjatve za prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje (95.032.404 evre ali 98,0 %), sledijo terjatve iz naslova mednarodnih sporazumov (1.859.757 evrov ali 1,9 %), sporne terjatve do bolnišnic, zasebnih koncesionarjev in drugih (94.487 evrov ali 0,1 %) in ostale terjatve (23.091 evrov).

Dani predujmi po stanju na dan 31. 12. 2023 znašajo 23.953.267 evrov in so v primerjavi s stanjem konec leta 2022 večji za 18.534.203 evre. Med danimi predujmi imajo največji delež dani predujmi izvajalcem zdravstvenih storitev, ki še niso bili poračunani s končnim obračunom za opravljene programe in storitve v skladu s sklenjenimi pogodbami za leto 2023 v višini 21.994.421 evrov (od tega je 19.387.065 evrov predujmov za proračunske uporabnike in 2.607.356 evrov za neproračunske uporabnike). Sledijo dani predujmi za zdravljenje zavarovanih oseb v tujini, ki znašajo 1.876.145 evrov (od tega je bilo 89,8 % predujmov nakazanih v ZDA, Nemčijo in na Poljsko), za denarne dajatve 70.601 evro in predujmi za službo 12.100 evrov.

Neplačani odhodki izkazujejo stanje neplačanih obveznosti za priznane, a še neplačane programe in storitve, za denarna nadomestila in dobave blaga in storitev v letu 2023. Stanje neplačanih odhodkov je 254.915.007 evrov in je v primerjavi z letom 2022 manjše za 7,9 % ali za 21.959.174 evrov. Večji del neplačanih odhodkov so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v letu 2024 (prejeti računi za zdravstvene storitve, končni obračun zdravstvenih storitev za leto 2023, prejeti obračunski dokumenti po mednarodnih sporazumih, prejeti računi za službo, obračunane plače s prispevki zaposlenih v ZZS za december 2023). Največ neplačanih odhodkov (59 %) se nanaša na zdravstveno dejavnost, 23 % na neplačane odhodke iz naslova denarnih povračil, 18 % pa na neplačane odhodke službe ZZS, davčne odhodke in odhodke po evropski zakonodaji in sporazumih o socialnem zavarovanju ter zdravljenj v tujini.

Aktivne časovne razmejitve konec leta 2023 izkazujejo stanje 311.300 evrov. Vračunani prihodki v znesku 70.930 evrov se nanašajo na prispevke za OZZ na osnovi drugega odstavka 13. čle-

na Zakona o izvrševanju Proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024. Ta določa, da se prejemki sredstev na prehodne podračune z oznako 845 in 846 pri FURS-u, ki so bili vplačani zadnji dan proračunskega leta in so razdeljeni po blagajnah javnega financiranja prva 2 delovna dneva v letu, ki sledi letu, v katerem so bila sredstva vplačana, štejejo v prihodek blagajne javnega financiranja v leto, v katerem so bili dejansko vplačani na podračuna z oznako 845 in 846. Med aktivnimi časovnimi razmejitvami je evidentiran tudi prejeti predujem Ministrstva za solidarno prihodnost za kritje stroškov, nastalih zaradi vzpostavitve pogojev za uvedbo DO kot nove oblike socialnega zavarovanja v znesku 238.681 evrov, in v manjšem znesku 1.689 evrov za vrednotnice (urbana in vrednostne kartice).

5.2.1.2 Obveznosti do virov sredstev

Obveznosti do virov sredstev ZZZS (pasiva v bilanci stanja) sestavljajo kratkoročne obveznosti, dolgoročne obveznosti in lastni viri. Kratkoročne obveznosti so prejeti predujmi, obveznosti do zaposlenih, do dobaviteljev, druge kratkoročne obveznosti, neplačani prihodki in pasivne časovne razmejitve. Dolgoročne obveznosti so dolgoročno razmejeni prihodki in dolgoročne obveznosti. Lastni vir tvorita splošni in rezervni sklad.

Po bilanci stanja na dan 31. 12. 2023 so lastni viri (**splošni in rezervni sklad**) vir za financiranje vseh dolgoročnih sredstev ZZZS. Po stanju na dan 31. 12. 2023 je iz lastnega vira ZZZS financiranih 3,3 % vseh sredstev aktive, iz obveznosti pa 96,7 %.

a) Kratkoročne obveznosti do virov sredstev

Velik delež obveznosti do virov sredstev (96,7 %) v pasivi bilance stanja ZZZS imajo kratkoročne obveznosti in znašajo 726.619.919 evrov, od teh pa imajo največji delež (58,9 %) neplačani prihodki.

Neplačani prihodki konec leta 2023 znašajo 428.357.593 evrov in so za 7,8 % večji glede na stanje konec leta 2022. Med neplačanimi prihodki je izkazano stanje:

- iz naslova neplačanih prispevkov za OZZ v višini 375.318.667 evrov,
- terjatev do tujine po evropski zakonodaji in sporazumih o socialnem zavarovanju v višini 49.910.398 evrov,
- iz naslova denarnih dajatev v višini 11.177 evrov in
- iz naslova rednega poslovanja v višini 3.117.351 evrov (neplačane obveznosti farmacevtskih družb na osnovi sklenjenih dogovorov o ceni zdravil, neplačanih pavšalnih odškodnin zavarovalnic, ki izvajajo obvezno avtomobilsko zavarovanje na osnovi zakona o obveznih zavarovanjih v prometu, iz pogodbe z Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, neplačane obveznosti zavarovalnic za uporabnino sistema on-line in pokrivanja stroškov nadomeščanja KZZ kartic, neplačane obveznosti iz naslova obresti za vpogledna sredstva na podračunih ZZZS, neplačane obveznosti iz naslova zaračunanih najemnin in uporabnin).

Kratkoročne obveznosti v bilanci stanja na dan 31. 12. 2023 znašajo 274.307.370 evrov in so za 8,2 % ali za 24.589.276 evrov manjše od stanja predhodnega leta.

Kratkoročne obveznosti vključujejo:

- **Obveznosti iz naslova zdravstvenih storitev** v znesku 169.551.396 evrov (zmanjšanje za 43,3 % oziroma za 129.345.250 evrov glede na preteklo leto), in sicer obveznosti do bolnišnic v znesku 45.732.212 evrov, obveznosti do lekarn 53.968.291 evrov, obveznosti do socialnih zavodov 26.083.892 evrov, obveznosti do zdravstvenih domov 14.149.704 evre, obveznosti do zasebnikov 13.271.923 evrov in do ostalih izvajalcev zdravstvenih storitev 16.345.374 evrov (dobavitelji medicinskih pripomočkov, zdravilišča in ostali izvajalci). Obveznosti do izvajalcev zdravstvenih storitev zajemajo obveznosti za zaračunane zdravstvene storitve za leto 2023, ki se plačujejo po računih/zahtevkih (lekarna, zdravilišča in izvajalci, ki določene zdravstvene programe zaračunavajo z računi) in po končnem obračunu programov in storitev izvajalcev zdravstvenih storitev za leto 2023 (gre za tiste zdravstvene programe in storitve, za katere ZZZS med letom izvajalcem nakazuje avanse, izvajalci pa mesečno pošiljajo poročila o opravljenih zdravstvenih storitvah in programih).
- **Obveznosti iz prejetih zahtevkov za denarna povračila** v znesku 58.715.774 evrov in so za 18,2 % manjše glede na preteklo leto.

- *Obveznosti do tujine na podlagi evropske zakonodaje in sporazumov o socialnem zavarovanju* v znesku 39.202.236 evrov (povečanje za 21,3 % ali za 6.874.471 evrov); največje obveznosti (82,3 %) so izkazane do Hrvaške 13.660.442 evrov, Nemčije 11.733.041 evrov, Avstrije 4.426.257 evrov in Italije 2.462.017 evrov.
- *Obveznosti iz naslova prispevkov za OZZ* v znesku 462.054 evrov po evidenci ZZS (preveč plačani prispevki).¹²
- *Obveznosti iz drugih naslovov* v znesku 6.361.829 evrov, ki zajemajo predvsem obveznosti za službo ZZS – plače zaposlenih za december 2023, obveznosti za materialne stroške in investicije, obveznosti za dajatve, za zdravljenje v tujini, za prejete predujme ter prenos dela dolgoročnih obveznosti na kratkoročne obveznosti, ki zapadejo v plačilo v letu 2024, v znesku 1.943 evrov.

V okviru kratkoročnih obveznosti po stanju na dan 31. 12. 2023 znašajo kratkoročne zapadle obveznosti 1,21 % vseh obveznosti oziroma 3.325.593 evrov. Zapadle obveznosti se nanašajo predvsem na obveznosti do tujine po evropski zakonodaji in sporazumih o socialnem zavarovanju in se poravnava po načelu recipročnosti.

Pasivne časovne razmejitve so odprti avansi in vnaprej vračunani odhodki v višini 23.954.956 evrov in so glede na preteklo leto večji za 18.535.068 evrov. Od vseh pasivnih časovnih razmejitev se jih 21.994.421 evrov nanaša na v letu 2023 plačane avanse izvajalcem zdravstvenih storitev, ki še niso bili poračunani s končnim obračunom za leto 2023 (glej še točko 5.2.1.1.b – dani predujmi). Dani predujmi za zdravljenja v tujini znašajo 1.876.145 evrov, predujmi za denarne dajatve znašajo 70.601 evro, predujmi za službo ZZS 12.100 evrov ter vnaprej vračunani odhodki 1.689 evrov (znamke, enotna mestna kartica Urbana in predplačila parkirnih kartic).

b) Lastni viri in dolgoročne obveznosti

V skladu s Pravilnikom o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava sta lastni vir **splošni in rezervni sklad**.

Splošni sklad je analitično sestavljen iz splošnega sklada za: neopredmetena in opredmetena dolgoročna sredstva (16.088.659 evrov), za finančne naložbe (11.132 evrov) in za drugo (8.676.407 evrov). Po stanju na dan 31. 12. 2023 je stanje splošnega sklada 24.776.199 evrov in je za 60,2 % oziroma za 37.456.449 evrov manjši glede na stanje konec leta 2022, predvsem zaradi evidentiranega primanjkljaja prihodkov nad odhodki v višini 76.274.143 evrov.

Rezervni sklad ZZS na dan 31. 12. 2023 ne izkazuje stanja, saj sredstva iz rezervnega sklada na dan 31. 12. 2022 v višini 40.086.050 evrov krijejo primanjkljaj prihodkov nad odhodki, izkazan v letu 2023. V skladu z določbami 60. člena Statuta ZZS se rezervni sklad v primeru izkazanega primanjkljaja prihodkov nad odhodki ne oblikuje.

Med **dolgoročno razmejenimi prihodki** izkazuje ZZS vir za rezervni sklad po stanovanjskem zakonu, terjatve na podlagi sklenjenih poravnav za vračilo stroškov zdravniške specializacije, terjatve za vračilo nadomestil in druge dolgoročne terjatve. Dolgoročno razmejeni prihodki po stanju na dan 31. 12. 2023 znašajo 122.689 evrov.

Dolgoročne obveznosti na dan 31. 12. 2023 znašajo 1.558 evrov in so v primerjavi z obveznostmi konec leta 2022 manjše za 43.812 evrov. Dolgoročne obveznosti izkazujejo obveznosti iz naslova investicijskega vlaganja drugih v poslovni objekt ZZS. Prenos dolgoročnih obveznosti med kratkoročne, ki zapadejo v plačilo v letu 2024, znaša 1.943 evrov.

5.2.2 Izkaz prihodkov in odhodkov

Izkaz prihodkov in odhodkov za leto 2023 po predpisani ekonomski klasifikaciji (v skrajšani obliki) prikazuje Tabela 56. V skladu s predpisi, ki veljajo za pravne osebe javnega prava, ki vodijo poslovne knjige in izdelujejo letna poročila na podlagi zakona o računovodstvu, se prihodki in odhodki pripoznavajo po načelu denarnega toka.

Prihodki v letu 2023 znašajo 4.318.455.722 evrov, od tega:

- davčni prihodki (neposredna plačila prispevkov za OZZ od zavezancev za plačila prispevkov) 3.284.153.018 evrov (76 % vseh prihodkov),

¹² Obveznosti iz naslova prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje po evidenci FURS-a so evidentirane izvenbilančno - glej pojasnilo poglavja 5.2.1. Bilanca stanja.

Tabela 56. Izkaz prihodkov in odhodkov ZZS za leto 2023 v primerjavi z letom 2022 po ekonomski klasifikaciji.

v evrih

	31. 12. 2022	31. 12. 2023	Indeks
PRIHODKI	3.940.971.276	4.318.455.722	109,6
A) DAVČNI PRIHODKI	3.014.249.053	3.284.153.018	109,0
I. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	3.014.249.053	3.284.153.018	109,0
– prispevki zaposlenih	1.310.822.158	1.428.386.739	109,0
– prispevki delodajalcev	1.467.983.790	1.606.268.733	109,4
– prispevki samozaposlenih	158.240.794	168.506.614	106,5
– ostali prispevki za socialno varnost	78.242.223	80.858.114	103,3
– nerazporejeni prispevki	-1.039.912	132.818	-12,8
B) NEDAVČNI PRIHODKI	119.830.550	140.772.502	117,5
I. UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKIH OD PREMOŽENJA	331.832	2.203.066	663,9
II. TAKSE IN PRISTOJBINE	171.675	158.225	92,2
III. DENARNE KAZNI	472.105	150.106	31,8
IV. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV	2.539.439	2.696.288	106,2
V. DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	116.315.499	135.564.817	116,5
C) KAPITALSKI PRIHODKI	1.396.412	4.884	0,3
Č) TRANSFERNI PRIHODKI	805.495.261	893.525.318	110,9
I. TRANSFERNI PRIHODKI IZ DRUGIH JAVNOFINANČNIH INSTITUCIJ	805.495.261	893.525.318	110,9
– prejeta sredstva iz državnega proračuna	304.437.512	358.380.794	117,7
– prejeta sredstva iz proračunov lokalnih skupnosti	7.730	2.550	33,0
– prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja	501.050.019	535.141.974	106,8
ODHODKI	4.050.139.526	4.394.729.865	108,5
A) TEKOČI ODHODKI	51.049.028	53.947.419	105,7
I. PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	26.533.958	28.863.303	108,8
II. PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST	4.153.642	4.442.563	107,0
III. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	20.196.344	20.269.101	100,4
IV. PLAČILA DOMAČIH OBRESTI	165.084	372.452	225,6
B) TEKOČI TRANSFERJI	3.995.339.863	4.338.828.229	108,6
I. TRANSFERJI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	694.404.568	614.993.650	88,6
– boleznine	683.975.997	601.349.750	87,9
– drugi transferji posameznikom	10.428.571	13.643.900	130,8
II. TRANSFERJI NEPROFITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	39.278	28.828	73,4
III. DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERJI	3.264.962.806	3.681.888.993	112,8
– tekoči transferji v sklade socialnega zavarovanja	5.400.017	5.510.428	102,0
– tekoči transferji v javne zavode	2.722.029.972	3.057.897.754	112,3
– tekoči transferji v državni proračun	58.703	60.543	103,1
– tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni PU	537.474.114	618.420.268	115,1
IV. TEKOČI TRANSFERJI V TUJINO	35.933.211	41.916.758	116,7
C) INVESTICIJSKI ODHODKI	3.750.635	1.954.217	52,1
I. NAKUP IN GRADNJA OSNOVNIH SREDSTEV	3.750.635	1.954.217	52,1
PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ PRIHODKOV NAD ODHODKI	-109.168.250	-76.274.143	69,9

- nedavčni prihodki 140.772.502 evra (3,3 % vseh prihodkov),
- kapitalski prihodki 4.884 evrov,
- transferni prihodki 893.525.318 evrov (20,7 % vseh prihodkov), sestavljeni iz:
  - a) prihodkov od prispevkov iz proračunov lokalnih skupnosti, državnega proračuna in iz skladov socialnega zavarovanja (589.163.578 evrov);
  - b) prihodkov iz državnega proračuna v višini 304.361.740 evrov, in sicer: (1) na podlagi 79. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 za financiranje nadomestil, izplačanih med začasno zadržanostjo od dela, ki presegajo raven izplačil in leta 2019 in za kritje stroškov, povezanih s covidom-19 (201.547.453 evrov), ter na podlagi 15. člena ZNUZSZS in 14. člena ZNUNBZ za preseganje programa nad planiranim obsegom iz OZZ za izvajalce, ki izpolnjujejo pogoje (81.598.222 evrov), (2) za plačilo razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev za zavarovane osebe, ki so upravičene do plačila te razlike v breme državnega proračuna iz razloga socialne ogroženosti (v nadaljevanju upravičenci do doplačil iz socialnih razlogov) in za zavarovance iz 22. točke prvega odstavka 15. člena

ZZVZZ (v nadaljevanju priporniki in zaporniki) (20.016.434 evrov), (3) za vzpostavitev sistema DO v ZZZS – kritje stroškov dela in materialnih stroškov in storitev, povezanih z nalogami za DO (1.199.631 evrov).

Odhodki ZZZS v letu 2023 so realizirani v znesku 4.394.729.865 evrov, od tega:

- tekoči odhodki 53.947.419 evrov (1,2 % vseh odhodkov),
- tekoči transferji 4.338.828.229 evrov (98,7 %) in
- investicijski odhodki 1.954.217 evrov (0,1 %).

ZZS v letu 2023 izkazuje računovodsko pripoznan primanjkljaj prihodkov nad odhodki v višini 76.274.143 evrov.

5.2.2.1 Prihodki

Celotni prihodki ZZZS v letu 2023 znašajo 4.318.455.722 evrov in so nominalno za 9,6 % ali za 377.484.446 evrov večji v primerjavi z letom 2022 predvsem zaradi večjih prihodkov od prispevkov in transernih prihodkov iz državnega proračuna. V primerjavi z načrtovanimi prihodki so manjši za 1,3 %, predvsem zaradi manjših transferjev iz proračuna (za 68.348.740 evrov) in prihodkov na podlagi EU zakonodaje in sporazumov o socialnem zavarovanju z drugimi državami (za 3.194.870 evrov). Nekateri prihodki so bili večji od načrtovanih (prihodki od prispevkov za 7.577.059 evrov in prihodki od sklenjenih dogovorov o ceni in povračilu stroškov za zdravila za 3.663.174 evrov).

Večji del prihodkov (89,7 %) so **prihodki od plačanih prispevkov za OZZ** (3.873.316.596 evrov). Prihodki od prispevkov so po ekonomski klasifikaciji razvrščeni v davčne in transferne prihodke. Oboji skupaj so v primerjavi s preteklim letom večji za 304.512.779 evrov ali za 8,5 %, kar je posledica rasti povprečne bruto plače, večjega števila delavno aktivnih in s tem manjšega števila brezposelnih oseb. Stopnja rasti prihodkov od prispevkov je za 1,2 odstotne točke manjša od rasti povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji (9,7 % rast povprečne bruto plače v RS v letu 2023). Prihodki od prispevkov so za 0,2 % ali za 7.577.059 evrov večji od načrtovanih.

Povprečna bruto plača v Republiki Sloveniji za november 2023 (izplačilo v decembru 2023) je bila za 9,8 % višja od povprečne bruto plače za oktober 2023, izplačane v novembru (v letu 2022 je bila zabeležena rast 10,9 %). Zvišanje povprečne mesečne plače za november glede na oktober je posledica izrednih izplačil plač (trinajstih plač in božičnic). Zvišanje povprečne mesečne plače za november 2023 je opaznejše v zasebnem sektorju, za 13,8 %, v javnem za 2,5 %. Najvišjo povprečno mesečno plačo, izplačano v decembru 2023, so prejeli zaposleni v podjetjih oskrbe z električno energijo, plinom in paro.

5.2.2.1.1 Davčni prihodki (prispevki za socialno varnost in drugi davki)

Od vseh prihodkov od prispevkov je 84,8 % oziroma 3.284.153.019 evrov realiziranih od **neposredno plačanih prispevkov** za OZZ (Tabela 57). V primerjavi z letom 2022 so večji za 9 % oziroma za 269.903.966 evrov, v primerjavi z načrtovanimi pa večji za 0,2 % oziroma za 6.244.898 evrov. Med neposredno vplačane prispevke za socialno varnost štejemo: prispevke zaposlenih, delodajalcev, samozaposlenih ter ostale prispevke za OZZ (zamudne obresti, prispevki samoplačnikov ter prispevki delojemalca od raznih nadomestil). Višina teh prispevkov je odvisna od višine izplačanih plač oziroma zavarovalnih osnov, števila zaposlenih, višine prispevne stopnje, višine zamudnih obresti in izterjave prispevkov.

Zbirna prispevna stopnja za OZZ je nespremenjena že od 1. januarja 2002 in znaša 13,45 %. Zbirno prispevno stopnjo sestavljajo prispevne stopnje, ki jo plačujejo: a) zavarovanci za zavarovanje za vse pravice za primer bolezni in poškodbe izven dela (6,36 %), b) delodajalci za zavarovanje za zavarovanje vseh pravic za primer bolezni in poškodbe izven dela (6,56 %) in c) delodajalci za zavarovanje za vse pravice za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni (0,53 %).

Prispevki zaposlenih, realizirani v višini 1.428.386.739 evrov, imajo 36,9 % v strukturi vseh prihodkov od prispevkov za OZZ. V primerjavi z letom 2022 so večji za 9 % oziroma za 117.564.582 evrov in večji od načrtovanih za 0,1 %. Največ vplačanih prispevkov je od zaposlenih pri pravnih osebah (1.372.293.397 evrov oziroma 96,1 % vseh prispevkov zaposlenih), sledijo prispevki od zaposlenih pri fizičnih osebah (52.151.895 evrov oziroma 3,7 %), prispevki zaposlenih pri tujem

Tabela 57. Prihodki od prispevkov za socialno varnost in prispevki iz drugih javnofinančnih institucij za leto 2023 v primerjavi z letom 2022 in finančnim načrtom za leto 2023.

v evrih

	Realizacija 2022	RFN 2023	Realizacija 2023	Indeks 23/RFN23	Indeks 2023/2022
PRIHODKI OD PRISPEVKOV (I+II)	3.568.803.817	3.865.739.537	3.873.316.596	100,2	108,5
I. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	3.014.249.053	3.277.908.120	3.284.153.019	100,2	109,0
Prispevki za zdravstveno zavarovanje zaposlenih	1.310.822.158	1.426.606.896	1.428.386.739	100,1	109,0
– od zaposlenih pri pravnih osebah	1.258.060.560	1.370.593.291	1.372.293.397	100,1	109,1
– od zaposlenih pri fizičnih osebah	49.346.951	52.356.518	52.151.895	99,6	105,7
– od zaposlenih pri tujem delodajalcu	2.788.957	2.986.973	3.260.733	109,2	116,9
– iz drugih pravnih razmerij	625.690	670.114	680.713	101,6	108,8
Prispevki za zdravstveno zavarovanje delodajalcev	1.467.983.790	1.603.109.183	1.606.268.733	100,2	109,4
– za zaposlene pri pravnih osebah	1.277.404.526	1.396.815.150	1.399.506.713	100,2	109,6
– za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	115.751.334	125.388.358	126.227.184	100,7	109,1
– za zaposlene pri fizičnih osebah	52.961.196	56.886.403	56.756.120	99,8	107,2
– za začasna in občasna dela študentov in dijakov	21.866.734	24.019.272	23.778.717	99,0	108,7
Prispevki za zdravstveno zavarovanje samozaposlenih	158.240.794	168.554.854	168.506.614	100,0	106,5
– za kmete, od katastrskega dohodka	78.115	134.598	203.590	151,3	260,6
– za kmete, od osnove za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	7.914.770	7.471.696	7.591.934	101,6	95,9
– za poškodbe pri delu in poklicne bolezni kmetov	656.601	621.098	585.225	94,2	89,1
– za osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost od zavarovalne osnove	73.646.446	78.956.692	78.838.758	99,9	107,1
– za osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost iz zavarovalne osnove	75.944.864	81.370.770	81.287.107	99,9	107,0
Ostali prispevki za socialno varnost	78.242.223	79.637.187	80.858.114	101,5	103,3
– zamudne obresti iz naslova prispevkov za zdravstveno zavarovanje	2.586.694	2.330.349	2.261.577	97,0	87,4
– prispevek delojemalcev za zdravstveno zavarovanje od starševskih nadomestil	28.103.953	28.386.942	29.294.839	103,2	104,2
– prispevek delojemalcev za zdravstveno zavarovanje od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZZS neposredno izplačuje upravičencem	2.478.922	2.500.806	2.565.258	102,6	103,5
– prispevek delojemalcev za zdravstveno zavarovanje od nadomestil za čas brezposelnosti	8.117.760	7.769.458	7.871.071	101,3	97,0
– za zdravstveno zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni iz drugih pravnih razmerij	4.496.919	4.502.832	4.375.668	97,2	97,3
– za zdravstveno zavarovanje za osebe, ki plačujejo prispevek v pavšalu	18.826.229	21.053.363	21.044.382	100,0	111,8
– za zdravstveno zavarovanje za osebe, ki niso zavarovane po drugih naslovih	13.185.430	12.654.622	12.960.316	102,4	98,3
– za zdravstveno zavarovanje od drugih oseb	446.317	438.814	485.003	110,5	108,7
Nerazporejeni prispevki	-1.039.912	0	132.819	-12,8	
II. TRANSFERNI PRIHODKI (PRISPEVKI) IZ DRUGIH JAVNOFINANČNIH INSTITUCIJ	554.554.764	587.831.417	589.163.578	100,2	106,2
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	53.497.015	53.453.599	54.019.054	101,1	101,0
– iz naslova prispevka za zdravstveno zavarovanje določenih oseb	19.474.434	19.158.202	19.229.166	100,4	98,7
– iz naslova prispevka delodajalcev za zdravstveno zavarovanje od starševskih nadomestil	21.972.947	22.129.662	22.391.526	101,2	101,9
– iz naslova prispevka delodajalcev za zdravstveno zavarovanje od nadomestila za čas brezposelnosti	8.114.814	7.767.256	7.872.480	101,4	97,0
– iz naslova prispevka delodajalca za zdravstveno zavarovanje vojaških obveznikov	47.630	52.346	44.226	84,5	92,9
– iz naslova prispevka delodajalca za poškodbe pri delu in poklicne bolezni za vojaške obveznike	1.435	1.577	1.339	84,9	93,3
– iz naslova prispevka delodajalca za zdravstveno zavarovanje zapornikov	3.885.755	4.344.556	4.480.316	103,1	115,3
Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	7.730	2.546	2.550	100,2	33,0
Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja	501.050.020	534.375.272	535.141.974	100,1	106,8
– iz ZPIZ iz naslova prispevka za zdravstveno zavarovanje upokojujencev	480.668.641	508.157.004	508.999.730	100,2	105,9
– iz naslova prispevka delodajalca za zdravstveno zavarovanje od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZZS neposredno izplačuje upravičencem	2.225.815	2.271.170	2.275.928	100,2	102,3
– iz naslova prispevka delodajalca za zdravstveno zavarovanje od nadomestil iz invalid. zavar., ki jih ZPIZ neposredno izplačuje upravičencem	18.155.564	23.947.098	23.866.316	99,7	131,5

delodajalcu (3.260.733 evrov oziroma 0,2 %) in prispevki od dohodkov iz drugih pravnih razmerij (680.713 evrov).

Prispevki delodajalcev so realizirani v višini 1.606.268.733 evrov oziroma 41,5 % v strukturi prihodkov od prispevkov. V primerjavi z letom 2022 so večji za 9,4 % oziroma za 138.284.943 evrov in so za 0,2 % večji od načrtovanih. Največji delež imajo prispevki za zaposlene pri pravnih osebah (1.399.506.713 evrov oziroma 87,1 % vseh prispevkov delodajalcev), sledijo prispevki delodajalcev za poškodbe pri delu in poklicne bolezni (126.227.184 evrov oziroma 7,9 %), prispevki

za zaposlene pri fizičnih osebah (56.756.120 evrov oziroma 3,5 %) in prispevki od dohodkov iz začasnega dela dijakov in študentov (23.778.717 evrov oziroma 1,5 %).

Prispevki samozaposlenih so realizirani v višini 168.506.614 evrov oziroma 4,4 % v strukturi vseh prihodkov od prispevkov. V primerjavi z letom 2022 so večji za 6,5 % oziroma za 10.265.820 evrov in so v okviru načrtovanih. Največji delež prispevkov samozaposlenih imajo prispevki oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost (160.125.865 evrov ali 95 % vseh prispevkov samozaposlenih).¹³ V primerjavi z letom 2022 so večji za 7 % oziroma za 10.534.555 evrov. Med prispevke samozaposlenih so vključeni tudi prispevki kmetov. Ti so v letu 2023 plačali 8.380.749 evrov prispevkov, kar pomeni 5 % vseh prispevkov samozaposlenih. V primerjavi z letom 2022 so manjši za 3,1 %.

Ostale prispevke za socialno varnost sestavljajo zamudne obresti iz naslova prispevkov, prispevki delojemalcev od nadomestil za starševski dopust, zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZZS neposredno izplačuje upravičencem, za čas brezposelnosti, prispevki za poškodbe pri delu in poklicne bolezni iz drugih pravnih razmerij in prispevki oseb, ki plačujejo prispevek v pavšalu ali niso zavarovani iz drugih naslovov ter prispevki od drugih oseb. Ostali prispevki za socialno varnost so realizirani v višini 80.858.114 evrov oziroma v 2,1 % od vseh prihodkov od prispevkov. V primerjavi z letom 2022 so večji za 3,3 %. Največji delež v ostalih prispevkih za socialno varnost imajo prispevki od nadomestil za starševski dopust (29.294.839 evrov oziroma 36,2 %), sledijo prispevki zavarovanih oseb, ki plačujejo prispevek v pavšalu (21.044.382 oziroma 26,1 %), prispevki oseb, ki niso zavarovani iz drugih naslovov – samoplačniki (12.960.316 evrov oziroma 16 %), prispevki od nadomestil za čas brezposelnosti (7.871.071 evrov oziroma 9,7 %), prispevki za poškodbe pri delu in poklicne bolezni iz drugih pravnih razmerij (4.375.668 evrov oziroma 5,4 %) ter ostali prispevki (5.311.838 oziroma 6,6 %).

Zaradi nepravočasnega zagotavljanja podatkov za pravilno razporeditev prispevkov po posameznih vrstah prispevkov za zdravstveno zavarovanje v tekočem letu je ZZZS na podlagi podatkov FURS v letu 2023 evidentiral na kontu drugi davki – nerazporejeni prispevki za zdravstveno zavarovanje za 132.819 evrov prispevkov. V letu 2022 je bil evidentiran negativen znesek nerazporejenih prispevkov (–1.039.912 evrov). Nerazporejeni prispevki nastanejo, ker FURS ob prejemu plačila posameznih terjatev še nima evidentiranih. Plačilo, ki je bilo ob prejemu evidentirano na kontu nerazporejenih prispevkov, se v nadaljnjih postopkih ali razporedi na terjatev ali se v primeru pomote pri plačilu vrne plačniku. Če se plačilo razporedi na terjatev, ZZZS prejme informacijo o popravku razčlenitve, na osnovi katere se evidentira popravek razporejenih prihodkov, in sicer kot zmanjšanje konta nerazporejenih prispevkov in povečanje ustreznega konta razporejenih prihodkov od prispevkov za zdravstveno zavarovanje. Poleg nerazporejenih plačil so na kontu nerazporejenih prispevkov evidentirana še neidentificirana plačila. To so plačila, ki jih davčni zavezanci plačajo na podračune javnofinančnih prihodkov države, občin, ZPIZ ali ZZZS, na plačilnem nalogu pa ne navedejo pravih podatkov, iz katerih bi lahko določili plačnika oziroma vrsto dajatve. Kadar je saldo na postavki drugih davčnih prihodkov – nerazporejeni prispevki negativen, pomeni, da je v tekočem letu znesek popravkov razčlenitev prejetih plačil v preteklih letih večji od zneska nerazporejenih plačil v tekočem letu.

5.2.2.1.2 Transforni prihodki – prispevki iz drugih javnofinančnih institucij

Transforni prihodki – prispevki iz drugih javnofinančnih institucij znašajo 15,2 % vseh prihodkov od prispevkov oziroma 589.163.578 evrov. V primerjavi z letom 2022 so večji za 6,2 % oziroma za 34.608.814 evrov. V to skupino so uvrščeni prispevki od pokojnin, ki jih za upokojence plačuje Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, prispevki od nadomestila za brezposelne, ki jih plačuje Zavod RS za zaposlovanje, prispevki za druge zavarovane osebe, za katere zavezanci za plačilo so občine ali državni proračun – prispevki od starševskih nadomestil in za zapornike ter vojaške obveznike.

Prejeta sredstva iz državnega proračuna znašajo 54.019.054 evrov oziroma 1,4 % vseh prihodkov od prispevkov. Največji delež sredstev imajo prispevki od starševskih nadomestil

¹³ Med temi prispevki niso evidentirani prispevki za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, ki jih plačajo osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost. Ti prispevki so evidentirani na kontu prispevkov za poškodbe pri delu in poklicne bolezni v skupini prispevki delodajalcev.

Tabela 58. Povprečni mesečni zneski plačanih prispevkov za OZZ na zavarovanca po osnovnih kategorijah zavarovancev v Sloveniji v letu 2023.

Kategorija zavarovanca	Število zavarovancev	Prispevna stopnja	Mesečni prispevki na zavarovanca v evrih	Plačani prispevki v tisoč evrih
Aktivni *	849.551	13,45 %	300	3.060.201
– od tega delodajalci	849.551	7,09 %	157	1.600.634
– od tega delojemalci	849.551	6,36 %	143	1.459.566
Samostojni podjetniki	82.199	13,45 %	169	166.694
Kmetje	9.975	18,78 % ali 6,36 %	70	8.381
ZPIZ za upokoјence	548.576	5,96 %	77	509.000
Brezposelni **	11.292	11,92 %	116	15.744
Zavarovanci po 20. točki	37.639	5,96 %	29	12.960
Zavarovanci po 21. točki	36.660	2,00 %	44	19.232
Ostalo ***	26.435	različno	256	81.106
Skupaj	1.602.327			3.873.317

* Podatek vključuje tudi prihodke od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti in od nadomestil za starševski dopust.

** Podatek se nanaša le na tiste brezposelne osebe, ki jih je ZRSZ prijavil v zavarovanje kot prejemnike denarnih nadomestil iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti.

*** Vključeni so prispevki za pripornike, zamudne obresti, pozneje plačani ukinjeni prispevki, prispevki, ki jih plačuje Republika Slovenija, prispevki za zavarovance iz 17. in 18. člena ZZVZZ, prispevki od nadomestil iz invalidskega zavarovanja ter nerazporejeni prispevki.

(22.391.526 oziroma 41,5 %), sledijo prispevki za zavarovanje določenih oseb (19.229.166 evrov oziroma 35,6 %), prispevki od nadomestil za čas brezposelnosti (7.872.480 evrov oziroma 14,6 %), prispevki za zavarovanje zapornikov (4.480.316 evrov oziroma 8,3 %) ter prispevki za zavarovanje vojaških obveznikov (45.565 evrov). V primerjavi z letom 2022 so sredstva iz državnega proračuna večja za 1 %.

Prejeta sredstva iz občinskih proračunov znašajo 2.550 evrov in so v okviru načrtovanih.

Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja znašajo 535.141.974 evrov oziroma 13,8 % vseh prihodkov od prispevkov. V primerjavi z letom 2022 so večja za 34.091.954 evrov oziroma za 6,8 %. Največji delež sredstev iz skladov socialnega zavarovanja imajo prispevki za zdravstveno zavarovanje upokoјencev (508.999.730 evrov oziroma 95,1 %), sledijo prispevki od nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki jih izplačuje ZPIZ, (23.866.316 evrov oziroma 4,5 %) ter prispevki za zdravstveno zavarovanje od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih izplačuje ZZS (2.275.928 evrov oziroma 0,4 %).

V Tabeli 58 so prikazani povprečni mesečni zneski plačanih prispevkov za OZZ na zavarovanca po glavnih kategorijah zavarovancev.

5.2.2.1.3 Drugi nedavčni in kapitalski prihodki

Drugi prihodki ZZS so v letu 2023 realizirani v višini 445.139.126 evrov in so za 19,6 % oziroma za 72.971.667 evrov večji kot v letu 2022, predvsem zaradi večjih transfernih prihodkov iz Proračuna RS (za 53.421.243 evrov), večjih prihodkov na temelju dogovorov o ceni in povračilu stroškov za zdravila, ki jih ZZS sklepa s farmacevtskimi družbami (za 16.931.047 evrov), in večjih prihodkov iz naslova regresnih zahtevkov (za 4.026.215 evrov) in prihodkov od naložb (za 1.871.233 evrov). Prihodki na podlagi zakonodaje EU in sporazumov o socialnem zavarovanju z drugimi državami so v primerjavi z letom 2022 manjši za 2.335.266 evrov. V primerjavi z načrtovanimi so drugi prihodki manjši za 12,9 %, največ zaradi manjših transferjev iz državnega proračuna.

Med drugimi prihodki ZZS (nedavčni prihodki, kapitalski prihodki, del transfernih prihodkov), ki pomenijo 10,3 % vseh prihodkov, so izkazane naslednje skupine prihodkov:

- **Prejeta sredstva državnega Proračuna RS** v znesku 284.345.306 evrov. Od načrtovanih proračunskih sredstev v znesku 352.694.046 evrov je ZZS na podlagi izdanih zahtevkov v letu 2023 prejel transfer iz državnega proračuna v skupni višini 284.345.306 evrov: (1) na podlagi 79. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 za plačilo preseganja odhodkov v letu 2023 glede na leto 2019 iz naslova nadomestil plač za

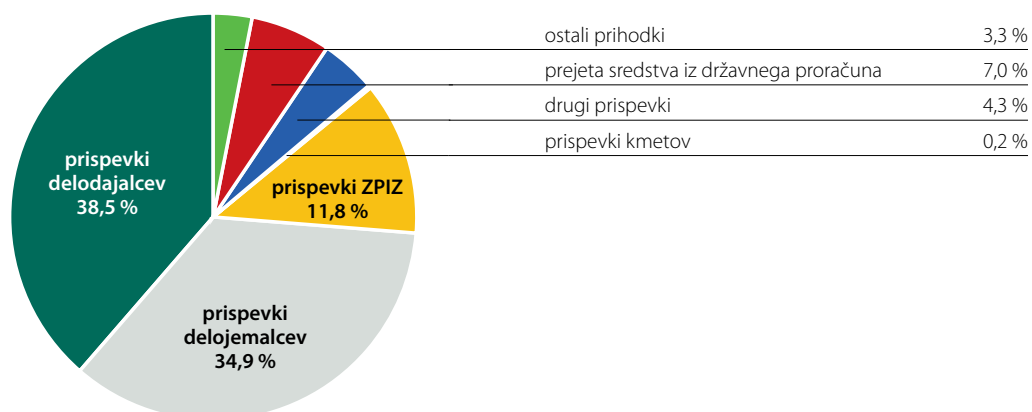
Tabela 59. Prihodki ZZZS v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 in finančnim načrtom za leto 2023.

v evrih

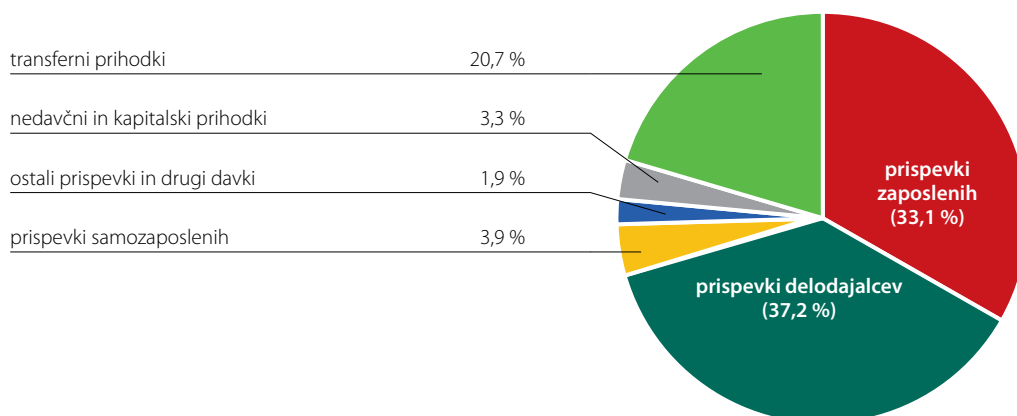
	Realizacija		Rebalans finančnega načrta		Realizacija		Indeks	Indeks
	2022	str.	2023	str.	2023	str.	23/22	23/RFN23
	1		2		3		4=3/1	5=3/2
1. Prispevki delodajalcev in delojemalcev	2.905.904.834	73,7	3.165.354.156	72,3	3.170.321.907	73,4	109,1	100,2
2. Prispevki ZPIZ	480.668.641	12,2	508.157.004	11,6	508.999.730	11,8	105,9	100,2
3. Prispevki kmetov	8.649.485	0,2	8.227.392	0,2	8.380.749	0,2	96,9	101,9
4. Drugi prispevki	174.620.770	4,4	184.000.985	4,2	185.481.392	4,3	106,2	100,8
5. Nerazporejeni prispevki	-1.039.912	0,0	0	0,0	132.819	0,0		
SKUPAJ PRISPEVKI (1–5)	3.568.803.817	90,6	3.865.739.537	88,3	3.873.316.596	89,7	108,5	100,2
6. Prihodki po mednarodnih sporazumih	28.653.476	0,7	29.513.080	0,7	26.318.210	0,6	91,8	89,2
7. Prihodki od naložb	331.832	0,0	1.624.051	0,0	2.203.065	0,1	663,9	135,7
8. Prihodki od regresnih zahtevkov	23.855.346	0,6	27.799.352	0,6	27.881.561	0,6	116,9	100,3
9. Prejeta sredstva za socialno ogrožene in sredstva za pripornike in zapornike	17.964.549	0,5	19.667.519	0,4	20.016.434	0,5	111,4	101,8
10. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	232.975.948	5,9	352.694.046	8,1	284.345.306	6,6	122,0	80,6
11. Ostali prihodki	68.386.308	1,7	79.713.337	1,8	84.374.549	2,0	123,4	105,8
SKUPAJ PRIHODKI (1–11)	3.940.971.276	100,0	4.376.750.922	100,0	4.318.455.722	100,0	109,6	98,7

čas zadržanosti od dela v višini 184.069.609 evrov in za stroške izvajalcev zdravstvene dejavnosti, povezanih z obvladovanjem covid-19 v višini 17.477.844 evrov, (2) za preseganje programa nad planiranim obsegom iz OZZ za izvajalce, ki izpolnjujejo pogoje iz 15. člena ZNUZSZS in 14. člena ZNUNBZ v višini 81.598.222 evrov, in (3) za vzpostavitev sistema DO na podlagi tripartitne pogodbe med ZZZS, MZ in Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, veljavne do 2. 8. 2023 in pogodbe med ZZZS in Ministrstvom za solidarno prihodnost, veljavne od 3. 8. 2023 dalje v višini 1.199.631 evrov.

- Prejeta sredstva na temelju dogovorov o ceni in povračilu stroškov za zdravlila, ki jih ZZZS sklepa s farmacevtskimi družbami, v znesku 79.663.174 evrov.
- Prihodki iz naslova regresnih zahtevkov v znesku 27.881.561 evrov, in sicer na osnovi Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu. ZZZS je evidentiral za 25.813.718 evrov prihodkov od plačane vnaprejšnje pavšalne odškodnine, od ostalih regresnih zahtevkov pa 2.067.843 evrov.
- Prihodki na podlagi zakonodaje EU in sporazumov o socialnem zavarovanju z drugimi državami v znesku 26.318.210 evrov (prihodki po državah: Avstrija 8.607.436 evrov, Nemčija 7.698.821 evrov, Italija 2.968.336 evrov, Hrvaška 2.735.055 evrov, Srbija 762.685 evrov, Švica

Slika 22. Prihodki po kategorijah zavezancev za plačilo obveznega zdravstvenega zavarovanja in drugi prihodki v letu 2023.

Slika 23. Struktura prihodkov ZZS v letu 2023 po vrstah prihodkov (ekonomska klasifikacija).

745.170 evrov, Francija 405.046 evrov, Velika Britanija 359.063 evrov, Nizozemska 329.877 evrov in ostale države (prihodki pod 300.000 evrov) v skupnem znesku 1.706.721 evrov).

- Prejeta sredstva od državnega proračuna za povrnitev plačil zdravstvenih storitev do polne vrednosti za upravičence do doplačil iz socialnih razlogov ter za pripornike in zapornike v znesku 20.016.434 evrov. Sredstva vključujejo povračila ZZS za plačila zdravstvenih storitev do polne vrednosti za te kategorije zavarovancev za obdobje od novembra 2022 do oktobra 2023.¹⁴
- Prihodki od prodaje blaga in storitev znašajo 2.696.288 evrov. V strukturi teh prihodkov imajo največji delež prihodki iz naslova opravljanja storitev za zavarovalnice, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje – predvsem za uporabnino sistema on-line (65,1 %), storitve vodenja matične evidence za Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (25,8 %) ter drugi prihodki – prihodki od prodaje nadomestnih kartic zdravstvenega zavarovanja (4 %), prodaja počitniških zmogljivosti (3,6 %), prihodki od posredovanja podatkov (0,2 %) ter ostali prihodki (1,3 %).
- Prihodki od obresti znašajo 1.950.280 evrov.
- Prihodki od premoženja (od najemnin poslovnih prostorov in stanovanj) znašajo 252.786 evrov.
- Prihodki od taks in pristojbin znašajo 158.225 evrov.
- Prihodki iz naslova denarnih kazni znašajo 150.106 evrov (zaračunane pogodbene kazni izvajalcem zdravstvenih storitev).
- Prihodki od prodaje osnovnih sredstev in zemljišč znašajo 4.884 evrov, od tega od prodaje opreme 3.655 evrov in od prodaje prevoznih sredstev 1.229 evrov.
- Ostali prihodki znašajo 1.701.872 evrov, ki se nanašajo na vračila preveč nakazanih sredstev za program zdravstvenih storitev, vračila akontacij za zdravljenje v tujini, povračila sodnih stroškov, sodnih taks, vračil po sodbah in od prejetih refundacij izplačanih nadomestil v preteklem letu iz naslova sodnih odločb in odločb ZPIZ.

Prihodki po kategorijah zavezancev za plačilo prispevkov OZZ in drugi prihodki v letu 2023 v primerjavi z načrtovanimi in realiziranimi v letu 2022 so prikazani v Tabeli 59, struktura teh prihodkov pa na Sliki 22. Največji delež (73,4 %) imajo vplačila prispevkov za OZZ od zaposlenih (prispevki delodajalcev in delojemalcev), temu sledijo prispevki od pokojnin (11,8 %), transferni prihodki iz državnega proračuna (7 %), drugi prispevki – prispevki samoplačnikov, prispevki delojemalca od raznih nadomestil, zamudne obresti (4,3 %), ostali prihodki (3,3 %), manjši delež pa imajo prispevki od kmetov (0,2 %).

Na Sliki 23 je prikazana struktura prihodkov po vrstah glede na ekonomsko klasifikacijo.

5.2.2.2 Odhodki

Zaradi boljše razumljivosti porabo sredstev ZZS oziroma odhodke izkazujemo in pojasnjujemo po interni klasifikaciji odhodkov (Tabela 60), v kateri so odhodki izkazani po namenih porabe v skladu z zakonsko ureditvijo zdravstvene dejavnosti in drugih pravic iz OZZ. V Tabeli 56 so odhodki izkazani po kontnem načrtu, ki velja za druge uporabnike enotnega kontnega načrta,

¹⁴ Glej obrazložitev odhodkov za zdravstvene storitve, poglavje 5.2.2.2.1.

med katere sodi tudi ZZS – po ekonomski klasifikaciji, ki izhaja iz klasifikacije javnofinančnih tokov kot metodološka podlaga za izkazovanje transparentnih in mednarodno primerljivih bilanc javnega financiranja.

Celotni odhodki ZZS v letu 2023 znašajo 4.394.729.865 evrov in so za 344.590.339 evrov ali za 8,5 % večji kot leta 2022. Največjo nominalno rast odhodkov izkazujejo obresti od zadolževanja (125,6 %), sledijo odhodki za cepiva (54,4 %), odhodki za zdravljenje v tujini (31,5 %), odhodki za medicinske pripomočke (18 %), odhodki osnovnega zdravstvenega varstva (15,2 %), odhodki mednarodnega zavarovanja (13,8 %), odhodki za zdravila (13,3 %), odhodki specialističnega ambulantnega in bolnišničnega zdravljenja (12,1 %) in odhodki dejavnosti socialnih zavodov (10 %).

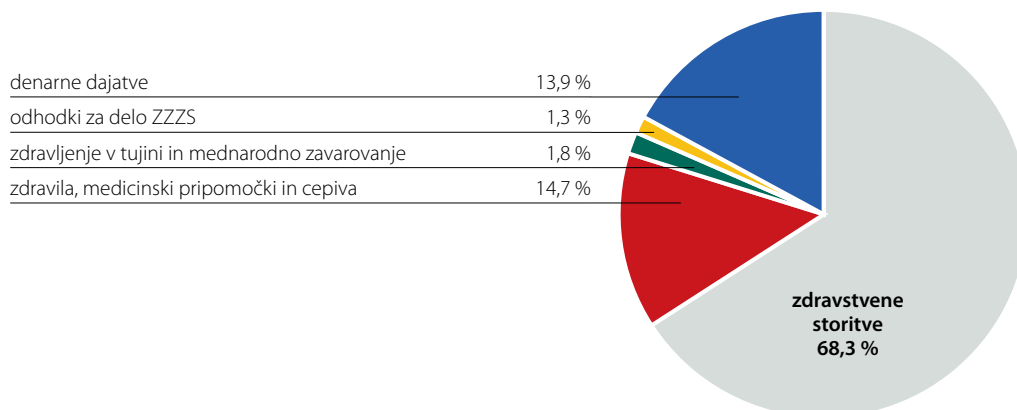
Odhodke ZZS po namelih porabe razvrščamo na:

- **odhodke zdravstvene dejavnosti**, kamor sodijo odhodki za zdravstvene storitve, zdravila, medicinske pripomočke, cepiva, odhodki za zdravljenje v tujini in odhodki iz naslova mednarodnih sporazumov o socialni varnosti, ki so po ekonomski klasifikaciji prikazani v okviru postavk tekoči transferji v javne zavode, tekoča plačila drugim izvajalcem služb, ki niso proračunski uporabniki, transferji neprofitnim organizacijam in ustanovam, drugi transferji posameznikom in tekoči transferji v tujino;
- **denarne dajatve** (nadomestila, potni stroški, dnevnice, stroški prevozov, povračila zavarovalnicam, ki izvajajo dopolnilna zdravstvena zavarovanja v zvezi z upravičenci do doplačil

Tabela 60. Odhodki ZZS v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 in finančnim načrtom za leto 2023 po namelih porabe.

v evrih

	Realizacija		Rebalans finančnega načrta		Realizacija		Indeks 23/22	Indeks 23 / RFN23
	2022	str.	2023	str.	2023	str.		
	1	2	3	4=3/1	5=3/2			
1. Osnovno zdravstveno varstvo	662.877.424	16,4	773.030.480	17,4	763.886.395	17,4	115,2	98,8
2. Amb. spec. in bolnišnično zdravljenje	1.791.991.288	44,2	1.996.742.114	45,1	2.008.893.807	45,7	112,1	100,6
3. Dejavnost socialnih zavodov	194.023.801	4,8	226.646.238	5,1	213.354.510	4,9	110,0	94,1
4. Dejavnost obvezne socialne varnosti	18.875.840	0,5	16.016.030	0,4	14.411.563	0,3	76,3	90,0
SKUPAJ ZDRAVSTVENE STORITVE (1–4)	2.667.768.354	65,9	3.012.434.861	68,0	3.000.546.275	68,3	112,5	99,6
5. Zdravila, medicinski pripomočki in cepiva	565.503.681	14,0	638.712.119	14,4	648.135.509	14,7	114,6	101,5
– za zdravila	459.618.349	11,3	510.119.683	11,5	520.784.030	11,9	113,3	102,1
– za medicinske pripomočke	99.143.119	2,4	120.567.986	2,7	116.939.412	2,7	118,0	97,0
– za cepiva	6.742.212	0,2	8.024.450	0,2	10.412.067	0,2	154,4	129,8
6. Zdravljenje v tujini – napotitve	5.316.072	0,1	10.032.500	0,2	6.991.249	0,2	131,5	69,7
7. Mednarodno zavarovanje:	64.940.709	1,6	70.375.620	1,6	73.928.931	1,7	113,8	105,0
– slovenski zavarovanci:	30.646.539	0,8	39.420.000	0,9	35.032.225	0,8	114,3	88,9
– dejanska povračila	16.576.183	0,4	21.321.301	0,5	20.410.452	0,5	123,1	95,7
– pavšalna povračila	14.070.356	0,3	18.098.699	0,4	14.621.773	0,3	103,9	80,8
– tuji zavarovanci	34.294.170	0,8	30.955.620	0,7	38.896.706	0,9	113,4	125,7
SKUPAJ OSTALA ZDRAV. DEJAVNOST (5–7)	635.760.462	15,7	719.120.239	16,2	729.055.689	16,6	114,7	101,4
8. Denarne dajatve:	691.811.048	17,1	638.111.094	14,4	609.226.265	13,9	88,1	95,5
– za nadomestila odsotnosti	689.434.717	17,0	635.444.513	14,3	606.920.721	13,8	88,0	95,5
– za potne stroške, dnevnice, prevoze	2.144.611	0,1	2.458.081	0,1	2.154.767	0,0	100,5	87,7
– povračila zavarovalnicam – soc. ogroženi	231.720	0,0	208.500	0,0	150.777	0,0	65,1	72,3
9. Odhodki za delo ZZS:	54.634.579	1,3	59.963.807	1,4	55.529.184	1,3	101,6	92,6
– plače in drugi izdatki zaposlenih	26.533.958	0,7	29.153.020	0,7	28.863.303	0,7	108,8	99,0
– prispevki delodajalca	4.153.642	0,1	4.504.364	0,1	4.442.563	0,1	107,0	98,6
– izdatki za blago in storitve	20.196.344	0,5	22.022.209	0,5	20.269.101	0,5	100,4	92,0
– investicijski odhodki	3.750.635	0,1	4.284.214	0,1	1.954.217	0,0	52,1	45,6
10. Obresti	165.084	0,0	370.000	0,0	372.452	0,0	225,6	100,7
SKUPAJ ODHODKI (1–10)	4.050.139.526	100,0	4.430.000.000	100,0	4.394.729.865	100,0	108,5	99,2

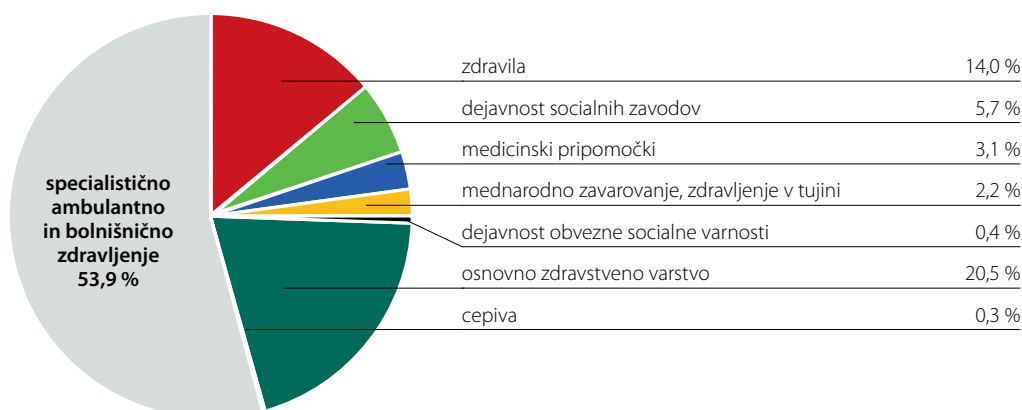
Slika 24. Struktura odhodkov ZZS v letu 2023.

iz socialnih razlogov), ki so po ekonomski klasifikaciji prikazana v okviru postavke transferji posameznikom in gospodinjstvom;

- **odhodke za službo ZZS**, ki so povezani z zagotovitvijo izvajanja dejavnosti ZZS in so prikazani v okviru postavk tekoči odhodki in investicijski odhodki in
- **obresti od zadolževanja**, ki so po ekonomski klasifikaciji v Tabeli 56 vključene v postavki plačila domačih obresti.

Glavne skupine odhodkov za leto 2023 po interni klasifikaciji (po namenih porabe) iz Tabele 60 so prikazane tudi v strukturnem grafu (Slika 24).

Realizirani odhodki v letu 2023 so v okviru načrtovanih vrednosti. Odhodki za zdravstvene dejavnosti pomenijo 84,9 % vseh odhodkov ZZS. Porabljena sredstva za ta namen znašajo 3.729.601.964 evrov in so za 12,9 % večja kot v letu 2022. Struktura odhodkov za zdravstvene dejavnosti je prikazana na Sliki 25.

Slika 25. Struktura odhodkov ZZS za zdravstvene dejavnosti v letu 2023.

5.2.2.2.1 Odhodki za zdravstvene storitve

Odhodki za zdravstvene storitve vključujejo sredstva za zdravstvene storitve in programe za: osnovno zdravstveno varstvo, specialistično ambulantno in bolnišnično zdravljenje, dejavnost socialnih zavodov ter dejavnost obvezne socialne varnosti in transferje neprofitnim organizacijam. V letu 2023 so znašali 3.000.546.275 evrov oziroma 68,3 % vseh odhodkov ZZS. Odhodki za zdravstvene storitve, preračunani na prebivalca Republike Slovenije, so v letu 2023 znašali 1.417 evrov (1.266 evrov v letu 2022). V primerjavi z letom 2022 so ti odhodki večji za 12,5 % oziroma za 332.777.921 evrov in so manjši od načrtovanih odhodkov za 0,4 % oziroma za 11.888.586 evrov (v finančnem načrtu 2023 je bila vključena zamuda zapadlih obveznosti za odhodke zdravstvenih storitev iz leta 2023, preložena v leto 2024 v višini 53.597.888 evrov, a ni bila realizirana). Če izločimo učinek zamude zapadlih obveznosti, bi bili odhodki za zdravstvene storitve manjši od načrtovanih za 65.486.475 evrov oziroma 2,1 %. Sorazmerno visoka rast teh odhodkov glede na leto 2022 je posledica ukrepov na področju plač in drugih stroškov dela v

zdravstveni dejavnosti, rasti odhodkov za storitve, plačane po realizaciji (v skladu s 15. členom ZNUZSZS so bile v obdobju od 1. 1. 2023 do 31. 7. 2023 vse storitve, plačane po realizaciji, od 1. 8. 2023 se po realizaciji plačujejo le storitve, določene z Uredbo ter druge posamezne vrste zdravstvenih storitev), povečanja odhodkov na podlagi Uredbe in dodatnih sredstev po Aneksu št. 1 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2022. Končni obračun za opravljene programe zdravstvenih storitev za leto 2023 bo izveden do konca februarja 2024. Takrat pa bodo znane tudi obveznosti ZZS za programe zdravstvenih storitev za leto 2023.

V odhodkih za zdravstvene storitve so vključeni tudi odhodki iz naslova zaračunanih vrednosti zdravstvenih storitev do polne vrednosti za upravičence do doplačil iz socialnih razlogov ter za pripornike in zapornike. V skladu s 24. členom ZZVZZ te izdatke Proračun Republike Slovenije povrne ZZS. Ta povračila so izkazana med transfernimi prihodki ZZS kot prejeta sredstva od državnega proračuna za povrnitev plačil zdravstvenih storitev do polne vrednosti. V letu 2023 je ZZS za opravljene zdravstvene storitve do polne vrednosti prejel račune v višini 19.589.349 evrov, od tega 18.491.258 evrov za upravičence do doplačil iz socialnih razlogov in 1.098.091 evrov za pripornike in zapornike. Za opravljene storitve specialističnega ambulantnega in bolnišničnega zdravljenja je bilo zaračunanih 9.349.284 evrov (47,7 %), za opravljene storitve v osnovnem zdravstvenem varstvu 4.969.984 evrov (25,4 %), za zdravila 4.921.393 evrov (25,1 %), v ostalih dejavnostih (dejavnost socialnih zavodov, medicinski pripomočki, zakonodaja EU) pa 348.688 evrov (1,8 %). Od skupaj zaračunane razlike do polne vrednosti storitev za te upravičence v letu 2023 je ZZS plačal izvajalcem zdravstvenih storitev 16.857.376 evrov ali 86,1 %. Preostanek 2.731.973 evrov pa bo plačan ob zapadlosti v letu 2024. V letu 2023 je bil plačan tudi del obveznosti iz tega naslova v znesku 2.832.345 evrov, ki se nanaša na opravljene in zaračunane storitve za leto 2022 z datumi zapadlosti v letu 2023. Tako so plačila za razliko do polne vrednosti zdravstvenih storitev v letu 2023 za te upravičence znašala skupaj 19.689.721 evrov (brez povračil zavarovalnicam).¹⁵ Iz Proračuna Republike Slovenije je bilo v letu 2023 povrnjeno ZZS 20.016.434 evrov za račune, ki so se nanašali na opravljene storitve v obdobju november 2022–oktober 2023 in za povračila zavarovalnicam iz tega naslova v skladu s 24. členom ZZVZZ ter Protokolom za izvajanje 22. točke prvega odstavka 15. člena in 24. člena ZZVZZ¹⁶ in Navodilom o vračanju plačanih stroškov kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev.¹⁷

Po **ekonomski klasifikaciji**, ki je prikazana v Tabeli 56, odhodki za zdravstvene storitve vključujejo:

(1) **Tekoči transferji v javne zavode** so znašali 2.582.572.188 evrov in vključujejo 4 vrste transference odhodkov (po kalkulativnih elementih cene za določanje vrednosti programov in storitev): sredstva za plače znašajo 51,8 % ali 1.337.292.400 evrov, sredstva za prispevke delodajalca 7,7 % oziroma 198.173.727 evrov, sredstva za materialne stroške z amortizacijo 39,8 % oziroma 1.029.400.957 evrov in sredstva za premije za kolektivno obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje 0,7 % oziroma 17.705.104 evre.

(2) **Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb**, ki niso proračunski uporabniki (zasebni izvajalci), so v letu 2023 znašala 415.088.752 evrov.

(3) **Povračila stroškov zdravljenja zavarovancem na osnovi plačanih računov** so izdatki za zdravstvene storitve, ki so bili neposredno povrnjeni zavarovanim osebam. Ta so v letu 2023 znašala 2.856.507 evrov in so prikazana znotraj skupine drugih transferjev posameznikom.

(4) **Transferji nepridobitnim organizacijam in ustanovam** znašajo 28.828 evrov. Pomenijo stroške za šolanje psov, vodnikov slepih.

V celotni strukturi odhodkov za zdravstvene storitve je 86 % plačanih javnim zavodom, preostalih 14 % pa drugim izvajalcem javne službe – zasebnikom koncesionarjem, neposredno zavarovanim osebam kot povračila stroškov zdravljenja in neprofitnim organizacijam.

V nadaljevanju odhodke za zdravstvene storitve pojasnjujemo še **po namenih porabe** (po t. i. interni klasifikaciji), ki so prikazani v Tabeli 60:

(1) **Odhodki za osnovno zdravstveno varstvo** znašajo 763.886.395 evrov. V primerjavi z letom 2022 so večji za 15,2 % in so manjši od načrtovanih za 1,2 %.

¹⁵ Glej še denarna povračila, poglavje 5.2.2.2.4.

¹⁶ Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ZZS ter zavarovalnice, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje so leta 2008 sklenili Protokol.

¹⁷ Ur. list RS št. 11/2010.

(2) **Odhodki za specialistično ambulantno in bolnišnično zdravljenje** so znašali 2.008.893.807 evrov. V primerjavi s preteklim letom so večji za 12,1 % in večji od načrtovanih za 0,6 %.

(3) **Odhodki za dejavnost socialnih zavodov** so znašali 213.354.510 evrov. V primerjavi z letom 2022 so večji za 10 % in so manjši od načrtovanih za 5,9 %.

(4) **Odhodki za dejavnost obvezne socialne varnosti in transferji nepridobitnim organizacijam** znašajo 14.411.563 evrov. To so sredstva za doječe matere, obravnavo gluhih zavarovanih oseb, spremljanje ter sobivanje enega od staršev ob hospitaliziranem otroku ter sredstva za HAG in PCR testiranje (13.753.861 evrov) in za stroške za šolanje psov vodnikov slepih (28.828 evrov). Poleg tega so bila v letu 2023 plačana sredstva za posebne pravice iz OZZ v višini 628.874 evrov, ki se nanašajo na obveznosti iz leta 2022 (sredstva za programe skupinske obnovitvene rehabilitacije v višini 556.384 evrov in sredstva za sofinanciranje zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev v višini 72.490 evrov). Posebne pravice iz OZZ za leto 2023 financira državni proračun. Odhodki za dejavnost obvezne socialne varnosti in transferji nepridobitnim organizacijam so manjši od realizacije leta 2022 za 23,7 % oziroma 4.464.277 evrov zaradi prenosa financiranja dela te dejavnosti na državni proračun. V primerjavi z načrtovanimi so ti odhodki manjši za 10 %.

5.2.2.2.2 Odhodki za zdravila, medicinske pripomočke in cepiva

Odhodki za zdravila, medicinske pripomočke in cepiva so v letu 2023 znašali 648.135.509 evrov in so večji od načrtovanih za 1,5 %. V primerjavi z letom 2022 so večji za 14,6 % oziroma za 82.631.828 evrov. Odhodki te skupine v strukturi celotnih odhodkov ZZZS so 14,7 %, zato je njihov obseg porabe (predvsem odhodki za zdravila) pomemben v celotnih odhodkih ZZZS. Ti odhodki so po ekonomski klasifikaciji izkazani v okviru postavke tekoči transferji v javne zavode, tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, v manjšem obsegu pa tudi v drugih transferjih posameznikom.

(1) Največji delež (80,4 %) teh odhodkov so **odhodki za zdravila** in znašajo 520.784.030 evrov. V primerjavi z letom 2022 so za 13,3 % oziroma za 61.165.681 evrov večji, glede na načrtovane pa za 2,1 % oziroma za 10.664.347 evrov. Glavni razlogi za rast teh odhodkov so širitev indikacij, uvedba novih dražjih (npr. bioloških) zdravil, rast porabe zdravil in spremembe v strukturi predpisovanja. Na podlagi dogovorov z imetniki dovoljenj za zdravila oziroma njihovimi zastopniki je ZZZS v letu 2023 prejel povračila sredstev v višini 79.663.174 evrov, kar je 27 % več kot v letu 2022.

Po ekonomski klasifikaciji so odhodki za zdravila evidentirani v postavkah: tekoči transferji v javne zavode (412.252.468 evrov oziroma 79,2 %), tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb (101.783.764 evrov ali 19,5 %) in drugi transferji posameznikom (6.747.798 evrov ali 1,3 %).

Povprečni odhodek za zdravila na prebivalca je v letu 2023 znašal 246 evrov, kar je 12,8 % več kot v prejšnjem letu (218 evrov).

(2) **Odhodki za medicinske pripomočke** so v letu 2023 znašali 116.939.412 evrov in so za 3 % oziroma za 3.628.574 evrov manjši od načrtovanih, kar je povezano s počasnejšo dinamiko uporabe širjenih pravic. V primerjavi z letom 2022 so večji za 18 % ali za 17.796.293 evrov, kar je posledica širitev pravic do medicinskih pripomočkov in sprememb cenovnih standardov.

Odhodki za medicinske pripomočke so po ekonomski klasifikaciji prikazani v okviru postavke tekoči transferji v javne zavode (19.880.707 evrov oziroma 17 %), tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb (95.431.703 evre ali 81,6 %) in drugi transferji posameznikom (1.627.002 evra ali 1,4 %).

(3) **Odhodki za cepiva** znašajo 10.412.067 evrov in so za 54,4 % večji kot v letu 2022 zaradi spremenjenega programa cepljenja v letu 2023: cepljenje dijakov proti tetanusu z mešanim cepivom proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (v letu 2022 se je cepljenje opravilo s cepivom proti tetanusu), cepljenje proti HPV za dečke v 1. in 3. letniku srednje šole, cepljenje z 20-valentnim konjugiranim pnevmokoknim cepivom za skupine s tveganji, cepljenje s cepivom proti pasovcu za skupine s tveganji, cepljenje proti gripi (v preteklih sezonah se je financiralo iz proračuna). V primerjavi z načrtovanimi so večji za 29,8 % oziroma za 2.387.617 evrov zaradi drugačne dinamike plačil od načrtovane.

5.2.2.2.3 Odhodki iz naslova mednarodnega zavarovanja in za zdravljenje v tujini

Med odhodki iz naslova mednarodnega zavarovanja in za zdravljenje v tujini se izkazujejo plačila za zdravljenje naših zavarovanih oseb v tujini in tujih zavarovancev pri slovenskih izvajalcih zdravstvenih storitev na podlagi mednarodnih sporazumov za socialno varnost ter za napotitve zavarovanih oseb na zdravljenje v tujino (izčrpane možnosti zdravljenja v Sloveniji, predolge čakalne dobe v Republiki Sloveniji, po Uredbi ES).

Odhodki za napotene na zdravljenje v tujino nastajajo na dva načina: a) na podlagi individualnih računov, ki jih ZZZS plačuje izvajalcem zdravstvenih storitev v tujini in b) na podlagi mednarodnih sporazumov, v teh primerih ZZZS prejme račune od tujih organov za zvezo.

Odhodki iz naslova mednarodnega zavarovanja in za zdravljenje v tujini so v letu 2023 znašali 80.920.180 evrov. Po ekonomski klasifikaciji v Tabeli 56 so prikazani v okviru postavke tekoči transferji v tujino, delno pa v okviru postavke tekoči transferji v javne zavode, tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb in drugi transferji posameznikom.

(1) Za zdravljenje v tujini je bilo porabljenih 6.991.249 evrov, kar je za 31,5 % oziroma za 1.675.177 evrov več kot leta 2022. Odhodki za zdravljenje v tujini so manjši od načrtovanih za 30,3 % oziroma za 3.041.251 evrov, saj se nekateri načrtovani primeri zdravljenja v tujini še niso rešili. Največ odhodkov napotenih zavarovanih oseb na zdravljenje v tujino so plačila po individualnih računih izvajalcem zdravstvenih storitev v tujini (4.495.035 evrov), pri čemer je bilo največ nakazil v ZDA, Nemčijo, Izrael, Avstrijo, Srbijo, na Poljsko, Češko, v Italijo, Veliko Britanijo, na Hrvaško in v Francijo – v primerjavi z letom 2022 so ti odhodki večji za 35,8 %. Sledijo odhodki na podlagi plačanih računov tujim organom za zvezo po mednarodnih sporazumih (2.389.498 evrov), in sicer je bilo največ plačil v Nemčijo (1.295.299 evrov), Italijo (590.955 evrov), Švico (116.415 evrov), Avstrijo (111.423 evrov), Veliko Britanijo (96.835 evrov), na Hrvaško (72.039 evrov), v Francijo (61.385 evrov) in na Nizozemsko (43.562 evrov). V primerjavi z letom 2022 so ti odhodki večji za 20,9 %. Odhodki za prevoze zavarovanih oseb na zdravljenje v tujino v letu 2023 znašajo 106.716 evrov.

(2) Odhodki iz naslova mednarodnega zavarovanja so povračila stroškov za zdravstvene storitve, zdravila in materiale za naše zavarovane osebe, ki začasno oziroma stalno bivajo v drugi državi (tekoči transferji v tujino) in za tuje zavarovane osebe, ki začasno oziroma stalno bivajo v Republiki Sloveniji (tekoči transferji v javne zavode in tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb). Pravice za uveljavljanje pravic iz OZZ v tujini so med državami Evropske unije urejene z uredbami in direktivami, ki so jih sprejeli pristojni organi Evropske unije, z ostalimi državami pa z meddržavnimi sporazumi o socialni varnosti. Ne glede na to, kakšne so pravne podlage za uveljavljanje pravic iz zdravstvenega varstva in OZZ v drugih državah oziroma zavarovancev drugih držav v Sloveniji, se stroški zdravljenja med državami na temelju sklenjenih mednarodnih sporazumov ali pogodb obračunavajo na dva načina: (1) po dejanskih stroških ali (2) v dogovorjenem pavšalnem znesku. Tovrstni odhodki so leta 2023 znašali 73.928.931 evrov, od tega je bilo namenjeno 35.032.225 evrov za povračila stroškov, ki so jih uveljavljali slovenski zavarovanci zaradi zdravljenja v tujini. V primerjavi z letom 2022 so ti odhodki večji za 4.385.686 evrov oziroma za 14,3 % (povečanje slovenskih turistov v tujini po epidemiji, večji stroški zdravstvenih storitev v tujini) in manjši od načrtovanih za 4.387.775 evrov oziroma za 11,1 % (zaradi zaostanka pri prejemu obračunov iz tujine). Največ teh odhodkov je bilo realiziranih po sporazumu z Bosno in Hercegovino (16.388.862 evrov), s Hrvaško (9.592.487 evrov), Nemčijo (3.864.893 evrov), Avstrijo (1.548.056 evrov), Srbijo (1.014.226 evrov), Belgijo (836.762 evrov), Italijo (347.752 evrov), Švico (331.258 evrov), Francijo (305.113 evrov), Luksemburgom (185.868 evrov), Nizozemsko (116.328 evrov) in Španijo (97.911 evrov). Za tuje zavarovance, ki so bili na zdravljenju pri slovenskih izvajalcih zdravstvene dejavnosti, je bilo v letu 2023 realiziranih 38.896.706 evrov. V primerjavi z letom 2022 so ti odhodki za 4.602.536 evrov oziroma za 13,4 % večji in presegajo načrtovane za 7.941.086 evrov oziroma za 25,7 %. Razlog za povečanje je večje število turistov v Sloveniji v vsem letu in lažja dostopnost do zdravnika za osebe med stalnim prebivanjem v Sloveniji.

5.2.2.2.4 Denarna povračila

Denarna povračila, ki so pravica iz OZZ, vključujejo nadomestila med začasno zadržanostjo od dela, potne stroške ter dnevnice, do katerih so upravičene zavarovane osebe v skladu z ZZVZ in Pravili OZZ. Ti odhodki so v letu 2023 realizirani v višini 609.226.265 evrov in so za 4,5 % nižji od

načrtovanih. V tej skupini odhodkov so izkazana tudi povračila zavarovalnicam, ki izvajajo dopolnilna zdravstvena zavarovanja, v zvezi s povračili že plačanih računov za razliko do polne vrednosti storitev za upravičence do doplačil iz socialnih razlogov, ki so bili pri njih dopolnilno zdravstveno zavarovani in jim je bil ta status priznan za nazaj. V primerjavi z lansko realizacijo so vsa denarna povračila za 11,9 % manjša. Ti odhodki predstavljajo 13,9 % vseh odhodkov leta 2023.

(1) Največji delež (99,6 %) v denarnih povračilih imajo **nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela** (v nadaljevanju: nadomestila). V letu 2023 so odhodki za nadomestila znašali 606.920.721 evrov, kar je 12 % manj kot leta 2022, predvsem zaradi manjših nadomestil iz naslova izolacij – odhodki za izolacijo so bili v letu 2022 izredno visoki zaradi še vedno prisotnih ukrepov v zvezi z omejitvijo covid-19. V primerjavi z načrtovanimi so ti odhodki manjši za 4,5 %.

Največ izgubljenih delovnih dni in odhodkov za nadomestila je zaradi: (1) bolezni in poškodb zunaj dela v znesku 483.579.939 evrov oziroma 79,7 % vseh odhodkov od nadomestil; tem sledijo (2) odhodki za nadomestila odsotnosti zaradi nege, ki znašajo 64.800.457 evrov oziroma 10,7 % vseh odhodkov od nadomestil, (3) nadomestila odsotnosti zaradi poškodb pri delu 28.209.528 evrov oziroma 4,6 %, (4) odhodki od nadomestil zaradi transplantacije, izolacije in spremstva v višini 21.943.323 evrov oziroma 3,6 % vseh odhodkov od nadomestil in so za 155.037.112 evrov manjši od odhodkov leta 2022 predvsem iz naslova izolacije – nadomestila iz naslova izolacije v letu 2023 znašajo 10.101.475 evrov in so za 157.670.715 evrov manjša od preteklega leta, (5) odhodki za nadomestila zaradi poškodb po tretji osebi 6.062.693 evrov oziroma 1 % (6) za sobivanje enega od staršev ob hospitaliziranem otroku 2.013.669 evrov oziroma 0,3 % in (7) iz drugih razlogov obravnave v višini 311.112 evrov oziroma 0,1 %.

Odhodki povračil plač zaradičasne zadržanosti od dela po določbah Zakona o delovnih razmerjih znašajo 6.997.768 evrov, od tega za krvodajalce 6.825.393 evrov, za recidiv in 121. dan pa 172.375 evrov.

(2) **Povračila potnih stroškov, dnevnic in prevozov** v zvezi z zdravljenjem znašajo 2.154.767 evrov in so za 0,5 % večja v primerjavi z letom 2022 ter 12,3 % manjša od načrtovanih. Zavarovane osebe so po 154. členu Pravil OZZ v primeru, če izpolnjujejo pogoje za povračilo potnih stroškov (pri tem pa potujejo z osebnim avtomobilom), upravičene do povračila prevoznih stroškov v vrednosti 10 % cene litra neosvinčenega motornega bencina na kilometer, zmanjšane za 3 % minimalne plače (za potovanja, opravljena v istem mesecu). Pretežni del teh odhodkov so za povračila potnih stroškov in prevozov.

(3) **Povračila zavarovalnicam**, ki izvajajo dopolnilna zdravstvena zavarovanja, za že plačane račune za razliko do polne vrednosti storitev za upravičence do doplačil iz socialnih razlogov, ki jim je bil ta status priznan za nazaj in je zato razliko do polne vrednosti zdravstvenih storitev tedaj plačala zavarovalnica, pri kateri je bil upravičenec dopolnilno zdravstveno zavarovan,¹⁸ so v letu 2023 znašala 150.777 evrov. Zavarovalnice so upravičene do povračila na podlagi zahtevka za povračilo, kadar podatek o upravičenju plačila razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev v sistemu on-line iz objektivnih razlogov ni pravočasno osvežen ali ko je bil upravičencu do doplačila iz socialnih razlogov ta status priznan za nazaj. Tedaj je za ta čas zavezanec za plačilo razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev državni proračun, toda preko ZZZS.

5.2.2.2.5 Odhodki za delo službe ZZZS

V skladu s pristojnostmi in pooblastili po 28. členu Statuta ZZZS je generalna direktorica ZZZS na podlagi rebalansa finančnega načrta ZZZS za leto 2023, sprejela tudi prerazporeditve načrtovanih odhodkov za delo službe ZZZS po namenih znotraj načrtovanih izdatkov za blago in storitve ter investicijskih odhodkov. Skupna sredstva za delo službe ZZZS so ostala enaka, kot so bila načrtovana z rebalansom finančnega načrta za leto 2023, in sicer v višini 59.963.807 evrov.

V izkazu prihodkov in odhodkov ZZZS po ekonomski klasifikaciji (Tabela 56) so odhodki za delo službe ZZZS izkazani kot tekoči odhodki: za plače in druge izdatke zaposlenim, prispevki delodajalca za socialno varnost, izdatki za blago in storitve ter investicijski odhodki za delo službe ZZZS.

¹⁸ Glej še obrazložitev v poglavju 5.2.2.2.1.

Odhodki za delo službe ZZS v letu 2023 znašajo 55.529.184 evrov in so v strukturi odhodkov 1,3 % vseh odhodkov. V primerjavi z letom 2022 so večji za 1,6 % oziroma za 894.605 evrov, v primerjavi z načrtovanimi pa manjši za 7,4 % oziroma za 4.434.622 evrov.

Izdatki za plače in drugi izdatki zaposlenim pomenijo 52 %, izdatki za blago in storitve 36,5 %, investicijski odhodki 3,5 %, prispevki delodajalcev za socialno varnost pa 8 % v odhodkih za delo službe.

(1) Izdatki za plače in drugi izdatki zaposlenim s prispevki delodajalca za socialno varnost znašajo 33.305.866 evrov. V primerjavi z načrtovanimi sredstvi so manjši za 1 %. Povprečno število zaposlenih, ki so jim bile izplačane plače v letu 2023, preračunano na polni delovni čas, je 900.¹⁹ Povprečna izplačana bruto plača iz ur z nadomestili na zaposlenega v ZZS v letu 2023 je znašala 2.441 evrov in je za 7,9 % večja kot leta 2022, povprečna izplačana neto plača iz ur pa 1.591 evrov in je za 8,1 % večja kot leta 2022. Ti izdatki so v letu 2023 za 8,5 % večji kot leta 2022, predvsem zaradi Dogovora o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023, v manjšem delu tudi zaradi povečanega števila zaposlenih, strukturnih sprememb, rednega napredovanja zaposlenih od 1. 12. 2022, povečanja dodatka za delovno dobo za vsako dodatno leto zaposlitve za 0,33 %, stroškov regresa za prehrano, stroškov prevoza na delo, izdatkov za izplačilo sredstev za odpravnine, solidarnostne pomoči, sredstev za povečan obseg dela in sredstev za redno delovno uspešnost.

(2) Izdatki za blago in storitve znašajo 20.269.101 evro in so pod načrtovanimi za 8 %. V primerjavi z letom 2022 so večji za 72.757 evrov ali za 0,4 %.

Izdatki za blago in storitve službe ZZS po posameznih vrstah so:

- *energija, voda, komunalne storitve in komunikacije* 4.911.328 evrov – povečanje za 794.447 evrov ali za 19,3 % (električna energija, ogrevanje, plin, voda in komunalne storitve, odvoz smeti, poštnina in kurirske storitve, telefon, faks, elektronska pošta, druge storitve komunikacij in komunale);
- *tekoče vzdrževanje* 4.869.362 evrov – zmanjšanje za 910.440 evrov ali za 15,8 % (vzdrževanje poslovnih, stanovanjskih ter počitniških objektov ter tekoče vzdrževanje komunikacijske, programske in strojne računalniške opreme, zavarovalne premije za objekte in opremo);
- *pisarniški in splošni material in storitve* 4.346.690 evrov – povečanje za 91.150 evrov ali za 2,1 % (pisarniški material, čistilni material in storitve, storitve varovanja zgradb in prostorov, založniške in tiskarske storitve, časopisi, strokovna literatura, stroški prevajalskih in oglaševalskih storitev, računalniške, računovodske, revizorske in svetovalne storitve, izdatki za reprezentanco, drugi posebni material in storitve);
- *poslovne najemnine in zakupnine* 3.259.537 evrov – povečanje za 196.399 evrov ali za 6,4 % (poslovne najemnine in zakupnine za poslovne objekte, garaže, strojno in programsko računalniško opremo, komunikacijsko opremo in podatkovnih vodov, licenčnine, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča);
- *drugi operativni odhodki* 2.590.372 evrov – zmanjšanje za 71.437 evrov ali za 2,7 % (stroški konferenc, stroški izobraževanja, podjemne pogodbe, avtorski honorarji, sejnine in pripadajoča povračila stroškov, delo preko študentskega servisa, stroški sodnih postopkov, storitve odvetnikov in notarjev, plačila bančnih storitev, stroški plačilnega prometa, članarine, davek na nepremičnine, drugi operativni odhodki);
- *prevozni stroški in storitve* 135.344 evrov – zmanjšanje za 15.033 evrov ali za 10 % (goriva in maziva za prevozna sredstva, vzdrževanje in popravila vozil, registracija vozil, zavarovalne premije za prevozna sredstva, nakup vinjet in urbane, drugi prevozni in transportni stroški);
- *izdatki za službena potovanja* 127.485 evrov – povečanje za 13.329 evrov ali za 11,7 % (dnevnice, stroški prevoza, hotelske storitve, cestnine, parkirnine);
- *posebni material in storitve* v višini 26.513 evrov – zmanjšanje za 26.800 evrov ali za 50,3 % (zdravila, ortopedski pripomočki in sanitetni material, zdravniški pregledi zaposlenih, cennitve premoženja, drugi posebni material in storitve);
- *kazni in odškodnine* 2.470 evrov – povečanje za 1.142 evrov ali za 86 % (odškodnine zaradi sodnih postopkov, druge odškodnine in kazni).

(3) Investicijski odhodki znašajo 1.954.217 evrov in vključujejo izdatke za nakup osnovnih sredstev in za investicijsko vzdrževanje. Ti izdatki so za 47,9 % manjši kot leta 2022 in so pod

¹⁹ Podatek o povprečnem številu zaposlenih na podlagi delovnih ur je izračunan na podlagi števila delovnih ur v obdobju, ko so zaposleni prejeli plačo in nadomestilo plače, deljeno s številom možnih delovnih ur za to obdobje.

načrtovanimi za 54,4 % zaradi manjše realizacije investicijskega vzdrževanja, nakupa opreme, študij o izvedljivosti projekta in projektne dokumentacije, nakupa drugih osnovnih sredstev in nakupa nematerialnega premoženja (predvsem zaradi preložitve investicijsko-vzdrževalnih del na sedežu OE Ljubljana in sedežu OE Maribor zaradi neuspešnega javnega naročila, neuspešnega javnega naročila o nakupu mrežne opreme, računalniške opreme ter programske opreme za boljše obvladovanje sistema SPP v slovenskih bolnišnicah; hkrati so odhodki manjši zaradi poslovne odločitve o najemu diskovnih sistemov za rezervno lokacijo – namesto nakupa).

Izdatki za nakup osnovnih sredstev znašajo 76,6 % vseh investicijskih odhodkov oziroma 1.496.350 evrov. Izkazani so v skupinah odhodkov za:

- *nakup opreme* 1.049.007 evrov (od tega za nakup strojne računalniške opreme, strežnikov in diskovnih sistemov, mrežne in komunikacijske opreme 559.572 evrov, za nakup pohištva in pisarniške opreme 127.176 evrov, za nakup opreme za hlajenje in ogrevanje 206.842 evrov, za nakup telekomunikacijske in avdiovizualne opreme 91.114, za nakup opreme za varovanje 12.763 evrov, za nakup ostale opreme 51.540 evrov);
- *nakup nematerialnega premoženja* 197.624 evrov (licenčna programska oprema, pridobitev drugih neopredmetenih osnovnih sredstev);
- *za študije o izvedljivosti projektov, projektno dokumentacijo, nadzor in investicijski inženiring* 139.085 evrov;
- *novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije* 73.102 evra;
- *nakup drugih osnovnih sredstev* 37.532 evrov;

Izdatki za investicijsko vzdrževanje in obnove so 23,4 % vseh investicijskih odhodkov in znašajo 457.867 evrov.

Med odhodke ZZZS v letu 2023 so vključeni tudi odhodki za vzpostavitev pogojev za uvedbo DO kot nove oblike socialnega zavarovanja v skladu z ZDOsk. V letu 2023 so ti odhodki znašali 1.011.140 evrov in so bili v celoti kriti iz sredstev državnega proračuna na podlagi sklenjene tripartitne pogodbe med ZZZS, MZ in Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, veljavne do 2. 8. 2023) ter sklenjene pogodbe med ZZZS in Ministrstvom za solidarno prihodnost o financiranju nalog Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v obveznem zavarovanju za dolgotrajno oskrbo za leti 2023 in 2024. Skupni odhodki za delovanje službe ZZZS v povezavi z vzpostavitvijo sistema DO v letu 2023, vključujejo stroške za plače zaposlenih v višini 330.899 evrov in izdatke za blago in storitve v višini 680.241 evrov (posredni in neposredni stroški).

Tržna dejavnost ZZZS zajema prodajo storitev ali blaga, ki ni opredeljena kot javna služba z zakonom in aktom o ustanovitvi. V letu 2023 je ZZZS izvajal naslednje tržne dejavnosti: dejavnost, povezana s počitniškimi zmogljivostmi in oddajanjem stanovanj v najem, dejavnost oddaje poslovnih prostorov in opreme v najem in uporabo ter ostale tržne dejavnosti.

Prihodki tržne dejavnosti so neposredni prihodki in so neposredno povezani z izvajanjem tržnih dejavnosti ZZZS. Odhodki tržne dejavnosti so neposredni in posredni, ki nastajajo pri opravljanju dejavnosti ZZZS in se konec leta razporedijo na posamezno tržno dejavnost na osnovi sodil. Sodila so vrednostna in količinska ter enotna za ZZZS in temeljijo na aktivnostih, ki povzročajo posredne odhodke.

Sodila za razporejanje so določena za posamezno vrsto posrednih stroškov:

- a) Sodila za posredne stroške dela so: število izdanih računov, ure/minute dela, ki se porabijo za posamezno aktivnost, število objektov, počitniških zmogljivosti, število stanovanj, število prostorov, predvidenih za najem oziroma uporabo, število avtomatov (v odvisnosti od vrste tržne dejavnosti).
- b) Sodila za posredne stroške pisarniškega materiala in poštnine pomenita število izdanih računov in povprečni strošek pisarniškega materiala in poštnih storitev.
- c) Sodila za posredne stroške storitev so: število izdanih računov, ure/minute dela, ki se porabijo za posamezno dejavnost, povprečni strošek ostalih storitev (elektrika, voda, varovanje idr.).
- č) Sodila za posredne materialne stroške se nanašajo le na dejavnosti, povezane z oddajo poslovnih prostorov v najem in uporabo ter ostale tržne dejavnosti in so: število najemnikov v poslovni zgradbi, m² prostora v najemu, m² konferenčnega prostora in število ur uporabe prostora.

Prihodki, povezani z opravljanjem tržne dejavnosti, so v letu 2023 realizirani v znesku 412.803 evre in so za 331.432 evrov oziroma 44,5 % manjši kot v preteklem letu. Glavni razlog za manjše prihodke v letu 2023 so manjši prihodki od prodaje nepremičnin ter manjši prihodki od najemnin (zaradi prodaj nepremičnin v letu 2022). Odhodki, povezani z izvajanjem tržne dejavnosti, so znašali 257.028 evrov in so za 76.680 evrov ali za 23 % manjši v primerjavi s preteklim letom (predvsem manjši davek od dohodka pravnih oseb). ZZS je tako v letu 2023 realiziral 155.775 evrov presežka prihodkov nad odhodki iz naslova tržne dejavnosti, kar je za 254.752 evrov manj kot v letu 2022.

5.2.2.2.6 Obresti

Plačila domačih obresti so realizirana v višini 372.452 evrov iz naslova najemanja tekočih likvidnostnih posojil in so večja od preteklega leta za 207.368 evrov ter večja od načrtovanih za 2.452 evrov.

5.2.3 Račun finančnih terjatev in naložb

Račun finančnih terjatev in naložb izkazuje prejeta vračila danih posojil in prodajo kapitalskih deležev na eni strani in dana posojila ter povečanje kapitalskih deležev na drugi strani. Končno stanje tega računa vpliva na stanje sredstev na računih ZZS, lahko pa tudi na višino presežka oziroma primanjkljaja.

Račun finančnih terjatev in naložb v letu 2023 ne izkazuje stanja, saj ZZS ni izvajal transakcij, ki bi vplivale na račun finančnih terjatev in naložb (Tabela 61).

Tabela 61. Račun finančnih terjatev in naložb v letu 2023.

	2023
I. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV	0
A) PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	0
– prejeta vračila danih posojil – od posameznikov	0
B) PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV	0
– sredstva, pridobljena s prodajo kapitalskih deležev v finančnih institucijah	0
II. DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	0
III. PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBA KAPITALSKIH DELEŽEV (I–II)	0

5.2.4 Račun financiranja

Račun financiranja izkazuje stanje dolga konec leta in odplačila dolgov iz preteklih let. ZZS po stanju na dan 31. 12. 2023 ne izkazuje dolga, se je pa med letom likvidnostno zadolževal (glej poglavje 1.4). Vsa likvidnostna posojila je ZZS vrnil do konca leta 2023, zato račun financiranja ne izkazuje stanja (Tabela 62).

Tabela 62. Račun financiranja v letu 2023.

	2023
I. DOMAČE ZADOLŽEVANJE	0
– najeti krediti pri poslovnih bankah	0
– najeti krediti pri državnem proračunu	0
II. ODPLAČILA DOMAČEGA DOLGA	0
– odplačila kreditov poslovnim bankam	0
– odplačila kreditov državnemu proračunu	0
NETO ZADOLŽEVANJE (I–II)	0

5.2.5 Izid poslovanja

ZZZS je poslovno leto 2023 zaključil s primanjkljajem prihodkov nad odhodki v višini 76.274.143 evrov (Tabela 63). Prihodki so bili realizirani v znesku 4.318.455.722 evrov, odhodki pa v znesku 4.394.729.865 evrov. Račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja v letu 2023 ne izkazujeta nobenega stanja. Zaradi izkazanega primanjkljaja prihodkov nad odhodki so se zmanjšala sredstva na računih, tako da je na dan 31. 12. 2023 stanje sredstev na računih ZZZS 8.618.036 evrov (61.047.209 v letu 2022). V bilanci stanja ZZZS so ta sredstva, izkazana na aktivni strani bilance stanja v postavki denarna sredstva. Izkazano zmanjšanje sredstev na računih ZZZS v letu 2023 zmanjšuje lastne vire ZZZS (splošni sklad).

Na podlagi Zakona o fiskalnem pravilu je treba pri ugotavljanju presežka prihodkov nad odhodki upoštevati fiskalno pravilo. Presežek po fiskalnem pravilu se ugotovi kot presežek med prihodki in odhodki po načelu denarnega toka, zmanjšan za vse obveznosti izkazane v bilanci stanja na zadnji dan leta. ZZZS je leto 2023 zaključil s primanjkljajem prihodkov nad odhodki, zato presežka po fiskalnem pravilu ni ugotavljal.

Tabela 63. Prihodki in odhodki ter izid poslovanja v letu 2023.

	2023
A. Bilanca prihodkov in odhodkov:	
prihodki	4.318.455.722
odhodki	4.394.729.865
<i>primanjkljaj prihodkov nad odhodki</i>	<i>-76.274.143</i>
B. Račun finančnih terjatev in naložb:	
prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev	0
dana posojila in povečanje kapitalskih deležev	0
<i>prejeta minus dana posojila in sprememba kapitalskih deležev</i>	<i>0</i>
C. Račun financiranja:	
zadolževanje	0
odplačilo dolga	0
<i>neto zadolževanje</i>	<i>0</i>
ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (A+B+C)	-76.274.143

5.3 Zaključne ugotovitve

ZZZS je leto 2023 zaključil s primanjkljajem prihodkov nad odhodki v višini 76,3 milijona evrov. Izkazani primanjkljaj se v celoti krije iz lastnih virov, in sicer iz ustvarjenega presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let. Financiranje razkoraka med izvirnimi prihodki od prispevkov in odhodki v letu 2023 je bilo zagotovljeno tudi s proračunskimi sredstvi za delno kritje nekaterih odhodkov, vendar le za eno leto in brez sistemskega financiranja naraščajočih odhodkov, ki so predvsem posledica odločitev zunaj ZZZS.

ZZZS je v letu 2023:

- izpolnil obvezo iz Programa stabilnosti Vlade RS in Zakona o fiskalnem pravilu ter ob koncu leta ne izkazuje dolga;
- realiziral primanjkljaj prihodkov nad odhodki, ki ga je pokrila iz lastnih virov z zmanjšanjem rezervnega in splošnega sklada;
- konec leta ni imel neporavnanih obveznosti.

Viri in pravne podlage

1. Eurostat Data: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
2. Navodilo o predložitvi letnih in zaključnih poročil ter drugih podatkov poslovnih subjektov (Uradni list RS, št. 86/16 in 76/17)
3. Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10)
4. Navodilo o vračanju plačanih stroškov kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev (Uradni list RS, št. 11/10)
5. Odlok o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2022 do 2024 (OdPSD22–24) (Uradni list RS, št. 65/21, 183/21, 125/22, 146/22, 47/23 – OdPSD24–26 in 121/23)
6. Odredba o seznamu zdravstvenih storitev, za katere se zahteva predhodna odobritev (Uradni list RS, št. 6/14)
7. OECD Health Data: <http://www.OEcd.org/health/health-expenditure.htm>
8. OECD/European Union (2020). Health at a Glance: Europe 2020: State of Health in the EU Cycle, OECD Publishing, Paris. (<https://doi.org/10.1787/82129230-en>)
9. Podatkovni portal NIJZ: [https://podatki.nijz.si/pxweb/sl/NIJZ %20podatkovni %20portal/](https://podatki.nijz.si/pxweb/sl/NIJZ%20podatkovni%20portal/)
10. Podatkovni portal SURS: http://www.stat.si/tema_demografsko_prebivalstvo.asp
11. Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 30/03 – prečiščeno besedilo, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14, 85/14, 10/17 – ZČmIS, 64/18, 4/20, 42/21 – odl. US, 61/21, 159/21 – ZZVZZ-P, 183/21, 196/21 – ZDOsk, 142/22 – odl. US, 163/22 in 124/23)
12. Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15, 84/16, 75/17, 82/18, 79/19, 10/21, 203/21 in 158/22)
13. Pravilnik o kartici zdravstvenega zavarovanja, profesionalni kartici in pooblastilih za branje in zapisovanje podatkov v zalednem sistemu (Uradni list RS, št. 12/17, 57/18, 43/19, 79/19, 179/20, 87/22 in 106/23)
14. Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 108/13)
15. Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13 in 100/15)
16. Pravilnik o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah (Uradni list RS, št. 3/18, 201/20, 103/21 in 132/22)
17. Pravilnik o natančnejših pogojih in natančnejšem postopku o izjemni odobritvi zdravila, živila za posebne zdravstvene namene, prehranskega dopolnila, dermatološkega izdelka, medicinskega pripomočka ali zdravstvene storitve (Uradni list RS, št. 134/23)
18. Pravilnik o obrazcih in listinah za uresničevanje obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 104/13, 8/15, 1/16, 57/18, 30/19, 148/21 in 97/23)
19. Pravilnik o obrazcu in listinah za uresničevanje obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 97/23 in 125/23 – popr.)
20. Pravilnik o poklicnih boleznih (Uradni list RS, št. 25/23)
21. Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 114/06 – ZUE, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18)
22. Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo (Uradni list RS, št. 35/13 in 121/23)
23. Pravilnik o razvrščanju živil za posebne zdravstvene namene na listo (Uradni list RS, št. 110/10, 4/20 in 121/23)
24. Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10 – popr., 104/10, 104/11, 86/16, 80/19 in 153/21)
25. Pravilnik o seznamu in izhodiščih za vrednosti medicinskih pripomočkov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 4/20)

26. Pravilnik o volitvah članov organov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (Uradni list RS, št. 51/21 in 57/21 – popr.)
27. Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02, 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09, 17/15, 47/18, 57/18, 57/18, 57/21, 162/21, 39/23 in 93/23)
28. Sklep o najzahtevnejših zdravstvenih storitvah zaradi uveljavljanja pravice do povračila prevoznih stroškov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 135/23)
29. Sklep o odstotkih vrednosti zdravstvenih storitev, ki se zagotavljajo iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 64/23 in 126/23)
30. Sklep o ustanovitvi območnih svetov (Uradni list RS, št. 51/21)
31. Sklep o zdravstvenih stanjih in drugih pogojih za upravičenost do medicinskih pripomočkov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 61/21, 183/21, 163/22 in 124/23)
32. Slovenski računovodski standardi (2016) (Uradni list RS, št. 95/15, 74/16 – popr., 23/17, 57/18 in 81/18)
33. Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11, 40/12 – ZUJF, 14/17 – odl. US, 27/17, 59/19, 189/20 – ZFRO, 90/21, 18/23 – ZDU-10 in 77/23 – odl. US)
34. Statut Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (Uradni list RS, št. 87/01 in 1/02 – popr.)
35. Strateški razvojni program Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za obdobje od 2020 do 2025. Ljubljana: ZZZS, 2019.
36. Uredba o določitvi višine dodatka za povečan obseg dela za posebne obremenitve in dodatka za zaposlitev dodatnega zdravstvenega kadra (Uradni list RS, št. 142/22 in 146/22)
37. Uredba o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023 (Uradni list RS, št. 8/23, 52/23 in 111/23)
38. Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZčmIS) (Uradni list RS, št. 10/17, 119/21 in 40/23 – ZčmIS-1)
39. Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZčmIS-1) (Uradni list RS, št. 40/23)
40. Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2) (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22 in 109/23 – odl. US)
41. Zakon o debirokratizaciji (Uradni list RS, št. 3/22)
42. Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 119/21 – ZčmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23 in 136/23- ZIUZDS)
43. Zakon o dodatnih ukrepih za omilitev posledic COVID-19 (ZDUOP) (Uradni list RS, št. 15/21, 112/21 – ZNUPZ, 206/21 – ZDUPŠOP in 141/22 – ZNUNBZ)
44. Zakon o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19 (ZDUPŠOP) (Uradni list RS, št. 206/21, 52/22 – odl. US in 141/22 – ZNUNBZ)
45. Zakon o dolgotrajni oskrbi (ZDOsk) (Uradni list RS, št. 196/21, 163/22, 18/23 – ZDU-10 in 84/23 – ZDOsk-1)
46. Zakon o dolgotrajni oskrbi (ZDOsk-1) (Uradni list RS, št. 84/23)
47. Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22)
48. Zakon o državnem odvetništvu (ZDOdv) (Uradni list RS, št. 23/17)
49. Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr) (Uradni list RS, št. 77/08, 46/15 – odl. US, 44/19 – odl. US, 109/23 in 136/23 – ZIUZDS)
50. Zakon o evidencah na področju dela in socialne varnosti (ZEPDSV) (Uradni list RS, št. 40/06 in 50/23)
51. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US, 57/23 – odl. US in 102/23)
52. Zakon o finančni razbremenitvi občin (ZFRO) (Uradni list RS, št. 189/20)
53. Zakon o finančni upravi (ZFU) (Uradni list RS, št. 25/14, 39/22 in 14/23)

54. Zakon o fiskalnem pravilu (ZFisP) (Uradni list RS, št. 55/15, 177/20 – popr. In 129/22)
55. Zakon o informacijski varnosti (ZInfV) (Uradni list RS, št. 30/18, 95/21, 18/23 – ZDU-10 in 49/23)
56. Zakon o interventnih ukrepih na področju zdravstva, dela in sociale ter z zdravstvom povezanih vsebin (ZIUZDS) (Uradni list RS, št. 136/23)
57. Zakon o interventnih ukrepih za omilitve posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE) (Uradni list RS, št. 175/20, 203/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 51/21 – ZZVZZ-O, 57/21 – odl. US in 112/21 – ZIUPGT)
58. Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE) (Uradni list RS, št. 203/20, 15/21 – ZDUOP, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 206/21 – ZDUPŠOP, 141/22 – ZNUNBZ, 158/22 – ZDoh-2AA in 136/23 – ZIUZDS)
59. Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljanke in gospodarstvo (ZIUZEOP) (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 80/20 – ZIUOOPE, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 206/21 – ZDUPŠOP in 21/23 – odl. US)
60. Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (ZIPRS2324) (Uradni list RS, št. 150/22, 65/23, 76/23 – ZJF-I, 97/23 in 123/23 – ZIPRS2425)
61. Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 – ZOPNN-F)
62. Zakon o javnih finančah (ZJF) (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23)
63. Zakon o medijih (ZMed) (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21)
64. Zakon o nujnih ukrepih na področju zdravstva (ZNUPZ) (Uradni list RS, št. 112/21, 189/21, 206/21 – ZDUPŠOP in 132/22)
65. Zakon o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema (ZNUZSZS) (Uradni list RS, št. 100/22, 141/22 – ZNUNBZ, 76/23 in 136/23 – ZIUZDS)
66. Zakon o nujnih ukrepih za zajezitev širjenja in blaženja posledic nalezljive bolezni COVID-19 na področju zdravstva (ZNUNBZ) (Uradni list RS, št. 141/22 in 136/23 – ZIUZDS)
67. Zakon o obveznem izvodu publikacij (ZOIPub) (Uradni list RS, št. 69/06 in 86/09)
68. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP) (Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 33/16 – PZ-F in 41/17 – PZ-G)
69. Zakon o osebni izkaznici (ZOIzk-1) (Uradni list RS, št. 35/11, 41/21 in 199/21)
70. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23)
71. Zakon o prispevkih za socialno varnost (ZPSV) (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/01, 62/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1)
72. Zakon o računovodstvu (ZR) (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE)
73. Zakon o računskem sodišču (ZRacS-1) (Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12)
74. Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18, 204/21 in 139/22)
75. Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP) (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb)
76. Zakon o statusnem preoblikovanju Vzajemne zdravstvene zavarovalnice, d. v. z. (ZSPVZZ) (Uradni list RS, št. 131/23)
77. Zakon o tujcih (ZTuj-2) (Uradni list RS, št. 91/21 – uradno prečiščeno besedilo, 95/21 – popr., 105/22 – ZZNŠPP, 48/23 in 115/23)
78. Zakon o urejanju trga dela (ZUTD) (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19, 11/20 – odl. US, 189/20 – ZFRO, 54/21, 172/21 – ZODPol-G, 54/22, 59/22 – odl. US in 109/23)

79. Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1) (Uradni list RS, št. 43/11)
80. Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) (Uradni list RS, št. 163/22)
81. Zakon o varstvu pred požarom (ZVPoz) (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11, 83/12, 61/17 – GZ, 189/20 – ZFRO in 43/22)
82. Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (ZZUOOP) (Uradni list RS, št. 152/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 167/21 – odl. US, 206/21 – ZDUPŠOP in 18/23 – ZDU-10)
83. Zakon o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo v letih od 2021 do 2031 (ZZSISZ) (Uradni list RS, št. 162/21 in 136/23 – ZIUZDS)
84. Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT) (Uradni list RS, št. 91/21 – uradno prečiščeno besedilo in 42/23)
85. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZčmIS-1 in 78/23)
86. Zakon o zdravstveni dejavnosti (ZZDej) (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOP DVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ, 14/23 – odl. US in 84/23 – ZDOsk-1)
87. Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF) (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA)

Kazalo tabel

Tabela 1.	Izbrani splošni kazalniki zdravstvenega stanja v Sloveniji in primerjava s povprečjem v državah Evropske unije v letu 2021. _____	20
Tabela 2.	Starostna struktura zavarovanih oseb po območjih Slovenije na dan 31. 12. 2013 in 2023 (v %). _____	20
Tabela 3.	Standardizirane stopnje umrljivosti na 100.000 prebivalcev zaradi izbranih razlogov v Sloveniji in v primerjavi s povprečjem EU14 v letu 2021. _____	21
Tabela 4.	Izbrani kazalniki o zdravstvenih dejavnostih v Sloveniji in primerjava s povprečji sosednjih držav in EU14 v letu 2021 ali z zadnjimi podatki, ki so na voljo. _____	22
Tabela 5.	Izdatki za zdravstvo v PPP evrih na prebivalca in v deležu BDP v Sloveniji v primerjavi z povprečji držav EU, 2021. _____	22
Tabela 6.	Struktura tekočih izdatkov za zdravstvo po vrsti financiranja v Sloveniji v primerjavi s povprečji držav EU v letu 2021. _____	23
Tabela 7.	Osnovni makroekonomski kazalniki v Sloveniji za leto 2023 v primerjavi z letom 2022. _____	23
Tabela 8.	Pregled in ocena učinkov sprememb in dopolnitev Pravil OZZ v letu 2023. _____	26
Tabela 9.	Zavarovanja zavarovanih oseb po kategorijah v Sloveniji v letih 2022 in 2023 (stanje na dan 31. 12.). _____	29
Tabela 10.	Spremembe statusov zavarovanih oseb v Sloveniji v letih 2022 in 2023. _____	30
Tabela 11.	Število in način posredovanih podatkov iz evidenc o zavarovanih osebah ZZZS za leti 2022 in 2023. _____	30
Tabela 12.	Izdaja potrdil A1 v letih 2022 in 2023. _____	31
Tabela 13.	Pregled obveznosti in terjatev ZZZS do tujine po evropski zakonodaji in sporazumih o socialnem zavarovanju v letu 2023 (v evrih). _____	32
Tabela 14.	Število izdanih listin za tujino v letih 2022 in 2023. _____	33
Tabela 15.	Načrtovana zdravljenja v tujini v letu 2023 v primerjavi z letom 2022. _____	34
Tabela 16.	Deleži sredstev za posamezne vrste stroškov po dejavnostih v kalkulacijah cen zdravstvenih storitev v letih od 2014 do 2023 (povprečne cene 1.–12. 2023). _____	37
Tabela 17.	Število dializnih bolnikov in realizacija dializ v Sloveniji v letu 2023. _____	39
Tabela 18.	Načrtovana in plačana realizacija količine storitev po dejavnostih v Sloveniji v letih 2022 in 2023. _____	40
Tabela 19.	Število obravnav izbranih osebnih zdravnikov po dejavnostih in po vrstah v letu 2023 v primerjavi z letoma 2019 in 2022. _____	42
Tabela 20.	Preskrbljenost prebivalcev posameznih območnih enot ZZZS s programi zdravstvenih dejavnosti glede na povprečje v Sloveniji v letih 2022 in 2023. _____	43
Tabela 21.	Število obravnav v specialističnih ambulantah na sekundarni ravni po vrstah obravnav v letu 2023 v primerjavi z letoma 2019 in 2022. _____	45
Tabela 22.	Število bolnišničnih obravnav na sekundarni in terciarni ravni po vrstah in trajanju obravnav v letu 2023 v primerjavi z leti 2013, 2020, 2021 in 2022. _____	47
Tabela 23.	Realizacija skupin primerljivih primerov v Sloveniji v letu 2023. _____	47
Tabela 24.	Seznam 20 najpogosteje obračunanih skupin primerljivih primerov v letu 2023. _____	48
Tabela 25.	Čakalne dobe za izbrane storitve oziroma programe. _____	49
Tabela 26.	Delež načrtovanih prospektivnih programov v planu akutne bolnišnične obravnave v letu 2023. _____	50
Tabela 27.	Število realiziranih dni zdravstvene nege po vrstah nege v socialnih zavodih v letu 2023 v primerjavi z leti 2013, 2021 in 2022. _____	53
Tabela 28.	Zdravila, predpisana na recept in izdana, v letih 2022 in 2023. _____	53
Tabela 29.	Število naročilnic, na podlagi katerih so bili izdani in izposojeni medicinski pripomočki, po skupinah medicinskih pripomočkov v letih 2022 in 2023. _____	56
Tabela 30.	Stroški izdanih, izposojenih in servisiranih medicinskih pripomočkov po skupinah v breme OZZ v letih 2022 in 2023. _____	57
Tabela 31.	Število izdanih medicinskih pripomočkov po vrstah z največjim vplivom na stroške v letih 2022 in 2023. _____	58
Tabela 32.	Število vseh opravljenih nadzorov po nadzornih skupinah v letu 2023. _____	59
Tabela 33.	Finančni učinki po opravljenih nadzorih pri izvajalcih v letu 2023. _____	60
Tabela 34.	Število vseh obravnav (odločb) imenovanih in nadzornih zdravnikov po območnih enotah ZZZS za leto 2023. _____	62
Tabela 35.	Število obravnavanih pritožb na zdravstveni komisiji ZZZS na senatih v Ljubljani in Mariboru v letu 2023. _____	62

Tabela 36. Število vloženih in rešenih zahtev za izdajo odločbe in število odločb, izdanih v zakonitem roku, po območnih enotah ZZSZ v letu 2023. _____	63
Tabela 37. Absentizem po razlogih začasne zadržanosti od dela v Sloveniji v letih 2022 in 2023. _____	64
Tabela 38. Nadomestila plače za začasno zadržanost od dela v breme OZZ po območnih enotah ZZSZ v letih 2022 in 2023. _____	65
Tabela 39. Spremljanje zahtevkov v zvezi z neposrednimi izplačili nadomestil plač delavcem za začasno zadržanost od dela v letih 2022 in 2023. _____	66
Tabela 40. Pregled opravljenih laičnih nadzorov nad bolniškim staležem po območnih enotah v letu 2023. _____	68
Tabela 41. Odhodki za povračila potnih stroškov in druga povračila v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev v letih 2022 in 2023. _____	68
Tabela 42. Stroški za zagotavljanje izjemnih povračil po vrstah v letih 2022 in 2023. _____	69
Tabela 43. Število izdanih in obnovljenih kartic zdravstvenega zavarovanja v letu 2023 v primerjavi z letom 2022. _____	75
Tabela 44. Delež objav o ZZSZ, predstavnikih ZZSZ ali OZZ v slovenskih medijih po temah v letu 2023. _____	76
Tabela 45. Skupno število vpisanih novih izvodov v knjižnici ZZSZ glede na vrste gradiva v letu 2023. _____	78
Tabela 46. Izterjava regresnih zahtevkov v letih 2022 in 2023. _____	80
Tabela 47. Število začelih postopkov, ki zajemajo prijavljene terjatve iz naslova insolvenčnih zadev. _____	81
Tabela 48. Javna naročila ZZSZ (začeta in oddana ter začeta in zaključena brez izbire izvajalca) v letu 2023. _____	81
Tabela 49. Investicije in investicijsko vzdrževanje po organizacijskih enotah ZZSZ v letu 2023. _____	82
Tabela 50. Dosežene vrednosti kazalnikov za kontrolo strateških aktivnosti v letu 2023. _____	102
Tabela 51. Dosežene vrednosti kazalnikov za kontrolo strateških rezultatov v letu 2023. _____	103
Tabela 52. Prejeta sredstva iz državnega proračuna, brez učinkov na prihodke in odhodke ZZSZ (agentski posli) v letu 2023. _____	112
Tabela 53. Mesečni prilivi in odlivi, presežki in primanjkljaji denarnih tokov ter stanje likvidnostnih posojil in vlog v EZRD v letu 2023. _____	114
Tabela 54. Skrajšani pregled bilance stanja na dan 31. 12. 2022 in 31. 12. 2023. _____	116
Tabela 55. Stanje in spremembe vrednosti neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2023. _____	117
Tabela 56. Izkaz prihodkov in odhodkov ZZSZ za leto 2023 v primerjavi z letom 2022 po ekonomski klasifikaciji. _____	123
Tabela 57. Prihodki od prispevkov za socialno varnost in prispevki iz drugih javnofinančnih institucij za leto 2023 v primerjavi z letom 2022 in finančnim načrtom za leto 2023. _____	125
Tabela 58. Povprečni mesečni zneski plačanih prispevkov za OZZ na zavarovanca po osnovnih kategorijah zavarovancev v Sloveniji v letu 2023. _____	127
Tabela 59. Prihodki ZZSZ v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 in finančnim načrtom za leto 2023. _____	128
Tabela 60. Odhodki ZZSZ v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 in finančnim načrtom za leto 2023 po namenih porabe. _____	130
Tabela 61. Račun finančnih terjatev in naložb v letu 2023. _____	138
Tabela 62. Račun financiranja v letu 2023. _____	138
Tabela 63. Prihodki in odhodki ter izid poslovanja v letu 2023. _____	139

Kazalo slik

Slika 1.	Makroorganizacijska struktura ZZZS. _____	9
Slika 2.	Člani organov upravljanja ZZZS in njihova sestava. _____	13
Slika 3.	Samoocena zdravstvenega stanja prebivalcev v Sloveniji v primerjavi z državami EU in sosednjimi državami v letih 2013–2022. _____	21
Slika 4.	Sprememba rasti števila zavarovancev po posameznih kategorijah zavezancev za plačilo prispevka v Sloveniji v letu 2023 glede na leto 2022. _____	29
Slika 5.	Pogodbena vrednost programa zdravstvenih storitev po dejavnostih v letu 2023. _____	37
Slika 6.	Število sklenjenih pogodb z javnimi zavodi in zasebniki v Sloveniji med letoma 2014 in 2023. _____	38
Slika 7.	Število zdravnikov v javnih zavodih v primerjavi s številom zdravnikov zasebnikov s koncesijo v letu 2023. _____	38
Slika 8.	Delež zasebnih izvajalcev s koncesijo v finančnih sredstvih za zdravstvene storitve v letu 2023. _____	39
Slika 9.	Gibanje obravnav v ambulantah izbranih zdravnikov na primarni ravni (brez ginekoloških ambulant) glede na starost zavarovanih oseb med letoma 2016 in 2023. _____	42
Slika 10.	Gibanje števila obravnav v specialističnih ambulantah na sekundarni ravni glede na starost zavarovanih oseb med letoma 2016 in 2023. _____	46
Slika 11.	Izdatki za razvrščena biološka in druga draga zdravila v primerjavi z izdatki za 'klasična' zdravila, predpisana na recept, v milijonih evrov v obdobju 2014–2023 in delež izdatkov za draga zdravila v skupnih izdatkih. _____	54
Slika 12.	Gibanje absentizma v Sloveniji v letih od 2014 do 2023. _____	64
Slika 13.	Odstotek izgubljenih delovnih dni v breme delodajalcev in v breme ZZZS po območnih enotah Slovenije v letu 2023. _____	65
Slika 14.	Informacijske skrbniške naloge po vrstah in vsebini v letu 2023. _____	72
Slika 15.	Razpoložljivost informacijskega sistema ZZZS po mesecih v letu 2023. _____	74
Slika 16.	Število zalednih transakcij v sistemu on-line po mesecih v letu 2023. _____	74
Slika 17.	Izobrazbena struktura zaposlenih po stopnjah izobrazbe na dan 31. 12. 2023. _____	83
Slika 18.	Rezultati merjenja organizacijske klime ZZZS v letih 2022 in 2023. _____	84
Slika 19.	Ležalna doba v akutni bolnišnični obravnavi, deleži bolnišničnih obravnav z zapleti in deleži ponovnih sprejemov v 30 dneh po odpustu za laparoskopske holecistektomije neakutnih stanj po izvajalcih, skupaj za leta 2015–2022 (kazalniki kakovosti ZZZS). _____	91
Slika 20.	Delež prihodkov in odhodkov OZZ v BDP v obdobju 2014–2023. _____	113
Slika 21.	Gibanje mesečnih prihodkov in odhodkov v letu 2023. _____	113
Slika 22.	Prihodki po kategorijah zavezancev za plačilo obveznega zdravstvenega zavarovanja in drugi prihodki v letu 2023. _____	128
Slika 23.	Struktura prihodkov ZZZS v letu 2023 po vrstah prihodkov (ekonomska klasifikacija). _____	129
Slika 24.	Struktura odhodkov ZZZS v letu 2023. _____	131
Slika 25.	Struktura odhodkov ZZZS za zdravstvene dejavnosti v letu 2023. _____	131

Seznam uporabljenih kratic

BDP	bruto družbeni proizvod
CT	računalniška tomografija
DO	dolgotrajna oskrba
EU	Evropska unija
EZR	enotni zakladniški račun države
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
IOZ	izbrani osebni zdravnik
IS	informacijski sistem
IZ	imenovani zdravnik
KZZ	kartica zdravstvenega zavarovanja
LC	letni cilj
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MF	Ministrstvo za finance
MP	medicinski pripomoček
MRI	magnetnoresonančno slikanje
MSP	Ministrstvo za solidarno prihodnost
MZ	Ministrstvo za zdravje
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
OZDO	obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo
OZZ	obvezno zdravstveno zavarovanje
PK	profesionalna kartica
PZZ	prostovoljno zdravstveno zavarovanje
RA	referenčna ambulanta
RS	Republika Slovenija
SB	splošna bolnišnica
SPP	skupine primerljivih primerov
SRP	strateški razvojni program
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
ZK	zdravstvena komisija
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZZVZZ	Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
OE	območna enota ZZZS
PE IC	področna enota Informacijski center
PFR	področje za finance in računovodstvo
PZAE	področje zdravstvene analitike in ekonomike
PAR	področje za analitiko in razvoj
PUZMZZ	področje za urejanje zavarovanj in mednarodno zdravstveno zavarovanje
POPMP	področje za odločanje o pravicah in za medicinske pripomočke
SRKO	sektor za razvoj kadrov in organizacije
SIOJ	sektor za informiranje in odnose z javnostmi
SPSZ	sektor za pravne in splošne zadeve
SNR	sektor za notranje revidiranje

Letno poročilo ZZZS 2023

